

กระทรวงศึกษาธิการ

แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

SDG4

พ.ศ. 2565 – 2566

แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา (SDG4) พ.ศ. 2565 – 2566

เป้าหมายหลักที่ 4

สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม
และเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำนำ

ประเทศไทยร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาของโลก เพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. 2030 โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) 17 เป้าหมายหลัก ให้แต่ละประเทศใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน ที่มีความเป็นสากล เชื่อมโยงและเกื้อหนุนกัน ทั้งนี้ ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย มีคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รับผิดชอบการดำเนินงานในภาพรวม และในแต่ละเป้าหมายกำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก รับผิดชอบการขับเคลื่อนเป็นรายเป้าหมาย และใช้แผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน

กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายเป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งในการดำเนินงานมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และจัดทำแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ที่สอดคล้องกับแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานและการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) พ.ศ. 2565 - 2566 ขึ้น เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลรายละเอียดโครงการหรือกิจกรรมการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นการสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในช่วงปี 2565 - 2566 ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญเพื่อการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากรอบแนวทางดำเนินงานในระยะถัดไป ให้มีความสอดคล้องหรือต่อยอดจากสถานการณ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบันได้อย่างชัดเจน เหมาะสม รวมทั้ง ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการกำกับ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ความร่วมมือ ทำให้การจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ฉบับนี้ แล้วเสร็จสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หน่วยงานและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะนำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ฉบับนี้ ไปใช้ประโยชน์และร่วมกันดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
สรุปสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา	ก-จ
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
• หลักการและเหตุผล	1
• วัตถุประสงค์	2
• ขั้นตอนการดำเนินงาน	2
• ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมและบริบทที่เกี่ยวข้องการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา	3
• สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง	3
• บริบทและความท้าทายที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา	26
• ข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา	42
• สถานภาพการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา	70
• ประเด็นการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา	109
ส่วนที่ 3 สาระสำคัญแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา	138
• เป้าหมายย่อยและตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา	138
• รายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (รายเป้าหมายย่อย)	143
ส่วนที่ 4 การนำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล	167
• การนำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ	167
• ปัจจัยความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ	169
• การกำกับ ติดตามและประเมินผลการนำแผนปฏิบัติการฯ สู่การปฏิบัติ	171
ภาคผนวก	
• เอกสารอ้างอิง	

สรุปสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (มติ กพย. เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563) ซึ่งในการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 สู่การปฏิบัติ กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และจัดทำแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ที่สอดคล้องกับแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานและบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) พ.ศ. 2565 - 2566 ขึ้น โดยการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลรายละเอียดโครงการหรือกิจกรรมการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่สอดคล้องหรือสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ในช่วงปี 2565 - 2566 เพื่อให้ทราบสถานะการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้น และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญเพื่อการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนากรอบแนวทางการดำเนินงานในระยะถัดไป รวมทั้งใช้เป็นกรอบแนวทางการกำกับ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ประกอบด้วย (1) บทนำ (2) สภาพแวดล้อมและบริบทที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (3) สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และ (4) การนำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล รายละเอียดโดยสรุปดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ นำเสนอหลักการเหตุผล วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการดำเนินงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมและบริบทที่เกี่ยวข้องๆ นำเสนอข้อมูลที่สำคัญจากเอกสาร บทความ รายงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น สถานการณ์และแนวโน้มในด้านสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น รวมถึงประเด็นความท้าทาย ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายหรือการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสถิติข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ทั้ง 10 เป้าหมายย่อย

ส่วนที่ 3 สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการฯ นำเสนอรายละเอียดโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการวิเคราะห์และสรุปโครงการ/กิจกรรมจากแผนปฏิบัตินโยบาย/

แผนปฏิบัติการ/แผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 – 2566 ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อแสดงให้เห็นการดำเนินงานของหน่วยงานในการสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ทั้งนี้ เป้าหมายย่อยและตัวชี้วัด (SDG4 Roadmap) ภายใต้ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) รวมถึงหน่วยงานหลักและสนับสนุนการดำเนินงาน ขับเคลื่อนฯ ดังนี้

เป้าหมายย่อย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน	
		หลัก	สนับสนุน
4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชาย และเด็กหญิงทุกคนสำเร็จ การศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียน ที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573	4.1.1 (1) ร้อยละของเด็กในวัยเรียนชั้น ป.3 ที่มีทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน	สพฐ.	- ศธ. (สพฐ./สช.) - อว. - มท. (สธ.) - อปท. - เมืองพัทยา - พม. - วร. (สบศ.) - ม.การกีฬาฯ - กทม. - ตชด. - พศ.
	4.1.1 (2) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	สทศ.	
	4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย	ศธ. (สป.)	
4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชาย และเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการ พัฒนา การดูแล และการจัด การศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษา สำหรับเด็ก ปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็ก เหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับ การศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573	4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการ ทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการ ทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ	พม.	- ศธ. (สพฐ./สช.) - มท. (สธ.) - อปท. - เมืองพัทยา
	4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนระดับประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ	ศธ. (สป.)	- สธ. - อว. - กทม. - ตชด. - รง.
4.3 สร้างหลักประกัน ให้ชายและหญิงทุกคน เข้าถึงการศึกษ อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัย ที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถ จ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	4.3.1 (1) อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา)	ศธ. (สป.)	- ศธ.(สพฐ/ สอศ./สช./ กศน.) - ม.การกีฬาฯ - วร. (สบศ.)
	4.3.1 (2) อัตราการเข้าเรียนต่อ ในระดับอุดมศึกษา	อว.	- กท. (กรมยุทธฯ) - มท. (สธ.) - อปท.

เป้าหมายย่อย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน	
		หลัก	สนับสนุน
4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการภายในปี พ.ศ. 2573	4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ	สสช.	- ศธ. - อว. - มท. - พม. - อปท. - เมืองพัทยา - รง. - กทม.
4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียมภายในปี พ.ศ. 2573	4.5.1 (1) ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	ศธ. (สกศ.)	- ศธ. (สพฐ./สอศ./สช./กศน.) - อว. - มท. (สธ.) - อปท. - เมืองพัทยา - พม. - วธ. (สบศ.) - ม.การกีฬาฯ/ร.กีฬา - กทม. - ตชด.
	4.5.1 (2) ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	สสช.	
	4.5.1 (3) ดัชนีความเท่าเทียมตามพื้นที่ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	สสช.	
4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ภายในปี พ.ศ. 2573	4.6.1 (1) อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	สสช.	- ศธ. - อว. - มท.(สธ.) - อปท. - เมืองพัทยา - พม. - รง. - กทม.
	4.6.1 (2) อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	สสช.	
	4.6.1 (3) อัตราการอ่านออกเขียนได้และมีทักษะด้านการคำนวณของประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป	สสช.	
4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริม	4.7.1 (1) ระดับการดำเนินการกำหนดเรื่องการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน	ศธ. อว.	- ศธ. (สกศ./สพฐ./สอศ./สช./กศน.) - อว. - ทส. - มท. (สธ.) - อปท. - เมืองพัทยา - พม.

เป้าหมายย่อย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน	
		หลัก	สนับสนุน
วัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573	4.7.1 (2) การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร)	ศธ. อว.	- วธ. (สบศ.) - ม. การกีฬา/ร.กีฬา - กทม. - ตชด.
4.a สร้างและยกระดับ สถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษา ที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการและเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน	4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง) (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำมาหากิน (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))	ศธ. อว.	- ศธ. (สอศ./สช./กศน.) - อว. - พม. - ม.การกีฬาฯ - มท. (สธ.) - อปท. - เมืองพัทยา - วธ. (สบศ.) - ตชด. - กทม.
4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษา ทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพและโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ในประเทศ พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2563	4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษาสำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	กต.	- ศธ. - อว. - กค.

เป้าหมายย่อย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน	
		หลัก	สนับสนุน
4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณวุฒิรวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573	4.c.1 สัดส่วนของครูที่มีคุณวุฒิเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วงที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ (1) ก่อนประถมศึกษา (2) ประถมศึกษา (3) มัธยมศึกษาตอนต้น (4) มัธยมศึกษาตอนปลาย	ศธ. (สกศ.)	- ศธ. (สป./สพฐ./สช.) - อว. - ม.การกีฬาฯ - มท. (สธ.) - อปท. - เมืองพัทยา - วธ. (สพศ.) - ตชด. - กทม.

ส่วนที่ 4 การนำแผนปฏิบัติการฯ สู่การปฏิบัติ นำเสนอกลไกการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในระดับต่าง ๆ และปัจจัยความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ซึ่งต้องมีการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงาน สร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมหรือการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ รวมถึงแนวทางในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลในการนำแผนปฏิบัติการฯ สู่การปฏิบัติ โดย (1) การพัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผล เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการทบทวน ปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) การมีระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง และระดับพื้นที่ ในการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำสารสนเทศและสถิติทางการศึกษา ให้การดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา มีข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และ (3) การพิจารณา ทบทวน ปรับปรุงการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค หรือข้อจำกัดของการดำเนินงานในภาพรวมให้มีความสอดคล้อง เหมาะสมกับสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลง

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ตามมติคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563 กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยในการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ให้บรรลุเป้าหมาย และมีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานที่คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) กำหนด ได้แก่ (1) แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดกรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รวมถึงพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) และกำกับติดตาม รายงานผลการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในภาพรวม (2) แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน ภายใต้ (ร่าง) แผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และจัดทำ (ร่าง) แผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ รวมทั้ง กำหนดแนวทางการติดตามและรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และ (3) แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางการดำเนินงานในระดับพื้นที่ที่สอดคล้องเชื่อมโยง และขับเคลื่อนแผนที่นำทาง SDG4 Roadmap ภาพรวมไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ภาคและจังหวัด ทั้งนี้ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความเห็นชอบแผนที่นำทาง การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2565

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก ไปสู่การปฏิบัติ ด้วยความเรียบร้อย และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา พ.ศ. 2565 – 2566

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เป้าหมายหลักที่ 4 ไปสู่การปฏิบัติ ที่แสดงสถานะการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผน พัฒนา ต่อยอดในระยะต่อไป

2.2 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เป้าหมายหลักที่ 4

3. ขั้นตอนการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เป้าหมายหลักที่ 4 กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ และสาระสำคัญของแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) มาเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

3.2 จัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษารวมถึงสถานภาพการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

3.3 ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และสรุปโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องหรือสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษารายเป้าหมายย่อย จากแผนปฏิบัติราชการ/แผนปฏิบัติการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 – 2566 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.4 จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) พ.ศ. 2565 – 2566

3.5 จัดพิมพ์และเผยแพร่แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) พ.ศ. 2565 – 2566 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก (C1) และหน่วยงานรับผิดชอบเป้าหมายย่อย (C2) รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีกรอบแผนงาน/โครงการเพื่อใช้ในการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน

4.2 แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ใช้เป็นกรอบในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงาน รวมถึงการรายงานผลการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

4.3 หน่วยงานทุกภาคส่วน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง สามารถนำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาไปใช้ในการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

ส่วนที่ 2

สภาพแวดล้อมและบริบทที่เกี่ยวข้อง การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

1. สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการการพัฒนาระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งให้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพ สามารถสะท้อนผลลัพธ์การดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนแม่บทฯ และใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตาม SDGs ได้อย่างเป็นรูปธรรม ถูกต้อง และสอดคล้องกับสถานการณ์พัฒนาที่เป็นปัจจุบันของประเทศในมิติต่าง ๆ โดยได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ และทบทวนบริบท/สถานการณ์ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งปัจจุบันและอนาคต รวมถึงกรอบแนวทางการพัฒนาตาม SDGs ดังนี้

1.1 ด้านสังคม (Social)

พลวัตทางเศรษฐกิจและสังคมได้ส่งผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร ทักษะคน และค่านิยม วิถีชีวิตและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของทุกภาคส่วนในสังคม กว่าครึ่งหนึ่งของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เป็นสังคมผู้สูงอายุ ผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่จำกัดเฉพาะแค่ประชากรสูงวัย แต่ยังรวมถึงประชากรในกลุ่มอายุอื่น ๆ และรวมถึงภาคธุรกิจ ทั้งด้านอุตสาหกรรม การผลิต และการบริการ การสร้างภาพที่คาดว่า จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้องด้านสังคม เพื่อให้เข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องที่จะเกิดขึ้นทั้งในระดับประเทศหรือระดับโลก แนวโน้มในอนาคต ด้านสังคมที่ประเทศควรจะต้องพิจารณา แบ่งออกได้เป็น 7 ประเด็น ประกอบด้วย (1) ประชากร (2) การศึกษา (3) การจ้างงาน (4) ค่านิยมทางสังคม (5) วิถีชีวิตและรูปแบบการบริโภค (6) ความเป็นเมือง และ (7) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

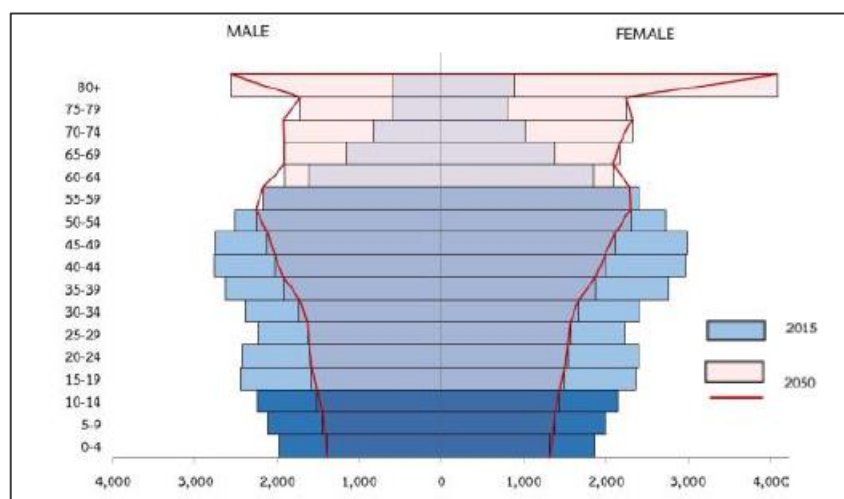
1) ประชากร

ในภาพรวม จำนวนประชากรโลก ยังคงเพิ่มขึ้น จาก 7.7 พันล้าน ในปี 2562 เป็น 8.5 พันล้าน ในปี 2573 แต่ในขณะปัจจุบัน มีประเทศไม่น้อยกว่า 55 ประเทศ ที่กำลังเผชิญกับจำนวนประชากรที่ลดลง สำหรับภาพแนวโน้มประชากรในอนาคตของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีจำนวนประชากรเป็นอันดับที่ 20 ของโลก ในอีก 10 ปีข้างหน้าจะลดลงเป็นอันดับที่ 23 ของโลก ในปี พ.ศ. 2573 ประเทศไทยจะมีประชากร 70.346 ล้านคน และหลังจากนั้นประชากรไทยจะเริ่มลดลงเรื่อย ๆ พร้อมกับอัตราการเพิ่มของจำนวนประชากรที่ติดลบ โดยในช่วงปี พ.ศ. 2568 - 2573 มีการประมาณการณ์ว่า จำนวนคนตายในประเทศไทยจะสูงกว่าจำนวนเด็กแรกเกิดเป็นครั้งแรก ผลของการย้ายถิ่นระหว่างประเทศจะไม่สามารถชะลอการลดลงของประชากรได้ อัตราเกิดของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 มีค่าเท่ากับ 9.5 ต่อประชากรพันคน จะลดลงเหลือ 8.4 ต่อประชากรพันคน ในอีก 10 ปีข้างหน้า ซึ่งมีค่าน้อยกว่าอัตราเกิดในช่วงปี

ค.ศ. 1970s กว่าสามเท่าตัว อัตราเจริญพันธุ์รวมยอด (Total Fertility Rate: TFR) ลดลงจาก 6.13 คนต่อสตรีวัยเจริญพันธุ์หนึ่งคน ในปี พ.ศ. 2503 เหลือประมาณ 1.99 คนต่อสตรีวัยเจริญพันธุ์หนึ่งคน ในปี พ.ศ. 2553 และในปี พ.ศ. 2563 TFR อยู่ที่ 1.53 และจะยังคงลดต่อเนื่องไปจนถึง 1.42 ในปี พ.ศ. 2573 อย่างไรก็ตาม มีการคาดการณ์ว่า TFR จะกลับมาสูงขึ้นเล็กน้อยที่ระดับ 1.6 - 1.7 ในปี 2608 เป็นต้นไป อายุคาดเฉลี่ยแรกเกิด (Life expectancy at birth: e_0) ของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 มีค่าเท่ากับ 77.74 ปี ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยโลกที่ 73.16 ปี ในปี พ.ศ. 2573 อายุคาดเฉลี่ยแรกเกิดคาดว่าจะอยู่ที่ประมาณ 80 ปี

ในปัจจุบัน ประเทศไทยเป็นสังคมสูงวัย และกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศในอีกประมาณ 2 - 3 ปีข้างหน้า ภายใต้โครงสร้างประชากรแบบสูงวัยนี้ โดยในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีประชากรไทยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.2 ของประชากรทั้งหมด และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นไปถึงร้อยละ 35.8 ในปี พ.ศ. 2593 ซึ่งในตอนนั้นประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรไทยจะเป็นผู้สูงอายุ ในปี พ.ศ. 2563 อัตราส่วนพึ่งพิงผู้สูงอายุมีค่าอยู่ที่ 20.2 กล่าวคือ ประชากรแรงงาน 100 คน ต้องดูแลผู้สูงอายุ 20.2 คน ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นจากในช่วงปี ค.ศ. 1970s กว่าสองเท่าตัว ในปี พ.ศ. 2593 คาดว่าประชากรแรงงาน 100 คนต้องดูแลผู้สูงอายุ 55.3 คน

โครงสร้างอายุและเพศของประชากรไทยแสดงในรูปของพีระมิดในอีก 30 ปีข้างหน้า จะมีลักษณะใกล้เคียงกับของประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบัน โดยฐานของพีระมิดจะแคบลงแสดงถึงจำนวนเด็กเกิดที่น้อยลง ในขณะที่ส่วนปลายขยายออกแสดงจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้สูงอายุหญิงที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ปรากฏการณ์หนึ่งที่มาพร้อมกับการเป็นสังคมสูงวัย คือ Feminization of aging ซึ่งภาวะที่สัดส่วนของประชากรเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย โดยที่ความแตกต่างดังกล่าวเพิ่มสูงขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่เพศหญิงมีอัตราการรอดชีพในช่วงอายุต่าง ๆ สูงกว่าเพศชาย ในอีก 30 ปีข้างหน้า ความไม่สมดุลระหว่างเพศชายและหญิงจะเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรสูงอายุ

ที่มา : รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการการพัฒนาระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) การศึกษา

ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานในปี พ.ศ. 2561 พบว่า ร้อยละ 92.70 ของประชากรไทย อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป สามารถอ่านออกเขียนได้ และผู้ที่อยู่ในวัยศึกษา อายุตั้งแต่ 3 ปี ถึง 21 ปี มีสัดส่วน เข้ารับการศึกษาตามชั้นปีต่าง ๆ รวมร้อยละ 82.33 ทั้งนี้ สัดส่วนการเข้ารับการศึกษาลดลงเมื่อระดับ การศึกษาสูงขึ้น โดยในระดับมัธยม 1 มีผู้เข้ารับการศึกษาร้อยละ 99.53 และลดลงเหลือร้อยละ 91.81 ที่เข้าเรียนต่อในระดับมัธยม 4 หรือ ปวช. โดยแบ่งสัดส่วนเป็น 58.31 เข้าศึกษาต่อระดับมัธยม 4 และ 33.50 เข้าศึกษาต่อประเภทอาชีวศึกษา สำหรับผู้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือ ปวส. นั้น คิดเป็นร้อยละ 85.82 โดยอัตราผู้เข้าศึกษาต่อในระดับ ปวส. ลดลงเป็น 30.04% และในระดับปริญญาตรี ลดลงเป็น 55.78% ในปี พ.ศ. 2561 ศูนย์ข้อมูลวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สำนักงานสภานโยบาย อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ รายงานมีผู้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่ารวม 408,846 คน แบ่งเป็นผู้เข้ารับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 128,714 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 31.48 และสายสังคมศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์ จำนวน 280,132 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 68.52 โดยในกลุ่มผู้ศึกษาต่อด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เข้าศึกษาต่อในแขนง วิทยาศาสตร์สุขภาพและสวัสดิภาพ (Health and Welfare) มากที่สุด ร้อยละ 41.99 ตามด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ร้อยละ 26.59 วิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 23.58 และวิทยาศาสตร์ การเกษตร ร้อยละ 7.84 ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับย้อนหลังระหว่างปี พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2561 พบว่า สัดส่วนผู้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีค่อนข้างทรงตัว ในขณะที่ในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีนั้น พบว่า สัดส่วนผู้เข้ารับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพิ่มขึ้น 7% ในปี พ.ศ. 2559 และทรงตัวต่อเนื่องมาตลอดจนถึงปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนผู้เข้าศึกษาต่อ จำนวน 31,354 คน แบ่งเป็นผู้เข้ารับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 8,876 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 28.31 และสายสังคมศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์ จำนวน 22,478 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 71.69

ทักษะความชำนาญและการประกอบอาชีพ เทคโนโลยี สังคม และสัดส่วนประชากร ที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อสร้างการเติบโต และความได้เปรียบทางการแข่งขันได้อย่างยั่งยืนมากขึ้น และการดำเนินการนี้ต้องอาศัยความรวดเร็วทางการ จัดการด้วย การนำระบบดิจิทัลและการทำงานอัตโนมัติมาใช้ในการทำงานทำให้ลักษณะงานที่พนักงาน ทำงานอยู่ในปัจจุบันค่อย ๆ เปลี่ยนไป สภาเศรษฐกิจโลกหรือ World Economic Forum คาดการณ์ว่า ในปี 2022 สัดส่วนการทำงานที่ต้องใช้คนทำงานจะลดลงเหลือ 58% และอีก 42% จะเป็นระบบจัดการอัตโนมัติ และจะมีลักษณะงานใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาทดแทน และแบบจำลองธุรกิจสะท้อนการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ทางการจัดการตลอดจนการประยุกต์ใช้ความแตกต่างหลากหลายในองค์กรให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการ มากที่สุด อาทิ ประสบการณ์และความรู้ของคนช่วงวัยต่างกัน หลักการและความเชื่อของกลุ่มคนที่มีความสนใจ หลากหลาย (Special Interest Group) เป็นต้น

จากการสำรวจของสภาเศรษฐกิจโลก (WEF) ครอบคลุมลักษณะงานในอนาคตและทักษะ ความชำนาญของแรงงานรุ่นใหม่ที่มีช่วงอายุระหว่าง 15 - 35 ปี จาก 6 ประเทศ ในกลุ่มประเทศอาเซียน

ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม รวม 56,000 คน พบว่า หนึ่งในสามของแรงงานรุ่นใหม่ให้ความสนใจกับการทำงานเป็นผู้ประกอบการหรือทำงานประเภท Start-up โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศไทยและประเทศอินโดนีเซีย นอกจากนี้ ยังพบอีกด้วยว่าแรงงานรุ่นใหม่สนใจทำงานกับกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โปรแกรมมิ่งและซอฟต์แวร์ ที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเป็นอันดับ 1 และความต้องการของแรงงานรุ่นใหม่ที่จะย้ายเข้าสู่กลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวในอนาคตเพิ่มสูงจากร้อยละ 7 เป็นร้อยละ 16 และที่แรงงานรุ่นใหม่ให้ความสนใจเพิ่มขึ้นลำดับถัดมาเป็นงานกลุ่มวิชาชีพ (Professional, Scientific and Technical Activities) เช่น การเป็นที่ปรึกษา นักกฎหมาย เป็นต้น สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมที่แรงงานรุ่นใหม่ให้ความสนใจลดลง ได้แก่ งานในกลุ่มอุตสาหกรรมการศึกษาและกลุ่มก่อสร้าง นอกจากนี้ แรงงานรุ่นใหม่ไทยร้อยละ 24.5 แสดงความสนใจที่จะไปทำงานต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน และร้อยละ 27.4 สนใจที่จะไปทำงานที่ต่างประเทศนอกกลุ่มประเทศอาเซียน

แรงงานรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับโอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง โดยใช้องค์ความรู้ที่ทำงานเป็นช่องทางในการเรียนรู้และหาประสบการณ์ใหม่ ๆ อย่างไรก็ตาม แรงงานรุ่นใหม่ในประเทศไทย ร้อยละ 31 เห็นว่าการศึกษาและทักษะความสามารถที่ตนเองมีอยู่สามารถเลี้ยงชีพได้ไปตลอดชีวิต ซึ่งเป็นอัตราที่สูงที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน และแรงงานรุ่นใหม่ไทย ร้อยละ 43 เชื่อว่าทักษะหรือความสามารถที่ตนเองมีอยู่ในปัจจุบันนั้นควรจะต้องได้รับพัฒนาอยู่ต่อนั่น ซึ่งนับว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยที่สุด โดยเปรียบเทียบกับความเห็นของแรงงานรุ่นใหม่โดยรวมในกลุ่มประเทศอาเซียน สำหรับกลุ่มทักษะความชำนาญที่จะนำไปประกอบอาชีพ แรงงานรุ่นใหม่เห็นว่ากลุ่มทักษะความชำนาญด้านการใช้เทคโนโลยีมีความสำคัญ และตนเองมีทักษะเหล่านี้เพียงพอสมควร เช่น เทคโนโลยีด้านโซเซียลมีเดีย อีคอมเมิร์ซ อีเพย์เมนต์ เป็นต้น และกลุ่มทักษะความชำนาญที่แรงงานรุ่นใหม่เห็นว่ามีความสำคัญแต่ยังต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม ได้แก่ ทักษะด้านภาษา (เช่น ความสามารถในการสื่อสารได้หลายภาษา เป็นต้น) และทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการออกแบบ เช่น ซอฟต์แวร์โปรแกรมมิ่ง เป็นต้น ในขณะที่กลุ่มความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) กลับได้รับความนิยมน้อยและคนรุ่นใหม่ก็ยอมรับว่าตนเองไม่ค่อยมีความรู้ความชำนาญทางด้านนี้ด้วยเช่นกัน

3) การจ้างงาน

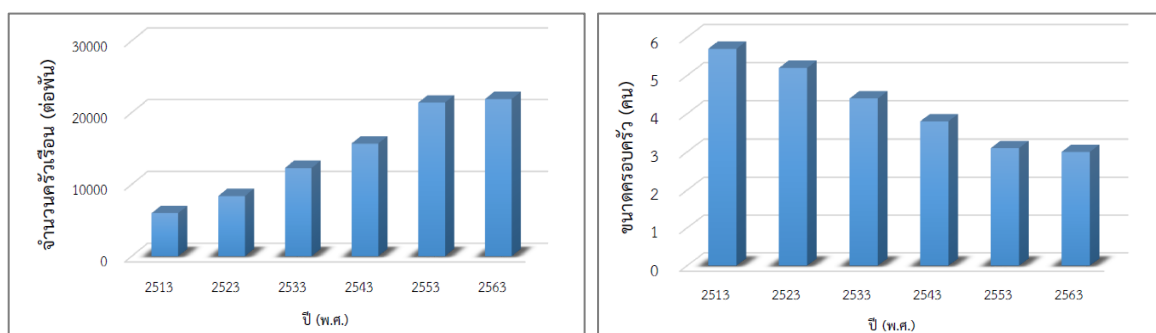
จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ก่อนการล็อกดาวน์อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พบว่า ประเทศไทยมีประชากรที่อยู่ในวัยกำลังแรงงานจำนวน 38.41 ล้านคน ทำงานอยู่ในภาคบริการและการค้าสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 48 (เพิ่มขึ้น 0.64% จากปี 2562) ภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 28 (ลดลง 0.11% จากปี 2562) และภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 24 (ลดลง 0.59% จากปี 2562) และเป็นประชากรที่ทำงานเต็มเวลา (ไม่ต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) ร้อยละ 87.50 โดยทำงานเป็นลูกจ้างเอกชนเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดร้อยละ 42.82 และในลำดับถัดมาเป็นการทำงานส่วนตัวร้อยละ 29.69 และการทำงานให้ครอบครัวโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ร้อยละ 14.55 สำหรับสถานการณ์ของผู้ว่างงานในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา อัตราการว่างงานในประเทศไทยค่อนข้างต่ำคิดเป็นร้อยละ 0.7 - 1.1 สำนักงานสถิติแห่งชาติรายงานในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ก่อนการล็อกดาวน์อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ประเทศไทย

มีอัตราผู้ว่างงานร้อยละ 1.1 หรือคิดเป็นจำนวน 4.19 แสนคน อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นจากปี 2562 จำนวน 1.19 แสนคน โดยในปี พ.ศ. 2563 ผู้ว่างงานแบ่งได้เป็น ผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อน 1.93 แสนคน และที่เคยทำงานมาก่อน 2.26 แสนคน และมีผู้ว่างงานที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาร้อยละ 33.80 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนที่สูงที่สุด

4) ค่านิยมทางสังคม

ค่านิยมทางสังคม (Value) เป็นสิ่งที่บุคคลหรือสังคมเห็นควร เหมาะสมที่จะยึดถือ หรือปฏิบัติตามความเชื่อนั้น ๆ นอกจากค่านิยมที่บุคคลยึดถือจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับ แตกต่างกันไปแล้ว ค่านิยมยังเป็นสิ่งที่สืบเนื่องจากวัฒนธรรมและสถาบันทางสังคมด้วย ดังนั้น ค่านิยมทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่งเจตคติและพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ เช่น ในสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของค่านิยมอย่างมาก จากในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องครอบครัว เช่น รูปแบบลักษณะของการอยู่อาศัยของครัวเรือนที่เปลี่ยนแปลงไป และการสมรสที่ปัจจุบันพบว่า มีคนอยู่เป็นโสดเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงสัดส่วนการหย่าร้างที่เพิ่มสูงขึ้น จากข้อมูลการสำรวจระดับประเทศ สรุปได้ดังนี้

ลักษณะการอยู่อาศัย จำนวนครัวเรือนในประเทศไทย และขนาดครอบครัวของประชากรไทย ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลระหว่างปี พ.ศ. 2513 - 2563 แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีจำนวนครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น แต่มีขนาดที่เล็กลง ครัวเรือนในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากและต่อเนื่อง จากจำนวนครัวเรือนประมาณ 6 ล้านครัวเรือน ใน พ.ศ. 2513 เป็น 21.8 ล้านครัวเรือน ใน พ.ศ. 2563 โดยในปีเดียวกันนั้น ครัวเรือนไทยมีขนาดเฉลี่ย 3 คน นับเป็นขนาดที่เล็กลงอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดครัวเรือนเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2513 ที่มีขนาดเฉลี่ย 5.7 คน อันแสดงให้เห็นว่าขนาดครอบครัวของประชากรไทยในเขตเทศบาลหรือในเขตเมืองมีขนาดลดลงอย่างชัดเจน

ที่มา : รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการการพัฒนาระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สัดส่วนครอบครัว จำแนกตามประเภทครอบครัว ระหว่างปี พ.ศ. 2523 ถึง พ.ศ. 2553 ซึ่งแสดงแนวโน้มของประเทศไทยที่ครอบครัวมีสัดส่วนที่ลดลง ในขณะที่ครอบครัวหลายช่วงวัยกลับมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น นอกจากนั้น ครอบครัวที่อาศัยอยู่คนเดียวก็มีสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้นด้วย สะท้อนว่าถึงแม้ว่าครอบครัวโครงสร้างครอบครัวส่วนใหญ่ของประเทศที่มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว แต่ก็มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 70.6 ในปี พ.ศ. 2523 จนเหลือร้อยละ 52.9 ในปี พ.ศ. 2553 ในขณะเดียวกันครอบครัวขยาย

กลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 34.5 ใน พ.ศ. 2553 จากร้อยละ 25.2 ในปี พ.ศ. 2523 เช่นเดียวกับ แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนของคนที่ใช้ชีวิตลำพังในครัวเรือน โดยไม่มีสมาชิกครอบครัวคนอื่น หรือญาติอาศัยอยู่ด้วยกัน โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.2 ในปี พ.ศ. 2523 เป็นร้อยละ 13.2 ในปี พ.ศ. 2553

5) วิถีชีวิตและรูปแบบการบริโภค

สังคมไทยในยุคปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตอย่างมาก ทั้งเรื่องโครงสร้างประชากร และกำลังแรงงาน สุขภาพ ซึ่งช่วงวัยแรงงานจะมีสัดส่วนของคน Gen Z มากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ในขณะเดียวกัน ก็ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย รวมถึงการเป็นสังคมอายุยืน นอกจากนี้ยังมีการเปิดรับแนวคิดเศรษฐกิจที่มาจากต่างประเทศการเข้าสู่โลกดิจิทัลผ่านการเชื่อมต่อทางออนไลน์ และพฤติกรรมการใช้ชีวิตอีกด้วย

โครงสร้างประชากรและกำลังแรงงาน หากพิจารณาประชากรไทยในสังคมปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ตามรุ่นหรือเจนเนอเรชั่น กล่าวคือ คน Gen B, Gen X, Gen Y และ Gen Z โดยแต่ละกลุ่มมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

คน Gen B หรือเรียกว่า Baby Boomer Generation หมายถึง คนที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2489 - 2507 เป็นยุคที่บ้านเมืองสงบหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจากแต่ละประเทศสูญเสียประชากรไปมากจากการทำสงคราม จึงมีค่านิยมว่า ต้องมีบุตรหลาย ๆ คน จะได้เป็นการเพิ่มจำนวนแรงงานเพื่อมาช่วยเร่งฟื้นฟูให้ประเทศกลับมาแข็งแกร่ง

คน Gen X หรือเรียกว่า Yuppie/Young Urban Professionals หมายถึง คนที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2508 - 2522 เป็นคนที่เกิดมาในยุคมั่งคั่ง ใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย เติบโตมากับการพัฒนาของวิดีโอเกม คอมพิวเตอร์ สไตร์เพลงแบบฮิปฮอป ในยุคนี้นี้มีการให้ควบคุมอัตราการเกิดของประชากร เนื่องจากค่านิยมในยุคก่อนหน้า ซึ่งก็คือยุคเบบี้บูมเมอร์ส่งผลให้มีจำนวนเด็กแรกเกิดมากเกินไป ก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาคือ เรื่องความไม่เพียงพอของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดต่อจำนวนประชากรที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นรวดเร็ว

คน Gen Y หรือเรียกว่า Millennials หมายถึง คนที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2523 - 2540 คนในยุคนี้นี้ เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีดิจิทัล มีความเป็นสากล รักความสะดวกสบาย เนื่องจากเกิดมาในยุคที่เศรษฐกิจกำลังเฟื่องฟู จึงทำให้ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ที่เป็นคนในยุค Gen B อย่างดี คนที่เกิดในยุคนี้นี้จึงมีโอกาสด้านการศึกษาที่ดี มีแนวคิดเป็นตัวของตัวเอง และมักจะถูกตามใจ จึงมีแนวคิดในการทำสิ่งที่ตัวเองชอบ และปฏิเสธสิ่งที่ตัวเองไม่ชอบ

คน Gen Z หมายถึง คนที่เกิดหลัง พ.ศ. 2540 เป็นบุตรของพ่อแม่รุ่นใหม่ออย่าง Gen-X และ Gen-Y คนในยุคนี้นี้เกิดมาพร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกรอบด้าน เรียนรู้รูปแบบการดำเนินชีวิตในสังคมแบบดิจิทัล ดำเนินชีวิตแบบมีการติดต่อสื่อสารไร้สาย และสื่อบันเทิงต่าง ๆ เด็กรุ่นนี้เกิดมาในยุคที่ส่วนใหญ่ทั้งพ่อและแม่ออกไปทำงานนอกบ้าน จึงทำให้เด็กยุค Gen Z มักจะได้รับการเลี้ยงดูจากคนอื่นมากกว่าพ่อและแม่ของตน

ในปัจจุบัน กลุ่มที่เป็นกำลังแรงงานหลัก ประกอบด้วยคน Gen Y และ Gen Z แรงงานกลุ่มนี้จะมีจำนวนที่คิดเป็นสัดส่วนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในทุกปี เนื่องจากเติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้กลุ่มกำลังแรงงานหลักดังกล่าวสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีการติดตามข่าวสารและเรื่องราวของผู้คนรอบตัวผ่านสื่อสังคมออนไลน์อยู่เสมอ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเต็มที่

และให้คุณค่ากับอิสระอย่างยิ่ง ลักษณะดังกล่าวมาข้างต้น มีผลต่อวัฒนธรรมการทำงานในสังคมไทย เช่น วิธีการทำงาน ซึ่งวัฒนธรรมการทำงานในสังคมไทยจะเปลี่ยนไปเป็นการทำงานผ่านระบบดิจิทัล/ออนไลน์ ซึ่งสามารถทำงานได้จากทุกสถานที่ สามารถทำงานได้หลายอย่างพร้อม ๆ กัน และเวลาทำงานสามารถที่จะยืดหยุ่นเพิ่มขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ ในการทำงาน กลุ่มคนรุ่นใหม่มักต้องการความชัดเจนในการทำงาน เช่น ต้องชัดเจนว่าสิ่งที่ทำมีผลต่อตนเองและต่อหน่วยงานอย่างไร คนกลุ่มนี้เปิดกว้างทางความคิดและวัฒนธรรม จึงมีแนวโน้มที่จะปรับทัศนคติได้ดี ไม่แบ่งแยกชนชั้น สีผิว ศาสนา หรือประเพณีที่แตกต่าง แต่ในขณะเดียวกัน ก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนงานอยู่บ่อย ๆ เนื่องจากความอดทนต่ำ แตกต่างจากกลุ่มที่เป็นกำลังแรงงานรุ่นก่อน ซึ่งประกอบด้วย คน Gen B และ Gen X กำลังแรงงานกลุ่มนี้โดยเฉพาะ Gen B จะมีลักษณะเป็นคนจริงจัง เคร่งครัดเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี ทุ่มเทให้กับการทำงาน มีความอดทนสูง ประหยัดอดออม ส่วน Gen X มีลักษณะที่เด่นชัด คือ ชอบบะโร่ง่าย ๆ ไม่ต้องเป็นทางการ ทำงานตามหน้าที่ ทำทุกอย่างได้เพียงลำพัง อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า หลายคนใน Gen-X มีแนวโน้มที่จะต่อต้านสังคม ไม่ได้เชื่อเรื่องศาสนา และไม่ยึดขนบธรรมเนียมประเพณีต่างจากกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ ตลาดแรงงานในปัจจุบันนับเป็นช่วงเปลี่ยนผ่าน ที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ก้าวเข้าสู่การทำงานเพื่อมาเป็นกำลังหลัก ทดแทนกลุ่มแรงงานรุ่นก่อนที่กำลังทยอยเข้าสู่วัยเกษียณ และบางส่วนเกษียณไปแล้ว อันเป็นที่มาของสังคมผู้สูงอายุ

สุขภาพ ข้อมูลจากยูโรโมเนียเตอร์ ในปี พ.ศ. 2562 พบว่าผู้คนในสังคมไทยมีการเข้าใช้สถานที่ซึ่งให้บริการทางด้านสุขภาพมากเป็นอันดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ลำดับถัดมาคือ การมีส่วนร่วมในการออกกำลังกาย กลับพบว่า มีร้อยละที่น้อยกว่าอย่างมาก คือมีเพียงร้อยละ 62 เท่านั้น สอดคล้องกับข้อมูลที่พบในผู้บริโภครไทย ว่าส่วนใหญ่มีความกังวลเรื่องสุขภาพ แต่สิ่งที่น่าประหลาดใจคือ แม้ว่าการออกกำลังกายเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี แต่กลับมีเพียง 1 ใน 5 เท่านั้นที่ออกกำลังกายเป็นประจำ อย่างไรก็ตาม แนวโน้มที่น่าสนใจ คือ ผู้บริโภคหันมาบริโภคอาหารเสริมเพื่อสุขภาพมากขึ้นจากผลสำรวจพฤติกรรม การบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและสมุนไพรของศูนย์เศรษฐกิจอัจฉริยะ หรือ Economic Intelligence Center (EIC) ซึ่งเป็นหน่วยงานของธนาคารไทยพาณิชย์ พบว่า ผู้บริโภคกลุ่มอายุ 0 - 59 ปี มีความต้องการบริโภคอาหารเสริมมากถึง 55% และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามอายุที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสวนทางกับการออกกำลังกาย โดยสะท้อนถึงพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีการใช้ชีวิตที่เร่งรีบขึ้น อาหารเสริมจึงเป็นทางเลือกที่สามารถช่วยดูแลสุขภาพที่สะดวก หาซื้อได้ง่ายและประหยัดเวลา ส่วนอาหารจานหลักนั้น ผู้คนในสังคมก็มีวิถีทางวัฒนธรรมอาหารที่เปลี่ยนไปจากเดิมเช่นกัน

เศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (Sharing Economy) แนวคิดดังกล่าวมีที่มาจากความต้องการที่จะสร้างรายได้จากการแลกเปลี่ยนการบริโภคจากสิ่งที่คุณคนหนึ่งมีอยู่มากเกินความต้องการส่วนตัว เช่น ห้องพักรถยนต์ สิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น จึงนำสิ่งเหล่านี้มาสร้างเป็นผลตอบแทน โดยแนวคิดนี้มีจุดเริ่มต้นจากสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำในปี พ.ศ. 2550 - 2551 จึงเกิดแนวคิดในการหารายได้เสริม เพื่อประโยชน์ในการใช้จ่าย รวมถึงแบ่งเบาภาระหนี้สินที่ตนมีอยู่ ต่อมาในภายหลังได้พัฒนาเป็นธุรกิจประเภทใหม่ และได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ในสังคม ตัวอย่างของเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน มีดังต่อไปนี้

- Co-Working Space เป็นบริการให้เช่าพื้นที่ออฟฟิศหรือพื้นที่อ่านหนังสือระยะสั้น มีตั้งแต่แพ็คเกจรายเดือน รายวัน ไปถึงรายชั่วโมง ลูกค้าหลักคือ กลุ่มคนทำงานฟรีแลนซ์ ธุรกิจสตาร์ทอัพ และนักเรียนนักศึกษา

- Car Sharing เป็นบริการการเดินทางที่ทำให้ผู้คนสามารถเรียกรถไปไหนมาไหนได้อย่างสะดวกโดยไม่ต้องซื้อ หรือดูแลรถเอง

- Home Sharing เมื่อมีที่อยู่อาศัยเกินความต้องการ เช่น คอนโดมิเนียม หรือบ้านพัก เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวสามารถดำเนินการผ่านเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มเพื่อเปิดบ้านให้นักเดินทางเช่าระยะสั้น เช่น Airbnb เป็นต้น

- Streaming เพิ่มความสะดวกดูหนังฟังเพลง เช่น Netflix หรือ Spotify เป็นต้น โดยผู้รับบริการไม่ต้องเสียเงินหรือมีภาระเรื่องพื้นที่ในการจัดเก็บ

- Product Sharing เป็นบริการให้สิ่งของ มีตั้งแต่กระเป๋าเดินทาง สินสอดทองหมั่น สีน้าแบรนด์เนมหรือแม้กระทั่งรถซูเปอร์คาร์ สำหรับคนที่อยากนำไปออกงานแต่ไม่สามารถหรือไม่อยากซื้อเอง

- บริการการทำงานรายครั้ง ปัจจุบันผู้คนนิยมจ้างงานรายครั้งมากกว่าที่จะจ้างประจำ อาทิ งานฟรีแลนซ์ หรือแม่บ้านทำความสะอาด เป็นต้น

ในช่วงที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระหว่างสถานการณ์วิกฤติโควิด-19 ประโยชน์ของเศรษฐกิจแบบแบ่งปันสามารถเห็นได้ชัดเจน คือ ช่วยลดภาระทางการเงินให้ผู้ที่ตกงานหรือว่างงาน ผ่านทางธุรกิจบริการส่งอาหารและสิ่งของ เช่น Grab ไลน์แมน Food Panda เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกัน ตามรายงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562 แนวคิดดังกล่าวก็นำสังคมไทยสู่ประเด็นทางด้านตลาดแรงงาน กล่าวคือ ปัญหาเรื่องทักษะแรงงานไม่ตรงตามความต้องการของตลาด (Skill Mismatch) ที่มากขึ้น รวมถึงเรื่องการดึงกำลังแรงงานจากภาคอื่น ๆ อันจะส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานบางประเภท อาทิ แรงงานที่ใช้ความรู้ (Knowledge Worker) แรงงานฝีมือ เป็นต้น เนื่องจากความนิยมและความต้องการบริการที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง แรงงานบางส่วนจึงอาจมีความสนใจและเลือกที่จะผันตัวเองไปเป็นผู้ให้บริการในระบบเศรษฐกิจแบบแบ่งปันในลักษณะเป็นผู้จ้างงานตนเอง (Self-Employed) ซึ่งให้รายได้ที่ดีและอิสระในการบริหารเวลาการทำงาน เมื่อจำนวนคนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานลดลง ก็จะมีผลให้การสะสมทุนมนุษย์ (Human Capital) ของประเทศอาจขาดแคลนมากขึ้นในอนาคตมากกว่านั้นเศรษฐกิจแบบแบ่งปันอาจกระทบต่อการจัดเก็บภาษีของภาครัฐเนื่องจากการจัดเก็บภาษีจากกลุ่มแรงงานในระบบข้างต้นทำได้ยากกว่ากลุ่มลูกจ้างที่อยู่ในระบบ หรือการจัดเก็บภาษีจากอุตสาหกรรมโรงแรมที่อาจทำได้น้อยลงเนื่องจากสัดส่วนการตลาดที่เสียไปให้แก่ Home Sharing

การเชื่อมต่อที่เพิ่มขึ้นและความเป็นส่วนตัวที่ลดลง หากพิจารณาข้อมูลจากยูโรโมเนเตอร์ ในปี พ.ศ. 2562 พบว่า ผู้คนในสังคมไทยให้ความสำคัญกับการเชื่อมต่อทางอินเทอร์เน็ตเป็นอันดับแรก ในขณะที่อันดับถัดมา คือ พฤติกรรมการจัดการการแบ่งปันข้อมูลรวมถึงการตั้งค่าความเป็นส่วนตัวและอันดับที่สามคือพฤติกรรมการแบ่งปันข้อมูลเพื่อรับข้อเสนอที่ออกแบบมาให้เหมาะกับตน เพราะเมื่อพิจารณาเรื่องการซื้อขายสินค้าผ่านการแชทออนไลน์ หรือ Conversational Commerce ซึ่งมีที่มาจากการที่ผู้บริโภคยุคใหม่ต้องการความมั่นใจก่อนซื้อ จึงทำให้การแชทออนไลน์เริ่มเข้ามามีอิทธิพลตั้งแต่ขั้นตอนการ

พูดคุยกับแบรนด์หรือผู้ขาย จนไปสู่ขั้นตอนการซื้อขาย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อและมีการยืนยันการสั่งของกับแบรนด์หรือผู้ขายผ่านโปรแกรมแชทและเว็บไซต์ รวมถึงการพูดคุยในการให้และรับบริการหลังการขาย โดยข้อมูลจากรายงานการศึกษาระดับโลกที่จัดทำโดย Facebook และ Boston Consulting Group (BCG) ซึ่งทำการสำรวจประชากร จำนวน 8,864 คน ใน 9 ประเทศ และทำการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพกับผู้ซื้อผู้ขายและผู้เชี่ยวชาญในประเทศเหล่านี้ ในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงสิงหาคม พ.ศ. 2562 และมีผู้ร่วมตอบแบบสำรวจจากประเทศไทย จำนวน 1,234 คน พบว่า ประเทศไทยลำดับที่ 3 ในการรับรู้และการใช้แชทออนไลน์เพื่อการซื้อสินค้า จากรายงานการศึกษาดังกล่าว พบว่า ร้อยละ 86 ของคนไทยสามารถสั่งของหรือซื้อผ่านการแชทได้ ร้อยละ 61 เคยมีประสบการณ์ในการแชทออนไลน์กับแบรนด์หรือผู้ขายในขณะเลือกซื้อของ และร้อยละ 40 เคยซื้อผ่านการพูดคุยในแชท ซึ่งถือว่าสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการใช้แชทเพื่อซื้อสินค้าทั่วโลกโดยเฉลี่ยที่เพียงร้อยละ 16 ทั้งนี้ ผู้ซื้อผ่านแชทออนไลน์ มีอายุตั้งแต่ 18 - 64 ปี มีทั้งเพศชายและหญิง ซึ่งกระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศ

พฤติกรรมการใช้ชีวิต ศูนย์เศรษฐกิจอัจฉริยะ (อีไอซี) รายงานผลสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภค พบว่าผู้บริโภคกว่าร้อยละ 60 อยู่บ้านมากกว่าออกนอกบ้าน โดยกิจกรรมหลักกว่าร้อยละ 75 ใช้เวลาว่างไปกับการดูทีวี ซีรีส์ ฟังเพลง ขณะที่ร้อยละ 74 เล่นอินเทอร์เน็ต/โซเชียลมีเดีย อย่างไรก็ตามสัดส่วนการรับสื่อดังกล่าวจะเริ่มลดลงในกลุ่มผู้บริโภคที่มีอายุสูงขึ้น โดยเริ่มใช้เวลาไปกับการอ่านหนังสือ ออกกำลังกายและงานอดิเรก แม้ผู้บริโภคส่วนใหญ่ชอบอยู่บ้าน แต่จากผลสำรวจพบว่า ผู้บริโภคชาวร้อยละ 60 - 70 มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยหันไปทำกิจกรรมและมีการใช้จ่ายนอกบ้านเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มผู้ที่มีรายได้สูง ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่ คือ ทานอาหารและช้อปปิ้ง เพื่อเป็นการผ่อนคลายจากการทำงานหนัก และต้องการความสะดวกสบาย ผลสำรวจยังพบอีกว่า หากมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ผู้บริโภคส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 70 ต้องการใช้จ่ายในด้านการท่องเที่ยวมากเป็นอันดับ 1 โดยแนวโน้มดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นตามอายุ นอกจากนี้ พบว่า ร้อยละ 55 ของผู้บริโภคเดินทางท่องเที่ยวบ่อยขึ้น สะท้อนถึงไลฟ์สไตล์ที่ผู้คนหันมาให้ความสำคัญกับการหาประสบการณ์ใหม่ ๆ

6) ความเป็นเมือง

องค์การสหประชาชาติ ได้ให้นิยามของความเป็นเมือง (Urbanization) หมายถึง การที่สัดส่วนของประชากรที่อยู่ในเขตเมืองเพิ่มมากขึ้น โดยตัวชี้วัดที่นิยมใช้กันมากที่สุด คือ ร้อยละของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองต่อประชากรทั้งหมด สำหรับประเทศไทยกำหนดให้เขตเทศบาลที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป เป็นเขตเมือง และข้อมูลจากสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2553 พบว่า ประเทศไทย มีประชากรอาศัยอยู่ในเขตเมืองน้อยกว่าเขตชนบท (ร้อยละ 44.2 และ 55.8) แต่สัดส่วนของประชากรในเขตเมือง มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ (จากปี พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 29.4 และ 31.1 ตามลำดับ) แนวโน้มการกระจายตัวของประชากรในเขตเมืองของไทยนั้น จากข้อมูลประชากรของประเทศไทย ในปี 2030 (Thailand in 2030: The Future Demographic) พบว่า สัดส่วนของประชากรในเขตเมืองและชนบทแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยกว่าครึ่งของประชากร (ร้อยละ 58.4) อาศัยอยู่ในเขตเมือง ส่วนประชากรในเขตชนบทก็มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และเมื่อเปรียบเทียบกับในระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก พบว่าในปี ค.ศ. 2030 ประเทศไทยมีความเป็นเมืองสูงกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน

โดยกว่าครึ่งของประชากรของประเทศไทยอาศัยอยู่ในเขตเมือง สอดคล้องกับข้อมูลจากรายงานอนาคตการกลายเป็นเมืองของโลก ปี ค.ศ. 2014 ขององค์การสหประชาชาติ (UN) แสดงให้เห็นว่าในอีก 30 ปี ข้างหน้า ประเทศไทยจะกลายเป็นประเทศที่มีประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมากกว่าชนบทคิดเป็นสัดส่วนที่สูงมาก โดยมีสัดส่วนของประชากรในเขตเมืองเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ เพิ่มจากร้อยละ 31.4 ในปี ค.ศ. 2000 เป็นร้อยละ 55.8 ในปี ค.ศ. 2020 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นถึงกว่าร้อยละ 70 ในปี ค.ศ. 2050

การย้ายถิ่น ข้อมูลเกี่ยวกับการย้ายถิ่นจากสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2553 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.2) เกิดในจังหวัดเดียวกับจังหวัดที่อยู่ในปัจจุบัน และร้อยละ 21.8 เกิดคนละจังหวัดกับที่อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งแสดงถึงการย้ายถิ่นของประชากร และในช่วงเวลา 5 ปีก่อนวันสำมะโน พ.ศ. 2548 – 2553 มีประชากรย้ายถิ่น จำนวน 6.2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 9.4 ของประชากรทั้งประเทศ โดยเพศชายมีสัดส่วนการย้ายถิ่นสูงกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 9.9 และ 9.0 ตามลำดับ) และประชากรในเขตเทศบาล มีสัดส่วนการย้ายถิ่นสูงกว่าประชากรนอกเขตเทศบาล (ร้อยละ 13.4 และ 6.3 ตามลำดับ) โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการดำเนินโครงการพัฒนาของภาครัฐ พบว่า มีการย้ายถิ่นสูง เช่น โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ในพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน ทำให้การผลิตในภาคอุตสาหกรรมเติบโต การมีนิคมอุตสาหกรรมและท่าเทียบเรือขนาดใหญ่ ส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจำนวนมาก ทั้งแรงงานในประเทศและแรงงานจากภายนอกประเทศเข้าสู่พื้นที่ดังกล่าว หรือการกำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Economic Zone: SEZ) จังหวัดชายแดน 10 จังหวัด ได้แก่ ตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด สงขลา เชียงราย หนองคาย นครพนม กาญจนบุรี และนราธิวาส ที่มีเป้าหมายในการสร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดน ที่มุ่งการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ก็ล้วนส่งผลให้เกิดการย้ายของแรงงาน ซึ่งรวมถึงแรงงานต่างด้าวเข้าสู่พื้นที่ และมีแนวโน้มที่พื้นที่ดังกล่าวจะพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองสูงขึ้น

การเป็นเมืองอันเนื่องมาจากการย้ายถิ่น อาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมเมืองทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น การขาดแคลนที่อยู่อาศัย ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ความเหลื่อมล้ำทางสังคม และรายได้ ปัญหาการบริการจากภาครัฐที่ไม่เพียงพอและทั่วถึง ทั้งด้านสาธารณสุข และการบริการต่าง ๆ รวมถึงปัญหาจากการอพยพเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าว เป็นต้น ดังนั้น ประเทศควรมีการเตรียมพร้อมในการรับมือกับผลกระทบที่จะตามมา เช่น ควรมีการกำหนดนโยบายในการใช้ประโยชน์จากความเป็นเมืองที่มากขึ้น และนโยบายในการรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากความเป็นเมืองที่เพิ่มสูงขึ้น มีแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เพียงพอและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำให้อยู่ในระดับที่ต่ำ จัดระบบการศึกษา การคมนาคมขนส่งที่มีคุณภาพ มีระบบสาธารณสุขที่เพียงพอต่อความต้องการของคนในเมือง รวมถึงวางแผนพัฒนาประเทศระยะยาว ซึ่งจะช่วยให้ประเทศได้ประโยชน์สูงสุดจากอัตราความเป็นเมืองที่สูงขึ้นและลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

อาชีพ การกลายเป็นเมืองหรือความเป็นเมือง ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอาชีพของประชากรในพื้นที่ที่กลายเป็นเมือง ซึ่งในอดีตสัดส่วนของประชากรที่ทำงานหรือประกอบอาชีพในภาคเกษตรจะสูงกว่านอกภาคเกษตร แต่สัดส่วนดังกล่าวเปลี่ยนแปลง เมื่อความเป็นเมืองขยายตัวเพิ่มขึ้น ข้อมูลการทำงาน

จากสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2553 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไม่ได้ประกอบอาชีพอยู่ในภาคเกษตร โดยร้อยละ 56.4 ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปทำงานในรอบปีที่แล้ว ทำงานอยู่นอกภาคเกษตรกรรม และร้อยละ 43.6 ทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรม

7) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่ผ่านมา ประเทศไทยจะประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจจนกลายเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับบน (Upper-Middle Income Country) ในปี พ.ศ. 2554 ความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้สัดส่วนของคนยากจนปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องจาก ร้อยละ 65.26 ในปี พ.ศ. 2531 เหลือเพียงร้อยละ 13.15 ในปี พ.ศ. 2554 และร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2561 และการกระจายตัวของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อประชาชนภายในประเทศด้านรายได้มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ดังเห็นได้จากค่าสัมประสิทธิ์จีนิของประเทศไทยที่ลดลงอย่างมาก จาก 0.44 ในปี พ.ศ. 2521 เหลือเพียง 0.36 ในปี พ.ศ. 2561 อย่างไรก็ดี ค่าระดับดังกล่าวอยู่ในระดับเดียวกันกับประเทศที่มีรายได้น้อยถึงปานกลาง เช่น ลาว และเวียดนาม และสูงกว่าค่าของประเทศพัฒนาแล้ว เช่น ฟินแลนด์ เดนมาร์ก ที่มีค่าอยู่ระหว่าง 27 - 28 ค่อนข้างมาก แม้จะพบว่าความเหลื่อมล้ำด้านรายได้มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วง 40 ปีที่ผ่านมาหากพิจารณาในรายละเอียด จะพบว่าแท้จริงความเหลื่อมล้ำที่ลดลงไม่ได้มาจากการที่ครอบครัวรายได้ต่ำสามารถพึ่งพาตนเองได้ แต่มาจากสัดส่วนของเงินโอนจากนอกครัวเรือนเทียบกับรายได้ที่เป็นตัวเงิน มีสัดส่วนสูงขึ้นเรื่อย ๆ

ความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจนั้น เป็นผลมาจากความเหลื่อมล้ำในมิติอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ การศึกษา สุขภาพ หรือแม้แต่การเมือง และในขณะเดียวกัน ความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ ก็นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน

ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ จากรายงาน Global Gender Gap Index 2020 ของ World Economic Forum อันดับของประเทศไทยด้านความเท่าเทียมทางเพศอยู่ที่ 75 จากทั้งหมด 153 ประเทศทั่วโลก ถึงแม้ค่าคะแนนจะเพิ่มสูงขึ้น 0.006 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า แต่อันดับของประเทศไทยลดลงจากเดิมถึง 2 อันดับด้วยกัน ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันทางเพศในสังคม คือ มาตรฐานเชิงซ้อนในวัฒนธรรมทางเพศที่ยกย่องชายเป็นใหญ่และสตรีอยู่ในฐานะที่ด้อยกว่า ร่วมกับค่านิยมที่ฝังรากลึกในระบบครอบครัวไทยที่กำหนดบทบาททางเพศให้หน้าที่หลักของผู้ชาย คือ ต้องทำงานนอกบ้านและหาเลี้ยงครอบครัว ในขณะที่สตรีถูกกำหนดให้ต้องเป็นผู้รับผิดชอบงานบ้าน และการเลี้ยงดูบุตร ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชายยังพบมากในประเด็นที่เกี่ยวข้องสุขภาพ โดยเฉพาะด้านสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ มาตรฐานเชิงซ้อนในวัฒนธรรมทางเพศได้ปลูกฝังการควบคุมเรื่องเพศแก่สตรี ในขณะที่ผู้ชายสามารถพูดคุยเรื่องเพศได้อย่างอิสระและเปิดเผย ทำให้เกิดอคติ การตีตราและเกิดการตั้งคำถามกับสตรีทุกครั้ง เมื่อเกิดประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับเพศอยู่เสมอ ด้วยสาเหตุนี้ จึงส่งผลให้สตรีโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนและวัยรุ่น ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการเกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมซึ่งเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญปัญหาหนึ่งของประเทศไทย

ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศในสังคมยังได้นำไปสู่ปัญหาความรุนแรงทางเพศ จากตัวเลขสถิติทั่วโลกพบว่า ในแต่ละวันมีผู้หญิงต้องเสียชีวิตไปโดยเฉลี่ย 137 คนทั่วโลก เพราะถูกคนใกล้ชิดทำร้าย โดยในภูมิภาคเอเชีย มีจำนวนความรุนแรงที่เกิดขึ้นสูงที่สุดในโลก ในประเทศไทย พบว่า เหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศเกิดขึ้นกับเด็กและสตรีไม่น้อยกว่า 7 คนต่อวัน ซึ่งตัวเลขดังกล่าวคาดว่าจะต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากผู้กระทำความรุนแรงมักเป็นคนในครอบครัว ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อจึงมีแนวโน้มจะปกปิดเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น อีกทั้งประเทศไทยยังขาดการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ข้อมูลที่มีอยู่เกือบทั้งหมดเป็นข้อมูลมาจากรายงานของหน่วยงาน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (เช่น ผู้ที่เข้าแจ้งความ) หรือ ผู้ใช้บริการสายด่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เท่านั้น

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา นอกจากความไม่เท่าเทียมกันทางเพศแล้ว ความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องของการศึกษาเป็นปัญหาที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่และยิ่งจะทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มยิ่งแย่ลงไปอีก แม้การศึกษาในประเทศไทยจะให้เรียนโดยไม่มีค่าใช้จ่าย 15 ปี ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงมัธยมปลายแต่พบว่า มีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถเรียนจบระดับมัธยมปลายได้เนื่องจาก ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นค่าเดินทาง อุปกรณ์การเรียน ในครอบครัวที่มีฐานะยากจนบางครอบครัว การเรียนหนังสือของบุตรหมายถึง การสูญเสียแรงงานและโอกาสด้านรายได้ของครอบครัว ส่งผลให้บุตรไม่ได้รับอนุญาตให้ไปโรงเรียนหรือเรียนจนสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมปลาย

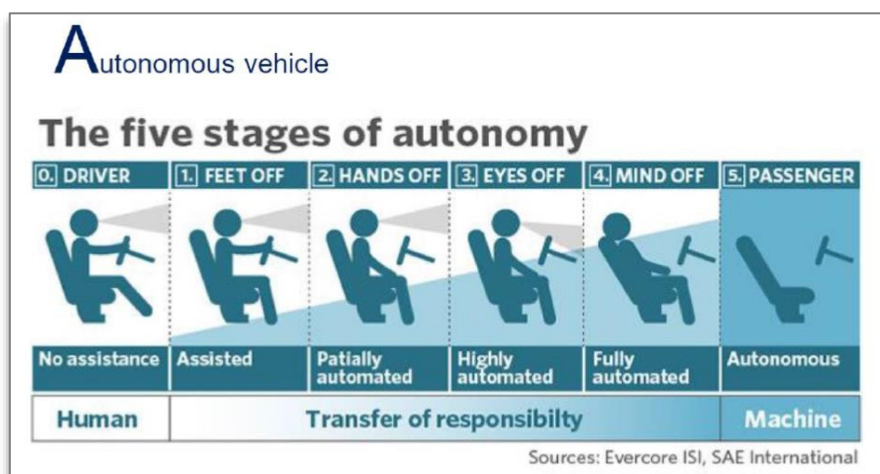
ปัจจัยฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจครอบครัว มีผลก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยรายงานวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและเหลื่อมล้ำของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562 โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า การเข้าถึงการศึกษาของประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในกลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (รวม ปวช.) เมื่อจำแนกประชากรเป็น 10 กลุ่ม ตามรายจ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภค พบว่า กลุ่มเด็กที่มีฐานะที่ดีที่สุด (กลุ่มที่ 10) มีอัตราการเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 76.3 ซึ่งมีสัดส่วนที่สูงกว่าเด็กที่มีฐานะต่ำสุด (กลุ่มที่ 1) โดยประมาณ 2 เท่า ผลจากการศึกษาในต่างประเทศ พบว่า ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสามารถส่งผ่านระหว่างรุ่นได้ โดยพ่อแม่มีการศึกษาน้อยมีแนวโน้มที่จะส่งเสริมการศึกษาให้บุตรน้อยกว่าพ่อแม่มีการศึกษาสูงกว่า ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นจริง ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นอีกในอนาคต นอกจากฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว ยังพบว่า ประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในเชิงพื้นที่ โดยคุณภาพโรงเรียนในเขตชนบทของประเทศไทยมีความล้าหลัง เมื่อเทียบกับโรงเรียนในเขตเมืองถึงจำนวน 2 ปีการศึกษา และเมื่อพิจารณาการเข้าถึงการศึกษาของเด็กที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทพบว่า ในช่วงการศึกษามัธยมศึกษา (ชั้นอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น) มีสัดส่วนการเข้าถึงการศึกษาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก แต่สัดส่วนการเข้าถึงการศึกษาจะเริ่มแตกต่างกันเมื่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา ตามลำดับ โดยเด็กที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจะมีสัดส่วนการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา สูงกว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ซึ่งเกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจของเด็กที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า ประกอบกับการกระจุกตัวของจำนวนสถานศึกษาในเขตเมืองที่ทำให้เด็กในพื้นที่ชนบทมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระดับสูงที่น้อยลง

1.2 ด้านเทคโนโลยี (Technology)

เทคโนโลยีในอนาคตที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์การแข่งขันของโลก และอาจเรียกได้ว่าเป็นการปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 4 ประกอบไปด้วย สามประเด็นใหญ่ ๆ ตามการแบ่งของ Klaus Schwab ซึ่งเป็น Founder and Executive Chairman ของ World Economic Forum (WEF) ในหนังสือที่ชื่อ ‘The Fourth Industrial Revolution’ ที่ตีพิมพ์ เมื่อปี 2017 ประกอบไปด้วยด้าน Physical, Digital และ Biological

1) Physical

1.1) Autonomous Vehicles ยานพาหนะไร้คนขับมีอยู่ในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ รถบรรทุก โดรน เครื่องบิน หรือเรือ ซึ่งทั้งหมดนี้มีพื้นฐานมาจากเทคโนโลยีทางด้านเซ็นเซอร์และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ในส่วนของโดรนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้หลากหลายการทำงาน เช่น การตรวจสอบสายไฟฟ้า การขนส่งอุปกรณ์ทางการแพทย์ในพื้นที่สงคราม หรือนำมาร่วมใช้กับการวิเคราะห์ข้อมูลในเกษตรกรรม เพื่อช่วยให้การใส่ปุ๋ย รดน้ำ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ประโยชน์ที่เกิดจากใช้เทคโนโลยีดังกล่าวในการเดินทางส่วนบุคคล คือ ความปลอดภัยในการเดินทางสูงขึ้น การจราจรและการใช้เชื้อเพลิงจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากการตัดสินใจของระบบอัตโนมัติจะทำให้รถยนต์ขับเคลื่อนด้วยการเบรกและเร่งอย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกเส้นทางในการเดินทางที่ใช้เวลาน้อยที่สุด รวมถึงลดการใช้พลังงานโดยไม่จำเป็นอีกทั้งยังมีประโยชน์ต่อภาคธุรกิจ เช่น การขนส่งสินค้าได้เร็วขึ้น และการรับส่งผู้โดยสารได้ตรงเวลายานพาหนะไร้คนขับมีระดับความสามารถควบคุมแตกต่างกันไป แบ่งระดับออกได้เป็น 6 ระดับ ดังนี้ ระดับที่ 0 ผู้ขับขี่ ควบคุมยานพาหนะเองทั้งหมด ระดับที่ 1 รถยนต์มีระบบช่วยเหลือผู้ขับขี่ (Assist) และระบบควบคุมรถยนต์ ระดับที่ 2 รถยนต์ที่มีระบบเป็นผู้ควบคุมรถยนต์ ด้านการเร่ง การเบรก และการบังคับเลี้ยวมากกว่า 1 ด้านขึ้นไป ระดับที่ 3 ระบบเป็นผู้ควบคุมรถยนต์ได้เองในพื้นที่มีการควบคุมเฉพาะ หรือสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับระบบ ระดับที่ 4 ระบบสามารถควบคุมรถยนต์ได้ทั้งหมด และผู้ขับขี่สามารถเข้าควบคุมรถต่อได้ และระดับที่ 5 ระบบสามารถควบคุมรถได้เองทั้งหมด ไม่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ใช้งาน และไม่จำเป็นต้องมีผู้ขับขี่เฝ้าระวังแม้กระทั่งเรื่องความปลอดภัย

ที่มา : รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการการพัฒนาาระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.2) 3D printing เทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติสามารถนำมาใช้ในงานได้หลากหลายมาก เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อากาศยาน อุตสาหกรรมการแพทย์ เป็นต้น ข้อดีของการพิมพ์สามมิติ คือ สามารถ Customize ชิ้นงานได้และสามารถทำได้ทั้งในชิ้นงานขนาดใหญ่ ไปจนถึงชิ้นงานขนาดเล็ก เช่น Medical implant เป็นต้น ซึ่งในอนาคตอาจมีเทคโนโลยีการพิมพ์สี่มิติ (4D) ซึ่งจะหมายถึงการสร้างชิ้นงานสามมิติแต่ชิ้นงานนั้นสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะแวดล้อม เช่น ความชื้น ความร้อน เป็นต้น เทคโนโลยี 4D นี้สามารถนำมาใช้ในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม รวมถึงการใส่ Implants ในร่างกายมนุษย์ เช่น รากฟันเทียม เป็นต้น

ในปัจจุบัน 3D Printer มีอยู่หลากหลายเทคโนโลยี โดยสามารถจำแนกเป็น

(1) Fused Deposition Modeling (FDM) เป็นการนำวัสดุที่จะใช้ขึ้นรูปมาหลอมละลายเป็นเส้น (Filament) แล้วฉีดออกมาเป็นชิ้นงานขึ้นรูปทีละชั้น ข้อดี คือ ราคาถูก หาซื้อได้ง่าย ใช้งานง่ายและใช้ได้กับวัสดุที่หลากหลาย แต่ความละเอียดในการพิมพ์และระยะเวลาที่ใช้ยังมีประสิทธิภาพต่ำกว่าการพิมพ์แบบอื่น

(2) Stereolithography (SLA) เป็นเทคโนโลยีการพิมพ์ 3 มิติชนิดแรกที่เกิดขึ้นเป็นเทคนิคที่ใช้แสงอัลตราไวโอเล็ตยิงใส่ผิวเรซินของวัสดุให้เกิดการแข็งตัวทีละชั้น ข้อดี คือ ทำให้ได้ชิ้นงานที่มีความละเอียดสูงผิวเรียบ ความเร็วในการพิมพ์ไม่ลดลงเมื่อพิมพ์งานที่ละเอียดขึ้น แต่ข้อเสียคือ เรซินเหลวที่ใช้ในการพิมพ์ค่อนข้างเลอะเทอะ เหม็น และเป็นอันตรายถ้าสูดดมเข้าไปในปริมาณมาก

(3) Selective Laser Sintering (SLS) เป็นการใช้แสงเลเซอร์ยิงลงบนพื้นผิววัสดุให้วัสดุเกิดการหลอมเหลวเป็นเนื้อเดียวกัน โดยจะเลือกยิงเฉพาะจุด ข้อดี คือ ชิ้นงานที่ได้มีความแข็งแรงคงทน แต่ราคาของเครื่องพิมพ์ยังค่อนข้างสูง และวัสดุที่ใช้กับเครื่องพิมพ์แบบนี้ได้มีค่อนข้างจำกัดเมื่อเทียบกับเครื่องพิมพ์แบบอื่น ๆ

โดยประโยชน์ของเทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติ คือ สร้างชิ้นงานที่มีความซับซ้อนได้ปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ให้เข้ากับความต้องการของตัวบุคคล ไม่จำเป็นต้องใช้แม่พิมพ์ สร้างชิ้นงานต้นแบบ (Prototype) สำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่ได้อย่างรวดเร็ว และลดปริมาณของเสียจากการผลิต

1.3) Advanced Robotics หุ่นยนต์ในปัจจุบันสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้หลากหลายงาน และอุตสาหกรรมมากขึ้น จากที่ในอดีตจำกัดอยู่แค่เพียงในอุตสาหกรรมยานยนต์ แต่ในปัจจุบันหุ่นยนต์ได้ถูกนำมาใช้ตั้งแต่ ในงานเกษตรกรรมที่ต้องการความแม่นยำ (Precision Agriculture) งานอุตสาหกรรมทางการแพทย์ (เช่น การผ่าตัด การจ่ายยา) รวมถึงด้านการทหารที่จะช่วยลดความสูญเสียของบุคลากร เช่น การเก็บกู้วัตถุระเบิด หรือการสำรวจพื้นที่เสี่ยง อีกทั้งหุ่นยนต์ยังสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยทำงานบ้าน ดูแลผู้ป่วยที่เรียกว่าเป็น Social Robots

1.4) New Materials คุณสมบัติของวัสดุที่เป็นที่ต้องการในอนาคต คือ มีน้ำหนักเบา แข็งแรงนำกลับมาใช้ใหม่ได้และเปลี่ยนแปลงได้ (Adaptive) ยกตัวอย่างเช่น วัสดุอัจฉริยะที่สามารถทำความสะอาดเอง โลหะที่มีความจำที่สามารถแปลงกลับมาสู่รูปแบบเดิม เซรามิกซ์และคริสตัลที่เปลี่ยนความดันกลับเป็นพลังงาน เป็นต้น ตัวอย่างของวัสดุใหม่ที่สำคัญ คือ พลาสติกชีวภาพสำหรับเศรษฐกิจหมุนเวียน หรือ Bioplastics for a circular economy ทั้งนี้ การใช้ Biodegradable Plastics ถือว่ามีความสอดคล้องกับเทรนด์ของโลกทางสังคมเรื่องกระแสรักษ์โลก รักสิ่งแวดลอมประโยชน์จากวัสดุชนิดใหม่นอกจากมีคุณสมบัติ

ที่จะช่วยลดน้ำหนักของชิ้นส่วนที่ใช้ในอุตสาหกรรม พร้อมทั้งเพิ่มความแข็งแรงและความแข็งของวัสดุให้สูงขึ้นแล้ว ยังมีคุณสมบัติที่สามารถซ่อมแซมตัวเองได้ในลักษณะเดียวกับที่ร่างกายของมนุษย์สามารถรักษาตัวเองได้ซึ่งส่งผลต่ออายุการใช้งาน และความยั่งยืนของผลิตภัณฑ์ รวมถึงวัสดุที่จะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการสะสมและส่งต่อแบคทีเรีย สำหรับการใช้งานภายในโรงพยาบาลและสถานดูแลสุขภาพ

1.5) Tiny Lenses for Miniature Devices เลนส์ขนาดเล็กที่มีขนาดเบาจนน่ามีความจำเป็นสำหรับโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ กล้อง รวมถึงใช้ในอุปกรณ์เซ็นเซอร์และอุปกรณ์ถ่ายภาพทางการแพทย์ หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ที่มีขนาดเล็กลงเรื่อย ๆ และยังสามารถนำไปใช้ในเครื่องมือห้องปฏิบัติการที่มีขนาดเล็กลงได้อีกด้วย

1.6) เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ที่ปลอดภัยมากขึ้น (Safer Nuclear Reactors) แม้ว่าพลังงานนิวเคลียร์จะเป็นรูปแบบพลังงานที่ไม่ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ แต่เครื่องปฏิกรณ์ก็มีความเสี่ยงด้านความปลอดภัยที่แท้จริงซึ่งอาจเกิดความร้อนสะสมมากเกินไป และเมื่อทำปฏิกิริยากับน้ำก็ทำให้เกิดการผลิตไฮโดรเจนที่จะนำไปสู่การระเบิดได้ แต่ด้วยเทคโนโลยีเชื้อเพลิงใหม่ที่กำลังเกิดขึ้น ทำให้โอกาสที่จะเกิดความร้อนมากเกินไปลดลง และหากเกิดความร้อนขึ้นก็จะส่งผลให้เกิดการผลิตไฮโดรเจนออกมาแค่เพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย ซึ่งนั่นทำให้พลังงานนิวเคลียร์มีความปลอดภัยยิ่งขึ้น โดยข้อดีของการเลือกใช้พลังงานนิวเคลียร์ คือ (1) ให้กำลังผลิตสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตจากแหล่งพลังงานอื่น (2) ช่วยประหยัดทรัพยากรพลังงานอื่น ๆ และใช้พื้นที่ในการก่อสร้างไม่มาก (3) เป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าที่มีเสถียรภาพ และมั่นคงสามารถเดินเครื่องได้อย่างต่อเนื่อง (4) ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าต่ำ และ (5) เป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าพลังงานสะอาดไม่ปลดปล่อยเขม่าควัน ก๊าซพิษ และของเสียออกมาสู่สิ่งแวดล้อม

1.7) Smarter Fertilizers Can Reduce Environmental Contamination ปุ๋ยที่ปรับปรุงโดยมุ่งเน้นที่ความสามารถในการปล่อยสารอาหารอย่างช้า ๆ เมื่อต้องการ หรือตามความเหมาะสมที่ช่วยในการเจริญเติบโตของพืชที่จะได้รับ โดยได้ปรับการใช้ปุ๋ยรุ่นใหม่เป็นไนโตรเจนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และใช้จุลินทรีย์ที่ปรับปรุงซึ่งช่วยให้การดูดซับอาหารของพืชทำได้ดียิ่งขึ้น แต่ก็ยังมีส่วนประกอบบางอย่างที่สามารถสร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมได้

1.8) ระบบกักเก็บพลังงานทดแทน Utility-Scale Storage of Renewable Energy พลังงานทดแทนที่สามารถหมุนเวียนมาใช้ได้อีก เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ลม ชีวมวล น้ำ เป็นต้น เป็นพลังงานที่ได้รับความนิยมในการศึกษาค้นคว้า และเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในอนาคต เนื่องจากสามารถช่วยแก้ไขปัญหาระบบขาดแคลนแหล่งพลังงานในอนาคต และช่วยลดปัญหาด้านมลพิษที่เกิดจากการใช้พลังงานในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการกักเก็บพลังงานที่เกิดจากพลังงานหมุนเวียน สำหรับป้อนเป็นแหล่งพลังงานในกรณีที่ไม่มีแสงอาทิตย์หรือลม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการผลิตและจ่ายพลังงาน เช่น แบตเตอรี่ลิเทียมไอออน เป็นต้น ที่สามารถเก็บพลังงานได้ยาวนานยิ่งขึ้น เพื่อใช้เป็นแหล่งจ่ายพลังงานในช่วงเวลาหลังพระอาทิตย์ตกดิน

2) Digital

2.1) Internet of things (IoT) เป็นสิ่งที่จะเปลี่ยนโลกยุคหน้าอย่างมาก IoT นับเป็นตัวเชื่อมการทำงานสองด้าน คือ Physical และ Digital หรือกล่าวง่าย ๆ ว่า เป็นตัวเชื่อมให้เกิดความสัมพันธ์

ระหว่างสิ่งของ ไม่ว่าจะเป็นสินค้า บริการ สถานที่ และผู้คน ด้วยเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงและแพลตฟอร์มต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น ระบบเซ็นเซอร์ ระบบ RFID (Radio frequency identification) หรือสมาร์ทโฟน โดยประโยชน์หลักของ IoT ประกอบด้วย เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้แม่นยำและรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำงานได้แบบไร้พรมแดน การเข้าถึงข้อมูลทำได้ง่ายยิ่งขึ้น เพราะขับเคลื่อนด้วยอินเทอร์เน็ต ลดต้นทุนได้หลาย ๆ ด้าน เช่น ต้นทุนการจ้างงาน ต้นทุนค่าเสียโอกาส หรือต้นทุนการผลิต และปัจจัยในการพัฒนาเป็น Smart Factory หรือ Smart Business

2.2) Blockchain Technology Blockchain เป็นเทคโนโลยีที่มีความน่าเชื่อถือสูง และมีความโปร่งใส ใช้ทดแทนตัวกลางในการทำธุรกรรมหรือสัญญา ข้อมูลที่มีการบันทึกลงไปบน Blockchain จะไม่สามารถถูกลบออกไปได้ และสามารถติดตามลำดับการบันทึกข้อมูลย้อนหลังทั้งหมด ข้อมูลเหล่านี้จะเหมือนกันทั้งหมด จะมี Hardware เก็บเอาไว้ในองค์กรเดียวกัน หรือกระจายช่วยกันเก็บในหลายองค์กร ดังนั้น การปรับปรุงหรือบันทึกข้อมูลลงใน Blockchain จะต้องได้รับการยืนยันจาก Hardware ที่เคยมีข้อมูลบันทึกไว้ เพื่อให้มั่นใจว่าบันทึกข้อมูลชุดเดียวกัน โดยสามารถรองรับการเข้ารหัสสำหรับข้อมูลแต่ละชุดได้ เพื่อความปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูลเทคโนโลยีบล็อกเชนที่มีการนำมาใช้และมีคนกล่าวถึงมากที่สุด คือ บิทคอยน์ (Bitcoin) ซึ่งเป็นการบันทึกธุรกรรมทางการเงินในสกุลเงินดิจิทัล และในอนาคตบล็อกเชนก็สามารถนำมาใช้ในการบันทึกธุรกรรมหรือเก็บทะเบียนเรื่องต่าง ๆ ได้มากมาย เช่น สุนัขบัตร มรณบัตร ใบแสดงกรรมสิทธิ์ ทะเบียนสมรส ประวัติการศึกษา เรียกร้องประกัน ประวัติการพบแพทย์ และการเลือกตั้ง หรือเรียกได้ว่าทุกธุรกรรมที่สามารถแสดงเป็นรหัส (Code) ได้

2.3) การทำธุรกิจบนแพลตฟอร์ม (Technology-Enabled Platforms) การทำธุรกิจบนแพลตฟอร์มนับเป็นเรื่องปกติขึ้นทุกวัน แพลตฟอร์มที่เป็นที่รู้จักกันดี เช่น Uber, Alibaba, Airbnb ซึ่งแพลตฟอร์มนี้ถือเป็นเทคโนโลยีที่เปลี่ยนโลกเป็นอย่างมาก ก่อปรกัเป็นการสร้างให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่เรียกว่า On-Demand Economy หรือ Sharing Economy ช่วยในการจับคู่อุปสงค์ อุปทานได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำ มีการแชร์การใช้ทรัพยากรของตน ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม COVID-19 ได้ส่งผลกระทบต่อการเดินทางที่ลดลง และการใช้ทรัพยากรของผู้อื่นลดลงไปด้วย

2.4) การติดตามและบรรจุภัณฑ์ขั้นสูง (Advanced Food Tracking and Packaging) ซึ่งถือเป็นการผสมผสานสองเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยลดปัญหาผู้เจ็บป่วยและตายจากอาหารเป็นพิษ หนึ่ง คือ ด้านดิจิทัล ที่เรียกว่าเป็นเทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) ซึ่งช่วยในการตรวจสอบย้อนกลับถึงที่มาของอาหาร (Food traceability) และ สอง คือการบรรจุหีบห่อที่ทันสมัย มีเซ็นเซอร์ที่คอยตรวจจับคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารที่อยู่บน Pallet กล่อง หรือหีบห่อของผลิตภัณฑ์อาหาร ยกตัวอย่างเช่น หากเปิดหีบห่อทานแล้ว เซ็นเซอร์จะเปลี่ยนสีและมีมาตรวัดบอกว่าเมื่อไรจะต้องทิ้งอาหารนั้นไม่สามารถทานต่อไปได้

2.5) การทำงานร่วมกันทางไกลเสมือนจริง (Collaborative Telepresence) เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับโลกเสมือนจริง เช่น Augmented Reality (AR) และ Virtual Reality (VR) ช่วยทำให้คนที่อยู่คนละมุมโลกได้มีโอกาสเข้ามาประชุม พบปะสังสรรค์กัน เหมือนกับอยู่ในที่เดียวกัน และด้วยระบบ 5G ยิ่งทำให้การติดต่อกันทำได้อย่างรวดเร็ว และสามารถรองรับกับข้อมูลขนาดใหญ่ เช่น รูปภาพ เสียง ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนา Haptic sensors ที่ทำให้เหมือนมีการสัมผัสกันจริง ๆ ด้วย นับได้ว่า COVID-19 เป็นตัวเร่งอันหนึ่งที่ทำให้เทคโนโลยีด้านนี้พัฒนาและมีการใช้กันอย่างกว้างขวางมากขึ้น

3) Biological พันธุวิศวกรรม ที่มีประโยชน์ในทางการเกษตร และทางการแพทย์

3.1) การยับยั้งโปรตีนที่ผิดปกติ (Disordered Proteins as Drug Targets) โรคภัยต่าง ๆ รวมถึงโรคมะเร็ง ที่เกิดจากโปรตีนที่เรียกว่า Intrinsically Disordered Proteins (IDPs) ซึ่งโปรตีนชนิดนี้ไม่เหมือนโปรตีนปกติตรงที่ไม่มีโครงสร้างที่ชัดเจน ทำให้สามารถเปลี่ยนรูปแบบได้ ทำให้ยากต่อการรักษา แต่ด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ได้มีการค้นพบวิธีที่จะป้องกันและยับยั้งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของโปรตีนดังกล่าวได้ ซึ่งการยับยั้งไม่ให้โปรตีนดังกล่าวเปลี่ยนแปลงรูปร่างได้นานพอ ทำให้มีแนวทางที่จะทำการรักษาโรคภัยแรงเหล่านี้ได้ ซึ่งถือเป็นการเปิดโอกาสใหม่ ๆ เพื่อการรักษาผู้ป่วยต่อไปในอนาคต

3.2) การเก็บข้อมูลใน DNA (DNA Data Storage) การเก็บข้อมูลใน DNA ก็มีพื้นฐานมาจากหลักการเดียวกัน คือ การใช้สภาวะที่แตกต่างกันเรียงต่อกัน จากแนวคิดการยอว์วัตถุต่าง ๆ ให้มีขนาดเล็กลง ซึ่งสามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่า เมื่อวัตถุที่สามารถทำหน้าที่ได้เหมือนกันมีขนาดเล็กลง เราสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ขนาดเท่าเดิมได้มากยิ่งขึ้น DNA Storage คือ การที่บรรจุข้อมูลลงไปในตัวเอ็นเอของสิ่งมีชีวิต ด้วยวิธีการที่เรียกว่า DNA Fountain การบีบอัดข้อมูลชุดที่เป็นดิจิทัลลงไปในสาย DNA ย่อย ๆ ดังนั้น ในอนาคต เราสามารถจัดเก็บข้อมูลดิจิทัลจำนวนมหาศาลได้ลงในพื้นที่จัดเก็บที่มีขนาดเล็กลงไปอีก

3.3) เทคโนโลยีทางประสาท (Neurotechnology) เทคโนโลยีที่สามารถเลียนแบบการทำงานของกระแสไฟฟ้าภายในสมอง ผ่านการฝังอุปกรณ์ในสมองเพื่อหลอกสมองให้รับรู้ถึงสัมผัสต่าง ๆ โดยที่ไม่จำเป็นต้องมองเห็นหรือได้สัมผัสกับสิ่งนั้น ผ่านการจำลอง Synapse หรือประจุไฟฟ้า โดยมีประโยชน์ เช่น การควบคุมอวัยวะเทียม การควบคุมอุปกรณ์ต่าง ๆ เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของสมองที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านร่างกาย (กีฬา) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (การเลือกทานอาหาร) การรักษาปัญหาสุขภาพจิต รวมถึงการใช้ประโยชน์ในการสืบสวนคดีอาชญากรรม และการพัฒนาคอมพิวเตอร์ในอนาคตที่สามารถตอบสนองและมีความคิดเหมือนมนุษย์ แต่ทั้งนี้ การพัฒนาเทคโนโลยีทางประสาทมีข้อจำกัด เช่น การตัดสินใจที่รวดเร็วขึ้น ขาดการทบทวนที่รอบด้าน การไม่มีความแตกต่างทางความคิดที่นำไปสู่การขาดความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูลที่ปรากฏ รวมถึงความสามารถในการถอดรหัสความคิด ความฝันและการตัดสินใจของมนุษย์ที่จะนำไปสู่การเข้าถึงความเป็นส่วนตัวของบุคคล

1.3. ด้านเศรษฐกิจ (Economic)

1) การเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัลและความท้าทายในการจัดระเบียบการค้าออนไลน์
แนวคิดเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) หมายถึง แนวคิดของระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนโดยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ดิจิทัล (Digital Computing) หรือบางครั้งอาจใช้ชื่อเรียกขานแตกต่างกันไป อาทิ เศรษฐกิจใหม่ (New Economy) และเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนโดยอินเทอร์เน็ต (Internet Economy) ซึ่งเริ่มต้นขึ้นตลอดสองทศวรรษที่ผ่านมาและขยายตัวอย่างรวดเร็วตลอดทศวรรษที่ผ่านมา นานาประเทศทั้งประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนาต่างมีการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจ โดยตระหนักถึงความสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัลที่ส่งผลประโยชน์ต่อเศรษฐกิจในมิติต่าง ๆ ได้แก่ การลดต้นทุนการประกอบการจัดทำข้อมูลออนไลน์แก่ผู้มีส่วนได้

ส่วนเสีย การดำเนินธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการสร้างอาชีพสาขางานใหม่ เช่น โปรแกรมเมอร์ นักพัฒนาเว็บไซต์ นักวิเคราะห์เว็บไซต์ (Web Analyst) นักพัฒนาระบบปัญญาประดิษฐ์ นักการตลาดดิจิทัล นักออกแบบเกมและสื่ออินเทอร์เน็ตแอคทีฟ นักสร้างแอนิเมชัน นักเครื่องจักรกลอิเล็กทรอนิกส์ (Mechatronic) ศิลปินวิเคราะห์ข้อมูล (Data Artist) นักเจาะข้อมูล (Hacker) เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันการจ้างงานในบางอาชีพมีความเสี่ยงที่ต้องถูกลดจำนวนการจ้างงานลงไป อาทิ เจ้าหน้าที่รับจ่ายเงินสด เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล นักข่าว เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน พนักงานตรวจเช็คสินค้า นักหนังสือพิมพ์ บรรณารักษ์ พ่อค้าคนกลาง ครู อาจารย์ เป็นต้น

นอกจากนี้ การเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัลยังได้ก่อให้เกิดความท้าทายต่าง ๆ ได้แก่ (1) ความลำบากในการรักษาความมั่นคงปลอดภัย (Data Security) ของข้อมูลและการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในสิ่งที่เจ้าของข้อมูลไม่ต้องการ (2) มีการนำอินเทอร์เน็ตไปใช้ในทางที่ไม่พึงประสงค์ และ (3) มีการพึ่งพาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นมากเกินไป จนมีการใช้ประโยชน์จากความสามารถและทักษะที่อยู่ในตัวคน น้อยกว่าที่ควรจะเป็น รวมถึงการทำให้บุคคลทั่วไปเกิดพฤติกรรมติดสื่อสังคม เกมคอมพิวเตอร์ จนมีผลกระทบ ต่อสายตา สุขภาพ และความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวและเพื่อน

ความท้าทายและผลประโยชน์ของระบบดิจิทัลข้างต้น ทำให้ปัจจุบัน ประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนากำหนดประเด็นด้านเศรษฐกิจดิจิทัลไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการผลักดันให้หน่วยงานภาคเอกชน หน่วยงานภาครัฐ และประชาชน ปรับตัวและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น รวมถึงมีการลงทุนพัฒนาเครือข่ายสื่อสารระบบดิจิทัล ซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ การเพิ่มพูนความรู้และทักษะบุคลากร การวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงระเบียบ การบูรณาการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและนโยบายให้เอื้อต่อการก้าวสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

2) การเติบโตของเศรษฐกิจบริการกับเศรษฐกิจใหม่ เศรษฐกิจภาคบริการ (Service Economy) มีสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้นในเศรษฐกิจโลกและเป็นสาขาเศรษฐกิจหลักที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา โดยตัวอย่างประเทศที่มีเศรษฐกิจที่พึ่งพาภาคบริการมากกว่ากึ่งหนึ่งของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เช่น ออสเตรเลีย เบลเยียม ฮังการี สิงคโปร์ จีน ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และไทย โดยสาขาบริการที่สำคัญ เช่น บริการทางการเงิน บริการขนส่งและโลจิสติกส์ บริการท่องเที่ยว บริการค้าส่งค้าปลีกและจัดจำหน่าย บริการสื่อสารและโทรคมนาคม บริการสุขภาพ บริการการศึกษา และบริการธุรกิจและวิชาชีพ เป็นต้น

3) ราคาโภคภัณฑ์ที่มีความผันผวน ประเทศที่มีเศรษฐกิจพึ่งพาการส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์ที่เป็นวัตถุดิบ (Commodity) ต้องเผชิญกับความผันผวนของระดับราคาและปริมาณความต้องการของตลาดโลก ทำให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและระดับรายได้ของผู้ผลิตสินค้าภายในประเทศ โดยเฉพาะในช่วงเกิดภาวะโรคโควิด-19 ได้ส่งผลให้ความต้องการโภคภัณฑ์ในภาพรวมของตลาดโลกลดลงเนื่องจากการลดปริมาณความต้องการ ตลอดจนมีอุปสรรคในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่ต้องมีกระบวนการตรวจสอบสินค้าและบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่บนยานพาหนะขนส่งที่เข้มงวดมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความเสี่ยง และความผันผวนของความต้องการและราคาโภคภัณฑ์ที่สำคัญของโลก ทั้งเป็นสินค้าอุตสาหกรรมและแร่

และสินค้าเกษตร ผลของความผันผวนทำให้นานาประเทศเริ่มให้ความสำคัญกับการแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่าสินค้าโภคภัณฑ์ที่เป็นวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป หรือสินค้าสำเร็จรูป มีความสะอาด ปลอดภัย มีคุณค่าสำหรับบริโภค และการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการบริการ

4) การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจระดับโลก ภูมิภาค ประเทศ และเมืองที่มีความสามารถแข่งขัน การสร้างความสามารถทางการแข่งขัน (Competitiveness) ยังคงเป็นวาระด้านเศรษฐกิจที่ยังคงมีความสำคัญของนานาประเทศ โดยหนึ่งในข้อริเริ่มที่นานาประเทศนำมาปฏิบัติใช้ คือ การพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพในลักษณะเขตพื้นที่เฉพาะ (Special Area) กลุ่มพื้นที่ (Geographical Development Cluster) หรือระเบียงเศรษฐกิจภายในประเทศที่เชื่อมโยงหลายเมืองเข้าด้วยกัน (Domestic Economic Corridor) และระเบียงเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงหลายประเทศในภูมิภาคเข้าด้วยกัน (Regional Economic Corridor) โดยมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ราง ท่าเรือ ไฟฟ้า รวมถึงการพัฒนาศูนย์อุตสาหกรรม ศูนย์พาณิชยกรรม ศูนย์โลจิสติกส์ ศูนย์นวัตกรรม ฯลฯ ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ แนวคิดการพัฒนาเขตพื้นที่เฉพาะ (Specific Area) เช่น เมืองที่มีความสามารถทางการแข่งขัน (City Competitiveness) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ นิคมอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรม เมืองอัจฉริยะ (Smart City) หรือเมืองน่าอยู่ (Livable City) ได้มีการนำมาใช้สำหรับการพัฒนาพื้นที่ในระดับเมือง อำเภอ หรือจังหวัด โดยกรณีของเขตเศรษฐกิจพิเศษ/นิคมอุตสาหกรรม/สวนอุตสาหกรรม นั้น มีหลายประเทศได้ริเริ่มนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เพื่อกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจและการจ้างงานในพื้นที่ที่อาจมีการให้การปฏิบัติด้านการให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการเปิดตลาดการลงทุนและการทำธุรกิจที่มากกว่าพื้นที่อื่น ๆ โดยรัฐอาจพิจารณาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ/นิคมอุตสาหกรรม/สวนอุตสาหกรรมเอง หรืออาจเปิดให้นักลงทุนภายในประเทศหรือนักลงทุนต่างชาติมาลงทุน

นอกจากนี้ ยังมีหลายประเทศได้นำแนวคิดการพัฒนาพื้นที่หรือระเบียงเศรษฐกิจภายในประเทศที่เชื่อมโยงหลายเมืองเข้าด้วยกัน (Domestic Economic Corridor) ที่รัฐบาลกำหนดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อวางตำแหน่งแต่ละจังหวัดหรือพื้นที่ให้เกิดผลพูน (Synergy) เชื่อมโยงกัน โดยตัวอย่างระเบียงเศรษฐกิจภายในประเทศของไทย เช่น Eastern Economic Corridor (EEC) ที่ครอบคลุม 3 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และ Southern Economic Corridor (SEC) ที่ครอบคลุม 4 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช

1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment)

1) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ตามการอ้างอิงของศูนย์ภูมิอากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา คือ การเปลี่ยนแปลงลักษณะอากาศ ทั้งอุณหภูมิ ลม ฝน ฯ ในพื้นที่หนึ่ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศนั้น อาจเป็นผลทางตรงหรือทางอ้อมจากกิจกรรมของมนุษย์ที่ทำให้องค์ประกอบของบรรยากาศเปลี่ยนแปลงไป นอกเหนือไปจากความผันแปรตามธรรมชาติ ปัจจุบันกิจกรรมของมนุษย์ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศมากที่สุด คือ กิจกรรมที่เพิ่มปริมาณก๊าซเรือนกระจก หรือ Greenhouse Gases ในชั้นบรรยากาศ ไม่ว่าจะเป็นการเผาไหม้เชื้อเพลิงจากถ่านหิน น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ รวมทั้งการตัดไม้ทำลายป่าที่ทำให้เกิดการสะสมของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ในชั้นบรรยากาศมากขึ้น การทำการเกษตรและการปศุสัตว์ที่ปล่อยก๊าซมีเทนและไนตรัสออกไซด์ (CH₄ และ N₂O) คำนวณจากท่อไอเสีย

รถยนต์ที่ปล่อยก๊าซโอโซน (O₃) นอกจากนี้ยังรวมไปถึงกระบวนการแปรรูปอุตสาหกรรมที่ปล่อยสารฮาโลคาร์บอน (CFCs, HFCs, PFCs) ซึ่งเป็นก๊าซที่มีปัญหามาก เนื่องจากมีศักยภาพในการกักเก็บความร้อนได้ดีกว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หลายพันเท่าและอยู่ในชั้นบรรยากาศได้นานตั้งแต่ 100 ถึง 50,000 ปี ซึ่งการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกนั้น ส่งผลให้ชั้นบรรยากาศมีความสามารถในการกักเก็บรังสีความร้อนได้มากขึ้น ผลที่ตามมา คือ อุณหภูมิเฉลี่ยของชั้นบรรยากาศที่เพิ่มขึ้นด้วย เป็นเหตุให้เกิดภาวะเรือนกระจก (Greenhouse Effect) รุนแรงกว่าที่ควรจะเป็นตามธรรมชาติ และส่งผลให้อุณหภูมิพื้นผิวโลกสูงขึ้น ที่เรียกว่า ภาวะโลกร้อน (Global warming)

จากการรายงานผลอุณหภูมิเฉลี่ยทั่วโลกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1850 ถึง ค.ศ. 2019 โดย Berkeley Earth พบว่า อุณหภูมิเฉลี่ยทั่วโลก ในปี ค.ศ. 2019 สูงกว่าอุณหภูมิเฉลี่ยของปลายศตวรรษที่ 19 ระหว่างปี ค.ศ. 1850 ถึง ปี ค.ศ. 1900 อยู่ที่ 1.28 °C (2.31 °F) และยังมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ แม้ว่าในช่วงศตวรรษที่ผ่านมาอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกจะสูงขึ้นเพียงไม่กี่องศา แต่ก็ทำให้สภาพอากาศของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก และส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตบนโลกอย่างรุนแรง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ การละลายของน้ำแข็งทั่วโลก ทั้งที่แหล่งน้ำแข็งบริเวณขั้วโลก ในเกาะกรีนแลนด์ และบนพื้นทวีปอื่น ๆ ซึ่งการละลายของน้ำแข็งเหล่านี้จะไปเพิ่มปริมาณน้ำในมหาสมุทร ประกอบกับอุณหภูมิเฉลี่ยของน้ำสูงขึ้น น้ำก็จะมีการขยายตัวร่วมด้วย ทำให้ปริมาณน้ำในมหาสมุทรทั่วโลกเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณ จะส่งผลให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น อาจทำให้เมืองสำคัญ ๆ ที่อยู่ริมมหาสมุทรตกอยู่ใต้ระดับน้ำทะเลทันที มีการคาดการณ์ว่า หากน้ำแข็งดังกล่าวละลายหมด จะทำให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น 6 - 8 เมตร เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตทั้งหมด อีกทั้งการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล จะทำให้เกิดการสูญเสียแหล่งน้ำและแหล่งน้ำจืดอันเป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต

2) มลพิษทางอากาศและมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (Air Pollution and Transboundary Haze Pollution) มลพิษทางอากาศ (Air pollution) สามารถจำกัดความได้ว่า สถานะการที่อากาศมีสารเจือปน ไม่ว่าจะเป็นฝุ่นละออง โมเลกุลชีวภาพหรือสารเคมีอันตรายอื่น ๆ หรือที่เรียกโดยรวมว่า สารมลพิษทางอากาศ (Air Pollutant) ในปริมาณที่มากกว่าที่เจือปนอยู่ในอากาศบริสุทธิ์และระยะเวลา (Period) ที่นานพอที่ทำให้เกิดผลกระทบ (Impact) หรือการเปลี่ยนแปลงที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตทั้งโดยตรง เช่น ก่อให้เกิดโรคหรือส่งผลเสียต่อร่างกายของคนเรามากกว่า 50% ของผู้เสียชีวิต 5 ล้านคนทั่วโลกจากมลพิษทางอากาศอยู่ในประเทศที่ได้ชื่อว่า มีปัญหามลพิษทางอากาศร้ายแรงมากที่สุดในโลกอย่างประเทศอินเดียและจีน รวมไปถึงผลกระทบทางอ้อม เช่น ทำลายอาคาร ทรัพย์สินต่าง ๆ ทำลายทัศนียภาพหรือแม้แต่ไปทำลายชั้นโอโซนและก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน เป็นต้น ซึ่งเราสามารถจำแนกแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ (1) เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และ (2) เกิดจากการกระทำของมนุษย์

นอกจากมลพิษทางอากาศที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์หรือเกิดขึ้นโดยธรรมชาติภายในประเทศตนเองแล้ว ยังสามารถส่งผลกระทบในลักษณะข้ามแดนหรือข้ามรัฐได้เช่นเดียวกัน ที่เรียกกันว่า มลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (Transboundary haze pollution) อย่างเหตุการณ์ไฟป่าครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นถึง 5 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2540 - 2541 ที่ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งนอกจากจะสร้างความเสียหายแก่พื้นที่ป่าไม้ของอินโดนีเซียมากกว่า 90,000 ตารางกิโลเมตรแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางอากาศและความปลอดภัยของผู้คนในประเทศใกล้เคียง เช่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซียรวมถึงภาคใต้ของประเทศไทย จากเหตุการณ์นี้

นำไปสู่ความร่วมมืออาเซียนว่าด้วยเรื่องมลภาวะข้ามแดนในปี พ.ศ. 2538 แผนปฏิบัติการว่าด้วยเรื่องหมอกควันในภูมิภาค ปี พ.ศ. 2540 และท้ายที่สุดก็เกิดข้อตกลงว่าด้วยมลพิษหมอกควันข้ามแดนอาเซียนในปี พ.ศ. 2545

3) สิ่งแวดล้อมทางทะเล (Marine environment) ทะเลจัดว่าเป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญของโลก จากการที่ร้อยละ 97 ของปริมาณน้ำทั้งหมดบนโลกเป็นน้ำทะเล โดยสิ่งแวดล้อมทางทะเล (Marine Environment) หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งรูปธรรมและนามธรรมในบริเวณน่านน้ำภายในของประเทศนั้น ซึ่งนอกจากจะเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญเพราะในทะเลมีสัตว์น้ำต่าง ๆ มากมายมหาศาล ทะเลยังเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีความหลากหลายและมีคุณค่ามากมาย ไม่ว่าจะเป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญ ทั้งพลังงานคลื่นและลมที่สามารถนำมาผลิตกระแสไฟฟ้าได้ ทะเลยังเป็นแหล่งก๊าซธรรมชาติและน้ำมันอีกด้วย นอกจากนี้ทะเลยังเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญและยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถนำรายได้มาสู่ประเทศต่าง ๆ ได้อย่างมหาศาล อย่างที่กล่าวว่าทะเลเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญเพราะในทะเลมีสัตว์น้ำต่าง ๆ มากมายนั้น ทำให้อาชีพประมงนับเป็นหนึ่งอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับประเทศที่มีทรัพยากรทางทะเลหลากหลายอย่างประเทศไทยอย่างมาก แต่ในปัจจุบันมีการทำประมงที่แตกต่างไปจากเดิม โดยเป็นไปในทางที่ผิดกฎหมาย เช่น การลักลอบจับปลาที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ของตนเอง เป็นต้น ประเทศต่าง ๆ จึงร่วมกันในการหามาตรการต่อต้านการทำประมงที่ผิดกฎหมายเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน รวมทั้งเพิ่มความมั่นคงทางอาหารสำหรับประชากรของโลก

4) มิติความสัมพันธ์และความมั่นคงทางอาหาร-น้ำ-พลังงาน (Food-Water-Energy Nexus and Security) จากที่มีการคาดการณ์กันว่าในอีก 30 ปีข้างหน้า ประชากรของโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น 9 พันล้านคน ดังนั้น ความต้องการทั้งทางด้านอาหาร น้ำและพลังงานของโลกจะเพิ่มขึ้น โดยอาหารถือเป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญที่ทำให้สิ่งมีชีวิตสามารถทำกิจกรรมในการดำรงชีวิต ซึ่งอาหารที่มีคุณภาพและความปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งต่อการดำรงสุขภาวะที่ดีของประชาชน เพราะนอกจากจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังมีผลต่อการค้าและเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย ในส่วนของน้ำ น้ำถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบนิเวศและสิ่งมีชีวิต ถึงแม้ว่าน้ำจะเป็นทรัพยากรหมุนเวียน แต่ร้อยละ 97 ของปริมาณน้ำทั้งหมดบนโลกเป็นน้ำทะเลในมหาสมุทร ซึ่งต้องผ่านกระบวนการมากมายก่อนที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภค มีส่วนที่เหลือเพียงร้อยละ 3 เท่านั้นที่เป็นน้ำจืด ซึ่งหากแบ่งน้ำจืดออกเป็น 100 ส่วน 77 ส่วนจะถูกกักเก็บในรูปแบบของน้ำแข็งหรือหิมะ อีก 22 ส่วนเป็นน้ำใต้ดิน ดังนั้น จึงมีน้ำจืดเพียงแค่ 1 ส่วนเท่านั้นที่เป็นน้ำผิวดินที่มนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้โดยตรง นอกจากนี้ น้ำยังมีความสำคัญทั้งในภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ส่วนพลังงานก็เป็นสิ่งจำเป็นของมนุษย์ในโลกปัจจุบันไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความต้องการด้านอาหารและน้ำ และยิ่งทวีความสำคัญขึ้นเมื่อโลกยิ่งพัฒนามากขึ้น แหล่งพลังงานจากที่ไม่ซับซ้อนมากนักและสามารถหมดไปได้ เช่น แหล่งพลังงานจากน้ำมันปิโตรเลียมก็ค่อย ๆ เปลี่ยนไปเป็นแหล่งพลังงานที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีในการผลิตมากยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นแหล่งพลังงานที่ไม่มีวันหมดไปแทน เช่น พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น ดังนั้น เพื่อการแก้ไขปัญหาที่หลาย ๆ ประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญกับปัญหา

ความขาดแคลนอาหาร-น้ำ-พลังงาน ทั้งจากปัจจัยจำนวนประชากรและการพัฒนาเข้าสู่สังคมเมือง ซึ่งมีประชาชนจำนวนมากที่ยังไม่สามารถเข้าถึงอาหาร น้ำและพลังงานที่เพียงพอ อาจทำให้หลาย ๆ ประเทศพบกับอุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การเพิ่มความมั่นคงทางอาหาร-น้ำ-พลังงาน ซึ่งหมายถึงทรัพยากรอาหาร-น้ำ-พลังงาน มีความพอเพียงทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อสุขอนามัย การดำรงชีวิต รวมทั้งเพียงพอที่จะใช้สำหรับบรรเทาความเสี่ยงที่จะกระทบต่อประชาชน สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

5) การจัดการมลพิษด้านต่าง ๆ (Pollution management) สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น น้ำ อากาศ ดิน เป็นต้น มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เราเป็นอย่างมาก ซึ่งมนุษย์จำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มากมาย แต่การใช้ประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จะทำให้เกิดมลพิษขึ้นในสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ โดยเมื่อสถานะที่สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติถูกปะปนหรือปนเปื้อนด้วยสิ่งสกปรก สิ่งแปลกปลอม หรือสารมลพิษ ทำให้มีลักษณะหรือสมบัติแตกต่างไปจากเดิมหรือจากธรรมชาติ โดยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เลวลง ยังผลให้ใช้ประโยชน์ได้น้อยหรือใช้ประโยชน์ไม่ได้เลย และมีผลเสียต่อสุขภาพ จะเรียกสภาวะนั้นเกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ปัญหาสำคัญที่มนุษย์ทั้งโลกกำลังเผชิญไม่ว่าจะเป็นปัญหาการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาการเพิ่มขึ้นมลพิษในด้านต่าง ๆ รวมถึงปัญหาของการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ต่างก็มีสาเหตุมาจากปัญหาย่อย ๆ หลายปัญหาที่มาจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

6) การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน (Sustainable Urban Development) การพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมมิติการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเท่าเทียมทางสังคมและการรักษาสีสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนโอกาสในการตอบสนองความต้องการของคนในอนาคต ซึ่งความตื่นตัวในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น เริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อปี ค.ศ. 1987 ที่คณะกรรมการบรันท์แลนด์แห่งสหประชาชาติ (UN) เผยแพร่รายงานให้ชาติต่าง ๆ มุ่งพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน จนกระทั่งนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ในปี ค.ศ. 2015 ในปัจจุบันเมืองต่าง ๆ ทั่วโลกต่างประสบปัญหาและความท้าทายมหาศาล เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งทำให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความจำเป็นที่จะต้องแก้ปัญหาและพัฒนาเมืองเพื่อความยั่งยืนจากงานวิชาการที่มีอยู่สำหรับเมืองนั้น คำจำกัดความ “ความยั่งยืนของเมือง” หมายถึง เมืองที่มีกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและสมดุล ซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่สำคัญ ยกตัวอย่างเช่น ความสามารถในการยืดหยุ่นรับการเปลี่ยนแปลง (Resilience) การพึ่งพาตนเอง (Self-reliance) และประโยชน์ต่อเมืองอื่น (Positive Externality) โดยเมืองที่ยั่งยืนต้องประกอบด้วย กระบวนการพัฒนา 11 ปัจจัยอย่างสมดุล ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (2) สิ่งปลูกสร้าง (3) ภูมิทัศน์ (4) การบริหารจัดการน้ำและขยะ (5) ความยุติธรรมทางสังคม (6) การคมนาคม (7) พลังงาน (8) เศรษฐกิจ (9) ความเป็นอยู่และสุขภาพ (10) ความริเริ่ม และ (11) ธรรมาภิบาล

7) เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Economy)
เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Economy)

คือ แบบจำลองเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแนวคิดในการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนให้กับ 4 อุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-curves) ได้แก่ อุตสาหกรรม เกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมพลังงานและวัสดุ อุตสาหกรรมสุขภาพและการแพทย์ และอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ โดยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะเข้าไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับ ผู้ผลิตที่เป็นฐานการผลิตเดิม เช่น เกษตรกรและชุมชน ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้า และบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงหรือนวัตกรรม นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับ เศรษฐกิจหมุนเวียน คือ สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดของเสียน้อยที่สุด (Eco-Design & Zero-Waste) ส่งเสริมการใช้ซ้ำ (Reuse, Refurbish, Sharing) และให้ความสำคัญกับการ จัดการของเสียจากการผลิตและบริโภค ด้วยการนำวัตถุดิบที่ผ่านการผลิตและบริโภคแล้วเข้าสู่กระบวนการ แปรสภาพเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle, Upcycle) ซึ่งต่างจากระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิม ที่เน้นการใช้ ทรัพยากร การผลิตและการสร้างของเสีย (Linear Economy) ซึ่ง BCG จะเป็นฐานเศรษฐกิจหลัก ของประเทศที่สร้างมูลค่ากว่า 4.4 ล้านล้านบาท (24% GDP) ใน 5 ปีข้างหน้า และเกิดการจ้างงาน 16.5 ล้านคน

8) ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Environmental and Natural Capital)

ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ทั้งที่ใช้แล้วหมดไปเกิดใหม่ทดแทนได้ หรือมีปริมาณไม่หมดสิ้น อันให้ประโยชน์โดยตรงในรูปของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ซึ่งได้แก่ น้ำ อากาศ แสงอาทิตย์ ดิน ป่าไม้ พืชพันธุ์ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสินแร่ เป็นต้น และการให้ประโยชน์ทางอ้อม ในรูปของสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิต รวมทั้งการดำเนินวิถีชีวิตอย่างเป็นปกติสุขของมนุษย์ ซึ่งได้แก่ คุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำ ปริมาณของเสียที่หลีกเลี่ยงจากการผลิตและการบริโภคที่จะไม่กระทบต่อคุณภาพชีวิต รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และควรค่าแก่ความภาคภูมิใจไปจนถึงชนรุ่นต่อ ๆ ไป เช่น ศิลปกรรม โบราณสถาน เป็นต้น ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาจจำแนกออกได้เป็น 4 ประเภท คือ (1) ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป ซึ่งแม้ธรรมชาติจะสร้างให้เกิดขึ้นมาใหม่ได้ แต่ก็ต้องใช้กระบวนการ และระยะเวลายาวนาน ไม่ทันต่อการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในรุ่นปัจจุบันได้ เช่น หิน แร่ น้ำมัน เป็นต้น (2) ทรัพยากรที่ใช้แล้วเกิดทดแทนได้ เป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้นมาเป็นโครงข่ายของสิ่งมีชีวิต ได้แก่ ป่าไม้ สัตว์ป่า ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น สามารถเพิ่มจำนวนและทดแทนได้ แต่หากมีการใช้ที่ไม่สมดุลกับอัตราการเกิดทดแทน ก็อาจทำให้ทรัพยากรบางชนิดหมดไป หรือไม่สามารถผ่านกระบวนการเกิดใหม่เพื่อตอบสนองได้ทันความต้องการของมนุษย์ (3) ทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมดสิ้น ได้แก่ อากาศ แสงอาทิตย์ น้ำ และดิน ซึ่งธรรมชาติมีให้ มีลักษณะหมุนเวียนไม่หมดสิ้น แต่สามารถเปลี่ยนแปลงคุณภาพได้ หากมีการปนเปื้อนหรือถูกรบกวน (4) คุณภาพของสิ่งแวดล้อม คือ คุณภาพของสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่จะเป็นปัจจัยในการรักษาคุณภาพชีวิต เพื่อให้มนุษย์สามารถดำรงหรือดำเนินวิถีชีวิตอยู่อย่างเป็นปกติสุขตลอดไป ทุนสิ่งแวดล้อม จึงประกอบด้วย คุณภาพน้ำ อากาศ และเสียง ที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ปริมาณกากของเสีย และกากของเสียอันตรายที่จะไม่เหลือตกค้างในสภาพแวดล้อมจนก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

2. บริบทและความท้าทายที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา

2.1 บริบททางสังคม (ภาวะสังคมไทย ปี 2565 – 2566)

ข้อมูลภาวะสังคมไทย ปี 2565 ในช่วงไตรมาสสี่และภาพรวม และไตรมาสหนึ่ง ปี 2566 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สรุปความเคลื่อนไหวทางสังคม และสถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา ดังนี้

1) ความเคลื่อนไหวทางสังคม

1.1) ด้านแรงงาน

แนวโน้มตลาดแรงงาน ปี 2566 ปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่องตามเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่คลี่คลายลง โดยเฉพาะในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ที่ประเทศไทยมีการเปิดรับนักท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่ (1) การจ้างงานในอุตสาหกรรมส่งออกและโอกาสการหางานของเด็กจบใหม่ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจยังคงฟื้นตัวแบบค่อยเป็นค่อยไปและมีความไม่แน่นอนสูง ซึ่งมีสาเหตุจากทั้งการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ และสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครน ทำให้การส่งออกเริ่มหดตัวมาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 และอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานในสาขาที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการหางานของเด็กจบใหม่ เนื่องจากผู้ประกอบการอาจชะลอการจ้างงานเพิ่มและเลือกที่จะเพิ่มชั่วโมงการทำงานหรือเพิ่มหน้าที่ให้แก่ แรงงานเดิม ทั้งนี้ ในไตรมาสสี่ ปี 2565 ผู้ว่างงานที่เป็นเด็กจบใหม่มีจำนวน 2.3 แสนคน โดยในจำนวนนี้ ร้อยละ 64.5 ระบุสาเหตุที่ว่างงานว่า หางานแล้วแต่ยังไม่ได้งาน สะท้อนให้เห็นการหางานที่ยากขึ้น (2) ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคการท่องเที่ยว ซึ่งจากผลสำรวจของกระทรวงแรงงาน พบว่า ปัจจุบันกิจการประเภทโรงแรม ที่พัก ภัตตาคาร และร้านค้า ยังมีความต้องการแรงงานประมาณ 1 หมื่นตำแหน่ง ใน 60 จังหวัด ขณะที่ปี 2566 คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทยกว่า 28 ล้านคน หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 70 ของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2562 ซึ่งภาครัฐยังคงต้องมียุทธศาสตร์ในการจับคู่แรงงานกับสถานประกอบการ รวมถึงพัฒนาทักษะให้แก่แรงงานให้ตอบโจทย์ตำแหน่งงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้น

ในช่วงไตรมาสหนึ่ง ปี 2566 อัตราการว่างงานปรับตัวเข้าสู่ระดับปกติ โดยมีจำนวนผู้ว่างงาน 4.2 แสนคน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงาน ร้อยละ 1.05 ซึ่งผู้ว่างงานลดลง ทั้งผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อน ไม่เคยทำงานมาก่อน และผู้ว่างงานระยะยาว เช่นเดียวกับการว่างงานตามระดับการศึกษา ที่มีอัตราการว่างงานลดลงต่อเนื่องในทุกระดับ ทั้งนี้ ประเด็นด้านแรงงานที่ควรให้ความสำคัญในระยะต่อไป ได้แก่ (1) การขาดแคลนแรงงานด้านดิจิทัลและไอที จากการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลของภาคธุรกิจและการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งเป็นปัจจัยเร่งให้ภาคธุรกิจปรับตัว โดยนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและการทำงานรูปแบบใหม่มากขึ้น ส่งผลต่อความต้องการแรงงานด้านดิจิทัลและไอที ประมาณ 2 – 3 หมื่นตำแหน่งต่อปี แต่ข้อมูลจากระบบเผยแพร่สารสนเทศอุดมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) พบว่า มีผู้จบการศึกษาในด้าน ICT ในปี 2564 เพียง 1.4 หมื่นคน ซึ่ง ManpowerGroup (2566) ระบุว่า สายงานไอทียังคงเป็นสายงานที่มีความต้องการสูงและหาบุคลากรได้ยากที่สุด อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง (2) พฤติกรรมการเลือกงาน

โดยคำนึงถึงค่าตอบแทนที่สูงและสมดุลในชีวิตของคนรุ่นใหม่ จะส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องปรับแผนในการจ้างงานเพื่อดึงดูดและรักษาบุคลากรไว้กับองค์กร โดยผลสำรวจเยาวชนของคิด for คิดส์ ปี 2565 พบว่า เยาวชนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต ให้ความสำคัญกับค่าตอบแทนมากที่สุด รองลงมาเป็นความชอบและความสมดุลในชีวิต สอดคล้องกับผลสำรวจของ SEEK ที่ร่วมกับ Boston Consulting Group และ The Network ที่พบว่า แรงงานไทยต้องการงานที่มั่นคงและมีสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานที่ดี มีเวลาให้ครอบครัว เพื่อน และงานอดิเรก มากที่สุด (ร้อยละ 77)

1.2) ด้านสุขภาพและการเจ็บป่วย

การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCDs) 5 โรคสำคัญมีแนวโน้มลดลงในทุกโรค โดยข้อมูลของกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปี 2564 พบว่า การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCDs) ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคมะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด โรคหัวใจ/หัวใจขาดเลือด/หัวใจล้มเหลว และโรคหลอดเลือดในสมอง ลดลงในทุกโรค ทั้งนี้ ปัจจัยเสี่ยงต่อโรคไม่ติดต่อ ประกอบด้วย (1) การใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบและแอลกอฮอล์ (2) การบริโภคอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ (3) การมีกิจกรรมทางกายไม่เพียงพอ และ (4) มลพิษทางอากาศ ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร ปี 2564 พบว่า ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป สูบบุหรี่ถึงร้อยละ 17.4 ขณะที่ ร้อยละ 28.0 มีการดื่มแอลกอฮอล์ โดยเป็นผู้ที่ดื่มสม่ำเสมอถึง 10.6 ล้านคน ขณะเดียวกันพฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนไทยยังมีความเสี่ยง กล่าวคือ คนไทยจำนวนมากยังบริโภคอาหารไขมันสูงและอาหารแปรรูป นอกจากนี้ ร้อยละ 42.5 ของผู้ที่อายุ 15 ปีขึ้นไป ยังมีกิจกรรมทางกาย ไม่เพียงพออีกด้วย สำหรับมลพิษทางอากาศ ในปี 2561 องค์การสหประชาชาติระบุว่า เป็นปัจจัยที่อาจส่งผลให้เป็นโรค NCDs ซึ่งแต่ละปี มีคน 7 ล้านคนต้องเสียชีวิตด้วยเหตุดังกล่าว หากได้รับสารมลพิษทางอากาศติดต่อกันเป็นเวลานาน อาจทำให้เกิดเป็นโรคหัวใจ โรคมะเร็งปอด และโรคระบบทางเดินหายใจ รวมถึงยังสามารถก่อให้เกิดความเสียหายในระยะยาวต่อระบบเส้นประสาท สมอง ไต ตับ และอวัยวะอื่น ๆ สำหรับประเทศไทย ปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละออง PM 2.5 เป็นปัญหาที่จะทวีความรุนแรงขึ้น ในช่วงเดือนธันวาคม - เมษายนของทุกปี ทั้งนี้ จากข้อมูล Health Data Center ของกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ในปี 2565 มีผู้ป่วยด้วยโรคที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศประมาณ 10.3 ล้านราย โดยภาคเหนือพบผู้ป่วยมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะป่วยด้วยโรคผิวหนังอักเสบ โรคตาอักเสบ และโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ส่วนด้านสุขภาพจิต พบผู้ป่วยด้วยโรคซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายที่มีอัตราเพิ่มขึ้น จากข้อมูลของกรมสุขภาพจิต พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 358,267 คน จาก 355,537 คนในปี 2563 นอกจากนี้ อัตราการฆ่าตัวตายในปี 2564 อยู่ที่ 7.38 รายต่อประชากรแสนคน เพิ่มขึ้นจากในช่วงปี 2547 - 2563 ที่ทรงตัวอยู่ในระดับ 5 - 6 รายต่อประชากรแสนคน ทั้งนี้ กลุ่มอายุที่มีการฆ่าตัวตายสูงสุด คือ กลุ่มอายุ 15 - 34 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานตอนต้น โดยมีปัจจัยหลัก คือ ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิดหรือคนในครอบครัว ในสถานที่ทำงาน หรือในโรงเรียน

ปี 2566 (ไตรมาสหนึ่ง) จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2565 ร้อยละ 124.5 หรือเพิ่มจาก 63,158 ราย เป็น 141,779 ราย จากการขยายตัว

ของผู้ป่วยโรคมือ เท้า ปาก ซึ่งเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนถึง 15 เท่า และระบาดต่อเนื่องมาตั้งแต่ ไตรมาสสาม ปี 2565 โดยพบมากในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี เนื่องจากมีภูมิคุ้มกันน้อยและในช่วงเปิดภาคเรียน ต้องอาศัยอยู่รวมกันจำนวนมาก ทำให้เกิดการติดเชื้อได้ง่าย ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินโครงการ ศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียน อนุบาลปลอดโรค และขยายลงชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการรณรงค์ ป้องกันโรค หากป่วยให้แยกพักรักษาจนกว่าจะหายเป็นปกติ และหมั่นดูแลทำความสะอาดห้องเรียน รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องใช้อย่างสม่ำเสมอเพื่อลดการแพร่ระบาดของโรค ทั้งนี้ มีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ ปัญหาสุขภาพจิตของเยาวชนกลุ่มมหาวิทยาลัย จากข้อมูลผลการสำรวจสุขภาพจิตของเยาวชน กลุ่มมหาวิทยาลัย อายุ 19 – 24 ปี ใน “โครงการคู่มือช่วยดูแลจิตใจ แก้าวุ่นคนไทยคุณภาพ” รวบรวม ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2566 พบว่า เยาวชนกลุ่มมหาวิทยาลัยมีภาวะเสี่ยง ซึมเศร้าถึงร้อยละ 25.68 มีความเครียดร้อยละ 19.21 และเสี่ยงฆ่าตัวตายร้อยละ 11.22 โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว (1) ครอบครัวต้องมีการสื่อสารและสร้างโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน (2) สถานศึกษา ต้องให้คำปรึกษาแก่เด็ก จัดกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของวัยรุ่น และการ จัดกิจกรรมกลุ่มสร้างสรรค์ และ (3) ชุมชนควรจัดให้มีกิจกรรมการพบปะสร้างสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างวัยรุ่นและผู้ใหญ่ การให้โอกาสเด็กวัยรุ่นได้เข้ารับการอบรมเพื่อกล่อมเกลาคิดใจ และขัดเกลาคติ ความประพฤติตามหลักศีลธรรม ซึ่งจะสามารถช่วยให้วัยรุ่นมีสุขภาพจิตแข็งแรง ห่างไกลจากความเครียด และภาวะซึมเศร้าได้

1.3) ด้านการศึกษา

ภาพรวมเด็กไทยมีการเข้าเรียนเพิ่มขึ้น แต่ในช่วง COVID-19 อัตราการเข้าเรียน ในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และอุดมศึกษาลดลง ขณะที่ด้านคุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาต่อเนื่อง ซึ่งภาครัฐมีการดำเนินการทั้งเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษา และดึงเด็กที่หลุดออกนอกระบบให้กลับเข้ามาสู่ระบบการศึกษา ซึ่งยังเป็นประเด็นที่ต้องติดตามความคืบหน้าอย่างใกล้ชิด

สถานการณ์ด้านการศึกษาของไทย จากข้อมูลของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า เด็กไทย มีการเข้าเรียนเพิ่มขึ้น โดยในปี 2564 มีเด็กเข้าเรียนในระบบการศึกษาประมาณร้อยละ 81.7 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 81.0 ในปี 2563 สอดคล้องจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่เพิ่มขึ้นจาก 8.6 ในปี 2560 เป็น 8.9 ปี ในปี 2564 อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2563 อัตราการเข้าเรียนลดลง ในเกือบทุกระดับชั้น โดยเฉพาะเด็กก่อนประถม ประถมศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ส่งผลกระทบต่อรายได้และการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง ทำให้เด็กหลุดออกนอกระบบโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

ด้านคุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาต่อเนื่อง โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพนธ์ (O-NET) ปี 2564 มีคะแนนลดลงในทุกๆระดับชั้น ซึ่งคะแนนเฉลี่ยลดลงตามระดับ การศึกษาที่สูงขึ้น โดยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยลดลงจาก 42.13 เป็น 40.19 คะแนน ในปี 2564 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก 36.03 เป็น 34.57 คะแนน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก 33.78 เป็น 31.57 คะแนน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยค่าเฉลี่ยคะแนนรวม ในแต่ละระดับชั้นต่ำกว่าร้อยละ 50 ขณะเดียวกัน ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผล

ให้มีการปิดสถานศึกษาและเกิดการขาดช่วงเวลาเรียนเป็นระยะเวลานาน รวมทั้งความไม่พร้อมของนักเรียน และสถานศึกษาในการเรียนผ่านช่องทางออนไลน์ นำไปสู่ภาวะถดถอยทางการศึกษา โดยเฉพาะในกลุ่ม เด็กเล็กและกลุ่มเปราะบางที่ขาดโอกาสเข้าถึงคอมพิวเตอร์ ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต สะท้อนจาก ภาพรวมครัวเรือนที่มีประชากรวัยเรียน (3 - 17 ปี) มีคอมพิวเตอร์ ที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้เพียงร้อยละ 22.13 และกลุ่มครัวเรือนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด (decile 1) มีคอมพิวเตอร์ที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ต ได้เพียงร้อยละ 3.06 เท่านั้น

ทั้งนี้ ในปี 2565 มีมาตรการด้านการศึกษาที่สำคัญเพื่อจัดการความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเพื่อให้เด็กทุกคนในประเทศไทยสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ อาทิ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นกองทุนที่สร้างโอกาสทางการศึกษา โดยไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างที่ศึกษาอยู่ แต่ต้องชำระเงินคืนหลังจากจบการศึกษา ซึ่งข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 มีผู้กู้ยืมจำนวน 6,468,483 ราย และการเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษา ได้แก่ การปรับเพิ่มอัตราเงินอุดหนุนรายบุคคลสำหรับนักเรียนพิการ การปรับอัตราเงินอุดหนุนรายหัวตามความจำเป็นขั้นพื้นฐาน 4 รายการ ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบและค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวัน ซึ่งเป็นการจัดสรรงบประมาณในอัตราตามขนาดของโรงเรียน

อย่างไรก็ตาม ในระยะถัดไปมีประเด็นด้านการศึกษาที่ยังต้องให้ความสำคัญ คือ

(1) การแก้ไขปัญหาการหลุดออกนอกระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” ซึ่งผลการติดตามพาน้องกลับมาเรียน จากนักเรียนที่หลุดออกนอกระบบปีการศึกษา 2564 ที่มีจำนวน 121,642 คน สามารถติดตามพบตัวแล้ว 121,050 คน คิดเป็นร้อยละ 99.5 ของจำนวนนักเรียนที่หลุดจากระบบทั้งหมด และยังติดตามไม่พบ 592 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 (ข้อมูล ณ วันที่ 26 ธันวาคม 2565) โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากฐานะครอบครัวที่ยากจน ซึ่งทำให้ประสบปัญหาค่าใช้จ่ายและปัญหาครอบครัวหย่าร้าง ที่ทำให้เด็กต้องหยุดเรียนเพื่อประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงครอบครัว รวมถึงปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อนจึงต้องหยุดเรียน

(2) การฟื้นฟูการเรียนรู้ที่หายไปในช่วง COVID-19 จากข้อมูลงานวิจัยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสำรวจสถานะความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการศึกษาของเด็กปฐมวัย (Thailand School Readiness Survey: TSRS) ระบุว่า การปิดสถานศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้เกิดปัญหาภาวะการเรียนรู้ถดถอย สอดคล้องกับข้อมูลการสำรวจของกรมอนามัยที่พบว่า ร้อยละ 25 ของเด็กไทยยังมีพัฒนาการที่ไม่สมวัยโดยเฉพาะด้านการใช้ภาษา รองลงมาเป็นด้านการเข้าใจภาษา อีกทั้งด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญามีทิศทางพัฒนาที่ดีขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น นอกจากนี้ การสำรวจความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของเด็กในยุค COVID-19 (ปี 2563 – 2565) พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการจำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ลดลง สำหรับทักษะด้านภาษา พบว่า เด็กปฐมวัยไม่รู้จักตัวอักษรไทยมากขึ้น จากร้อยละ 9 ก่อนการแพร่ระบาดของ COVID-19 เป็นร้อยละ 15 หลังการแพร่ระบาด สำหรับทักษะด้านคณิตศาสตร์ พบว่า เด็กปฐมวัยไม่รู้จักตัวเลขเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 25 ก่อนการแพร่ระบาด เป็นร้อยละ 36 หลังการแพร่ระบาด นอกจากนี้ เด็กในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเป็นกลุ่มที่

มีภาวะการเรียนรู้ถดถอยสูงสุด และมีพัฒนาการเทียบเท่าเด็กในระดับชั้นอนุบาล โดยร้อยละ 98 มีแรงบีบมือต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของเด็กวัยเดียวกัน ส่งผลให้เด็กกลุ่มดังกล่าว เขียนหนังสือช้า ควบคุมทิศทางการเขียนไม่ดี การทรงตัวในการนั่งเขียนไม่ดี เรียนไม่รู้เรื่อง และยังประสบกับปัญหาทางอารมณ์และสังคมที่เป็นผลมาจากการเรียนออนไลน์ ทำให้เด็กนั่งอยู่หน้าจอเป็นเวลานานซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็ก รวมถึงปัญหาพฤติกรรมในกลุ่มวัยรุ่น อาทิ ความกังวล ความเครียด ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาการฆ่าตัวตายอีกด้วย

1.4) ด้านการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่

ภาพรวมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ในไตรมาสที่ 2 ปี 2565 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อน โดยยังต้องติดตามและเฝ้าระวังการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนสื่อออนไลน์ รวมทั้งต้องเร่งปราบปรามบุหรี่ปริตที่กำลังแพร่ระบาดบนโลกออนไลน์อย่างเร่งด่วน

สถานการณ์เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ที่น่าสนใจ คือ การใช้บุหรี่ไฟฟ้าของเด็กซึ่งเพิ่มขึ้นมาก และยังสามารถเข้าถึงได้ง่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของบุหรี่ไฟฟ้า กลิ่น และรสชาติให้ดึงดูดผู้เสพมากขึ้น ซึ่งต้องมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชน

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ในไตรมาสหนึ่ง ปี 2566 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อน ซึ่งต้องสร้างความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งผู้ดื่มและผู้ขายแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการโฆษณาบุหรี่ไฟฟ้าที่มุ่งเป้าการตลาดไปยังเด็กและเยาวชน แม้ว่าปัจจุบันจะมีการบังคับใช้กฎหมายห้ามนำเข้าและจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าทุกรูปแบบ แต่ยังพบการลักลอบจำหน่ายและการโฆษณาทางออนไลน์อยู่เสมอ รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัย พกพาง่าย ยากต่อการตรวจจับ เพื่อดึงดูดความสนใจของกลุ่มเด็กและเยาวชน ทำให้รู้สึกว่าการใช้บุหรี่ไฟฟ้านั้นเป็นมิตรมากกว่าภัย โดยผลการสำรวจพฤติกรรมการซื้อและการโฆษณาเหล้าบุหรี่ปริตออนไลน์ของบริษัทวิจัยการตลาด Vitamins Consulting and Research ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายการโฆษณา และมีความถี่การเห็นโฆษณาบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ที่ 9.48 ครั้งต่อเดือน โดยเฉพาะวัยรุ่นชายเป็นกลุ่มที่เห็นโฆษณาบุหรี่ไฟฟ้ามากที่สุดอยู่ที่ 11.3 ครั้งต่อเดือน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเข้ามาควบคุมดูแลสื่อโฆษณาออนไลน์ให้มีความเหมาะสม รู้เท่าทันการตลาดของกลุ่มสินค้าผิดกฎหมายเหล่านี้ ส่งเสริมกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงผลกระทบของบุหรี่ไฟฟ้า ตลอดจนเสริมสร้างค่านิยมไม่สูบบุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้าให้แก่ครอบครัวที่เป็นสถาบันขั้นพื้นฐาน

1.5) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

คดีอาญาโดยรวมเพิ่มขึ้นทั้งจากคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ขณะที่การรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนนลดลงร้อยละ 7.9 แต่มีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.6 ซึ่งยังมิประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่ การหลอกลวงทางออนไลน์ การกระทำผิดในคดีชีวิต ร่างกาย และเพศของเด็กและเยาวชน การปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางถนนให้เหมาะกับการสัญจร รวมทั้งการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนเสียชีวิตจากการจมน้ำ ทั้งนี้ ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน คือ (1) การเฝ้าระวังกลุ่มเด็กและเยาวชนกระทำความผิดทางอาญา แม้ว่าในปี 2565 จะมีเด็กและเยาวชน

กระทำผิดพลาด แต่ยังมีจำนวนเด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ถึง 12,192 คดี โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง ความสงบสุข เสรีภาพ การปกครอง และความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ทั้งนี้ ปัญหาเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเป็นสิ่งที่ต้องร่วมกันแก้ไข โดยครอบครัวควรเอาใจใส่ดูแลเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พุดคุยทำความเข้าใจช่วยแก้ปัญหา โรงเรียนควรให้ความรู้อบรมสั่งสอนการประพฤติตัวที่เหมาะสม ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการดูแล ติดตาม และสอดส่องพฤติกรรม จัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วม รวมถึงหน่วยงาน องค์กร หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีทักษะการตัดสินใจ ที่ถูกต้อง คอยกำกับ ติดตาม ในการดูแลส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน เน้นการฝึกอาชีพ ตลอดจนมีการ ป้องกันปราบปรามแหล่งอบายมุข แหล่งมั่วสุม ที่จะทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจนนำไปสู่ การกระทำผิดได้ (2) การป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำที่มักเกิดมากในช่วงฤดูร้อน จากรายงานระบบ คลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ในไตรมาสหนึ่ง ปี 2566 มีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เสียชีวิตจากการจมน้ำแล้วถึง 34 คน และมีปัจจัยที่ทำให้เสียชีวิต ได้แก่ วายน้ำไม่เป็น ไม่มีทักษะ การเอาชีวิตรอด ขาดความรู้เรื่องแหล่งน้ำ ลงเล่นน้ำโดยไม่แจ้งผู้ปกครอง ขาดการดูแลจากผู้ปกครอง ไม่มีป้ายเตือน ดังนั้น สถานที่ท่องเที่ยวทางน้ำรวมถึงแหล่งน้ำในชุมชน ควรมีมาตรการความปลอดภัย ได้แก่ เสื้อชูชีพ ห่วงยาง การแบ่งโซนเล่นน้ำและกิจกรรมทางน้ำ การมีป้ายเตือน/ป้ายระบุการปฏิบัติ อุปกรณ์ช่วยคนตกน้ำ การบอกระดับความลึกของน้ำ รวมถึงการเสริมทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำให้กับเด็ก และวิธีการช่วยเหลือคนตกน้ำหรือจมน้ำที่ถูกต้อง

2) สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

2.1) อินเทอร์เน็ต : โอกาสและข้อจำกัดในการยกระดับการศึกษาของเด็กไทย

ปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ สำคัญที่ช่วยให้สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้มากขึ้น อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย ให้ก้าวทันโลก อย่างไรก็ตาม ไทยยังมีข้อจำกัดในการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นฐานการศึกษา ซึ่งต้องเร่งดำเนินการ ในด้านคุณภาพและความครอบคลุมของสัญญาณ เพื่อให้เด็กไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกันมากที่สุด

อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จากการเป็นตัวกลาง ในการเข้าถึงองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาสู่ผู้ใช้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด ทำให้ปัจจุบัน มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต ในด้านการศึกษาเพิ่มขึ้นมาก ความสำคัญของอินเทอร์เน็ตยิ่งชัดเจนขึ้นมากในช่วง COVID-19 ที่ทั่วโลกต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนมาเป็นออนไลน์ รวมทั้งการที่ UNESCO ประกาศ ปฏิญญาสากลเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและเทคโนโลยีในเดือนธันวาคม 2565 นอกจากนี้ การศึกษาสำคัญที่ระบุผลประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา คือ งานศึกษาของ An Economist Intelligence Unit (EIU) ซึ่งระบุว่าประเทศที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในโรงเรียนระดับสูง จะส่งผล ให้เด็กมีคุณภาพมากขึ้น อีกทั้งยังส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาธุรกิจ และทำให้เศรษฐกิจขยายตัวได้อีกด้วย โดยการที่โรงเรียนมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ GDP per capita เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.11

สำหรับประเทศไทย อินเทอร์เน็ตถูกใช้เป็นตัวกลางในการเรียนออนไลน์ควบคู่กับการเรียนการสอนในห้องเรียนมาตั้งแต่ก่อน COVID-19 โดยประเทศไทยมีผู้สนใจลงทะเบียนเรียนออนไลน์ในระบบของ Thai MOOC จำนวน 266,261 คน ในปี 2562 และเพิ่มขึ้นเป็น 454,559 คน ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 58.57 ขณะเดียวกัน รัฐบาลยังได้ให้ความสำคัญกับอินเทอร์เน็ตโดยมีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่ใช้เป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศไทยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband Internet) เสมือนเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐานประเภทหนึ่งได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน และมีนโยบายที่สำคัญ คือ โครงการเน็ตประชารัฐ โครงการขยายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและปรับปรุงโครงข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โครงการเน็ตชายขอบ และเน็ตห่างไกล ซึ่งกระจายไปในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

อย่างไรก็ตาม ไทยยังมีข้อจำกัดในการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นฐานการศึกษา ซึ่งมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ดังนี้

(1) อินเทอร์เน็ตฟรีที่มียังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควรทำให้เด็กนักเรียนจำนวนมากต้องมียค่าใช้จ่ายในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เมื่อพิจารณาการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนไทยพบว่า ในปี 2564 มีเด็กและเยาวชนไทยสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ถึง 15.5 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 97.1 ของเด็กทั้งหมด แต่การใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนดังกล่าวยังมีต้นทุนค่อนข้างสูง กล่าวคือ เด็กและเยาวชน GEN Z (อายุต่ำกว่า 22 ปี) ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ระหว่าง 201 – 400 บาทต่อเดือน

(2) สถานศึกษาบางแห่งยังไม่มีอินเทอร์เน็ต จากข้อมูลการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษา/โรงเรียนทั่วประเทศในภาคเรียนที่ 1/2565 พบว่า สถานศึกษากว่าร้อยละ 5.3 จากสถานศึกษาทั้งหมด 38,400 แห่ง ยังไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้ โดยเฉพาะสถานศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษาที่อยู่ในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ส่วนใหญ่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพียง 466 แห่ง จาก 1,772 แห่ง และ 180 แห่ง จาก 437 แห่ง ตามลำดับ นอกจากนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล อาทิ โรงเรียนที่อยู่ตามแนวตะเข็บชายแดน พื้นที่เกาะ ป่าเขา บนดอยสูง รวมถึงพื้นที่เสี่ยงภัยต่าง ๆ ยังประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากรครูอีกด้วย ซึ่งเป็นอุปสรรคหนึ่งที่ทำให้เด็กนักเรียนไม่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาได้อย่างถูกต้อง

(3) สัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาต้องการความเสถียร แต่รูปแบบสัญญาณที่ใช้เชื่อมต่อในปัจจุบันยังจำกัดคุณภาพ เมื่อพิจารณารูปแบบของอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาทั่วประเทศ พบว่าส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตแบบสายโทรศัพท์ (ADSL) ที่ร้อยละ 39.6 ซึ่งเสี่ยงต่อการชำรุดเสียหายได้ง่าย และอาจทำให้คุณภาพสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ได้รับลดลงได้ ขณะที่สถานศึกษาที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบ Fiber Optic ตามนโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงด้วย Fiber Optic มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 23.3 เท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีสถานศึกษากว่า 5,445 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.2 ที่ต้องเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบจานดาวเทียม เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ห่างไกลและโครงข่ายการสื่อสารภาคพื้นดินยังไม่ครอบคลุม ซึ่งแม้ว่าการเชื่อมต่อในรูปแบบนี้จะส่งสัญญาณครอบคลุมได้ไกลกว่าอินเทอร์เน็ตรูปแบบอื่น

แต่มีกฎรบกวนสัญญาณได้ง่ายหากสภาพอากาศแปรปรวน อีกทั้งยังมีราคาแพงกว่า การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบโครงข่ายภาคพื้นดิน

(4) เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งยังไม่ตระหนักถึงประโยชน์ของการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา จากรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2565 พบว่า พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็ก GEN Z ร้อยละ 73.9 เพื่อการสื่อสารสนทนา ร้อยละ 64.02 เพื่อสนทนาการ ขณะที่พฤติกรรมเพื่อการศึกษา มีสัดส่วนร้อยละ 54.14 ขณะที่รายงานการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน ในปี 2564 พบว่า เด็กและเยาวชน ร้อยละ 2.9 ที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ไม่จำเป็น/ไม่สนใจถึงร้อยละ 63.9 รองลงมาคือ ใช้ไม่เป็น/ไม่มีความรู้หรือทักษะในการใช้ร้อยละ 23.4

ข้อมูลข้างต้นสะท้อนสภาพปัญหา และข้อจำกัดในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาในหลายด้าน ดังนั้น เพื่อให้ปัญหาการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของเด็กไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ คือ การให้ทุกคนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และให้อินเทอร์เน็ตเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และยกระดับการศึกษาของเด็กไทยจำเป็นต้องมีการดำเนินการในประเด็นดังต่อไปนี้

(1) เร่งขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมโรงเรียนทั่วประเทศ ผ่านกลไกการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (Universal Service Obligation : USO) ของสำนักงาน กสทช. ซึ่งมีบทบาทหลักสำคัญในการส่งเสริมให้โรงเรียนมีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตและศูนย์อินเทอร์เน็ตชุมชนในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารและขาดแคลนบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน ตลอดจนมีการยกระดับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เป็นผู้ประกอบการโทรคมนาคมในประเทศ ในการปรับปรุงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ

(2) ส่งเสริมการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะเด็กในครัวเรือนยากจน โดยอาจให้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ในราคาพิเศษ อาทิ กรณีของสหราชอาณาจักรมีโครงการ Universal Basic Obligation (UBO) for broadband โดยกำหนดราคาอินเทอร์เน็ตแบบพิเศษสำหรับผู้มีรายได้น้อย ซึ่งผู้เข้าร่วมสามารถใช้ความเร็วอินเทอร์เน็ต 10 Mbps ในราคาเพียง GBP10.07 ต่อเดือน (385 บาท ต่อเดือน) ซึ่งถูกกว่าปกติ 4 เท่า

(3) สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญพื้นฐาน (Literacy Fluency) ให้กับเด็กและเยาวชน โดยสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของอินเทอร์เน็ตว่าสามารถเพิ่มโอกาสการเข้าถึงองค์ความรู้ที่หลากหลาย ควบคู่ไปกับการยกระดับทักษะด้านดิจิทัลให้สูงขึ้น

2.2) การพัฒนาทักษะแรงงานไทย

ภายใต้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ทำให้ธุรกิจและอาชีพมีการเกิดใหม่และหายไปจำนวนมาก โดยจากรายงาน The Future of Jobs Report 2020 ของ World Economic Forum ระบุว่า ภายในปี 2568 ร้อยละ 50 ของแรงงานทั่วโลกจำเป็นต้องได้รับการปรับทักษะใหม่ (reskill) โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก แรงงานทักษะต่ำ และกลุ่มเปราะบาง สอดคล้องกับการคาดการณ์ขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ที่ระบุว่า ภายในปี 2573 ตำแหน่งงานปัจจุบันกว่า 1.1 พันล้านตำแหน่งจะเปลี่ยนไปจากผลกระทบของเทคโนโลยี ซึ่งทำให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องให้

ความสำคัญกับการยกระดับทักษะให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของโลกในอนาคต เช่นเดียวกับประเทศไทยที่มีนโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม ผ่านการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมาย ที่จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Growth Engine) โดยเป็นการลงทุน ทั้งในอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-curve) และในอุตสาหกรรมใหม่ (New S-curve) อาทิ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ ซึ่งต้องการแรงงานทักษะสูงมาใช้ในการขับเคลื่อน

การดำเนินงานในภาพรวมของการพัฒนาทักษะแรงงานยังมีประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือแรงงานไทยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำและไม่ได้มีความต้องการพัฒนาทักษะ หากพิจารณา ระดับการศึกษาของแรงงานในประเทศ จากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสที่ 2 ปี 2565 พบว่า แรงงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีจำนวน 15.1 ล้านคน หรือมีสัดส่วนมากถึงเกือบร้อยละ 39 ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคของแรงงานในการเรียนรู้เทคโนโลยีขั้นสูง ขณะเดียวกันจากข้อมูลการสำรวจความต้องการพัฒนาขีดความสามารถของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2564 พบว่า ้วยแรงงานที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถหรือมีความสนใจเข้ารับการอบรมมีเพียงร้อยละ 9.3 เท่านั้น ซึ่งเหตุผลที่ไม่ต้องการพัฒนาทักษะร้อยละ 43.0 ระบุว่าไม่มีเวลาว่าง รองลงมาชราภาพร้อยละ 14.9 ต้องการพักผ่อน ร้อยละ 13.6 และไม่มีหลักสูตรที่ต้องการร้อยละ 9.6 นอกจากนี้ หลักสูตรที่แรงงานส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาเป็นหลักสูตรระดับพื้นฐานและไม่ได้นำไปสู่การประกอบอาชีพทักษะระดับสูง โดย้วยแรงงานต้องการหรือสนใจพัฒนาทักษะในหลักสูตรหมวดคหกรรมคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.0 รองลงมาเป็หมวดช่างอุตสาหกรรม ร้อยละ 22.2 หมวดเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 19.3 และหมวดศิลปกรรมหัตถกรรมร้อยละ 7.2

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว การพัฒนาทักษะแรงงานจึงถือเป็นความท้าทายของทั้งภาครัฐและผู้ประกอบการ อาจมีแนวทางการพัฒนาทักษะ ดังนี้

(1) จัดทำชุดทักษะที่จำเป็นที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ และทิศทาง การพัฒนาของประเทศ โดยภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องวิเคราะห์ และหาข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดชุดทักษะ ซึ่งอาจจำแนกทักษะตามความต้องการของแต่ละอุตสาหกรรมเพื่อให้แรงงานทราบถึงทักษะที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมและเสริมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมถึง เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของกลไกการดำเนินงานของหน่วยงานฝั่งอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply)

(2) ปรับบทบาทการฝึกอบรมของภาครัฐให้เป็นผู้สนับสนุน และกำกับดูแลภาคเอกชนในการดำเนินการฝึกอบรมให้ได้มาตรฐาน เนื่องจากภาคเอกชนมีความพร้อมทั้งอุปกรณ์และเทคโนโลยี องค์ความรู้เชิงเทคนิคความทันสมัยของหลักสูตร รวมถึงสามารถออกแบบหลักสูตรที่มีความเชี่ยวชาญและตรงกับความต้องการของตนเองได้ โดยภาครัฐอาจให้สิทธิประโยชน์ส่วนเพิ่ม เพื่อสร้างแรงจูงใจ (Incentive) แก่ภาคเอกชนที่เปิดอบรมให้แก่บุคคลทั่วไปนอกเหนือจากแรงงานของตน อาทิ ค่าลดหย่อนทางภาษี ซึ่งอาจให้ในอัตราที่แตกต่างกันตามระดับความสอดคล้องของหลักสูตรกับการพัฒนาของประเทศ ควบคู่กับการมีระบบการติดตามและตรวจสอบคุณภาพการฝึกอบรม

(3) ส่งเสริมการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษาตั้งแต่ยังเรียนอยู่ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติให้ผู้เรียนมีความพร้อมก่อนออกสู่ตลาดแรงงาน รวมถึงเป็นการเพิ่มโอกาสในการมีงานทำได้ตรงกับวุฒิการศึกษาและความต้องการของผู้ประกอบการ

(4) สนับสนุนและสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ หรือทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อให้แรงงานสามารถก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตที่รวดเร็วและมีความผันผวน (VUCA World)

2.2 การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

วิกฤตการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน อาทิ **เป้าหมายที่ 1** ยุติความยากจนในทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ ได้รับผลกระทบจากการขาดรายได้ โดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบางของสังคม คนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นยากจนเพิ่มขึ้น **เป้าหมายที่ 2** ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมการเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ได้รับผลกระทบด้านการผลิตและการกระจายอาหาร **เป้าหมายที่ 3** สร้างหลักประกันการมีสุขภาพดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี สำหรับทุกคนในทุกวัยได้รับผลกระทบร้ายแรงและโดยตรงต่อเป้าหมายการสร้างหลักประกันสุขภาพ **เป้าหมายที่ 4** สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้รับผลกระทบเนื่องจากการปิดสถาบันการศึกษา และการเรียนทางไกลมีประสิทธิภาพน้อยกว่าและบางส่วนเข้าไม่ถึง **เป้าหมายที่ 5** บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน ความรุนแรงในผู้หญิงเพิ่มระดับขึ้น **เป้าหมายที่ 6** สร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้ และมีการบริหารจัดการน้ำและการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน ได้รับผลกระทบจากการที่ไม่สามารถหาน้ำสะอาดได้ ส่งผลให้ไม่อาจล้างมือได้บ่อยตามคำแนะนำในมาตรการป้องกัน **เป้าหมายที่ 7** สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่ซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน ได้รับผลกระทบจากการที่ศักยภาพในการจัดหาพลังงานลดลง กำลังคนขาดแคลน ทำให้การเข้าถึงไฟฟ้าชะงักงัน โรงพยาบาลและระบบการดูแลสุขภาพมีประสิทธิภาพลดลง **เป้าหมายที่ 8** ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจหยุดชะงักรายได้น้อยลง เวลาทำงานลดลง และหลายอาชีพตกงาน **เป้าหมายที่ 10** ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ ได้รับผลกระทบจากเป้าหมายที่ 11, 8, 5 และ 4 **เป้าหมายที่ 11** ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มีความทั่วถึงปลอดภัย พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน ได้รับผลกระทบจากการที่ประชากรที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัดต้องเผชิญความเสี่ยงต่อการติดเชื้อมากกว่า เพราะความหนาแน่นในพื้นที่และปัญหาเรื่องสุขาภิบาล **เป้าหมายที่ 13** ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการอย่างเข้มแข็งเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง แต่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก็ลดลงด้วยเช่นกันจากกิจกรรมของมนุษย์ที่ลดลง **เป้าหมายที่ 16** ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้คนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพมีความรับผิดชอบและทุกคนสามารถเข้าถึงในทุกระดับ พื้นที่ความขัดแย้งส่งผลให้มาตรการต่อสู้กับโรคลดประสิทธิภาพลง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งมีความเสี่ยงมากที่สุด

ที่จะเกิดความสูญเสียจากโรค **เป้าหมายที่ 17** เสริมสร้างความแข็งแกร่งของกลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้รับผลกระทบจากความเห็นด้านลบต่อโลกาภิวัตน์ แต่ก็เป็นภาระหนักให้หันถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศด้านสาธารณสุข (คู่มือ การขับเคลื่อนโครงการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในต่างประเทศ, กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ)

นอกจากนี้ ยังส่งผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ โดยเฉพาะการปิดโรงเรียน ที่อาจจะสร้างผลกระทบทางการเรียนรู้ให้กับเด็กในระยะยาว โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเล็กที่การเรียนออนไลน์ไม่สามารถทดแทนการทำกิจกรรมแบบเจอกันได้ อีกทั้งยังสะท้อนความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เกิดช่องว่างมากขึ้นระหว่างครัวเรือนที่มีฐานะและครัวเรือนยากจน โดยหลายครอบครัวยังขาดความพร้อมในเรื่องการส่งเสริมการเรียนรู้ นักเรียนร้อยละ 47 ระบุว่า ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และตัวเลขดังกล่าวเพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มนักเรียนชนบท อีกทั้ง ครอบครัวในกลุ่มร้อยละ 20 ล่าง ระบุว่า มีคอมพิวเตอร์เพียงร้อยละ 17 เท่านั้น (แผนพัฒนาประชากรเพื่อการพัฒนาประเทศระยะยาว (พ.ศ. 2565 – 2580), สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

2.3 โครงสร้างประชากร

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ในระยะ 20 ปี เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานทางประชากรที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งผลการคาดประมาณประชากรพบว่า ในช่วง 12 ปีแรก (ปี 2561 – 2571) ประชากรรวมจะยังคงเพิ่มขึ้นอยู่และจะเพิ่มขึ้นไปจนถึงปี 2571 ที่มีจำนวนสูงสุดที่ 67.19 ล้านคน จากนั้นตั้งแต่ปี 2572 เป็นต้นมา จำนวนประชากรรวมจะลดลงเหลือ 67.00 ล้านคน และ 66.18 ล้านคน ในปี 2575 และปี 2580 ตามลำดับ โดยที่กลุ่มวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี 2560 จากร้อยละ 66.09 เหลือร้อยละ 64.12 ร้อยละ 61.37 ร้อยละ 58.80 และร้อยละ 56.80 ในปี 2565 2570 2575 และ 2580 ในขณะที่สัดส่วนประชากรวัยเด็กและผู้สูงอายุมีสัดส่วนเท่ากันในปี 2562 อยู่ที่ประมาณร้อยละ 17.00 แต่ทิศทางในปี 2580 กลับตรงกันข้าม กล่าวคือ วัยเด็กจะมีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 14.3 แต่ผู้สูงอายุกลับเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 29.85 ส่งผลให้จำนวนผู้สูงอายุจะมีถึงเกือบ 20 ล้านคน โดยที่อัตราเร่งของกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นสูงกว่าวัยเด็กและวัยแรงงานที่ลดลง

โครงสร้างประชากรวัยแรงงานจะลดลงกว่า 3 ล้านคนในทุก 10 ปี ขณะที่ความต้องการแรงงานจะยังคงเพิ่มขึ้น หากแนวโน้มการดำเนินอุตสาหกรรมยังไม่มีเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก โดยจะปรับเพิ่มจาก 37.55 ล้านคน ในปี 2560 เป็น 44.71 ล้านคน ในปี 2580 ทั้งนี้ ทางออกหนึ่งที่หลายประเทศที่ประสบปัญหาเรื่องโครงสร้างประชากรสูงวัยปรับใช้ คือ การใช้ระบบอัตโนมัติในการทดแทนแรงงาน ซึ่งจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้จำนวนแรงงานมากเหมือนในอดีต โดยคาดว่าจะการเพิ่มผลผลิตภาพร้อยละ 5 จะสามารถลดความต้องการแรงงานลงกว่า 2 ล้านคน แนวโน้มการใช้ระบบอัตโนมัติที่เพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในอนาคต ทั้งนี้ มีการคาดการณ์ว่ากลุ่มที่น่าจะได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ แรงงานที่อายุค่อนข้างมาก ซึ่งมีอุปสรรคในการปรับตัว โดยเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ทั้งนี้ หากพิจารณาระดับการศึกษาผู้ที่เข้าสู่วัยสูงอายุ ในปี 2570 หรือเป็นแรงงานที่อายุใกล้เคียงของไทย จะเห็นได้ว่า ในปี 2563 แรงงานกลุ่มที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มากกว่าครึ่งมีการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา ซึ่งจะเป็นความ

ท้าทายสำคัญในการยกระดับทักษะแรงงานกลุ่มดังกล่าวให้ทันกับบริบทตลาดงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็ว

เมื่อพิจารณาจากบริบทการเปลี่ยนแปลงเปรียบเทียบกับภาระงานที่ผ่านมา แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและในอนาคตหลายส่วน เป็นความท้าทายสำคัญที่ต้องการการปรับกระบวนการทัศน์แบบใหม่ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาด้านประชากรในช่วงถัดไป ได้แก่ **กระบวนการทัศน์ที่ 1** ประเทศไทยในอีก 10 – 15 ปีข้างหน้า ไม่สามารถอยู่บนฐานการผลิตที่ใช้แรงงานเป็นหลักได้ต่อไป โดยมีสาเหตุจากการเป็นสังคมสูงวัยและโลกอุตสาหกรรมในอนาคตที่มีความก้าวหน้า และการสร้างมูลค่าเพิ่มมิได้อยู่บนฐานการใช้แรงงานทักษะต่ำจำนวนมากอีกต่อไป **กระบวนการทัศน์ที่ 2** ทักษะโลกยุคหน้าจะแตกต่างจากทักษะที่เคยเรียนรู้มาอย่างมาก โดยต้องการระบบการเรียนรู้แบบใหม่ที่เหมาะกับคนทุกเจนเนอเรชันที่เกิดมาด้วยบริบทและทุนทางเทคโนโลยีที่ต่างกัน รวมถึงการเตรียมตัวในการเรียนรู้และยกระดับทักษะแบบตลอดชีวิต **กระบวนการทัศน์ที่ 3** โลกของแรงงานข้ามชาติในอนาคตจะมีใช้เรื่องการบริหารจัดการเพียงกลุ่มประเทศเมียนมา กัมพูชา ลาว เวียดนาม แต่ต้องปรับไปสู่ความสามารถของรัฐในการบริหารจัดการแรงงาน การดึงดูดแรงงานทักษะสูง และการเข้ามาทำงานและอาศัยร่วมกันกับคนไทยภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และ**กระบวนการทัศน์ที่ 4** เนื่องด้วยในอนาคตรูปแบบการบริโภคและการติดต่อสื่อสารจะดำเนินการผ่านระบบดิจิทัลที่มีความก้าวหน้า และอาจนำไปสู่การควบคุมการดำเนินชีวิตบนการทำงานของอัลกอริทึม ดังนั้น การติดตามตรวจสอบทั้งของรัฐบาล สังคม ครอบครัวและปัจเจก ต้องมีความเท่าทันกับกลไกทางดิจิทัล โดยควรมีการสร้างสมรรถนะคนในทุกกระดับ ให้เข้าใจกระบวนการทำงานของระบบดิจิทัล มีความสามารถในการใช้งานระบบดิจิทัล และสามารถจัดการกับภัยคุกคามในโลกดิจิทัลอย่างเท่าทัน

2.4 VUCA & BANI World

โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติ ทั้งทางกายภาพ ทางสังคมและเทคโนโลยี โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ ในอดีต อีกทั้งยังเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน (disruption) ด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาการ โดยเฉพาะเทคโนโลยีตลอดจนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันทันใด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของ Disruption หรือที่เรียกว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน ก่อให้เกิดคำว่า VUCA World และ BANI World (การศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน, กระทรวงศึกษาธิการ) ดังนี้

VUCA World

- V – Volatility คือ ความผันผวนสูง การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว สถานการณ์หรือสภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง และรวดเร็ว ไม่สามารถคาดเดาหรือทำนายได้
- U – Uncertainty คือ สภาวะที่มีความไม่แน่นอนสูง คาดการณ์ได้ยาก ขาดความชัดเจน ไม่สามารถหาข้อมูลที่ชัดเจน มายืนยันในแต่ละสถานการณ์ได้
- C – Complexity คือ ความซับซ้อนที่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ เชิงระบบ มีปัจจัยมากมาย และซับซ้อนต่อการตัดสินใจ
- A – Ambiguity คือ ความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ไม่สามารถคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นได้ชัดเจน

- B – Brittle คือ โลกที่เปราะบางแตกหักง่าย มีความอ่อนไหวต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่งที่ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ของโลก พร้อมเสียหายตลอดเวลา ความได้เปรียบในอดีตอาจใช้ไม่ได้ในปัจจุบัน
- A – Anxious คือ โลกที่อยู่ในสภาวะวิตกกังวลกับทุกด้านรอบตัว ทั้งทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และอนาคต ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพการทำงาน การใช้ชีวิตประจำวันและสุขภาพกายและใจ
- N – Nonlinear คือ โลกที่ความเป็นไปต่าง ๆ ไม่เป็นเส้นตรง ข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีตไม่สามารถใช้มาทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ส่งผลให้การวางแผนต่าง ๆ ทำได้ยากยิ่ง
- I – Incomprehensible คือ โลกที่เหตุการณ์หลาย ๆ อย่างที่เกิดขึ้นไม่สามารถที่จะอธิบายให้เข้าใจได้ด้วยชุดความคิดเดิม เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่เป็นเหตุเป็นผลทำให้อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ยาก

(ร่างแผนยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

ทั้งนี้ VUCA Worldใช้อธิบายโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อน โดยเฉพาะในสภาวะการเปลี่ยนแปลงเป็นปกติและเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ องค์กรหรือหน่วยงานต้องเผชิญกับความท้าทายที่ไม่คาดคิดและต้องมีการตัดสินใจอย่างรวดเร็วเพื่อปรับตัวกับสภาวะเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน BANI World ใช้เพื่ออธิบายโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความซับซ้อน โดยเฉพาะในสภาวะที่เป็นผลของการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางการเงิน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม โดยต้องเผชิญกับความเป็นไปได้ที่ผิดปกติและมีความไม่สมดุล ต้องค้นหาวิธีในการปรับตัวเพื่อเข้ากับสภาวะเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการรับมือกับกระแสโลกที่ผันผวนนี้ การศึกษาซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนจึงเป็นความจำเป็นที่การศึกษาจะต้องทบทวนและปรับเปลี่ยน เพื่อสร้างผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่สำคัญจำเป็น สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พลิกผัน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือได้ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น จึงถึงเวลาการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนจากการให้ความสำคัญกับความรู้ มาเป็นการให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดของผู้เรียน ซึ่งหนึ่งในทักษะที่ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงในการพัฒนาการคิดของผู้เรียน คือ ทักษะการเรียนรู้รู้ตามแนวทางการพัฒนาในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดทักษะที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนไว้ 3 ส่วน ประกอบด้วย (1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม คือ มีความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาเป็น ใส่ใจนวัตกรรม มีการสื่อสารที่ดี รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีความร่วมมือร่วมใจ (2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี คือ รู้จักติดตามข้อมูลข่าวสาร รอบรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ และฉลาดในการสื่อสาร และ (3) ด้านชีวิตและอาชีพ คือ มีความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว มีภาวะผู้นำ มีความคิดริเริ่ม ใส่ใจตัวเอง เรียนรู้วัฒนธรรม รู้จักเข้าสังคม มีความขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบ และรู้จักพัฒนาตัวเอง การศึกษาจึงต้องสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้มีทั้ง Hard skills ที่มีความฉลาดรู้ในทักษะพื้นฐานที่สำคัญเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า การฝึกฝนความสามารถ การสร้างความเชี่ยวชาญทางวิชาการและวิชาชีพ

ในขณะเดียวกันต้องสร้าง Soft skills ซึ่งเป็นทักษะและคุณลักษณะภายในของบุคคลที่สำคัญจำเป็นยิ่งในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเสมอ (วัฒนาพร กระจับทุกซ์, สมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World))

2.5 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

จากรายงาน การประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมต่อเด็กในประเทศไทย (Impact Assessment of Climate Change and Environmental Degradation on Children in Thailand) ซึ่งจัดทำโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ร่วมกับ UNICEF Thailand พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ของไทย คือพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงสุดต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะสำหรับเด็ก และการเสริมสร้างขีดความสามารถในการปรับตัวของครัวเรือนที่มีเด็กมีความสำคัญต่อการบรรเทาความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่ดังกล่าว ทั้งนี้ จังหวัดที่มีความเสี่ยงสูงสุด 10 อันดับแรก ในระยะสั้น (พ.ศ. 2559 – 2578) และในสถานการณ์จำลองความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกที่ 4.5 (RCP4.5 เป็นการจำลองปริมาณก๊าซเรือนกระจกในระดับกลางที่ความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศเพิ่มขึ้นสูงสุดในปี 2583 และลดลงหลังจากนั้น) ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี นครราชสีมา ศรีสะเกษ นครศรีธรรมราช นราธิวาส สุรินทร์ สงขลา บุรีรัมย์ ขอนแก่น และสุราษฎร์ธานี ตามลำดับ

การวิเคราะห์การถดถอย (regression analysis) ในรายงานดังกล่าวเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีความเสี่ยงต่อสภาพภูมิอากาศของเด็กกับมาตรฐานความเป็นอยู่ของเด็กในมิติต่าง ๆ ภายใต้ดัชนีความยากจนหลายมิติของเด็ก (Child Multidimensional Poverty Index – MPI) ซึ่งประกอบด้วยสภาพที่อยู่อาศัย การมีทรัพย์สิน การมีบัญชีธนาคาร และการเข้าถึงน้ำดื่มสะอาด โดยรายงานดังกล่าวพบว่า การพัฒนาขีดความสามารถในการปรับตัวของครัวเรือนที่มีเด็กมีความสำคัญต่อการลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยครอบครัวที่มีที่อยู่อาศัยแข็งแรง ปลอดภัย มีทรัพย์สิน และเข้าถึงบัญชีธนาคารและน้ำประปา มีแนวโน้มจะมีขีดความสามารถในการปรับตัวสูงกว่าและมีความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่ำกว่า

ทั้งนี้ ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558 – 2593 และแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม นโยบายและแผนดังกล่าวยังขาดมาตรการเฉพาะที่จะบรรเทาความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ และยังขาดมาตรการที่จะช่วยลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กในกลุ่มเปราะบางที่สุด

2.6 ความท้าทายการจัดการศึกษา

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวถึงคุณภาพการศึกษาและระบบนิเวศการเรียนรู้ ในแผนพัฒนาประชากรเพื่อการพัฒนาประเทศระยะยาว (พ.ศ. 2565 – 2580) ว่ายังเป็นปัญหาที่ท้าทายการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับผลิตภาพ เนื่องจากที่ผ่านมา เด็กวัยเรียนเกือบร้อยละ 100 ได้เข้าเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นผลสืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 รวมถึงนโยบายรัฐที่สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม ในมิติคุณภาพของการศึกษาไทย ยังคงเป็นปัญหา โดยเฉพาะทักษะที่จำเป็นที่สะท้อนจากการทดสอบในโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) ที่เน้นการประเมินความสามารถของนักเรียนในการใช้ความรู้ และทักษะเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตจริงที่มีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะการอ่าน และหากพิจารณาคะแนนในภาพรวม พบว่า ยังมีช่วงคะแนนที่ห่างจากค่าเฉลี่ยของ OECD ค่อนข้างมาก ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีการผลักดันกฎหมายในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ อาทิ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัยฯ พระราชบัญญัติเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาฯ รวมถึงการดำเนินนโยบายและมาตรการเพื่อเพิ่มคุณภาพทางการศึกษา อาทิ การจัดตั้งห้องปฏิบัติการ STEM Lab ต้นแบบ การขยายและยกระดับอาชีวศึกษาทวิภาคี การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดทำโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) การจัดทำหลักสูตร KOSEN จากประเทศญี่ปุ่น การจัดตั้งสถาบันการศึกษาโดยภาคเอกชนเพื่อพัฒนาแรงงานทักษะสูง อาทิ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ โรงเรียนกำเนิดวิทย์ รวมถึงการเปิดโอกาสให้สถาบันต่างชาติ ที่มีศักยภาพสูงเข้ามาจัดการศึกษา ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามามีส่วนช่วยในการศึกษาและการเรียนรู้ อาทิ โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ (Thai MOOC) โครงการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Education Technology) ต่าง ๆ เช่น KruLab ที่เป็นแพลตฟอร์มการพัฒนาครูออนไลน์เพื่อการจัดการเรียนรู้และแนะแนวการศึกษาแห่งอนาคต เป็นต้น แต่การดำเนินงานยังครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่จำกัด อีกทั้ง ยังต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ต ให้มีความพร้อม และเข้าถึงอย่างเท่าเทียมในทุกพื้นที่ รวมถึงการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาใช้ในระดับนโยบาย โดยคำนึงถึงการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นสำคัญ

สำหรับในวัยแรงงานได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพแรงงานทั้งก่อนเข้าสู่ตลาดงาน และผู้ที่อยู่ในตลาดงาน อาทิ การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา การผลิตและสร้างผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยเฉพาะสาขาที่เป็นเป้าหมาย ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีขั้นสูง รวมถึงการกำหนดมาตรฐานและค่าจ้างเพื่อจูงใจให้มีการพัฒนาศักยภาพแรงงาน แต่ผลิตภาพแรงงานไทยยังอยู่ในระดับต่ำ โดยแรงงานไทยยังมีทักษะหลายด้านที่ต่ำกว่าความคาดหวังของผู้ประกอบการ นอกจากนี้ การเรียนรู้ตลอดชีวิตยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญท่ามกลางบริบทการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ส่งผลให้แรงงานต้องมีการปรับตัวและยกระดับทักษะอยู่ตลอดเวลา ขณะเดียวกัน ช่วงชีวิตของคนที่เคยแบ่งได้เป็น 3 ช่วงชีวิต (Three-stage Life) ได้เปลี่ยนไปสู่วิถีชีวิตแบบหลายช่วงชีวิต (Multistage Life) กล่าวคือ มิได้ดำเนินชีวิตในแบบเดิมที่เริ่มจากการเรียน ทำงาน และเกษียณ แต่เป็นการผสมผสานการดำเนินชีวิตของทั้งสามช่วงเข้าด้วยกันแบบไม่เรียงตามลำดับเวลา คือ แม้ช่วงวัยเรียนก็สามารถทำงานได้ ในช่วงวัยทำงานและวัยเกษียณ ก็สามารถกลับมาเรียนรู้เพื่อเพิ่ม

ทักษะและทำงานไปพร้อมกันได้ ส่งผลให้ระบบการเรียนรู้ต้องพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ แนวคิดหนึ่งที่จะสามารถตอบโจทย์วิถีชีวิตแบบหลายช่วงชีวิตได้คือ ระบบส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ที่สามารถตอบโจทย์การเรียนรู้ของกลุ่มคนทุกช่วงวัย แม้ว่าที่ผ่านมาจะมีความตระหนักของการสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ยังคงขาดแนวทางในการดำเนินการร่วมกันที่ชัดเจนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โอกาสในการพัฒนาสำหรับกลุ่มคนเปราะบางยังมีจำกัด คนพิการส่วนใหญ่ยังเข้าไม่ถึงการศึกษาและมีแนวโน้มประสบปัญหาการไม่มีงานทำ โดยในปี 2564 จำนวนคนพิการในประเทศไทยที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 2,102,384 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1,168,165 คน รองลงมาวัยทำงานอายุระหว่าง 15 – 59 ปี จำนวน 855,816 คน ส่วนคนพิการวัยเด็กและวัยรุ่น (แรกเกิด – 21 ปี) จำนวน 151,163 คน แม้ที่ผ่านมารัฐบาลจะมีการดำเนินนโยบายส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาแก่คนพิการ อาทิ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในรูปแบบโรงเรียนเฉพาะความพิการ 48 แห่ง ศูนย์การศึกษาพิเศษ 77 แห่ง รวมถึงการเรียนรู้ร่วมในทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่ผู้พิการในอัตราที่มากกว่าผู้เรียนปกติ แต่จากข้อมูลในปี 2564 พบว่า คนพิการที่ได้รับการศึกษามีจำนวน 1,625,191 คน โดยมีการศึกษาสูงสุดเพียงระดับประถมศึกษามากถึง 1,323,640 คน (ร้อยละ 81.45) รองลงมาคือ มัธยมศึกษา (ร้อยละ 11.60) การศึกษานอกระบบและอื่น ๆ (ร้อยละ 3.35) ตามลำดับ ส่วนคนพิการที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีเพียง 26,187 คน (ร้อยละ 1.61) ขณะที่คนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษาอีกจำนวน 477,193 คน

นอกจากนี้ กลุ่ม NEETs – Not in Education, Employment or Training ซึ่งหมายถึงเยาวชนอายุ 15 – 24 ปี ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การทำงาน หรือการฝึกอบรม ซึ่งในจำนวนนี้มีกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ต้องการทำอะไร (กลุ่ม Resting) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 141,329 คน ในปี 2557 เป็น 259,609 คน ในปี 2564 โดยอาจเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจฐานของเด็กที่มาจากครัวเรือนยากจน และครัวเรือนที่ร่ำรวย โดยปัญหาหลักของประชากรกลุ่ม NEETs มีทั้งปัจจัยด้านความอบอุ่นในครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญทั้งในเรื่องการสื่อสาร การสนับสนุน และการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง บุตร หรือปัญหาเชิงโครงสร้างที่พ่อแม่ต้องไปทำงานนอกพื้นที่และไม่ได้อยู่กับบุตร ความยากจน การจัดการเรียนการสอนที่ไม่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและเป้าหมายในชีวิต ทำให้เลือกออกจากระบบการศึกษา การขาดช่องทางด้านอาชีพ การตีตราของสังคม ทำให้การกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาจึงมีน้อย ระบบการรับคนเข้าทำงานที่ต้องอายุ 18 ปีขึ้นไป ส่งผลให้เยาวชนบางส่วนที่ต่ำกว่า 18 ปี และมีฐานะทางบ้านที่ยากลำบากขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการทำงาน การศึกษาหรือการฝึกอบรม ในประเทศไทย (Youth Not in Employment, Education, or Training: NEET) ดำเนินการโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระทรวงแรงงาน และ UNICEF Thailand พบว่า ในประเทศไทย เยาวชน (อายุตั้งแต่ 15 – 24 ปี) ที่ไม่ได้อยู่ในการทำงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (NEET) มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถือเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมและเศรษฐกิจที่น่ากังวล แม้ว่าปัจจุบันรัฐบาล ภาคเอกชน และองค์กรประชาสังคมจัดโครงการและการบริการต่าง ๆ ในประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนที่นิ่งเฉยและขาดการมีส่วนร่วม แต่โครงการและการบริการ

เหล่านี้ส่วนใหญ่ยังอยู่ในขอบเขตจำกัด เยาวชนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงโครงการและการบริการดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนกลุ่มที่ด้อยโอกาสมากที่สุด ทั้งนี้ เยาวชนหญิงมีความเสี่ยงมากกว่าเยาวชนชายที่จะเป็น NEET ซึ่งประชากรกลุ่ม NEET ในประเทศไทยร้อยละ 70 เป็นเยาวชนหญิง ส่วนใหญ่เลิกเรียนกลางคันเนื่องจากตั้งครรถหรือต้องรับผิดชอบดูแลครอบครัว รวมทั้งผู้ปกครองของเยาวชนหญิงมักจะไม่สนับสนุนให้เยาวชนหญิงออกจากบ้านและประกอบอาชีพเท่ากับที่สนับสนุนเยาวชนชาย ผลคือ เยาวชนหญิง NEET จึงมีโอกาสน้อยที่จะเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญหรือศึกษาต่อ นอกจากนี้ ยังพบปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ เยาวชนอายุระหว่าง 20 – 24 ปี เป็นเยาวชน NEET มากกว่าเยาวชนอายุระหว่าง 15 – 19 ปี เยาวชน NEET ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เยาวชนที่ออกจากระบบการศึกษาที่กำหนดหรือเยาวชนที่มีได้ศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยม มีโอกาสมากกว่าที่จะมีปัญหาในการเข้าถึงโอกาสการทำงาน รวมถึงเยาวชนที่มีความพิการก็ประสบปัญหาในการเข้าถึงโอกาสการศึกษาและโอกาสการทำงาน เนื่องจากโรงเรียนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้พิการได้หรือเยาวชนเหล่านี้อาจหางานที่มีคุณภาพทำได้ยาก นอกจากนี้ ความยากจนเป็นอีกปัจจัยสำคัญ โดยเยาวชนจากครัวเรือนที่มีรายได้น้อยมีโอกาสสูงกว่าที่จะเป็น NEET และผู้ปกครอง ชุมชน และครอบครัวเยาวชนมีอิทธิพลอย่างมากต่อการที่เยาวชนจะกลายเป็น NEET รวมทั้งการขาดการแนะแนวเรื่องการประกอบอาชีพและโอกาสในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นเพื่อให้เยาวชนสามารถเข้าสู่ตลาดการทำงานได้สำเร็จ

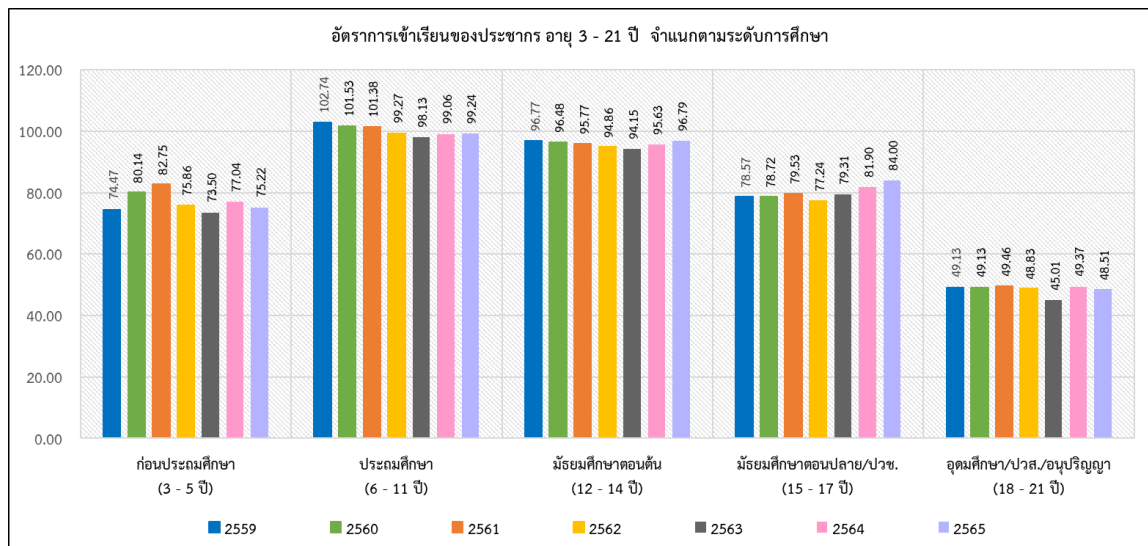
3. ข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษาดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ประกอบด้วย เป้าหมายย่อย (Target) 10 เป้าหมายย่อย และตัวชี้วัด (Global Indicator) ภายใต้เป้าหมายย่อย 12 ตัวชี้วัด โดยในการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้กำหนดให้มีตัวชี้วัด (SDG4 Indicator) ที่มีความสอดคล้องหรือเทียบเคียงกับตัวชี้วัด (Global Indicator) เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลและการรายงานผลการดำเนินงานตามเป้าหมายย่อยมีความสอดคล้องกับบริบทหรือสภาพการดำเนินงานที่เป็นจริง ทั้งนี้ ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ดังนี้

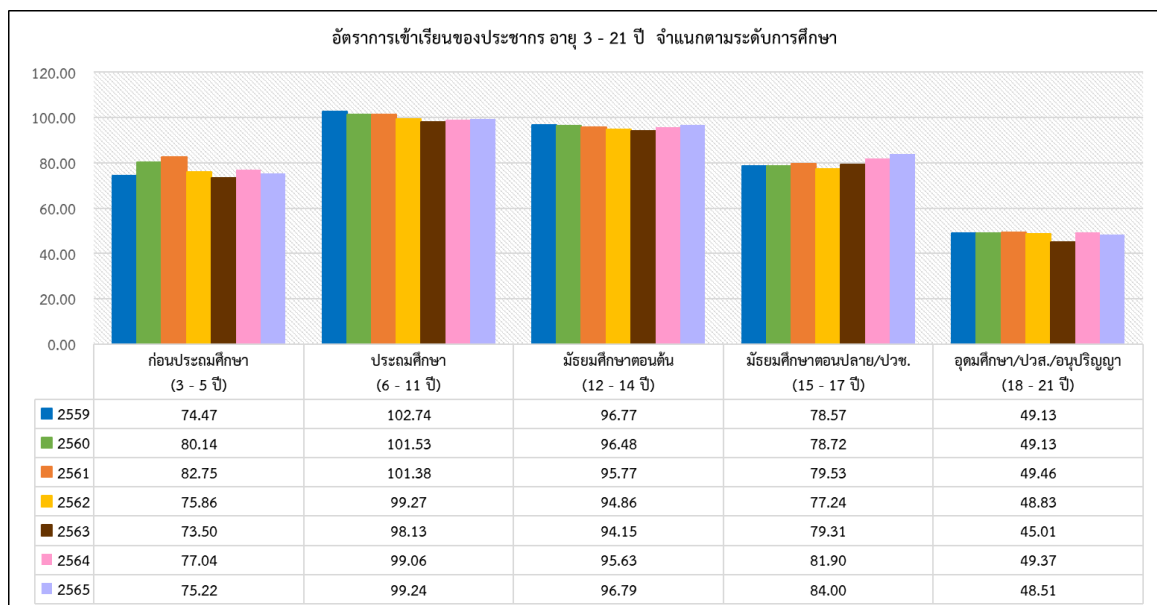
3.1 ด้านโอกาสทางการศึกษา

3.1.1 อัตราการเข้าเรียนของประชากร อายุ 3 – 21 ปี

ประชากรในวัยเรียนมีโอกาสเข้ารับการศึกษ ในปีการศึกษา 2564 สูงขึ้นจากการศึกษา 2563 ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยระดับก่อนประถมศึกษา ร้อยละ 77.04 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 99.06 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 95.63 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 81.90 และระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 49.37 โดยอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (รวม ปวช.) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา

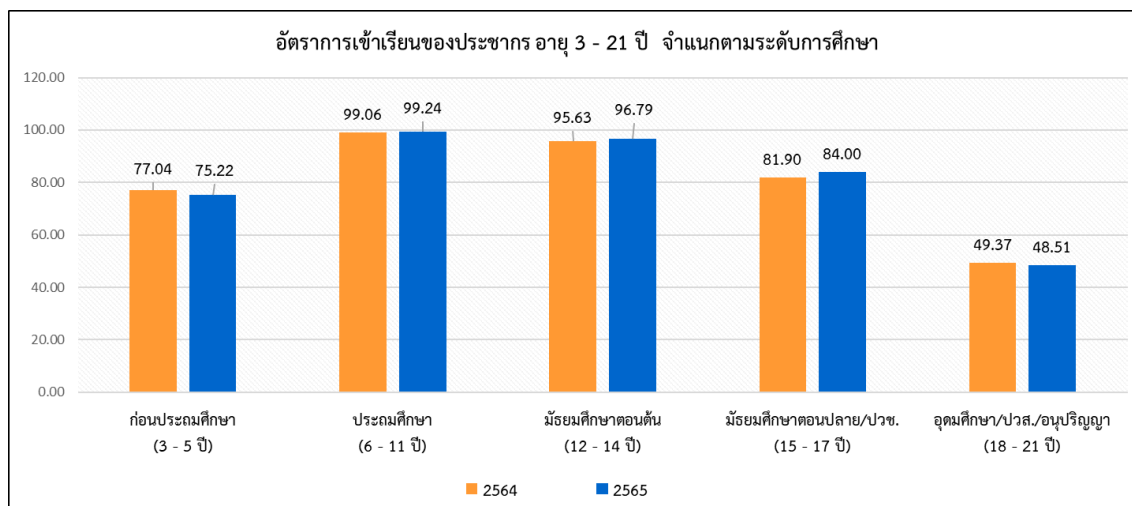

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2559 – 2565, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

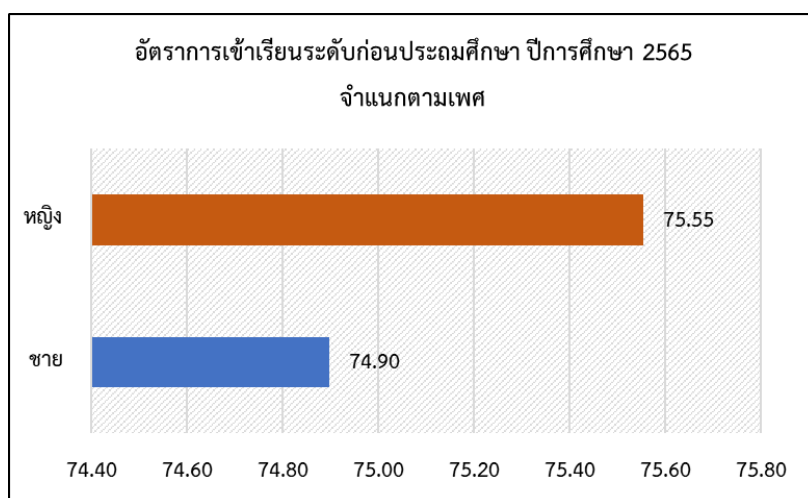
ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2559 – 2565, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

เมื่อพิจารณาอัตราการเข้าเรียนของประชากร อายุ 3 - 21 ปี เปรียบเทียบปีการศึกษา 2564 กับปีการศึกษา 2565 พบว่า ในระดับก่อนประถมศึกษา และระดับอุดมศึกษา มีอัตราการเข้าเรียนลดลง ส่วนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีอัตราการเข้าเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ในภาพรวมอัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงไม่แตกต่างกันมากนัก

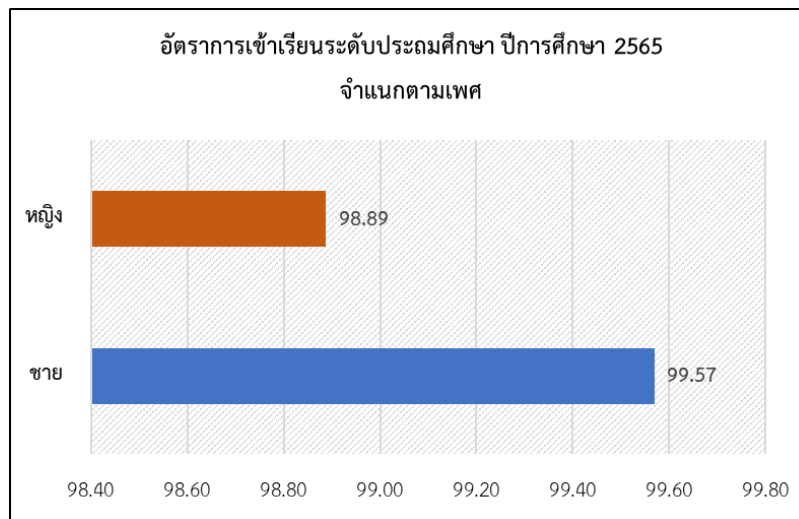
ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2564 – 2565, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

ในปีการศึกษา 2565 อัตราการเข้าเรียนทุกระดับการศึกษา เมื่อจำแนกผู้เรียนตามเพศ พบว่า ในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น มีสัดส่วนระหว่างเพศชายและเพศหญิง ในการเข้าเรียนไม่แตกต่างกัน หรือมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา มีสัดส่วนระหว่างเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย โดยมีรายละเอียดในแต่ละระดับการศึกษา ดังนี้

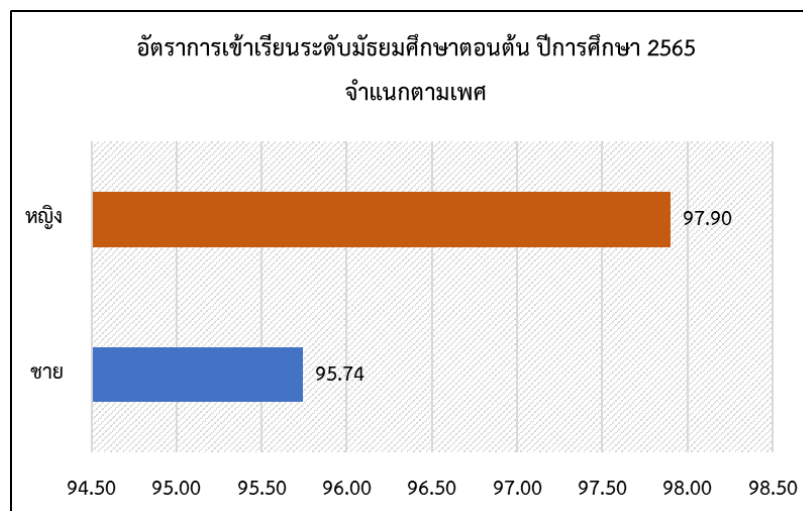
ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2565, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

อัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2565 เมื่อจำแนกตามเพศ มีอัตราการเข้าเรียนในเพศหญิง ร้อยละ 75.55 และเพศชาย ร้อยละ 74.90 (จำนวนนักเรียนเทียบกับประชากรวัยเรียนในช่วงอายุเดียวกัน จำแนกตามเพศ)

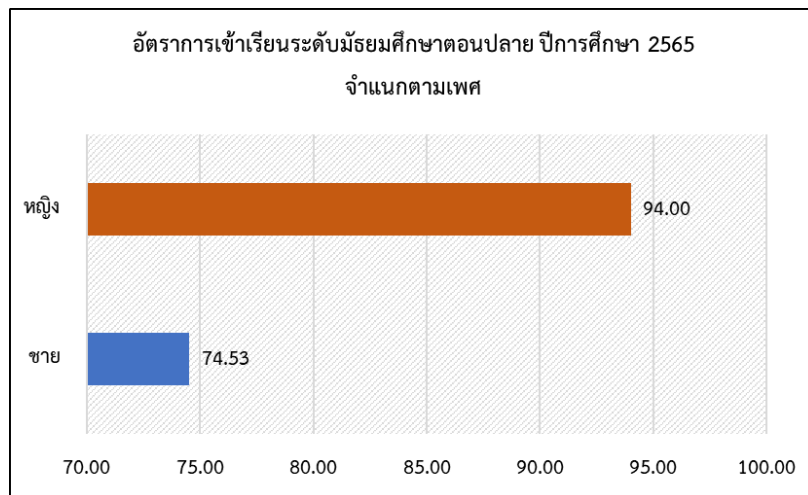
ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2565, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามเพศ มีอัตราการเข้าเรียนในเพศหญิง ร้อยละ 98.89 และเพศชาย ร้อยละ 99.57 (จำนวนนักเรียนเทียบกับประชากรวัยเรียนในช่วงอายุเดียวกัน จำแนกตามเพศ)

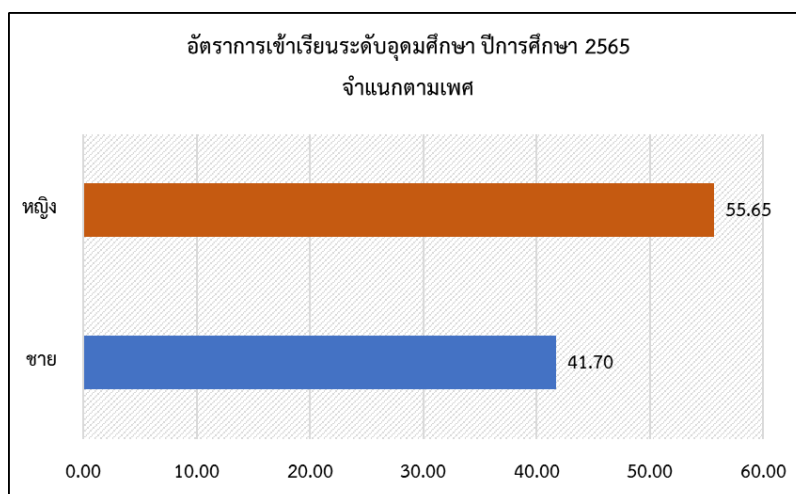
ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2565, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามเพศ มีอัตราการเข้าเรียนในเพศหญิง ร้อยละ 97.90 และเพศชาย ร้อยละ 95.74 (จำนวนนักเรียนเทียบกับประชากรวัยเรียนในช่วงอายุเดียวกัน จำแนกตามเพศ)

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2565, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามเพศ มีอัตราการเข้าเรียนในเพศหญิง ร้อยละ 94.00 และเพศชาย ร้อยละ 74.53 (จำนวนนักเรียนเทียบกับประชากรวัยเรียนในช่วงอายุเดียวกัน จำแนกตามเพศ)

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2565, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

อัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามเพศ มีอัตราการเข้าเรียนในเพศหญิง ร้อยละ 55.65 และเพศชาย ร้อยละ 41.70 (จำนวนนักเรียนเทียบกับประชากรวัยเรียนในช่วงอายุเดียวกัน จำแนกตามเพศ)

3.1.2 กลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้พิการ

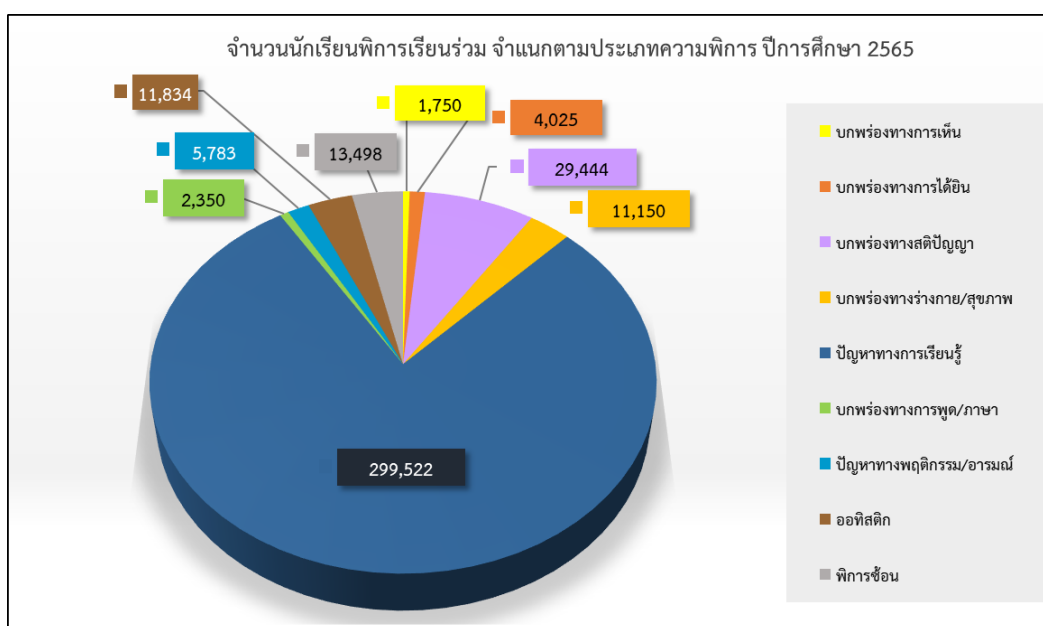
จากสถิติข้อมูลทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2565 พบว่า มีจำนวนนักเรียนพิการเรียนร่วม ปีการศึกษา 2565 ในระดับก่อนประถมศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 379,356 คน จำแนกตามประเภทความพิการ ได้แก่ (1) บกพร่อง

ทางการเห็น 1,750 คน (2) บกพร่องทางการได้ยิน 4,025 คน (3) บกพร่องทางสติปัญญา 29,444 คน (4) บกพร่องทางร่างกาย/สุขภาพ 11,150 คน (5) ปัญหาทางการเรียนรู้ 299,522 คน (6) บกพร่องทางการพูด/ภาษา 2,350 คน (7) ปัญหาทางพฤติกรรม/อารมณ์ 5,783 คน (8) ออทิสติก 11,834 คน และ (9) พิการซ้อน 13,498 คน โดยในประเภทความพิการ มีปัญหาทางการเรียนรู้มากที่สุด ในระดับประถมศึกษา จำนวน 238,484 คน รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 56,682 คน

จำนวนนักเรียนพิการเรียนร่วม จำแนกตามประเภทความพิการ ระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2565

ระดับ	บกพร่องทางการเห็น	บกพร่องทางการได้ยิน	บกพร่องทางสติปัญญา	บกพร่องทางร่างกาย/สุขภาพ	ปัญหาทางการเรียนรู้	บกพร่องทางการพูด/ภาษา	ปัญหาทางพฤติกรรม/อารมณ์	ออทิสติก	พิการซ้อน	รวม
ก่อนประถมศึกษา	364	722	8,522	6,013	436	349	220	4,595	5,514	26,735
ประถมศึกษา	872	1,730	13,276	3,493	238,484	1,770	4,335	5,380	6,029	275,369
มัธยมศึกษาตอนต้น	315	891	5,736	1,188	56,682	188	979	1,291	1,525	68,795
มัธยมศึกษาตอนปลาย	199	682	1,910	456	3,920	43	249	568	430	8,457
รวม	1,750	4,025	29,444	11,150	299,522	2,350	5,783	11,834	13,498	379,356

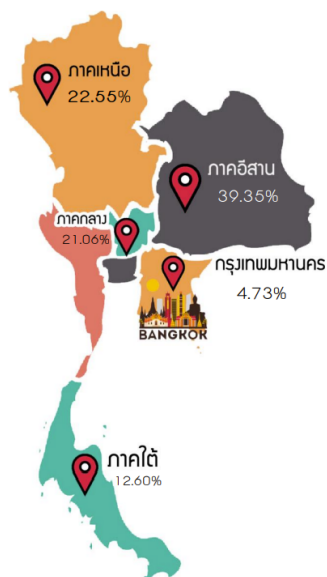
ที่มา : สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

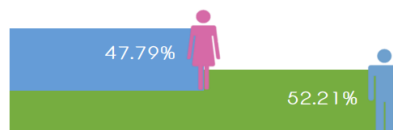
ที่มา : สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

ทั้งนี้ รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รายงานสถานการณ์คนพิการในประเทศไทย และการศึกษาของคนพิการ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565) ดังนี้

1) สถานการณ์คนพิการในประเทศไทย มีคนพิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 2,153,519 คน (ร้อยละ 3.26 ของประชากรทั้งประเทศ) แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 1,124,245 คน (ร้อยละ 52.21) และเพศหญิง จำนวน 1,029,274 คน (ร้อยละ 47.79)

เพศหญิง
1,029,274 คน
เพศชาย
1,124,245 คน

ภูมิภาค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	847,460	39.35
2 ภาคเหนือ	479,128	22.25
3 ภาคกลาง	453,634	21.06
4 ภาคใต้	271,419	12.60
5 กรุงเทพมหานคร	101,878	4.73
รวม	2,153,519	100.00

ที่มา : รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย, กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2) การศึกษาของคนพิการ ดังนี้

2.1) คนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 21,503 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 (ของคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ) แบ่งเป็น (1) อายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเรียน จำนวน 1,015 คน (ร้อยละ 4.72 ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) (2) คนพิการที่อายุถึงเกณฑ์แต่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 22,300 คน (ร้อยละ 57.20 ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) และ (3) คนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 8,188 คน (ร้อยละ 38.08 ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา)

2.2) คนพิการที่ได้รับการศึกษา จำนวน 1,692,560 คน คิดเป็นร้อยละ 78.60 (ของคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ)

โดย 5 อันดับ ระดับการศึกษาที่คนพิการได้รับมากที่สุด ดังนี้

อันดับ	ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (ของจำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษา)
1	ประถมศึกษา	1,373,627	81.16
2	มัธยมศึกษา	203,819	12.04
3	ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา	42,670	2.52
4	อุดมศึกษา	30,307	1.79
5	ไม่ระบุการศึกษา	10,062	0.59

การศึกษา	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
อายุยังไม่ถึงเกณฑ์	566	449	1,015	0.05
อายุถึงเกณฑ์แต่ไม่ได้เรียน	5,501	6,799	12,300	0.57
ต่ำกว่าประถมศึกษาตอนต้น	1,402	1,127	2,529	0.12
ประถมศึกษา	702,183	671,444	1,373,627	63.79
มัธยมศึกษา	136,360	67,459	203,819	9.46

การศึกษา	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
อุดมศึกษา	17,507	12,800	30,307	1.41
ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา	29,742	12,928	42,670	1.98
อนุปริญญา	115	63	178	0.01
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	578	375	953	0.04
สูงกว่าปริญญาตรี	3,092	1,924	5,016	0.23
ปริญญาโท หรือเทียบเท่า	0	1	1	0.00
อื่น ๆ	14,262	9,136	23,398	1.09
ไม่ระบุการศึกษา	5,403	4,659	10,062	0.47
ไม่ได้รับการศึกษา	4,047	4,141	8,188	0.38
ไม่มีข้อมูล	203,487	235,969	439,456	20.41
รวม	1,124,245	1,029,274	2,153,519	100.00

ที่มา : รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย, กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

3.1.3 กลุ่มผู้เรียนที่เป็นเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา

สถิติข้อมูลทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2565 จำแนกผู้เรียนตามประเภทความด้อยโอกาส พบว่า มีผู้เรียนที่เป็นเด็กยากจนมากที่สุด จำนวนรวม 3,610,785 คน โดยระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 1,899,588 คน รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 895,733 คน ระดับก่อนประถมศึกษา 484,348 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 331,116 คน ตามลำดับ

จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส ระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2565

ประเภท	ระดับ				รวม
	ก่อนประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	
เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน	1	10	11	2	24
เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ	-	1	5	1	7
เด็กถูกทอดทิ้ง	126	796	680	370	1,972
เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชน	2	77	87	25	191
เด็กเร่ร่อน	15	52	14	11	92
ผลกระทบจากโรคเอดส์	2	21	15	5	43
ชนกลุ่มน้อย	269	1,291	794	553	2,907
เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ	2	25	13	23	63
เด็กยากจน	484,348	1,899,588	895,733	331,116	3,610,785
เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด	1	26	39	25	91
กำพร้า	347	2,772	1,347	914	5,380
ทำงานรับผิดชอบตนเองและครอบครัว	5	124	481	652	1,262
มีความด้อยโอกาสมากกว่า 1 ประเภท	1,649	6,230	3,199	710	11,788
รวม	486,767	1,911,013	902,418	334,407	3,634,605

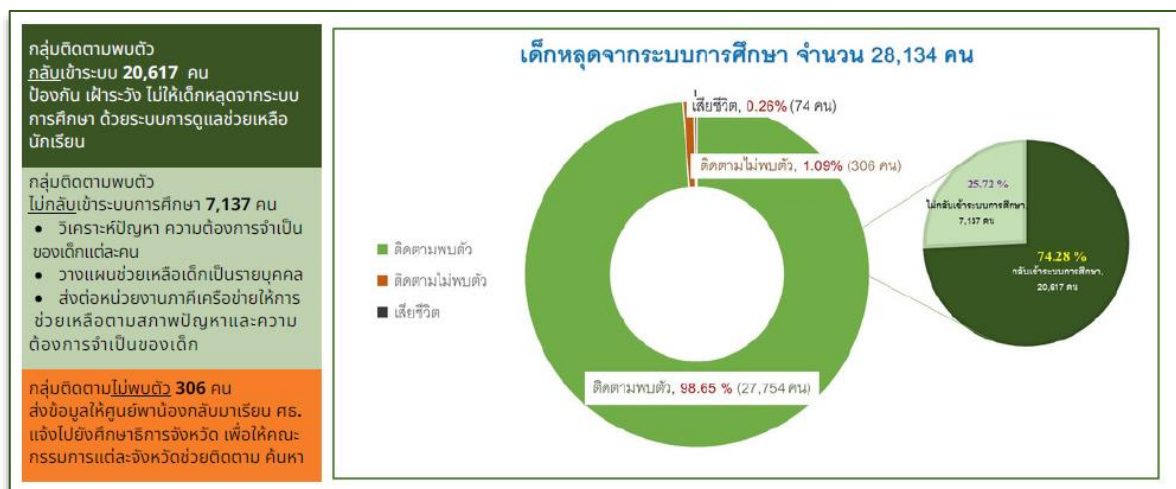
ที่มา : สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.4 การติดตามเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา

จากรายงานผลการดำเนินโครงการพาน้องกลับมาเรียน ปีการศึกษา 2564 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายงานโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” สังกัด สพฐ., สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) สพฐ. ได้ดำเนินการติดตามเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษา ในปีการศึกษา 2564 ดังนี้

ปีการศึกษา 2564 มีจำนวนเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา 28,134 คน แบ่งเป็น

- 1) ติดตามพบตัว จำนวน 27,754 คน คิดเป็นร้อยละ 98.65 ของเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษาทั้งหมด โดย (1) กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา จำนวน 20,617 คน คิดเป็นร้อยละ 74.28 ของเด็กที่พบตัว และ (2) ไม่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา จำนวน 7,137 คน คิดเป็นร้อยละ 25.72 ของเด็กที่พบตัว
- 2) ติดตามไม่พบตัว จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 1.09 ของเด็กที่หลุดจากระบบการศึกษาทั้งหมด
- 3) เสียชีวิต จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 0.26 ของเด็กที่หลุดจากระบบการศึกษาทั้งหมด

ที่มา : รายงานโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” สังกัด สพฐ., สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รวมถึง ข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า มีเด็กที่ต้องติดตามและค้นหาจำนวนทั้งสิ้น 10,783 คน โดยเป็นนักเรียนที่ติดตามพบตัวและกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาแล้ว จำนวน 7,603 คน คิดเป็นร้อยละ 70.51 ดังนี้

การติดตามค้นหาเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน

ระดับ	จำนวนนักเรียนที่ต้องติดตาม	ติดตามพบตัวแล้ว		ติดตามแล้วไม่พบตัว	กำลังติดตาม	ร้อยละของนักเรียนที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา
		กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา	ไม่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา			
ก่อนประถมศึกษา	5,272	3,655	1,617	-	-	69.33
ประถมศึกษา	2,550	1,950	600	-	-	76.47
มัธยมศึกษาตอนต้น	1,528	997	531	-	-	65.25
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1,433	1,001	432	-	-	69.85
รวม	10,783	7,603	3,180	-	-	70.51

ที่มา : ร่าง แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2566 – 2570, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

3.2 คุณภาพการศึกษา

3.2.1 การพัฒนาเด็กปฐมวัย

1) ข้อมูลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีหน่วยงานที่ดำเนินการหลัก ได้แก่ (1) กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่จบการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรปฐมวัย (2) กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย ดำเนินการกิจกรรมคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยใช้คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual : DSPM) และ (3) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยเป็นการจัดเก็บและประมวลผลจากการประเมินตนเองของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยผ่านระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนารูปแบบปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ดังนี้

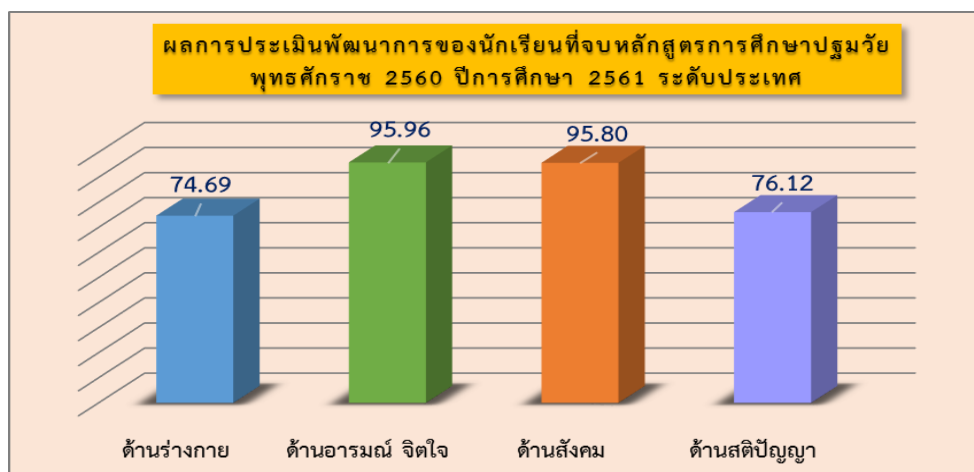
1.1) ผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่จบการศึกษาตามหลักสูตรปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษา เพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กไทยให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมการเรียนรู้ตามธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก การประเมินพัฒนาการเป็นการสะท้อนคุณภาพของเด็กปฐมวัยที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมและความสามารถในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งผลการประเมินพัฒนาการสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงวิธีการหรือแนวทางในการแก้ไข หรือพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการสมวัยได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความครอบคลุมพัฒนาการ 4 ด้านและสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (ประเมินแบบปีเว้นปี) ดังนี้

- การประเมินพัฒนาการนักเรียน ปีการศึกษา 2561

ผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2561 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,395 โรงเรียน ในทุกเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 183 เขตพื้นที่ ครอบคลุมโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด

โรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ และโรงเรียนทั่วไปที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยผลการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ของนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2561 ภาพรวมระดับประเทศ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทุกด้านในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 87.00 ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 13.00 เมื่อจำแนกตามระดับคุณภาพรายพัฒนาการ นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สูงสุด ร้อยละ 95.96 รองลงมาคือ พัฒนาการด้านสังคม ร้อยละ 95.80 พัฒนาการด้านสติปัญญา ร้อยละ 76.12 และพัฒนาการด้านร่างกาย ร้อยละ 74.69 ตามลำดับ (รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2561, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

ที่มา : รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2561, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

ผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียน จำแนกตามมาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีสูงสุด ร้อยละ 97.73 รองลงมาคือ มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ร้อยละ 96.45 และมาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 96.00 ตามลำดับ ส่วนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มี ร้อยละของพัฒนาการระดับดีต่ำสุด คือ มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ร้อยละ 72.07 มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ร้อยละ 77.75 และมาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี ร้อยละ 78.80 ตามลำดับ

ผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียน จำแนกตามมาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์รายด้าน และรายตัวบ่งชี้ ดังนี้

1) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านร่างกาย รายตัวบ่งชี้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านร่างกายรายตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับดีทุกข้อ โดยตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ใช้มือ-ตา ประสานสัมพันธ์กัน มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีสูงสุด ร้อยละ 97.10 รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น ร้อยละ 96.03 ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสาน

สัมพันธ และทรงตัวได้ ร้อยละ 94.75 ตามลำดับ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีต่ำสุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ ร้อยละ 67.36

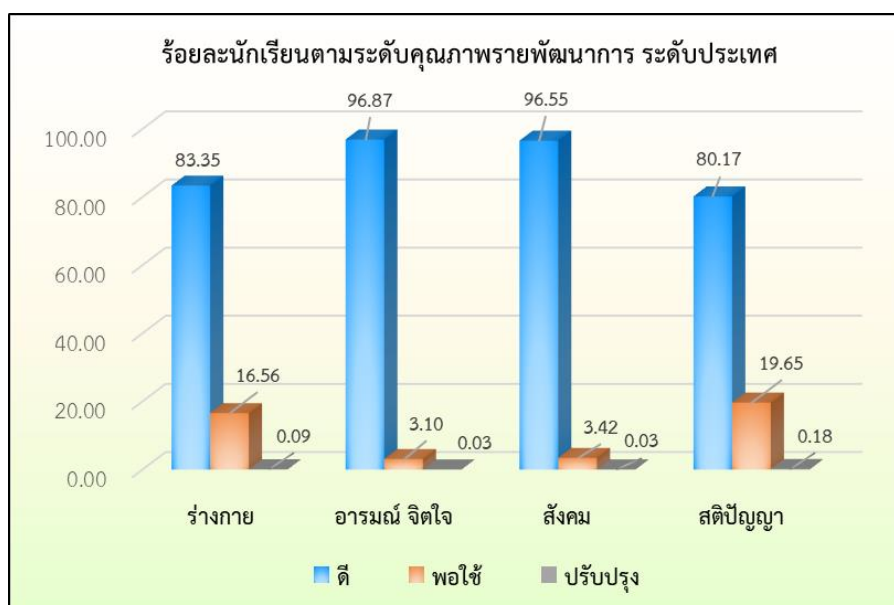
2) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านอารมณ์ จิตใจ รายตัวบ่งชี้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจรายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับดีทุกข้อ โดยตัวบ่งชี้ที่ 4.1 สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีสูงสุด ร้อยละ 97.73 รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ร้อยละ 96.72 และตัวบ่งชี้ที่ 5.2 มีความเมตตากรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน ร้อยละ 95.70 ตามลำดับ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีต่ำสุดคือ ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ร้อยละ 84.28

3) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสังคม รายตัวบ่งชี้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านสังคมรายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับดีทุกข้อ โดยตัวบ่งชี้ที่ 8.1 ยอมรับ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคลมีร้อยละของพัฒนาการระดับดีสูงสุด ร้อยละ 95.98 รองลงมา คือ ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ร้อยละ 95.78 และตัวบ่งชี้ที่ 7.1 ดูแล รักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 95.75 ตามลำดับ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีต่ำสุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 7.2 มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักความเป็นไทย ร้อยละ 89.56

4) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสติปัญญา รายตัวบ่งชี้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านสติปัญญารายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับดีทุกข้อ โดยตัวบ่งชี้ที่ 12.1 มีเจตคติที่ดี ต่อการเรียนรู้มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีสูงสุด ร้อยละ 94.30 รองลงมาคือตัวบ่งชี้ที่ 10.1 มีความสามารถในการคิดรวบยอด ร้อยละ 87.33 และตัวบ่งชี้ที่ 11.2 แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ ร้อยละ 86.69 ตามลำดับ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีต่ำสุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 9.1 สนทนา ได้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ร้อยละ 77.07

- การประเมินพัฒนาการนักเรียน ปีการศึกษา 2563

ผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่ จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2563 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,361 โรงเรียน ครอบคลุมโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่ การศึกษา โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ และโรงเรียนทั่วไปที่เปิดสอนชั้นอนุบาลศึกษา โดยผลการ ประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของนักเรียนที่จบหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2563 ภาพรวมระดับประเทศ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีพัฒนาการทุกด้านในระดับดีสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 91.46 รองลงมา คือ ระดับพอใช้ ร้อยละ 8.49 และระดับปรับปรุง ร้อยละ 0.05 เมื่อจำแนกตามระดับคุณภาพรายพัฒนาการ นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ทุกด้าน โดยพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ อยู่ในระดับดีสูงสุด ร้อยละ 96.87 รองลงมา คือ พัฒนาการ ด้านสังคม ร้อยละ 96.55 พัฒนาการด้านร่างกาย ร้อยละ 83.35 และพัฒนาการด้านสติปัญญา ร้อยละ 80.17 ตามลำดับ (รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2563, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

ที่มา : รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2563, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

ผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียน จำแนกตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีสูงสุด ร้อยละ 97.96 รองลงมาคือ มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ร้อยละ 96.77 และมาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม ร้อยละ 96.74 ตามลำดับ ส่วนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีต่ำสุด คือ มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ร้อยละ 76.05 มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ร้อยละ 81.49 และมาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข ร้อยละ 83.70 ตามลำดับ

ผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียน จำแนกตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์รายด้าน และรายตัวบ่งชี้ ดังนี้

1) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านร่างกาย รายตัวบ่งชี้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านร่างกายรายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับดีทุกตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีสูงสุด ร้อยละ 99.49 รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ใช้นิ้ว - ตา ประสานสัมพันธ์กัน ร้อยละ 97.92 ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น ร้อยละ 96.14 ตามลำดับ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีต่ำสุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ ร้อยละ 66.36

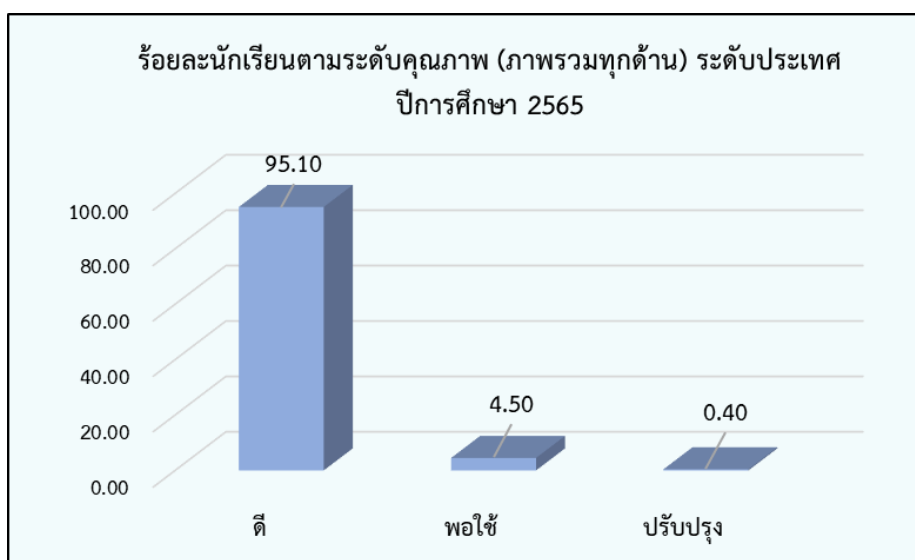
2) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านอารมณ์ จิตใจ รายตัวบ่งชี้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจรายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับดีทุกตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ที่ 4.1 สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีสูงสุด ร้อยละ 97.96 รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ร้อยละ 97.42 และตัวบ่งชี้ที่ 5.2 มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน ร้อยละ 96.37 ตามลำดับ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีต่ำสุดคือ ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ร้อยละ 86.08

3) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสังคม รายตัวบ่งชี้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านสังคมรายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับดีทุกตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ที่ 8.1 ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีสูงสุด ร้อยละ 96.49 รองลงมาคือตัวบ่งชี้ที่ 6.1 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ร้อยละ 96.34 และตัวบ่งชี้ที่ 7.1 ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 96.06 ตามลำดับ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีต่ำสุดคือ ตัวบ่งชี้ที่ 8.3 ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ร้อยละ 90.30

4) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสติปัญญา รายตัวบ่งชี้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านสติปัญญารายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับดีทุกตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ที่ 12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีสูงสุด ร้อยละ 94.94 รองลงมาคือตัวบ่งชี้ที่ 10.1 มีความสามารถในการคิดรวบยอด ร้อยละ 91.50 และตัวบ่งชี้ที่ 11.1 ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ร้อยละ 89.05 ตามลำดับ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีร้อยละของพัฒนาการระดับดีต่ำสุดคือ ตัวบ่งชี้ที่ 9.1 สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ร้อยละ 80.76

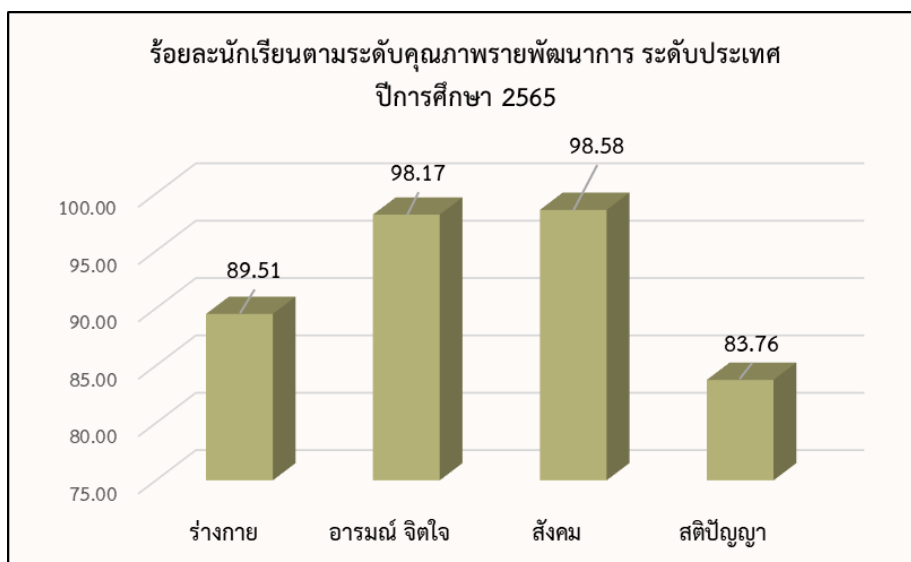
- การประเมินพัฒนาการนักเรียน ปีการศึกษา 2565

ผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่ จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,355 โรงเรียน ครอบคลุมโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ (ที่มีโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดและโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา) และโรงเรียนทั่วไปที่เปิดสอนชั้นอนุบาลศึกษา โดยผลการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565 ภาพรวมระดับประเทศ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการอยู่ในระดับดีสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 95.10 รองลงมา คือ ระดับพอใช้ ร้อยละ 4.50 และระดับปรับปรุง ร้อยละ 0.40

ที่มา : รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

เมื่อจำแนกตามระดับคุณภาพรายพัฒนาการ นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีทุกด้าน โดยพัฒนาการด้านสังคม มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีสูงสุด ร้อยละ 98.58 รองลงมา คือ พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ร้อยละ 98.17 พัฒนาการด้านร่างกาย ร้อยละ 89.51 และพัฒนาการด้านสติปัญญา ร้อยละ 83.76 ตามลำดับ (รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

ที่มา : รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

1.2) ผลการประเมินตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2562 ที่ดำเนินการจัดทำโดยคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) โดยความร่วมมือของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เสนอโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการ ดูแล พัฒนาและจัดการศึกษา และการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปี บริบูรณ์ หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สามารถนำไปใช้ประเมินการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกสังกัด เพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการและความต่อเนื่องของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นมาตรฐานกลางของประเทศ ใช้แทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2554) เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และมาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ ในมาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย จะพิจารณาตัวบ่งชี้ เด็กมีพัฒนาการสมวัย ประกอบด้วย พัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน ได้แก่ (1) พัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ (2) พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก

และสติปัญญาสมวัย (3) พัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (4) พัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย และ (5) พัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม ซึ่งผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ของสถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังแสดงในภาพด้านล่าง

ลำดับ	กระทรวง/หน่วยงาน ต้นสังกัด	พัฒนาการเด็กปฐมวัย		
		พัฒนาการสมวัย	จำนวนเด็กทั้งหมด	ร้อยละ (%)
1	กระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.)	397,381	873,142	45.51
2	กระทรวงศึกษาธิการ (สช.)	218,888	371,815	58.87
3	กระทรวงมหาดไทย (อปท.)	511,214	719,731	71.03
4	กระทรวงการอุดมศึกษา (รร สาธิต)	2,577	5,442	47.35
5	กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ (ดย.)	15,949	18,288	87.21
6	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตชด.)	2,404	5,074	47.38
7	กรุงเทพมหานคร	41,255	61,302	67.30
8	กระทรวงแรงงาน	734	737	99.59
9	กระทรวงกลาโหม	305	307	99.35
10	กระทรวงสาธารณสุข	484	511	94.72
ภาพรวม		1,191,191	2,056,349	57.93

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2565)

3.2.2 การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET)

1) ข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET)

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) เป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีวัตถุประสงค์ของการทดสอบ (1) เพื่อทดสอบความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (2) เพื่อนำผลการทดสอบไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจบการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (3) เพื่อนำผลการทดสอบไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน (4) เพื่อนำผลการทดสอบไปใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชาติ และ (5) เพื่อนำผลการทดสอบไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น (สภาวะการศึกษาไทย ปี 2564 สภาวะการณ์การจัดการศึกษาตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

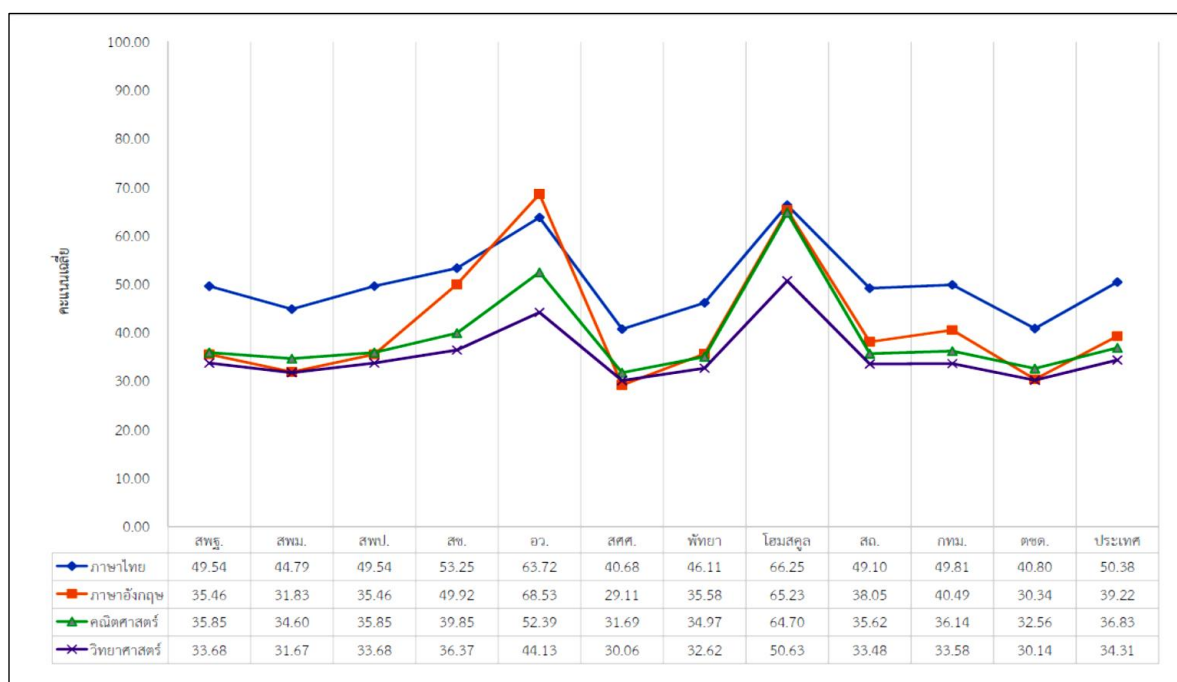
ทั้งนี้ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2563 ให้ถือการทดสอบทางการศึกษา

ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เป็นสิทธิส่วนตัวโดยเฉพาะของนักเรียนที่จะเข้ารับการทดสอบตามความสมัครใจ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ยกเลิกการใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ลงวันที่ 15 กันยายน 2564 โดยที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) มีมติไม่ใช้ผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในเกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 เป็นต้นไป

1.1) ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

(1) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564

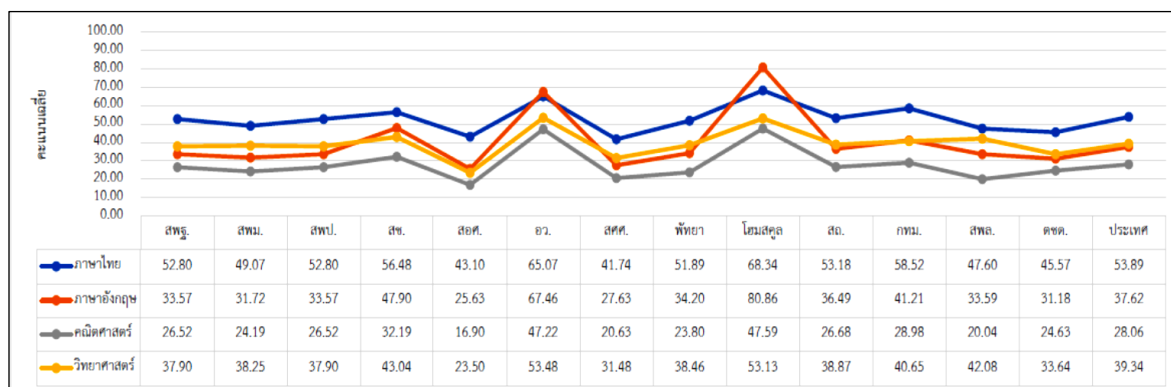
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. จัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2565 โดย สทศ. ได้จัดทำสรุปรายงานผลการทดสอบเป็นค่าสถิติพื้นฐานจำแนกตามสังกัด ทั้ง 4 รายวิชา ดังนี้

ที่มา : สรุปรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

(2) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565

สทศ. จัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2566 โดย สทศ. ได้จัดทำสรุปรายงานผลการทดสอบฯ จำแนกตามสังกัด ทั้ง 4 รายวิชา ดังนี้

ที่มา : สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ผลวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามสังกัด ดังนี้ (สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ)

- วิชาภาษาไทย มีผู้เข้าสอบ 564,292 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 53.89 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนโหมสคูล มีผู้เข้าสอบ 8 คน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 68.34 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีผู้เข้าสอบ 3,061 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.07 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าสอบ 17,543 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 58.52 คะแนน ตามลำดับ

- วิชาภาษาอังกฤษ มีผู้เข้าสอบ 564,173 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 37.62 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนโหมสคูล มีผู้เข้าสอบ 8 คน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 80.86 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีผู้เข้าสอบ 3,061 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 67.46 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีผู้เข้าสอบ 136,269 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.90 คะแนน ตามลำดับ

- วิชาคณิตศาสตร์ มีผู้เข้าสอบ 564,125 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 28.06 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนโหมสคูล มีผู้เข้าสอบ 8 คน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 47.59 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีผู้เข้าสอบ 3,059 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.22 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีผู้เข้าสอบ 136,262 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.19 คะแนน ตามลำดับ

- วิชาวิทยาศาสตร์ มีผู้เข้าสอบ 564,169 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 39.34 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีผู้เข้าสอบ 3,061 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 53.48 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนโหมสคูล มีผู้เข้าสอบ 8 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 53.13 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีผู้เข้าสอบ 136,269 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.04 คะแนน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายละเอียด พบว่า **วิชาภาษาไทย** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 63.61 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 1 การอ่าน และสาระที่ 2 การเขียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ 59.36 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.85 คะแนน

วิชาภาษาอังกฤษ สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.11 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.56 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.73 คะแนน

วิชาคณิตศาสตร์ สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.08 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.22 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.77 คะแนน

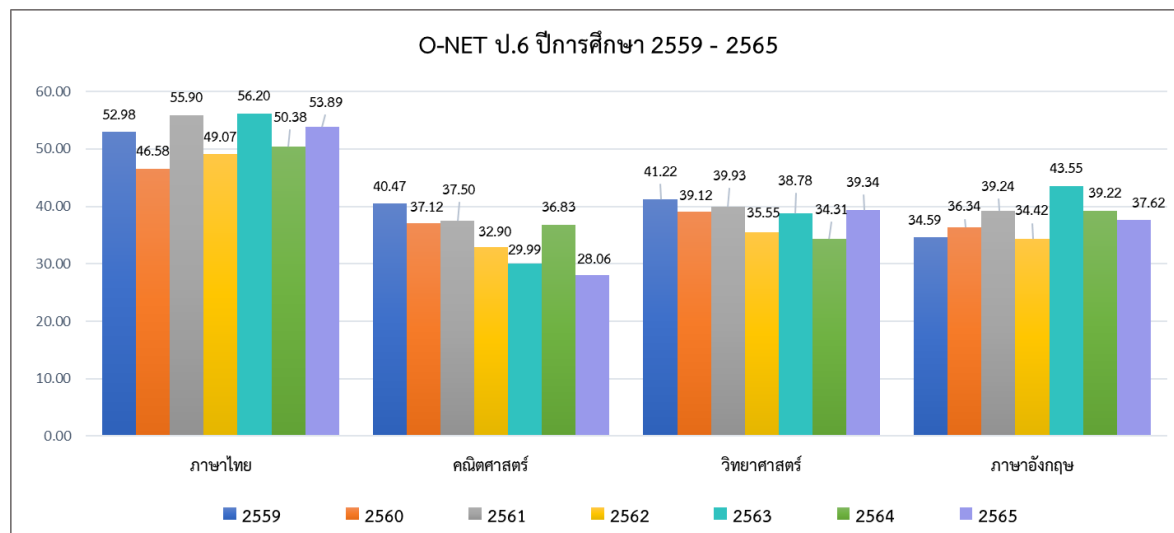
วิชาวิทยาศาสตร์ สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 48.24 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.00 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 เทคโนโลยี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.40 คะแนน

วิชา	สาระ	คะแนนเฉลี่ย
ภาษาไทย	สาระที่ 1 การอ่าน	59.36
	สาระที่ 2 การเขียน	59.36
	สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด	63.61
	สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย	37.85
	สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม	52.58
ภาษาอังกฤษ	สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร	37.56
	สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม	41.11
	สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก	32.73
คณิตศาสตร์	สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต	32.08
	สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต	28.22
	สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น	13.77
วิทยาศาสตร์	สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	32.96
	สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ	39.00
	สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ	48.24
	สาระที่ 4 เทคโนโลยี	31.40

ที่มา : สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

(3) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 - 2565

สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 - 2565 ในภาพรวม ดังนี้

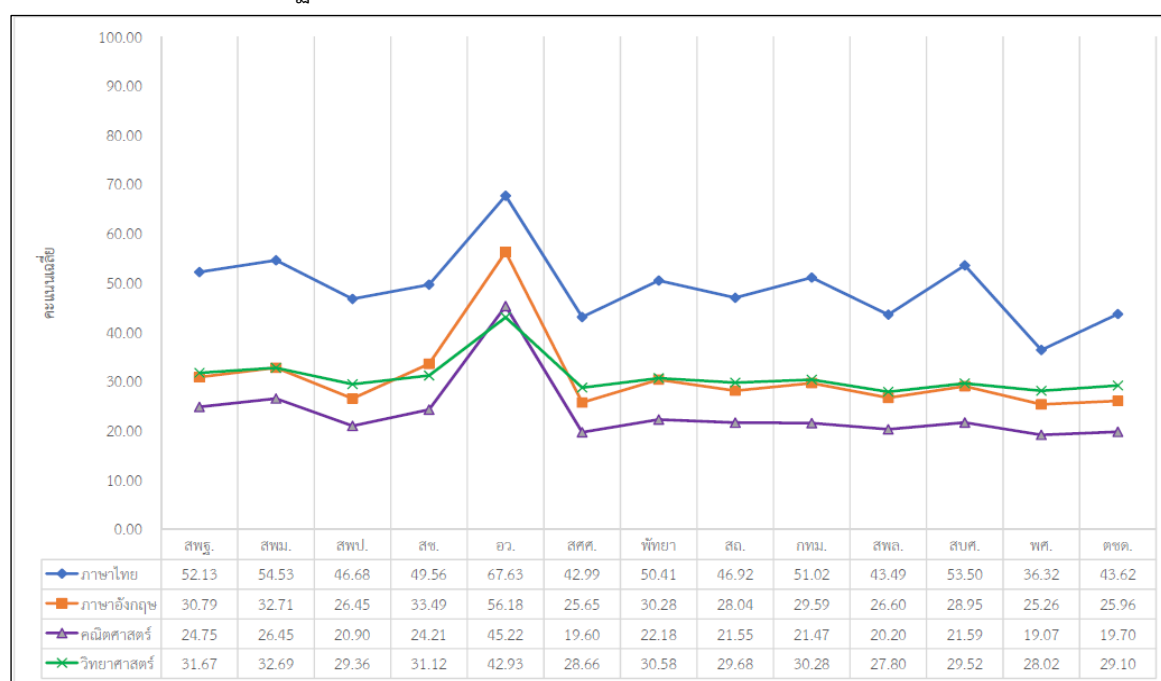

ที่มา : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 - 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

1.2) ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

(1) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564

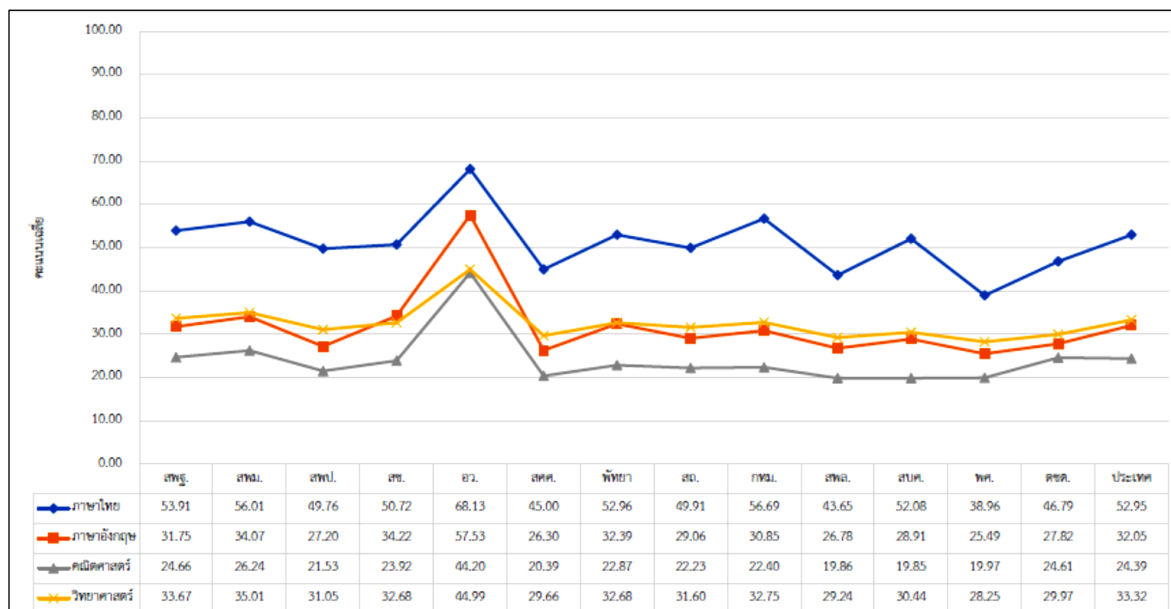
สทศ. จัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2565 โดย สทศ. ได้จัดทำสรุปรายงานผลการทดสอบเป็นค่าสถิติพื้นฐานจำแนกตามสังกัด ทั้ง 4 รายวิชา ดังนี้

ที่มา : สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

(2) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565

สทศ. จัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2566 โดย สทศ. ได้จัดทำสรุปรายงานผลการทดสอบฯ จำแนกตามสังกัด ทั้ง 4 รายวิชา ดังนี้

ที่มา : สรุปรผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ผลวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามสังกัด ดังนี้ (สรุปรผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ)

- วิชาภาษาไทย มีผู้เข้าสอบ 424,924 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 52.95 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โดยมีผู้เข้าสอบจำนวน 3,585 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 68.13 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าสอบจำนวน 4,483 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 56.69 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา มีผู้เข้าสอบจำนวน 199,389 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 56.01 คะแนน ตามลำดับ

- วิชาภาษาอังกฤษ มีผู้เข้าสอบ 421,937 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 32.05 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โดยมีผู้เข้าสอบจำนวน 3,583 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 57.53 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีผู้เข้าสอบจำนวน 72,803 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.22 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีผู้เข้าสอบจำนวน 197,053 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.07 คะแนน ตามลำดับ

- วิชาคณิตศาสตร์ มีผู้เข้าสอบ 424,674 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 24.39 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โดยมีผู้เข้าสอบจำนวน 3,594 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.20 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีผู้เข้าสอบจำนวน 199,310 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.24 คะแนน และโรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีผู้เข้าสอบจำนวน 144 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.61 คะแนน ตามลำดับ

- วิชาวิทยาศาสตร์ มีผู้เข้าสอบ 422,812 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 33.32 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โดยมีผู้เข้าสอบจำนวน 3,581 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.99 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีผู้เข้าสอบจำนวน 197,756 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 35.01 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าสอบจำนวน 4,483 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.75 คะแนน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายละเอียด พบว่า **วิชาภาษาไทย** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 60.58 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 1 การอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 58.47 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.10 คะแนน **วิชาภาษาอังกฤษ** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.25 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.55 คะแนน **วิชาคณิตศาสตร์** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.06 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 2 การวัด และเรขาคณิต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.86 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 3 สถิติ และความน่าจะเป็น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.37 คะแนน และ**วิชาวิทยาศาสตร์** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.90 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.28 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 เทคโนโลยี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.78 คะแนน

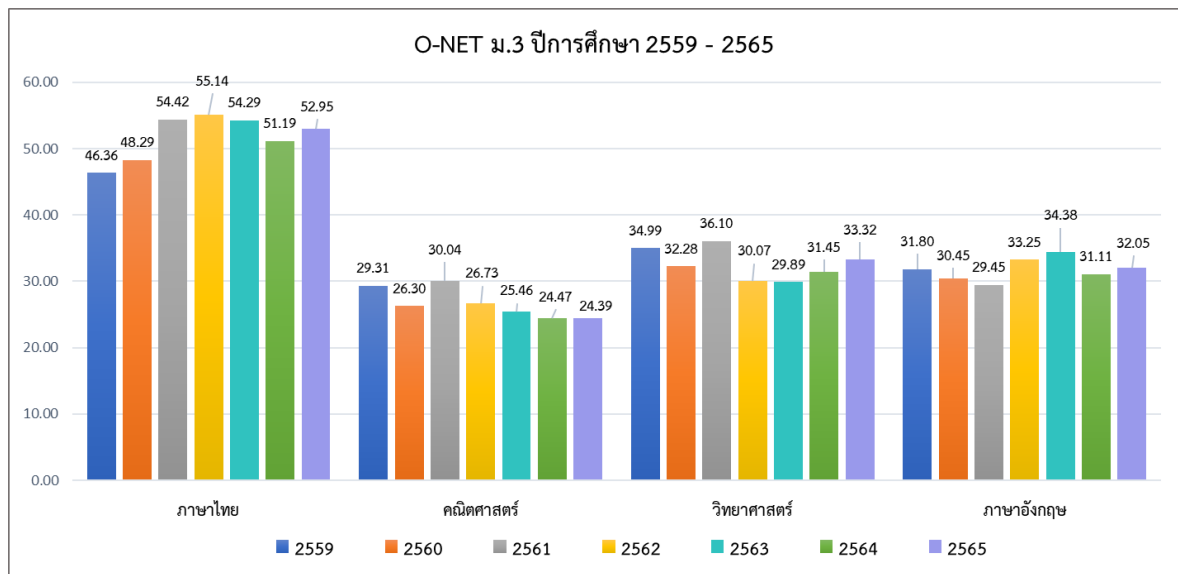
วิชา	สาระ	คะแนนเฉลี่ย
ภาษาไทย	สาระที่ 1 การอ่าน	58.47
	สาระที่ 2 การเขียน	52.47
	สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด	60.58
	สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย	40.10
	สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม	57.91
ภาษาอังกฤษ	สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร	31.55
	สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม	34.25
คณิตศาสตร์	สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต	27.06

วิชา	สาระ	คะแนนเฉลี่ย
	สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต	21.86
	สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น	21.37
วิทยาศาสตร์	สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	29.65
	สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ	32.28
	สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ	40.90
	สาระที่ 4 เทคโนโลยี	28.78

ที่มา : สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

(3) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 - 2565

สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 - 2565 ในภาพรวม ดังนี้

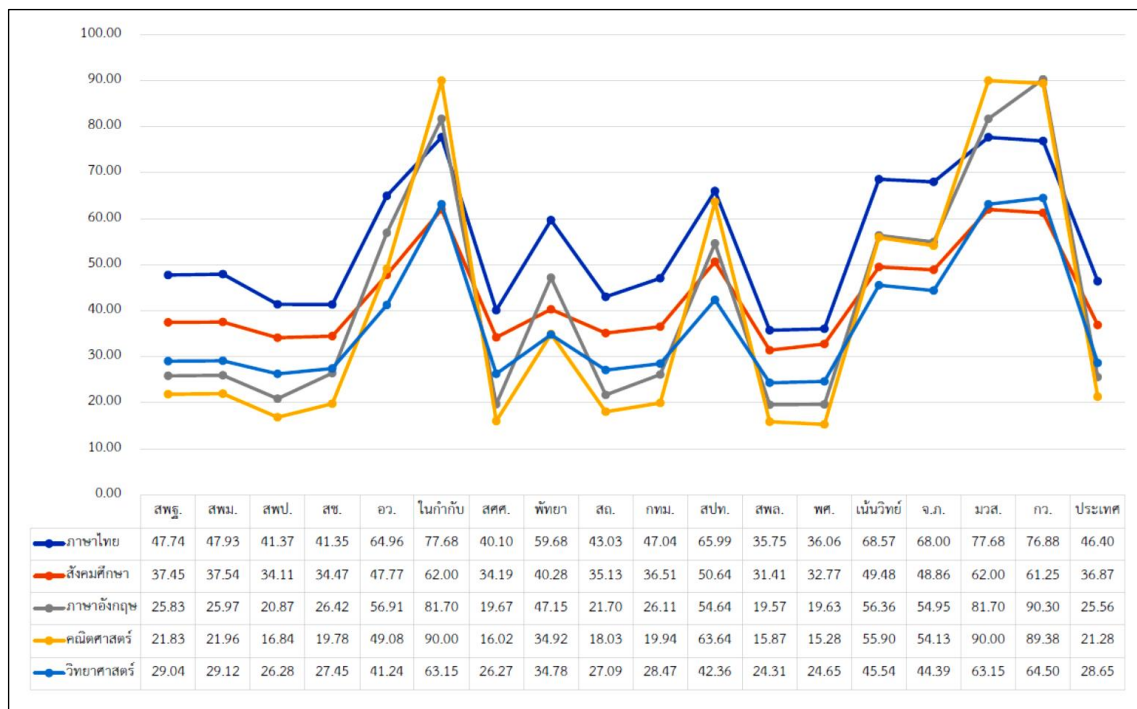

ที่มา : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 - 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

1.3) ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

(1) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564

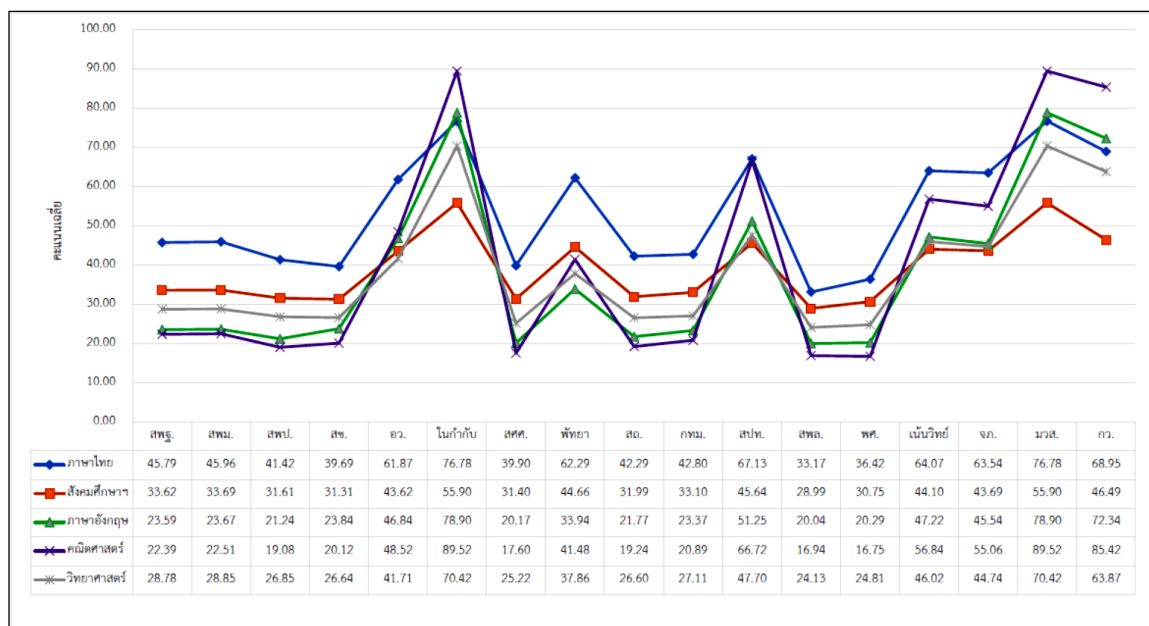
สทศ. จัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 เมื่อวันที่ 26 - 27 กุมภาพันธ์ 2565 โดย สทศ. ได้จัดทำสรุปรายงานผลการทดสอบเป็นค่าสถิติพื้นฐานจำแนกตามสังกัด ทั้ง 5 รายวิชา ดังนี้

ที่มา : สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

(2) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565

สทศ. จัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ – 4 มีนาคม 2566 โดย สทศ. ได้จัดทำสรุปรายงานผลการทดสอบฯ จำแนกตามสังกัด ทั้ง 5 วิทยาเขต ดังนี้

ที่มา : สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ผลวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามสังกัด ดังนี้ (สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ)

- วิชาภาษาไทย มีผู้เข้าสอบ 117,228 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 44.09 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โดยมีผู้เข้าสอบจำนวน 26 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.78 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีผู้เข้าสอบจำนวน 40 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 67.13 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา มีผู้เข้าสอบจำนวน 10 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 62.29 คะแนน ตามลำดับ

- วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีผู้เข้าสอบ 124,643 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 33.00 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โดยมีผู้เข้าสอบจำนวน 26 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 55.90 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีผู้เข้าสอบจำนวน 40 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 45.64 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา มีผู้เข้าสอบจำนวน 11 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.66 คะแนน ตามลำดับ

- วิชาภาษาอังกฤษ มีผู้เข้าสอบ 122,570 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 23.44 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โดยมีผู้เข้าสอบจำนวน 26 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 78.90 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีผู้เข้าสอบจำนวน 40 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 51.25 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีผู้เข้าสอบจำนวน 612 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 46.84 คะแนน ตามลำดับ

- วิชาคณิตศาสตร์ มีผู้เข้าสอบ 124,451 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 21.61 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โดยมีผู้เข้าสอบจำนวน 26 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 89.52 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีผู้เข้าสอบจำนวน 40 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 66.72 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีผู้เข้าสอบจำนวน 624 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 48.52 คะแนน ตามลำดับ

- วิชาวิทยาศาสตร์ มีผู้เข้าสอบ 116,729 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 28.08 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โดยมีผู้เข้าสอบจำนวน 26 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 70.42 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีผู้เข้าสอบจำนวน 40 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.70 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีผู้เข้าสอบจำนวน 545 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.71 คะแนน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายสาระ พบว่า **วิชาภาษาไทย** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 68.52 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 1 การอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.56 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.90 คะแนน **วิชาสังคมศึกษา** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.23 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.18 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.34 คะแนน **วิชาภาษาอังกฤษ** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.69 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.74 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.11 คะแนน **วิชาคณิตศาสตร์** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.30 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.30 คะแนน และ**วิชาวิทยาศาสตร์** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 4 เทคโนโลยี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.44 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.93 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.03 คะแนน

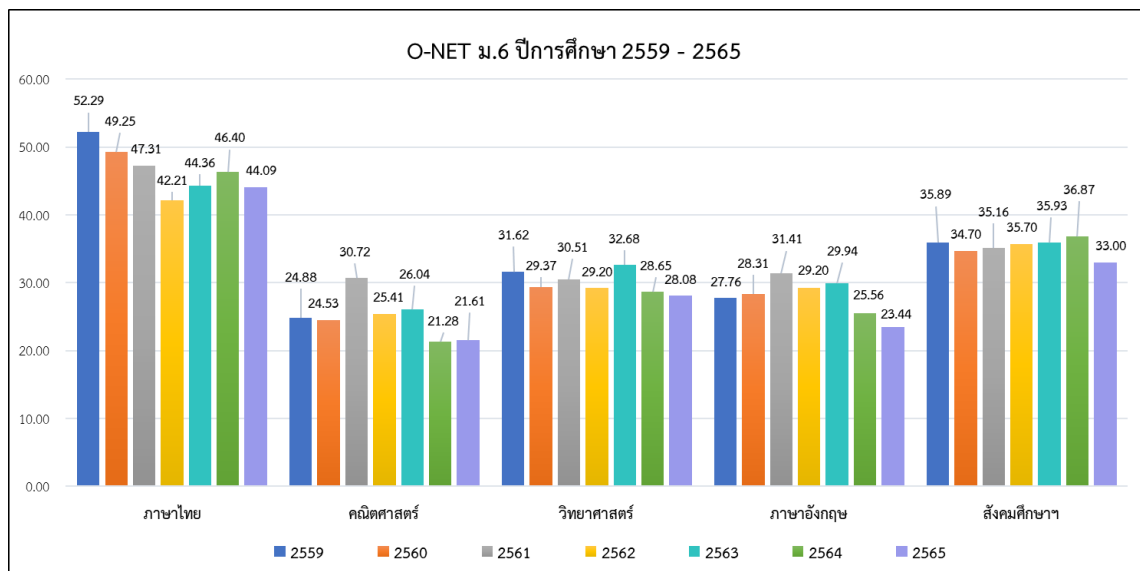
วิชา	สาระ	คะแนนเฉลี่ย
ภาษาไทย	สาระที่ 1 การอ่าน	50.56
	สาระที่ 2 การเขียน	45.17
	สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด	68.52
	สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย	30.90
	สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม	42.98
สังคมศึกษา	สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	42.23
	สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	37.18
	สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์	31.17
	สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	24.34
	สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์	30.06
ภาษาอังกฤษ	สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร	23.74
	สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม	23.37
	สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น	21.11
	สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก	24.69
คณิตศาสตร์	สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต	20.30

วิชา	สาระ	คะแนนเฉลี่ย
	สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น	23.30
วิทยาศาสตร์	สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	28.53
	สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ	26.03
	สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ	29.93
	สาระที่ 4 เทคโนโลยี	32.44

ที่มา : สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

(3) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 – 2565

สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 – 2564 ในภาพรวม ดังนี้

ที่มา : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 – 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

3.2.3 การประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test: NT)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักทดสอบทางการศึกษาดำเนินโครงการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยทดสอบความสามารถพื้นฐาน 2 ด้าน คือ ด้านภาษาไทย (Thai Language) และด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics)

ในปีการศึกษา 2564 การประเมินคุณภาพผู้เรียนจากสถานศึกษาในสังกัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ จำนวน 8 สังกัด ประกอบด้วย (1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (3) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (4) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (5) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (6) สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (7) สำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา และ (8) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) โดยให้สถานศึกษาดำเนินการประเมินผู้เรียนตามความสมัครใจ (รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ซึ่งผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 จำแนกรายสังกัด ดังนี้

ด้าน	คะแนนเฉลี่ยร้อยละจำแนกตามสังกัด								
	ประเทศ	สพฐ.	สช.	อปท.	กทม.	อว.	ตชด.	พัทยา	โฮมสคูล
คณิตศาสตร์	49.44	48.73	52.05	43.94	68.84	53.37	47.05	35.14	46.70
ภาษาไทย	56.14	55.48	59.05	51.67	71.33	61.34	52.56	41.26	55.83

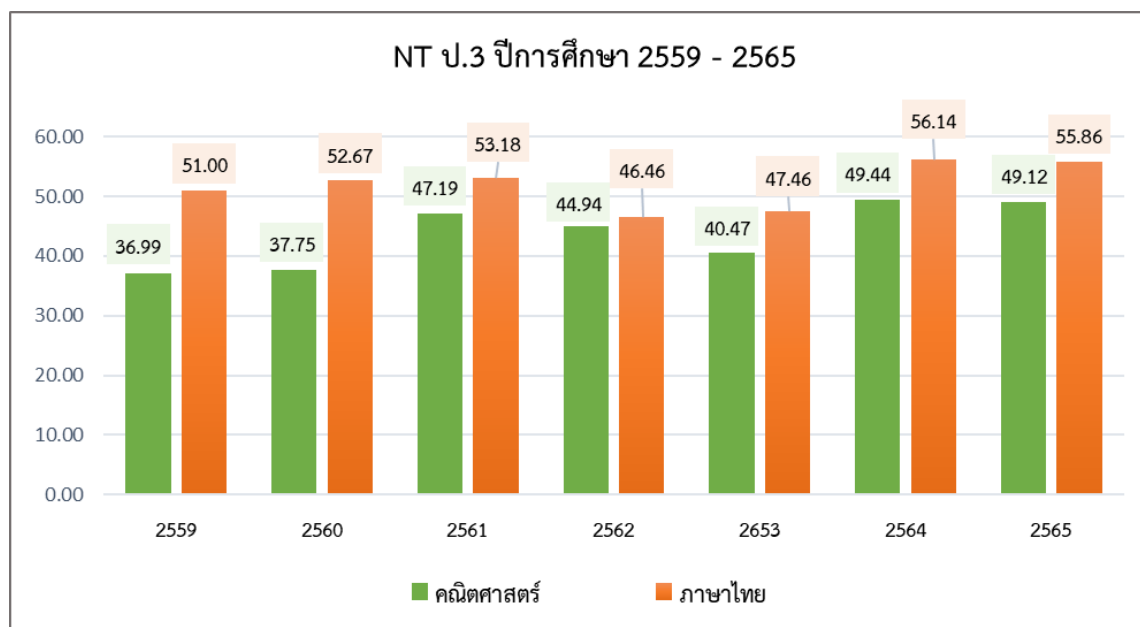
ที่มา : รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปีการศึกษา 2565 มีจำนวนนักเรียนที่เข้าสอบทั้งหมด จำนวน 649,123 คน จากโรงเรียนที่เข้าสอบจำนวน 29,708 แห่ง จำนวน 8 สังกัด ประกอบด้วย (1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (3) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (4) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (5) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (6) สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (7) สำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา และ (8) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 จำแนกรายสังกัด (รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ดังนี้

ด้าน	คะแนนเฉลี่ยร้อยละจำแนกตามสังกัด								
	ประเทศ	สพฐ.	สช.	อปท.	กทม.	อว.	ตชด.	พัทยา	โฮมสคูล
คณิตศาสตร์	49.12	48.81	50.62	44.69	55.82	54.55	49.53	29.22	47.11
ภาษาไทย	55.86	55.33	57.93	52.42	61.23	61.30	53.50	40.18	48.77

ที่มา : รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 – 2565 ในภาพรวม ดังนี้

ที่มา : รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 - 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

4. สถานภาพการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

4.1 เป้าหมายย่อย ตัวชี้วัด และแหล่งข้อมูล/การจัดเก็บข้อมูล

เป้าหมายย่อย 4.1

สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิง ทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด

4.1.1 สัดส่วนของเด็ก/เยาวชนใน (ก) ระดับชั้น ป.2 หรือ ป.3 (ข) ป.6 และ (ค) ม.3 ที่มีความสามารถตามเกณฑ์ขั้นต่ำอย่างน้อย ใน (1) ด้านการอ่าน และ (2) ด้านคณิตศาสตร์ หรือการคิดคำนวณ จำแนกตามเพศ

4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษา (ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย)

แหล่งข้อมูล/การจัดเก็บข้อมูล

4.1.1 (1) ร้อยละของเด็กในวัยเรียนชั้น ป.3 ที่มีทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน โดยใช้ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test: NT) จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดังนี้

• การประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test: NT)

กรอบการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ความสามารถด้านภาษาไทย และความสามารถด้านคณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความสามารถด้านภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้ทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่าน การเขียน และกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อสรุปความ สืบค้น แสวงหาความรู้ อย่างต่อเนื่อง นำเสนออย่างสร้างสรรค์ ประเมินและตัดสินข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและรู้เท่าทันสื่อ ตลอดจนสามารถใช้ภาษาแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีในสังคม โดยมีมาตรฐานและตัวชี้วัด ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

- มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

- มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

- มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

- มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

- มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการตีความและแปลงจากสถานการณ์ปัญหา หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในบริบทของชีวิตจริง (Problem in context) ให้เป็นปัญหาเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical problem) การใช้ทักษะการคิดคำนวณ การแก้ปัญหา การเชื่อมโยงการสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การคิดสร้างสรรค์ และการให้เหตุผล โดยอาศัยข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอด หลักการหรือทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ มีการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ประเมินและตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลและสร้างสรรค์ โดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นพลเมืองดีของประชาคมโลก เพื่อนำไปสู่การหาผลลัพธ์และการอธิบาย/คาดการณ์/พยากรณ์ สถานการณ์ปัญหาหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยมีมาตรฐานและตัวชี้วัด ดังนี้

สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต

- มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวนผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้
- มาตรฐาน ค 1.2 เข้าใจและวิเคราะห์แบบรูป ความสัมพันธ์ พังก์ชัน ลำดับและอนุกรมและนำไปใช้

สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต

- มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัดและนำไปใช้
- มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปคณิตศาสตร์ สมบัติของรูปเรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่างรูปเรขาคณิตและทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น

- มาตรฐาน ค 3.1 เข้าใจกระบวนการทางสถิติ และใช้ความรู้ทางสถิติในการแก้ปัญหา

การแปลความหมายของผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

ด้านภาษาไทย

คะแนน	ระดับคุณภาพ
00.00 – 29.99	ปรับปรุง
30.00 – 48.99	พอใช้
49.00 – 67.99	ดี
68.00 - 100	ดีมาก

ด้านคณิตศาสตร์

คะแนน	ระดับคุณภาพ
00.00 – 25.99	ปรับปรุง
26.00 – 45.99	พอใช้
46.00 – 65.99	ดี
66.00 - 100	ดีมาก

การประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564

มีโรงเรียนเข้าร่วมประเมิน จำนวน 24,735 แห่ง โดยมีนักเรียนที่เข้ารับการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) จำนวน 402,994 คน มาจาก 8 สังกัด ได้แก่ (1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (3) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (4) สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (5) สำนักงานศึกษาเมืองพัทยา (6) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

(7) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ (8) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว (Home School) โดยมีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ระดับประเทศ ดังนี้

ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ระดับประเทศ

ที่	ด้าน	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ระดับคุณภาพ
1	ภาษาไทย (Thai Language)	56.14	ดี
2	คณิตศาสตร์ (Mathematics)	49.44	ดี
3	รวมทั้ง 2 ด้าน	52.80	ดี

ที่มา : รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ระดับประเทศ พบว่า ในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 52.80 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถด้านภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 56.14 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และความสามารถด้านคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 49.44 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และเมื่อจำแนกตามระดับคุณภาพ พบว่า ในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน ส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 32.99) รองลงมาคือ ระดับพอใช้ (ร้อยละ 30.62) และระดับดีมาก (ร้อยละ 25.47) ตามลำดับ ส่วนคุณภาพที่อยู่ในระดับปรับปรุง ร้อยละ 10.91

ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ระดับประเทศ

จำแนกตามระดับคุณภาพ

ด้าน	จำนวนและร้อยละนักเรียนจำแนกตามระดับคุณภาพ							
	ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย (Thai Language)	124,585	30.96	131,962	32.79	99,261	24.66	46,592	11.57
คณิตศาสตร์ (Mathematics)	100,207	24.89	114,272	28.37	128,603	31.93	59,595	14.79
รวมทั้ง 2 ด้าน	102,416	25.47	132,673	32.99	123,125	30.62	13,868	10.91

ที่มา : รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 - 2564 ระดับประเทศ ดังนี้

ด้าน	2559	2560	2561	2562	2563	2564
ภาษาไทย (Thai Language)	51.00	52.67	53.18	46.46	47.46	56.14
คณิตศาสตร์ (Mathematics)	36.99	37.75	47.19	44.94	40.47	49.44

การประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565
 มีโรงเรียนเข้าร่วมประเมิน จำนวน 29,708 แห่ง โดยมีนักเรียนที่เข้ารับการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) จำนวน 649,123 คน มาจาก 8 สังกัด ได้แก่ (1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (3) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (4) สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (5) สำนักงานศึกษาเมืองพัทยา (6) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (7) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ (8) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) โดยมีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ระดับประเทศ ดังนี้

ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ระดับประเทศ

ที่	ด้าน	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ระดับคุณภาพ
1	ภาษาไทย (Thai Language)	55.86	ดี
2	คณิตศาสตร์ (Mathematics)	49.12	ดี
3	รวมทั้ง 2 ด้าน	52.50	ดี

ที่มา : รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ระดับประเทศ พบว่า ในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 52.50 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถด้านภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 55.86 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และความสามารถด้านคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 49.12 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และเมื่อจำแนกตามระดับคุณภาพ พบว่า ในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน ส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 34.20) รองลงมาคือ ระดับพอใช้ (ร้อยละ 32.84) และระดับดีมาก (ร้อยละ 22.12) ตามลำดับ ส่วนคุณภาพที่อยู่ในระดับปรับปรุง ร้อยละ 10.82

ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ระดับประเทศ
จำแนกตามระดับคุณภาพ

ด้าน	จำนวนและร้อยละนักเรียนจำแนกตามระดับคุณภาพ							
	ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย (Thai Language)	154,540	26.57	204,942	35.24	159,893	27.49	62,119	10.68
คณิตศาสตร์ (Mathematics)	130,846	22.49	170,243	29.27	187,099	32.16	93,428	16.06
รวมทั้ง 2 ด้าน	128,630	22.12	198,850	34.20	190,990	32.84	62,949	10.82

ที่มา : รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 - 2565 ระดับประเทศ ดังนี้

ด้าน	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ภาษาไทย (Thai Language)	51.00	52.67	53.18	46.46	47.46	56.14	55.86
คณิตศาสตร์ (Mathematics)	36.99	37.75	47.19	44.94	40.47	49.44	49.12

4.1.1 (2) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยขั้นพื้นฐาน (O-NET)

(1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยใช้สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ป.6 และ ม.3 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ดังนี้

- การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) เป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

(1) ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6

ปีการศึกษา 2564

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ จัดทำสรุปรายงานผลการทดสอบ
ทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 เป็นค่าสถิติพื้นฐาน
จำแนกตามสังกัด ทั้ง 4 รายวิชา ดังนี้

สังกัด	วิชา							
	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	288,214	49.54	288,108	35.46	288,128	35.85	288,122	33.68
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา (สพม.)	81	44.79	81	31.83	81	34.60	81	31.67
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา (สพป.)	288,133	49.54	288,027	35.46	288,047	35.85	288,041	33.68
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน (สช.)	99,521	53.25	99,485	49.92	99,479	39.85	99,480	36.37
สำนักงานปลัดกระทรวง การอุดมศึกษา (อว.)	2,430	63.72	2,429	68.53	2,428	52.39	2,429	44.13
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.)	755	40.68	755	29.11	752	31.69	754	30.06
สำนักการศึกษาเมืองพัทยา (พัทยา)	518	46.11	518	35.58	518	34.97	518	32.62
โหมสคู	8	66.25	8	65.23	8	64.70	8	50.63
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สอ.)	27,334	49.10	27,328	38.05	27,312	35.62	27,329	33.48
สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (กทม.)	11,667	49.81	11,660	40.49	11,650	36.14	11,659	33.58
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.)	2,736	40.80	2,736	30.34	2,723	32.56	2,735	30.14
รวมทุกสังกัด	433,211	50.38	433,055	39.22	433,026	36.83	433,062	34.31

ที่มา : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564,
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ
ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 จำแนกตามสังกัด **วิชาภาษาไทย** มีคะแนนเฉลี่ย
ระดับประเทศ 50.38 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัด พบว่า โรงเรียนโหมสคู มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนเฉลี่ย
เท่ากับ 66.25 คะแนน รองลงมาคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย
และนวัตกรรม คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 63.72 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 53.25 คะแนน ตามลำดับ **วิชาภาษาอังกฤษ** มีคะแนนเฉลี่ย
ระดับประเทศ 39.22 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัด พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา

วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 68.53 คะแนน รองลงมาคือ โรงเรียนโหมสกูล คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.23 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.92 คะแนน ตามลำดับ **วิชาคณิตศาสตร์** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 36.83 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัด พบว่า โรงเรียนโหมสกูล มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 64.70 คะแนน รองลงมาคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 52.39 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.85 คะแนน ตามลำดับ **วิชาวิทยาศาสตร์** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 34.31 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัด พบว่า โรงเรียนโหมสกูล มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.63 คะแนน รองลงมาคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.13 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36.37 คะแนน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 จำแนกตามรายละเอียด พบว่า **วิชาภาษาไทย** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 70.46 คะแนน รองลงมาคือ สาระที่ 2 การเขียน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 59.45 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.80 คะแนน **วิชาภาษาอังกฤษ** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.59 คะแนน รองลงมาคือ สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.31 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.38 คะแนน **วิชาคณิตศาสตร์** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.25 คะแนน รองลงมาคือ สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 35.50 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.92 คะแนน **วิชาวิทยาศาสตร์** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.48 คะแนน รองลงมาคือ สาระที่ 4 เทคโนโลยี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 35.08 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลกและอวกาศ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.04 คะแนน ดังตาราง

ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564
จำแนกตามสาระ

วิชา	สาระ	คะแนนเฉลี่ย
ภาษาไทย	สาระที่ 1 การอ่าน	45.15
	สาระที่ 2 การเขียน	59.45
	สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด	70.46
	สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย	38.80
	สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม	42.76

วิชา	สาระ	คะแนนเฉลี่ย
ภาษาอังกฤษ	สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร	38.38
	สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม	41.59
	สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก	40.31
คณิตศาสตร์	สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต	30.92
	สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต	44.25
	สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น	35.50
วิทยาศาสตร์	สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	41.48
	สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ	34.44
	สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ	28.04
	สาระที่ 4 เทคโนโลยี	35.08

ที่มา : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

สรุปผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 – 2564 ดังนี้

วิชา	2559	2560	2561	2562	2563	2564
ภาษาไทย	52.98	46.58	55.90	49.07	56.20	50.38
ภาษาอังกฤษ	34.59	36.34	39.24	34.42	43.55	39.22
คณิตศาสตร์	40.47	37.12	37.50	32.90	29.99	36.83
วิทยาศาสตร์	41.22	39.12	39.93	35.55	38.78	34.31

ปีการศึกษา 2565

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ จัดทำสรุปรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 เป็นค่าสถิติพื้นฐานจำแนกตามสังกัด ทั้ง 4 รายวิชา ดังนี้

สังกัด	วิชา							
	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	จำนวนผู้เข้าสอบ	คะแนนเฉลี่ย	จำนวนผู้เข้าสอบ	คะแนนเฉลี่ย	จำนวนผู้เข้าสอบ	คะแนนเฉลี่ย	จำนวนผู้เข้าสอบ	คะแนนเฉลี่ย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	364,544	52.80	364,465	33.57	364,438	26.52	364,458	37.90
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา (สพม.)	67	49.07	67	31.72	67	24.19	67	38.25

สังกัด	วิชา							
	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา (สพป.)	364,477	52.80	364,398	33.57	364,371	26.52	364,391	37.90
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน (สช.)	136,296	56.48	136,269	47.90	136,262	32.19	136,269	43.04
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)	5	43.10	5	25.63	5	16.90	5	23.50
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา (อว.)	3,061	65.07	3,061	67.46	3,059	47.22	3,061	53.48
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.)	1,419	41.74	1,417	27.63	1,417	20.63	1,419	31.48
สำนักการศึกษาเมืองพัทยา (พัทยา)	1,133	51.89	1,133	34.20	1,133	23.80	1,133	38.46
โสมสคู	8	68.34	8	80.86	8	47.59	8	53.13
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สอ.)	37,604	53.18	37,595	36.49	37,583	26.68	37,596	38.87
สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (กทม.)	17,543	58.52	17,541	41.21	17,544	28.98	17,542	40.65
สถาบันพลศึกษา (สพล.)	12	47.60	12	33.59	12	20.04	12	42.08
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.)	2,667	45.57	2,667	31.18	2,664	24.63	2,666	33.64
รวมทุกสังกัด	564,292	53.89	564,173	37.62	564,125	28.06	564,169	39.34

ที่มา : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ผลวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามสังกัด **วิชาภาษาไทย** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 53.89 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนโสมสคู มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 68.34 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.07 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 58.52 คะแนน ตามลำดับ **วิชาภาษาอังกฤษ** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 37.62 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนโสมสคู มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 80.86 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 67.46 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.90 คะแนน ตามลำดับ **วิชาคณิตศาสตร์** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 28.06 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนโสมสคู มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 47.59 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.22 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.19 คะแนน ตามลำดับ และ**วิชาวิทยาศาสตร์** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 39.34 คะแนน เมื่อจำแนก

ตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 53.48 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนโสมสกุลา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 53.13 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.04 คะแนน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายสาระ พบว่า **วิชาภาษาไทย** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 63.61 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 1 การอ่าน และสาระที่ 2 การเขียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ 59.36 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.85 คะแนน **วิชาภาษาอังกฤษ** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.11 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.56 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.73 คะแนน **วิชาคณิตศาสตร์** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.08 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.22 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.77 คะแนน และ**วิชาวิทยาศาสตร์** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 48.24 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.00 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 เทคโนโลยี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.40 คะแนน

ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565

จำแนกตามสาระ

วิชา	สาระ	คะแนนเฉลี่ย
ภาษาไทย	สาระที่ 1 การอ่าน	59.36
	สาระที่ 2 การเขียน	59.36
	สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด	63.61
	สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย	37.85
	สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม	52.58
ภาษาอังกฤษ	สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร	37.56
	สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม	41.11
	สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก	32.73
คณิตศาสตร์	สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต	32.08
	สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต	28.22
	สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น	13.77
วิทยาศาสตร์	สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	32.96
	สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ	39.00

วิชา	สาระ	คะแนนเฉลี่ย
	สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ	48.24
	สาระที่ 4 เทคโนโลยี	31.40

ที่มา : สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

สรุปผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 – 2565 ดังนี้

วิชา	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ภาษาไทย	52.98	46.58	55.90	49.07	56.20	50.38	53.89
ภาษาอังกฤษ	34.59	36.34	39.24	34.42	43.55	39.22	37.62
คณิตศาสตร์	40.47	37.12	37.50	32.90	29.99	36.83	28.06
วิทยาศาสตร์	41.22	39.12	39.93	35.55	38.78	34.31	39.34

(2) ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2564

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ จัดทำสรุปรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 เป็นค่าสถิติพื้นฐาน จำแนกตามสังกัด ทั้ง 4 รายวิชา ดังนี้

สังกัด	วิชา							
	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	จำนวนผู้เข้าสอบ	คะแนนเฉลี่ย	จำนวนผู้เข้าสอบ	คะแนนเฉลี่ย	จำนวนผู้เข้าสอบ	คะแนนเฉลี่ย	จำนวนผู้เข้าสอบ	คะแนนเฉลี่ย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	244,300	52.13	243,007	30.79	244,044	24.75	243,410	31.67
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.)	169,632	54.53	168,390	32.71	169,416	26.45	168,778	32.69
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพป.)	74,668	46.68	74,617	26.45	74,628	20.90	74,632	29.36
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	50,406	49.56	50,307	33.49	50,315	24.21	50,346	31.12
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา (อว.)	3,949	67.73	3,489	56.18	3,496	45.22	3,487	42.93
สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.)	2,199	42.99	2,199	25.65	2,198	19.60	2,199	28.66
สำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา (พัทยา)	452	50.41	452	30.28	452	22.18	452	30.58

สังกัด	วิชา							
	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สอ.)	27,379	46.92	27,217	28.04	27,328	21.55	27,223	29.68
สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (กทม.)	3,181	51.02	3,180	29.59	3,172	21.47	3,180	30.28
สถาบันพลศึกษา (สพล.)	384	43.49	384	26.60	384	20.20	384	27.80
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (สบศ.)	462	53.50	462	28.95	461	21.59	462	29.52
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.)	4,282	36.32	4,282	25.26	4,277	19.07	4,284	28.02
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.)	157	43.62	156	25.26	157	19.70	156	29.10
รวมทุกสังกัด	336,696	51.19	335,135	31.11	336,284	24.47	335,583	31.45

ที่มา : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 จำแนกตามสังกัด **วิชาภาษาไทย** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 51.19 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัด พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 67.63 คะแนน รองลงมาคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 54.53 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 53.50 คะแนน ตามลำดับ **วิชาภาษาอังกฤษ** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 31.11 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัด พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 56.18 คะแนน รองลงมาคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 33.49 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.71 คะแนน ตามลำดับ **วิชาคณิตศาสตร์** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 24.47 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัด พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 45.22 คะแนน รองลงมาคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.45 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.21 คะแนน ตามลำดับ **วิชาวิทยาศาสตร์** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 31.45 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัด พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.93 คะแนน รองลงมาคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.69 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.12 คะแนน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 จำแนกตามรายสาระ พบว่า **วิชาภาษาไทย** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 78.53 คะแนน รองลงมาคือ สาระที่ 1 การอ่าน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 52.58 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.37 คะแนน **วิชาภาษาอังกฤษ** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.70 คะแนน รองลงมาคือ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.74 คะแนน **วิชาคณิตศาสตร์** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.68 คะแนน รองลงมาคือ สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.49 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.73 คะแนน **วิชาวิทยาศาสตร์** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 4 เทคโนโลยี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.64 คะแนน รองลงมาคือ สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.11 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.72 คะแนน ดังตาราง

ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564

จำแนกตามสาระ

วิชา	สาระ	คะแนนเฉลี่ย
ภาษาไทย	สาระที่ 1 การอ่าน	52.58
	สาระที่ 2 การเขียน	47.94
	สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด	78.53
	สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย	41.37
	สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม	52.27
ภาษาอังกฤษ	สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร	30.74
	สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม	32.70
คณิตศาสตร์	สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต	24.49
	สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต	25.68
	สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น	21.73
วิทยาศาสตร์	สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	32.11
	สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ	31.54
	สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ	28.72
	สาระที่ 4 เทคโนโลยี	34.64

ที่มา : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

สรุปผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 – 2564 ดังนี้

วิชา	2559	2560	2561	2562	2563	2564
ภาษาไทย	46.36	48.29	54.42	55.14	54.29	51.19
ภาษาอังกฤษ	31.80	30.45	29.45	33.25	34.38	31.11
คณิตศาสตร์	29.31	26.30	30.04	26.73	25.46	24.47
วิทยาศาสตร์	34.99	32.28	36.10	30.07	29.89	31.45

ปีการศึกษา 2565

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ จัดทำสรุปรายงานผลการทดสอบ
ทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 เป็นค่าสถิติพื้นฐาน
จำแนกตามสังกัด ทั้ง 4 รายวิชา ดังนี้

สังกัด	วิชา							
	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	299,905	53.91	297,461	31.75	299,730	24.66	298,189	33.67
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา (สพม.)	199,389	56.01	197,053	34.07	199,310	26.24	197,756	35.01
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา (สพป.)	100,516	49.76	100,408	27.20	100,420	21.53	100,433	31.05
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน (สช.)	73,144	50.72	72,803	34.22	73,095	23.92	72,887	32.68
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา (อว.)	3,585	68.13	3,583	57.53	3,594	44.20	3,581	44.99
สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.)	3,349	45.00	3,347	26.30	3,349	20.39	3,346	29.66
สำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา (พัทยา)	943	52.96	943	32.39	943	22.87	943	32.68
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สธ.)	33,916	49.91	33,735	29.06	33,895	22.23	33,799	31.60
สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร (กทม.)	4,483	56.69	4,483	30.85	4,478	22.40	4,483	32.75
สถาบันพลศึกษา (สพล.)	633	43.65	634	26.78	634	19.86	631	29.24
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (สปป.)	604	52.08	585	28.91	603	19.85	591	30.44
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.)	4,218	38.96	4,219	25.49	4,209	19.97	4,218	28.25
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.)	144	46.79	144	27.82	144	24.61	144	29.97
รวมทุกสังกัด	424,924	52.95	421,937	32.05	424,674	24.39	422,812	33.32

ที่มา : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565,
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ผลวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพนธ์ฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามสังกัด **วิชาภาษาไทย** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 52.95 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 68.13 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 56.69 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 56.01 คะแนน ตามลำดับ **วิชาภาษาอังกฤษ** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 32.05 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 57.53 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.22 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.07 คะแนน ตามลำดับ **วิชาคณิตศาสตร์** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 24.39 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.20 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.24 คะแนน และโรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.61 คะแนน ตามลำดับ และ**วิชาวิทยาศาสตร์** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 33.32 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.99 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 35.01 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.75 คะแนน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายละเอียด พบว่า **วิชาภาษาไทย** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 60.58 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 1 การอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 58.47 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.10 คะแนน **วิชาภาษาอังกฤษ** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.25 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.55 คะแนน **วิชาคณิตศาสตร์** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.06 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.86 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.37 คะแนน และ**วิชาวิทยาศาสตร์** สาระที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.90 คะแนน รองลงมา คือ สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.28 คะแนน และสาระที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สาระที่ 4 เทคโนโลยี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.78 คะแนน

ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565
จำแนกตามสาระ

วิชา	สาระ	คะแนนเฉลี่ย
ภาษาไทย	สาระที่ 1 การอ่าน	58.47
	สาระที่ 2 การเขียน	52.47
	สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด	60.58
	สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย	40.10
	สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม	57.91
ภาษาอังกฤษ	สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร	31.55
	สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม	34.25
คณิตศาสตร์	สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต	27.06
	สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต	21.86
	สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น	21.37
วิทยาศาสตร์	สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	29.65
	สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ	32.28
	สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ	40.90
	สาระที่ 4 เทคโนโลยี	28.78

ที่มา : สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

สรุปผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 – 2565 ดังนี้

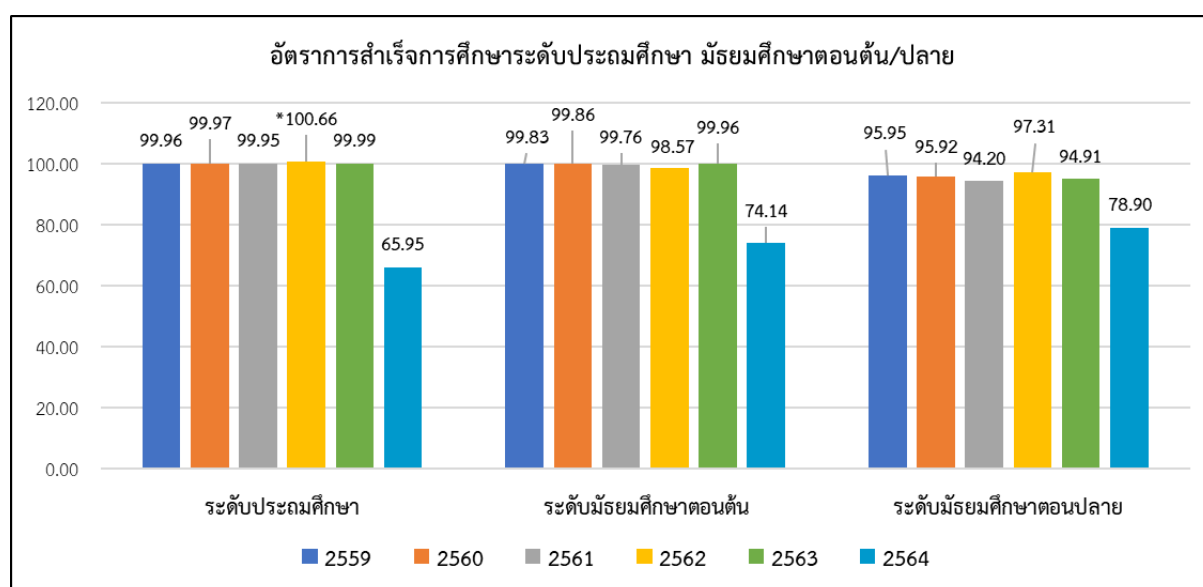
วิชา	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ภาษาไทย	46.36	48.29	54.42	55.14	54.29	51.19	52.95
ภาษาอังกฤษ	31.80	30.45	29.45	33.25	34.38	31.11	32.05
คณิตศาสตร์	29.31	26.30	30.04	26.73	25.46	24.47	24.39
วิทยาศาสตร์	34.99	32.28	36.10	30.07	29.89	31.45	33.32

4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้สถิติการศึกษา ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.) ดังนี้

• อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

อัตราการสำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2559 – 2563 ในภาพรวม ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีอัตราการสำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ ในปีการศึกษา 2564 อัตราการสำเร็จการศึกษาในภาพรวมทุกระดับ (ประถม - ม.ปลาย) มีอัตราลดลงจากปีการศึกษาที่ผ่านมาค่อนข้างมาก อาจเนื่องมาจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา และเกิดผลกระทบต่อการเรียนรู้

ระดับการศึกษา	ปีการศึกษา					
	2559	2560	2561	2562	2563	2564
ระดับประถมศึกษา	99.96	99.97	99.95	100.66	99.99	65.95
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	99.83	99.86	99.76	98.57	99.96	74.14
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	95.95	95.92	94.20	97.31	94.91	78.89

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2559 – 2564, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

เป้าหมายย่อย 4.2

สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพเพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด

4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ

4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ

แหล่งข้อมูล/การจัดเก็บข้อมูล

4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ ใช้ข้อมูลผลการประเมินตนเองของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผ่านระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ (ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย) ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

• ผลการประเมินตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย จะพิจารณาตัวบ่งชี้ เด็กมีพัฒนาการสมวัย ประกอบด้วย พัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน ได้แก่ (1) พัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ (2) พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาสมวัย (3) พัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (4) พัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย และ (5) พัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม

ผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ลำดับ	กระทรวง/หน่วยงาน ต้นสังกัด	พัฒนาการเด็กปฐมวัย		
		พัฒนาการสมวัย	จำนวนเด็กทั้งหมด	ร้อยละ (%)
1	กระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.)	397,381	873,142	45.51
2	กระทรวงศึกษาธิการ (สช.)	218,888	371,815	58.87
3	กระทรวงมหาดไทย (อปท.)	511,214	719,731	71.03
4	กระทรวงการอุดมศึกษา (รร สาธิต)	2,577	5,442	47.35
5	กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ (ดย.)	15,949	18,288	87.21
6	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตชด.)	2,404	5,074	47.38
7	กรุงเทพมหานคร	41,255	61,302	67.30
8	กระทรวงแรงงาน	734	737	99.59
9	กระทรวงกลาโหม	305	307	99.35
10	กระทรวงสาธารณสุข	484	511	94.72
ภาพรวม		1,191,191	2,056,349	57.93

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2565)

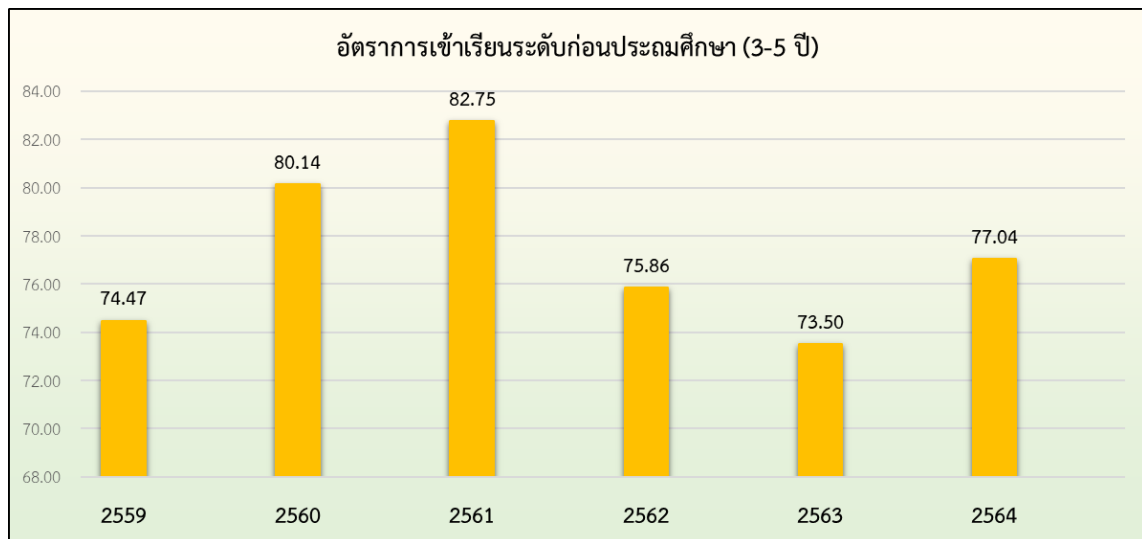
ลำดับ	หน่วยงานต้นสังกัด	พัฒนาการเด็กปฐมวัย		
		พัฒนาการสมวัย	จำนวนเด็กทั้งหมด	ร้อยละ
1	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	490,581	853,363	57.49
2	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	250,313	508,349	49.24
3	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (อปท.)	504,753	799,620	63.12
4	กระทรวงการอุดมศึกษา (ร.ร.สาธิต)	5,184	11,444	45.30
5	กรมกิจการเด็กและเยาวชน	25,981	27,704	93.78
6	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตชด.)	3,781	7,973	47.42
7	กรุงเทพมหานคร	40,712	53,632	75.91
8	กระทรวงแรงงาน	674	677	99.56
9	กระทรวงกลาโหม	544	559	97.32
10	กระทรวงสาธารณสุข	955	1,043	91.56
ภาพรวม		1,323,478	2,264,364	58.45

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. (ข้อมูล ณ 26 กรกฎาคม 2566)

4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนระดับประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติการศึกษา ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.) ดังนี้

อัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา อายุ 3 – 5 ปี ปีการศึกษา 2564 มีอัตราการเข้าเรียน ร้อยละ 77.04 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2562 (ร้อยละ 75.86) และปีการศึกษา 2563 (ร้อยละ 73.50) แต่ยังมีอัตราการเข้าเรียนต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 อาจเนื่องมาจากอยู่ในช่วงภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 และเมื่อจำแนกผู้เรียนตามเพศ พบว่า สัดส่วนระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงในการเข้าเรียนไม่แตกต่างกันหรือมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน

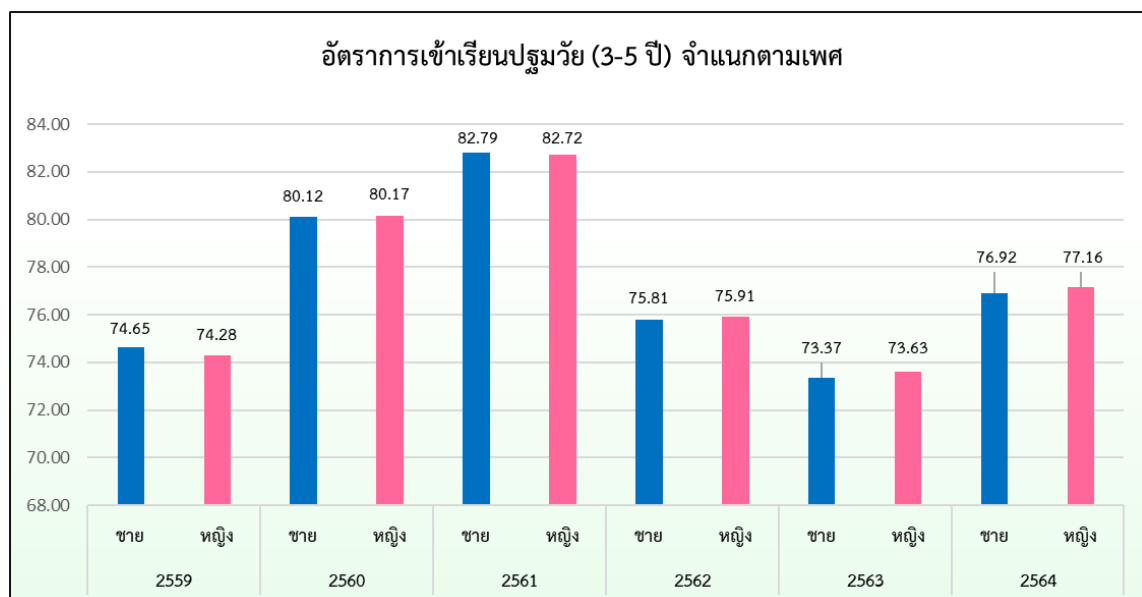
อายุ (ปี)	ร้อยละนักเรียนต่อประชากร						
	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
3	34.81	40.99	46.70	41.45	39.99	44.38	35.36
4	94.60	101.45	95.94	92.51	88.63	89.65	93.44
5	91.65	95.96	103.13	91.40	89.66	95.02	92.86
3-5 ปี	74.47	80.14	82.75	75.86	73.50	77.04	75.22

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2559 – 2564, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (3 - 5 ปี) จำแนกตามเพศ

อายุ (ปี)	ร้อยละนักเรียนต่อประชากร													
	2559		2560		2561		2562		2563		2564		2565	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
3	34.66	34.97	40.64	41.36	46.48	46.93	41.01	41.91	39.61	40.39	44.58	44.16	34.68	36.08
4	94.78	94.42	101.50	101.40	95.96	95.91	92.67	92.34	88.64	88.61	89.21	90.12	93.35	93.55
5	92.17	91.10	96.16	95.74	103.32	102.94	91.53	91.26	89.66	89.67	94.92	95.13	92.56	93.19
3-5 ปี	74.65	74.28	80.12	80.17	82.79	82.72	75.81	75.91	73.37	73.63	76.92	77.16	74.90	75.55

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2559 – 2564, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

เป้าหมายย่อย 4.3

สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด

4.3.1 อัตราการเข้าเรียนของเยาวชนและผู้ใหญ่ ทั้งในระบบ นอกกระบวนการศึกษา รวมทั้งการฝึกอบรมในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามเพศ

แหล่งข้อมูล/การจัดเก็บข้อมูล

4.3.1 (1) อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา) โดยใช้สถิติการศึกษา ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.) ดังนี้

สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) ต่อสายสามัญศึกษา

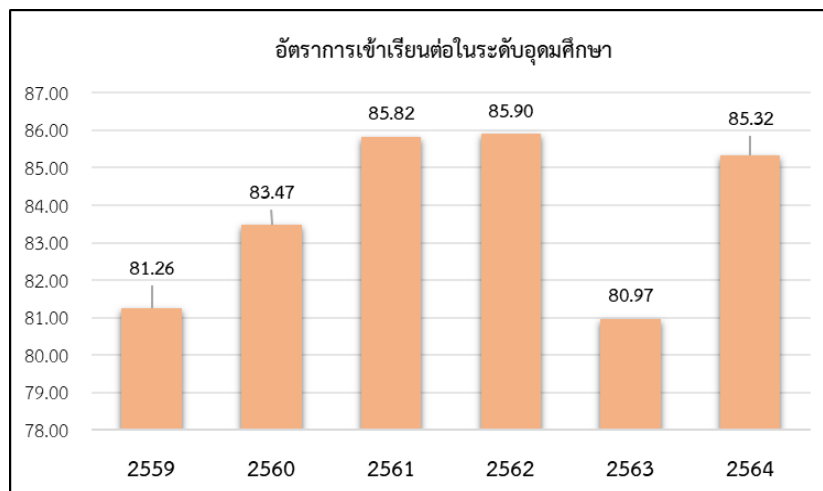
สัดส่วน	ปีการศึกษา						
	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ปวช. : สามัญ	34 : 66	35 : 65	35 : 65	35 : 65	35 : 65	34 : 66	33 : 67

4.3.1 (2) อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา โดยใช้สถิติการศึกษา ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.) ดังนี้

อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา

	ปีการศึกษา						
	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
อัตราการเข้าเรียนต่อ	81.26	83.47	85.82	85.90	80.97	85.32	91.62

หมายเหตุ : อุดมศึกษาปีที่ 1 ไม่นับรวมนักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2559 – 2564, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

เป้าหมายย่อย 4.4

เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิค และอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด

4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ

แหล่งข้อมูล/การจัดเก็บข้อมูล

4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ โดยใช้ข้อมูลจากสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในครัวเรือน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนี้

ร้อยละของประชาชนอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้คอมพิวเตอร์ จำแนกตามทักษะการใช้

ประเภททักษะ	ปี		
	2561	2562	2563
คัดลอก/ตัด/วาง (Copy/Cut/Paste) ข้อความในเอกสาร	71.9	82.6	83.1
คัดลอก (Copy)/เคลื่อนย้าย (Move) ไฟล์งานหรือแฟ้มงาน (Folder)	71.7	81.2	82
ส่งอีเมลพร้อมไฟล์แนบ (Attached) เช่น เอกสาร รูปภาพ วิดีโอ เป็นต้น	49	62.6	65.1
ใช้สูตรเบื้องต้นในเอกสารประเภทสเปรดชีต (Spreadsheet) เช่น Excel	53.2	64.4	56
โอนย้ายไฟล์ข้อมูลระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อื่น เช่น โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น	37.1	40.4	43.7
เชื่อมต่อและติดตั้งอุปกรณ์ใหม่ เช่น กล้อง โมเด็ม เครื่องปริ้น เป็นต้น	30.9	37.5	35.8
สร้างงานนำเสนอด้วยโปรแกรมนำเสนอ เช่น Powerpoint, Keynote	27.9	32.2	33.6
ติดตั้งและตั้งค่าเริ่มต้นการใช้งานซอฟต์แวร์ (Install and Configure)	13.6	21.1	19.2
การปรับค่าความปลอดภัยของอินเทอร์เน็ตเบราว์เซอร์ เช่น Internet Explorer, Chrome เป็นต้น	-	-	8.5
ลงระบบปฏิบัติการหรือเปลี่ยนระบบปฏิบัติการใหม่	-	-	5.2
เขียนโปรแกรมด้วยภาษาคอมพิวเตอร์	3.2	3.5	3.8

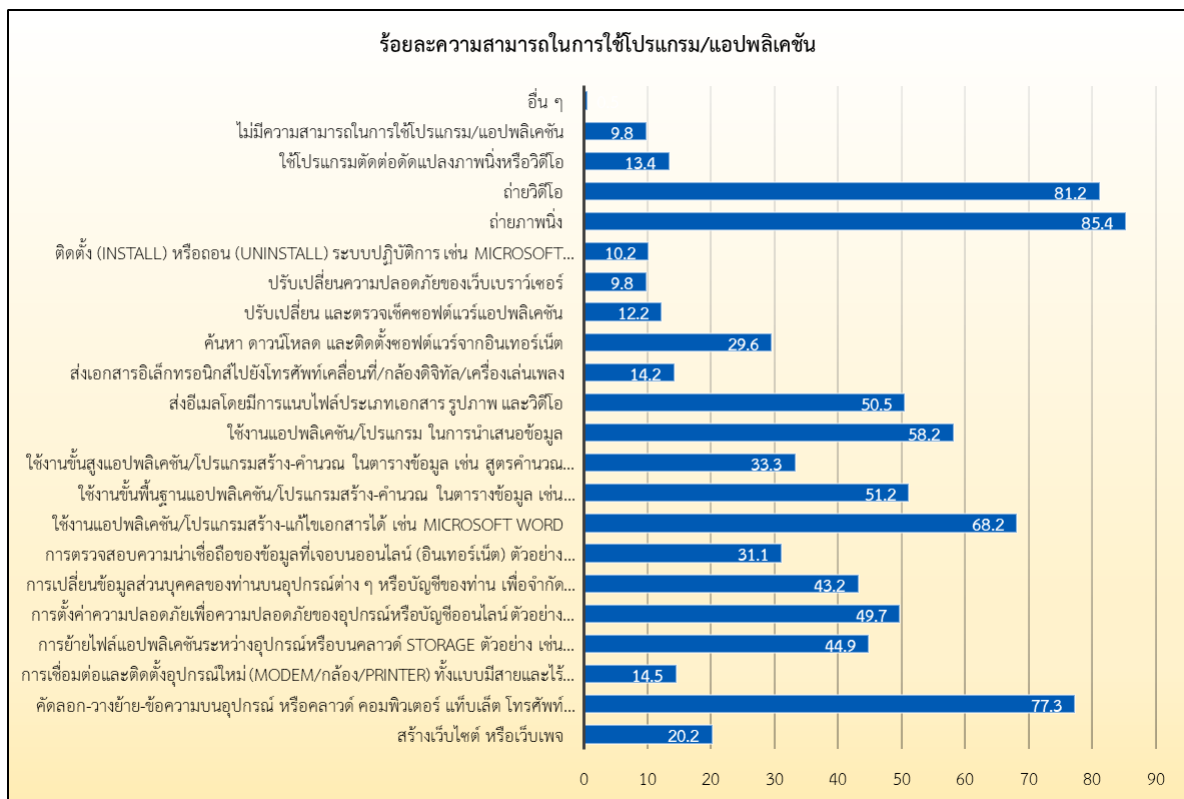
ที่มา : สำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2561 – 2563, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ทั้งนี้ การสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลตามประเภททักษะ ต่อจากปี 2563 แต่ในส่วนของการตรวจดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) มีการดำเนินโครงการศึกษา Thailand Digital Outlook โดยใช้แนวทางในการจัดเก็บตัวชี้วัด Measuring the Digital Transformation ตามองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organisation for Economic Co-operation and Development : OECD) ซึ่งรัฐบาลไทยได้มีกรอบความร่วมมือกับ OECD ผ่านโครงการ Country Programme นำมาวิเคราะห์ภาพรวมของการพัฒนานโยบายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลและนวัตกรรมของประเทศ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการพิจารณากำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ (รายงานประจำปี การศึกษา Thailand Digital Outlook 2564, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดร้อยละความสามารถในการใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชัน ในปี 2564 ดังนี้

ร้อยละความสามารถในการใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชัน

โปรแกรม/แอปพลิเคชัน	ร้อยละ
สร้างเว็บไซต์ หรือเว็บเพจ	20.2
คัดลอก-วางย้าย-ข้อความบนอุปกรณ์ หรือคลาวด์ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต โทรศัพท์ สมาร์ทโฟน สมาร์ททีวี ตัวอย่างเช่น การคัดลอก-วาง-ย้าย ข้อความ/เนื้อหา บนเอกสาร/การคัดลอก-วาง-ย้าย ข้อความ/เนื้อหาบนโทรศัพท์ เช่น ข้อความบน Line คัดลอก url ไปเปิดบน browser เป็นต้น	77.3
การเชื่อมต่อและติดตั้งอุปกรณ์ใหม่ (Modem/กล่อง/Printer) ทั้งแบบมีสายและไร้สาย ตัวอย่าง เช่น การเชื่อมต่อและติดตั้งอุปกรณ์ (Modem/กล่อง/Printer) บนคอมพิวเตอร์ทั้งแบบมีสาย/ไร้สาย-การเชื่อมต่อกล่อง/Printer กับโทรศัพท์ Smart Phone ทั้งแบบมีสาย/ ไร้สาย	14.5
การย้ายไฟล์แอปพลิเคชันระหว่างอุปกรณ์หรือบนคลาวด์ Storage ตัวอย่าง เช่น การย้ายไฟล์ระหว่างคอมพิวเตอร์-คอมพิวเตอร์, คอมพิวเตอร์-Tablet, คอมพิวเตอร์-โทรศัพท์มือถือ, คอมพิวเตอร์-คลาวด์ storage การย้ายไฟล์/Back up ไฟล์ (รูปภาพ/วิดีโอ/แอปพลิเคชัน) ระหว่างโทรศัพท์ Smart Phone กับคอมพิวเตอร์หรือคลาวด์	44.9
การตั้งค่าความปลอดภัยเพื่อความปลอดภัยของอุปกรณ์หรือบัญชีออนไลน์ ตัวอย่าง เช่น การตั้ง password ที่คาดเดาได้ยาก เข้าใช้คอมพิวเตอร์/Tablet/โทรศัพท์มือถือ การตั้งค่าความปลอดภัยในการเข้าถึงบัญชีออนไลน์การเตือนเมื่อมีการ Log in ที่ผิดปกติ	49.7
การเปลี่ยนข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบนอุปกรณ์ต่าง ๆ หรือบัญชีของท่าน เพื่อจำกัดการเข้าถึง/แชร์ ข้อมูลส่วนบุคคลของท่าน เช่น ชื่อ/ข้อมูล/การติดต่อ/รูป เป็นต้น ตัวอย่าง เช่น การเปลี่ยนข้อมูล ความเป็นส่วนตัวส่วนตัว Facebook/LINE ให้สามารถแสดงแค่ชื่อ ไม่แสดงรูปให้เพื่อนเห็น หรือไม่แสดง Email/เบอร์โทร ให้เพื่อนของเพื่อนเห็นไม่แสดงเป็นสาธารณะ เป็นต้น	43.2
การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่เจอบนออนไลน์ (อินเทอร์เน็ต) ตัวอย่าง เช่น การตรวจสอบ ข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง การตรวจสอบข้อมูลกับหน่วยงาน/บุคคลที่น่าเชื่อถือ/หน่วยงานของรัฐ	31.1
ใช้งานแอปพลิเคชัน/โปรแกรมสร้าง-แก้ไขเอกสารได้ เช่น Microsoft Word	68.2

โปรแกรม/แอปพลิเคชัน	ร้อยละ
ใช้งานขั้นพื้นฐานแอปพลิเคชัน/โปรแกรมสร้าง-คำนวณ ในตารางข้อมูล เช่น Microsoft Excel	51.2
ใช้งานขั้นสูงแอปพลิเคชัน/โปรแกรมสร้าง-คำนวณ ในตารางข้อมูล เช่น สูตรคำนวณ การสร้างแผนภูมิ แผนภาพ และกราฟ	33.3
ใช้งานแอปพลิเคชัน/โปรแกรม ในการนำเสนอข้อมูล	58.2
ส่งอีเมลโดยมีการแนบไฟล์ประเภทเอกสาร รูปภาพ และวิดีโอ	50.5
ส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่/กล้องดิจิทัล/เครื่องเล่นเพลง	14.2
ค้นหา ดาวนโหลด และติดตั้งซอฟต์แวร์จากอินเทอร์เน็ต	29.6
ปรับเปลี่ยน และตรวจเช็คซอฟต์แวร์แอปพลิเคชัน	12.2
ปรับเปลี่ยนความปลอดภัยของเว็บเบราว์เซอร์	9.8
ติดตั้ง (Install) หรือถอน (Uninstall) ระบบปฏิบัติการ เช่น Microsoft Windows	10.2
ถ่ายภาพนิ่ง	85.4
ถ่ายวิดีโอ	81.2
ใช้โปรแกรมตัดต่อตัดแปลงภาพนิ่งหรือวิดีโอ	13.4
ไม่มีความสามารถในการใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชัน	9.8
อื่น ๆ	0.5

ที่มา : รายงานประจำปี การศึกษา Thailand Digital Outlook 2564, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

จากข้อมูลรายงานฯ พบว่า ในการสำรวจทักษะดิจิทัล ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ ไม่สามารถเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ คิดเป็นร้อยละ 88.3 และสามารถเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ ร้อยละ 11.7 โดยความสามารถในการใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันที่มีสัดส่วนที่สูงที่สุด พบว่า 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ถ่ายภาพนิ่ง ร้อยละ 85.4 (2) ถ่ายวิดีโอ ร้อยละ 81.2 และ (3) คัดลอก-วางย้าย-ข้อความบนอุปกรณ์ หรือคลาวด์ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต โทรศัพท์ สมาร์ทโฟน สมาร์ททีวี ร้อยละ 77.3 และความสามารถในการ ใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันที่มีสัดส่วนต่ำที่สุด ได้แก่ (1) ปรับเปลี่ยนความปลอดภัยของเว็บไซต์ ร้อยละ 9.8 (2) ติดตั้ง (Install) หรือถอน (Uninstall) ระบบปฏิบัติการ เช่น Microsoft Windows ร้อยละ 10.2 และ (3) ปรับเปลี่ยนและตรวจเช็คซอฟต์แวร์ แอปพลิเคชัน ร้อยละ 12.2

นอกจากนี้ มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร โดยใช้ข้อมูลจากการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในการจัดเก็บข้อมูลประชาชนที่มีงานทำอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ดังนี้

ร้อยละของผู้มีงานทำที่ใช้คอมพิวเตอร์

ปี	2559	2560	2561	2562	2563
ร้อยละ	24.00	22.80	19.60	18.70	20.10

ร้อยละของผู้มีงานทำที่ใช้อินเทอร์เน็ต

ปี	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ร้อยละ	46.80	54.20	63.90	71.70	82.60	88.9	91.4

ที่มา : สำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2559 - 2565, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เป้าหมายย่อย 4.5

ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ คนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด

4.5.1 ดัชนีความเท่าเทียมกัน (ผู้หญิง-ผู้ชาย/ในเขต-นอกเขตเมือง/ความมั่งคั่งสูง-ต่ำ และอื่น ๆ เช่น สถานะความพิการ คนพื้นเมือง และคนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งหากมีข้อมูล) สำหรับทุกตัวชี้วัด ที่ในรายการนี้ที่สามารถแยกได้

แหล่งข้อมูล/การจัดเก็บข้อมูล

4.5.1 (1) ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา) โดยใช้สถิติการศึกษาของประเทศไทย จากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดังนี้

ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ

ระดับ	ปีการศึกษา			
	2560	2561	2562	2563
ก่อนประถมศึกษา (ปฐมวัย)	1.05	1	1	1
ประถมศึกษา	1.06	1.01	1.01	0.93
มัธยมศึกษาตอนต้น	1.17	0.94	0.94	0.97
มัธยมศึกษาตอนปลาย	0.99	0.83	0.82	0.83

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2560 - 2563, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

4.5.1 (2) ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา) โดยใช้ข้อมูลจาก สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนี้

ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง (ยากจนมาก/ร่ำรวยมาก) ปี 2562 และ ปี 2565

ระดับ	ปี						
	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ประถมศึกษา				0.98			0.95
มัธยมศึกษาตอนต้น				0.93			0.82
มัธยมศึกษาตอนปลาย				0.6			0.63

หมายเหตุ : การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) จัดเก็บข้อมูลทุก 3 ปี

ที่มา : สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) ปี 2562 และปี 2565, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.5.1 (3) ดัชนีความเท่าเทียมตามพื้นที่ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา) โดยใช้ข้อมูลจาก สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนี้

ดัชนีความเท่าเทียมทางพื้นที่ (นอกเขตฯ/ในเขตฯ) ปี 2562 และ ปี 2565

ระดับ	ปี						
	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ประถมศึกษา				1.00			0.98
มัธยมศึกษาตอนต้น				1.01			0.98
มัธยมศึกษาตอนปลาย				0.96			0.99

หมายเหตุ : การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) จัดเก็บข้อมูลทุก 3 ปี

ที่มา : สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) ปี 2562 และปี 2565, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นอกจากนี้ ในส่วนของการเข้าถึงการศึกษาของผู้พิการ และกลุ่มเปราะบาง จากสถิติข้อมูลทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2565 มีจำนวนนักเรียนพิการเรียนร่วม ในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 379,356 คน จำแนกตามประเภทความพิการ ได้แก่ (1) บกพร่องทางการเห็น (2) บกพร่องทางการได้ยิน (3) บกพร่องทางสติปัญญา (4) บกพร่องทางร่างกาย/สุขภาพ (5) ปัญหาทางการเรียนรู้ (6) บกพร่องทางการพูด/ภาษา (7) ปัญหาทางพฤติกรรม/อารมณ์ (8) ออทิสติก และ (9) พิการซ้อน ดังนี้

จำนวนนักเรียนพิการเรียนร่วม จำแนกตามประเภทความพิการ ระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2565

ระดับ	บกพร่องทางการเห็น	บกพร่องทางการได้ยิน	บกพร่องทางสติปัญญา	บกพร่องทางร่างกาย/สุขภาพ	ปัญหาทางการเรียนรู้	บกพร่องทางการพูด/ภาษา	ปัญหาทางพฤติกรรม/อารมณ์	ออทิสติก	พิการซ้อน	รวม
ก่อนประถมศึกษา	364	722	8,522	6,013	436	349	220	4,595	5,514	26,735
ประถมศึกษา	872	1,730	13,276	3,493	238,484	1,770	4,335	5,380	6,029	275,369
มัธยมศึกษาตอนต้น	315	891	5,736	1,188	56,682	188	979	1,291	1,525	68,795
มัธยมศึกษาตอนปลาย	199	682	1,910	456	3,920	43	249	568	430	8,457
	1,750	4,025	29,444	11,150	299,522	2,350	5,783	11,834	13,498	379,356

ที่มา : สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปี 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำหรับกลุ่มเปราะบาง ซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาส จากสถิติข้อมูลทางการศึกษา มีผู้เรียนที่เป็นเด็กยากจนมากที่สุด โดยระดับประถมศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับก่อนประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ

จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส ระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2565

ประเภท	ระดับ				รวม
	ก่อนประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	
เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน	1	10	11	2	24
เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ	-	1	5	1	7
เด็กถูกทอดทิ้ง	126	796	680	370	1,972
เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชน	2	77	87	25	191
เด็กเร่ร่อน	15	52	14	11	92
ผลกระทบจากโรคเอดส์	2	21	15	5	43
ชนกลุ่มน้อย	269	1,291	794	553	2,907
เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ	2	25	13	23	63
เด็กยากจน	484,348	1,899,588	895,733	331,116	3,610,785

ประเภท	ระดับ				รวม
	ก่อน ประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	
เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด	1	26	39	25	91
กำพร้า	347	2,772	1,347	914	5,380
ทำงานรับผิดชอบตนเองและครอบครัว	5	124	481	652	1,262
มีความด้อยโอกาสมากกว่า 1 ประเภท	1,649	6,230	3,199	710	11,788
	486,767	1,911,013	902,418	334,407	3,634,605

ที่มา : สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปี 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป้าหมายย่อย 4.6

สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด

4.6.1 สัดส่วนของประชากรในกลุ่มอายุที่กำหนดมีความรู้ความสามารถสำหรับการทำงานในด้าน ก) การอ่านออกเขียนได้ ข) ทักษะในการคำนวณ

แหล่งข้อมูล/การจัดเก็บข้อมูล

4.6.1 (1) อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยใช้การสำรวจการอ่านของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนี้

อัตราการอ่านออกเขียนได้
ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป
ปี 2561

93.77%

4.6.1 (2) อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยใช้การสำรวจการอ่านของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนี้

อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณ
ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป
ปี 2561

96.32%

4.6.1 (3) อัตราการอ่านออกเขียนได้และมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยใช้การสำรวจการอ่านของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนี้

อัตราการอ่านออกเขียนได้
และมีทักษะด้านการคำนวณ
ของประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป
ปี 2561

92.78%

ที่มา : การสำรวจการอ่านของประชากร ปี 2561, สำนักงานสถิติแห่งชาติ จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

เป้าหมายย่อย 4.7

สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด

4.7.1 ระดับการดำเนินการเพื่อบรรลุ (i) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และ (ii) การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู และ (ง) การประเมินผลนักเรียน

แหล่งข้อมูล/การจัดเก็บข้อมูล

4.7.1 (1) ระดับการดำเนินการการกำหนดเรื่อง การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน

การดำเนินการเรื่องการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการดำเนินการโดยการกำหนดเรื่องดังกล่าว ดังนี้

(ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ

- แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

แนวคิดของการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักการและเป้าหมาย ดังนี้

1. หลักการจัดการศึกษา

1.1 หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกช่วงวัย ตั้งแต่เด็กปฐมวัย วัยเรียน วัยทำงาน และผู้สูงวัยมีโอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาตามความพร้อมและความสามารถ ให้บรรลุขีดสูงสุด มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมทั้งมีสมรรถนะในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1.2 หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนกลุ่มปกติ กลุ่มด้อยโอกาสที่มีความยากลำบากและขาดโอกาส เนื่องจากสภาวะทางเศรษฐกิจและภูมิสังคม ซึ่งรัฐต้องดูแลจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาสนับสนุนผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาตามศักยภาพและความพร้อมอย่างเท่าเทียม กลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม อารมณ์ การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ รวมทั้งบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล รัฐต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาร่วมกับเด็กปกติในกรณี

ที่สามารถเรียนได้ หรือจัดให้เป็นพิเศษตามระดับความบกพร่อง นอกจากนี้ บุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ รัฐต้องจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

1.3 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำรงชีวิต และการประพฤติปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างพอเพียง เท่าทัน และเป็นสุข การศึกษาจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีทักษะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก โดยยึดหลักความพอประมาณ ที่เป็นความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีการตัดสินใจที่มีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

1.4 หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) การจัดการศึกษามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพให้กับประชาชนทุกคน เป็นพันธกิจที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน เนื่องจากรัฐต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการจัดการศึกษาที่ต้องครอบคลุม ทุกช่วงวัย ทุกระดับการศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย สนองความต้องการ และความจำเป็นของแต่ละบุคคล และสนองยุทธศาสตร์ชาติ และความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ รัฐจึงต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา

2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030)

เป็นเป้าหมายที่ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ จำนวน 193 ประเทศ ได้ลงมติรับรองในการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ในปี พ.ศ. 2558 โดยจะใช้เป็นวาระ แห่งการพัฒนาของโลก (ค.ศ. 2016 – 2030) มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย โดยเป้าหมายด้านการศึกษา คือ เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาส ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต แผนการศึกษาแห่งชาติจึงต้องพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ของประเทศ เพื่อสร้างหลักประกันว่า เด็กปฐมวัยทุกคนจะได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน ประถมศึกษา ทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ และมีผลลัพธ์ ทางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาด้วยค่าใช้จ่าย ที่เหมาะสมและมีคุณภาพ กำลังแรงงานมีทักษะที่จำเป็น รวมถึงทักษะทางเทคนิคและอาชีพสำหรับการ จ้างงาน การมีงานที่ดีและการเป็นผู้ประกอบการ กลุ่มผู้พิการและด้อยโอกาสเข้าถึงการศึกษาและการฝึก อาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม มีการเพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ เพื่อการศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน และการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน

ทั้งนี้ หลักการและแนวทางในการขับเคลื่อนแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ โดยยึดแผนฯ เป็นกรอบทิศทางหลักและนำสู่การปฏิบัติในระดับต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และระดับการศึกษา ใช้กลไกการดำเนินงานภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ เอกชน และสื่อมวลชน

อย่างบูรณาการ ให้การขับเคลื่อนเกิดประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างเครือข่ายการศึกษา รวมถึงการสร้าง ความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญและร่วมในการผลักดันแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนการสร้างช่องทางให้ประชาสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา ทั้งระดับนโยบายและพื้นที่ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศ

- **นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ**

กระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ โดยมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

1. **การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย** โดยการสร้างความปลอดภัย

ในสถานศึกษา ดำเนินการตามแผนและมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ ปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และไซเบอร์อย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริม คุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้ง พัฒนาบทบาทและภารกิจด้านความปลอดภัยของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยบูรณาการ ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

2. **การยกระดับคุณภาพการศึกษา** โดยส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา

จัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ไปสู่การปฏิบัติ จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาให้กับผู้เรียน โดยเน้นการเรียนรู้จากการ ปฏิบัติจริงในรูปแบบ Active Learning, STEM Education, Coding ฯลฯ และกระบวนการส่งต่อในระดับ ที่สูงขึ้น พัฒนาระบบการเรียนรู้และการวัดผล ประเมินผลฐานสมรรถนะ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นแห่งอนาคต ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้เรียนรู้ตามความสนใจผ่านดิจิทัล แพลตฟอร์มที่หลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการฟื้นฟูภาวะถดถอย ทางการเรียนรู้ (Learning Loss) รวมถึงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรม

3. **การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา**

ทุกช่วงวัย โดยพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการติดตาม และส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งแก้ปัญหาเด็กตกหล่นและออกกลางคัน ส่งเสริมสนับสนุน ให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปทุกคน เข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อรับการพัฒนารอบด้าน มีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัย ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามมาตรฐาน โดยบูรณาการร่วมกันกับทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบข้อมูลและทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่มเยาวชนอายุ 15 – 24 ปีที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การทำงาน หรือการฝึกอบรม (Not in Education, Employment or Training: NEETs) พัฒนาระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home-based Learning) รวมทั้งการศึกษาทางเลือกอื่น ๆ ตลอดจนพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) ในหน่วยงานที่จัดการศึกษาและให้มีหน่วยงานกลาง ในการขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตในภาพรวม และการเชื่อมโยงทั้งระหว่างรูปแบบ ประเภท และระดับการศึกษา

4. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แบบโมดูล (Modular System) มีการบูรณาการวิชาสามัญและวิชาชีพในชุดวิชาชีพเดียวกัน เชื่อมโยงการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในระบบนอกระบบ และระบบทวิภาคี รวมทั้งการจัดการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (Block Course) เพื่อสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) ร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ ขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และยกระดับสมรรถนะกำลังคนตามกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน และมาตรฐานสากล รวมทั้งขับเคลื่อนความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) โดยความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถานประกอบการในการผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ พัฒนาสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ (Re-skill Up-skill และ New skill) เพื่อให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้งสร้างช่องทางอาชีพในรูปแบบหลากหลาย ให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start Up) ภายใต้ศูนย์พัฒนาอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ และพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการด้านอาชีพ ทั้งผู้เรียนอาชีวศึกษาและประชาชนทั่วไป โดยเชื่อมโยงกับ กศน. และสถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในวิถีชีวิตรูปแบบใหม่ รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรอาชีพสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้อยู่นอกระบบโรงเรียนและประชาชนที่สอดคล้องมาตรฐานอาชีพเพื่อการเข้าสู่การรับรองสมรรถนะ และได้รับคุณวุฒิวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

5. การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากร โดยส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลตามกรอบระดับสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา พัฒนาคู่มือมีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งให้เป็นผู้วางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล พัฒนาขีดความสามารถของครู และบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต ส่งเสริมสนับสนุนการทดสอบสมรรถนะครูและบุคลากรด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการทำงาน

(ข) หลักสูตรการศึกษา

1. การศึกษาในระบบ

1.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้ง มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 หลักสูตรอาชีวศึกษา

1) หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2562
หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ รายวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย
และรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

2) หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2563
หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ รายวิชาประวัติศาสตร์พระราช
และรายวิชาการเมืองการปกครองของไทย โดยสถานศึกษามีการบูรณาการการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชา
ประวัติศาสตร์ชาติไทยและหน้าที่พลเมืองในกิจกรรมเสริมหลักสูตรหลากหลายรูปแบบ อาทิ การนำนักเรียน
นักศึกษา ไปศึกษาเรียนรู้ในสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สถาน
แห่งชาติ การเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี
นักศึกษารักษาดินแดน ตลอดจนกิจกรรมอาชีวอาสาเพื่อบริการสังคม เป็นต้น

2. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.1 หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ประเทศ สังคม ชุมชน ธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม มีทักษะเกี่ยวกับการดำรงชีวิต และตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนในสาระการพัฒนาสังคม ดังนี้

1) รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับผู้เรียนทั้ง 3 ระดับการศึกษา ดังนี้

- ระดับประถมศึกษา ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่อง (1) ภูมิศาสตร์
กายภาพประเทศไทย ลักษณะทางภูมิศาสตร์กายภาพของชุมชน ท้องถิ่น (2) ลักษณะทางภูมิศาสตร์กายภาพ
ของประเทศไทย (3) การใช้ข้อมูลภูมิศาสตร์กายภาพชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต
และความมั่นคงของชาติ และ (4) ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ท้องถิ่นของตน
และของประเทศ

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่อง (1) ภูมิศาสตร์
กายภาพทวีปเอเชีย ลักษณะทางภูมิศาสตร์กายภาพของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย (2) การเปลี่ยนแปลงสภาพ
ภูมิศาสตร์ กายภาพที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรไทย และประเทศต่าง ๆ ในทวีป
เอเชีย (3) ความสัมพันธ์ของสภาพภูมิศาสตร์ กายภาพที่มีต่อการเกิดทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ในทวีปเอเชีย และ (4) การนำความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยและทวีปเอเชีย มาปรับใช้
ในการดำรงชีวิตและความมั่นคงของชาติ

- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่อง (1) สภาพ
ภูมิศาสตร์กายภาพของประเทศไทยกับทวีปต่าง ๆ (2) การเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นในโลก
(3) การป้องกันตนเองจากภัยธรรมชาติ (4) การวิเคราะห์แนวโน้มและวิกฤตสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำ
ของมนุษย์ (5) ความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

2) รายวิชาศาสนาและหน้าที่พลเมือง ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับ สำหรับผู้เรียนทั้ง 3 ระดับการศึกษา ดังนี้

- ระดับประถมศึกษา ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมืองไทย ศึกษาเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองในวิถีประชาธิปไตย การอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องศาสนา ในประเทศไทยและเอเชีย วัฒนธรรม ประเพณีของไทยและเอเชีย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พัฒนาการทางการเมืองและการอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิมนุษยชน และการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องศาสนา ในโลก วัฒนธรรม ประเพณีและค่านิยมของประเทศของโลก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสิทธิมนุษยชน

(ค) การศึกษาของครู

1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในรูปแบบ Metaverse กลุ่มเป้าหมายเป็นครูในสังกัดโรงเรียนคุณภาพ จำนวน 349 โรงเรียน และขยายผลส่งเสริมการสอนประวัติศาสตร์ 225 เขต ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

2. อาชีวศึกษา

มีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดความรู้ความเข้าใจและมีทักษะที่จำเป็นเบื้องต้น เช่น การอบรมหลักสูตร “ทักษะการเป็นผู้จัดโครงการการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท” การพัฒนาศูนย์ความชำนาญเฉพาะทางตามแนวพระราชดำริในสถานศึกษา การจัดเวทีวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

3. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มีการดำเนินโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการพัฒนาส่งเสริมและเผยแพร่เกษตรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะสามารถเผยแพร่องค์ความรู้ ศึกษา วิจัย พัฒนาเกษตรธรรมชาติและด้านวิถีสุขภาพแบบองค์รวมที่สอดคล้องกับบริบท ภูมิสังคม และวัฒนธรรมไทยด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

(ง) การประเมินผลนักเรียน

1. อาชีวศึกษา

การประเมินผลนักเรียนเป็นไปตามหลักสูตรมาตรฐานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 และหลักสูตรมาตรฐานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 นอกจากนี้ มีการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การดำเนินการศึกษาระดับคุณธรรม จริยธรรมและความ

เป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อประเมินคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในระดับชั้น ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยชุดเครื่องมือมาตรฐาน (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับ คุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองของผู้เรียน จำแนกตามเพศและภูมิภาค

4.7.1 (2) การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะ เกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร)

กระทรวงศึกษาธิการมีการดำเนินการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ผ่านโครงการ/กิจกรรม ดังนี้ (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของกระทรวงศึกษาธิการ)

- 1) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 - โครงการสร้างการตระหนักรู้บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - โครงการเยาวชนรักษ์พงไพร
 - โครงการสร้างจิตสำนึกและความรู้ในการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - โครงการโรงเรียนสีเขียว
 - กิจกรรมขยายผล ต่อยอด นวัตกรรม NET ZERO ศาสตร์แห่งการเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในระดับภาคเหนือ ภายใต้โครงการรักษาน่านอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 3) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
 - โครงการศึกษาแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับการเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของปราชญ์ชาวบ้าน
- 4) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 - โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 5) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - โครงการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนของครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี และ STEM ตามแนวทาง สสวท.
 - : กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ความตระหนักและพัฒนาการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ตามแนวทาง สสวท. (Environmental Science Literacy)

เป้าหมายย่อย 4.a

สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัยปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน

ตัวชี้วัด

4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำมาสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))

แหล่งข้อมูล/การจัดเก็บข้อมูล

4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำมาสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการจัดทำระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการกำหนดมาตรฐานข้อมูลพื้นฐานการศึกษา เพื่อดำเนินการจัดเก็บข้อมูลให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง และชัดเจน ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัด 4.a.1 มีการจัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษาทั้งในสังกัดและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ ได้แก่ (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และ (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ ดังนี้

ประเภทบริการขั้นพื้นฐาน	จำนวนสถานศึกษา (แห่ง)			ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการเข้าถึงบริการฯ
	มี	ไม่มี/ ไม่ได้รายงาน	รวม	
(a) ไฟฟ้า	56,217	594	56,811	98.95
(b) อินเทอร์เน็ต	35,718	21,093	56,811	62.87
(c) เครื่องคอมพิวเตอร์	22,198	34,613	56,811	39.07

หมายเหตุ : ข้อมูลปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 1 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565)

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป., กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

(f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ

สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน (ด้านสุขอนามัย)	จำนวนสถานศึกษา (แห่ง)			ร้อยละของสถานศึกษา ที่มีการเข้าถึงบริการฯ
	มี	ไม่มี/ ไม่ได้รายงาน	รวม	
ห้องน้ำชาย	3,926	52,885	56,811	6.91
ห้องน้ำหญิง	3,926	52,885	56,811	6.91
ห้องน้ำรวม	4,046	52,765	56,811	7.12

หมายเหตุ : ข้อมูลปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 1 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565)

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป., กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

เป้าหมายย่อย 4.b

เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด

4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา จำแนกตามสาขาและประเภทการศึกษา

แหล่งข้อมูล/การจัดเก็บข้อมูล

4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา สำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยใช้ข้อมูลจากกระทรวงการต่างประเทศ ดังนี้

ปี	2559	2560	2561	2562	2563	2564
มูลค่า (ล้านบาท)	134.32	118.61	157.17	161.56	170.67	140.99

ที่มา : กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

เป้าหมายย่อย 4.c

เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณวุฒิ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด

4.c.1 สัดส่วนของครูที่มีคุณวุฒิเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา สัดส่วนของครูในระดับ (a) ก่อนประถมศึกษา (b) ประถมศึกษา (c) มัธยมศึกษาตอนต้น และ (d) มัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วงที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ

แหล่งข้อมูล/การจัดเก็บข้อมูล

4.c.1 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน โดยใช้ข้อมูลจากสถิติการศึกษาของประเทศไทยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดังนี้

ระดับ	ปีการศึกษา		
	2561	2562	2563
ก่อนประถมศึกษา	16	15	14
ประถมศึกษา	15	11	14
มัธยมศึกษาตอนต้น	20	17	20
มัธยมศึกษาตอนปลาย	18	16	18

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2561 – 2563, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

4.2 สถานะตัวชี้วัด

- 1) ตัวชี้วัดที่มีแหล่งข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายปี จำนวน 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.1.1, 4.1.2, 4.2.1, 4.2.2, 4.3.1, และ 4.b.1
- 2) ตัวชี้วัดที่มีแหล่งข้อมูล แต่ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายปี (ปีเดียว ปีเว้นปี หรือทุก 3 ปี) จำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.5.1 และ 4.6.1
- 3) ตัวชี้วัดที่เคยมีแหล่งข้อมูล แต่ยกเลิกการจัดเก็บข้อมูลในปีถัดไป จำนวน 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.4.1
- 4) ตัวชี้วัดที่มีแหล่งข้อมูล แต่การจัดเก็บข้อมูลยังไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.a.1 และ 4.c.1
- 5) ตัวชี้วัดที่ไม่มีแหล่งข้อมูล ไม่มีการจัดเก็บข้อมูล หรือการจัดเก็บข้อมูลยังไม่ชัดเจน จำนวน 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.7

5. ประเด็นการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

5.1 รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 – 2563 (Thailand's SDGs Report 2016 – 2020)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำรายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 – 2563 เพื่อสรุปผลการประเมินสถานะของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และสถานะของเป้าหมายย่อย (SDG Targets) ทั้ง 17 เป้าหมาย รวมถึงประเด็นความท้าทายและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ผลการประเมินสถานะของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

การประเมินเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย พบว่า ประเทศไทย อยู่ระหว่างการขับเคลื่อน SDGs ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยสหประชาชาติ โดยประเทศไทย มีความก้าวหน้าในหลากหลายประเด็น ได้แก่ **มิติการพัฒนาคน (People)** ภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคนทุกช่วงวัย รวมทั้งมุ่งขจัดปัญหาความยากจนอย่างจริงจัง สะท้อนให้เห็นความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจน เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ และเป้าหมายที่ 5 ความเท่าเทียมทางเพศ **มิติเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity)** ประเทศไทย มีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 7 พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้ เป้าหมายที่ 8 งานที่มีคุณค่า และการเติบโตทางเศรษฐกิจ เป้าหมายที่ 9 โครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม และอุตสาหกรรม และเป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำ อันเป็นผลมาจากการดำเนินการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะที่ผ่านมาประกอบกับการลงทุนทางโครงสร้างพื้นฐาน การวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงการดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย **มิติสิ่งแวดล้อม (Planet)** มีความก้าวหน้าสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 13 การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยได้ดำเนินการเชิงรุกเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงการวางแผนรับมือกับภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ ใน**มิติความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership)** มีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 17 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นอย่างมาก โดยประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในเวทีโลก อาทิ การเป็นสมาชิกคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (ECOSOC) รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและการเงินแก่ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน

ผลการประเมินสถานะของเป้าหมาย SDGs

ที่มา : รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 – 2563, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) ผลการประเมินสถานะของเป้าหมายย่อย (SDG Targets)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีความก้าวหน้าในการดำเนินการมากที่สุด ได้แก่ เป้าหมายที่ 17 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายย่อยที่บรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สีเขียว) จำนวน 15 เป้าหมายย่อย จาก 19 เป้าหมายย่อย หรือคิดเป็นร้อยละ 78.9 รองลงมา ได้แก่ เป้าหมายที่ 7 พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้ (ร้อยละ 60.0 มีค่าสถานะเป็นสีเขียว) เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำ (ร้อยละ 40.0 มีค่าสถานะเป็นสีเขียว) เป้าหมายที่ 13 การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ร้อยละ 40.0 มีค่าสถานะเป็นสีเขียว) และเป้าหมายที่ 8 งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ 33.3 มีค่าสถานะเป็นสีเขียว) ตามลำดับ

ที่มา : รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 – 2563, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลการประเมินความก้าวหน้าของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนชี้ให้เห็นว่า มี 9 เป้าหมายย่อย ที่มีสถานการณ์อยู่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของค่าเป้าหมายที่กำหนด เป็นประเด็นท้าทายสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ ได้แก่ (1) การยุติความหิวโหยและเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการ (2) การยุติภาวะทุพโภชนาการ โดยเฉพาะในประชากรกลุ่มเปราะบาง (3) การมีระบบเกษตรอาหารยั่งยืน (4) การลดการเสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อ (5) การลดการเสียชีวิตและการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน (6) การลดการเสียชีวิตและการเจ็บป่วยจากสารเคมีอันตราย มลพิษ และการปนเปื้อนทางอากาศ น้ำ และดิน (7) การลดค่าธรรมเนียมการโอนเงินระหว่างประเทศ (8) การลดมลพิษทางทะเล และ (9) การอนุรักษ์พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง

3) ประเด็นความท้าทายและข้อเสนอแนะ

ในส่วนของเป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีประเด็นความท้าทายและข้อเสนอแนะรายเป้าหมายย่อย ดังนี้

3.1) เป้าหมายย่อย 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิง ทุกคนสำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียน ที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573

ความท้าทาย

- มีเด็กบางกลุ่มที่ยังไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและอยู่ในครอบครัวที่มีรายได้น้อย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะไม่เข้าสู่ระบบการศึกษาและเลิกเรียนกลางคัน
- ความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรทรัพยากรระหว่างโรงเรียนกลุ่มต่าง ๆ อาทิ โรงเรียนในเขต นอกเขต ขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก ยังเป็นอุปสรรคต่อการสร้างทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญอันจะนำไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลในภาพรวมได้
- การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เนื่องจากการเรียนออนไลน์หรือการถ่ายทอดการสอนผ่านสัญญาณโทรทัศน์ จะส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในเด็กบางกลุ่ม โดยเฉพาะเด็กในครอบครัวที่มีฐานะยากจนเข้าไม่ถึงโอกาสในการศึกษา สร้างภาระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครอง เกิดภาวะการถดถอย และอาจผลักดันให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวหลุดออกจากระบบการศึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

- ควรจัดสรรทรัพยากรการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริมการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในอนาคต โดยเฉพาะทักษะการอ่านและการคิดวิเคราะห์
- ควรมีการติดตามปัญหาเด็กตกหล่นจากระบบการศึกษาเพื่อช่วยขยายโอกาสให้แก่เด็กทุกกลุ่มได้อย่างครอบคลุมและมีคุณภาพ
- เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการการศึกษา โดยประเมินคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ของผู้เรียน

3.2) เป้าหมายย่อย 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึง การพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพเพื่อให้เด็ก เหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573

ความท้าทาย

- ความพร้อมของครูหรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในการจัดการความท้าทาย ในห้องเรียนและส่งเสริมทักษะให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งจะต้องเป็นไปอย่างรวดเร็วมากขึ้น ตามบริบทของโลกที่เปลี่ยนไป
- ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยยังมิได้มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบทำให้การ กำหนดมาตรการเพื่อยกระดับการพัฒนาการดูแลและการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยมีข้อจำกัดอยู่ อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

- ภาครัฐควรจัดให้มีระบบการฝึกอบรมควบคู่กับการปฏิบัติงาน (in-service training) และระบบพี่เลี้ยง (coaching and mentoring) เพื่อยกระดับคุณภาพครูและผู้ดูแลในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่ง
- สร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพของครูและผู้ดูแลเด็กปฐมวัย เพื่อชักจูงให้กำลังคนคุณภาพประกอบอาชีพดังกล่าวมากขึ้น
- ควรพัฒนาระบบติดตามการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ของเด็กให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และมีรายละเอียดข้อมูลรายบุคคล เพื่อให้สามารถนำฐานข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม

3.3) เป้าหมายย่อย 4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

ความท้าทาย

- การหลุดออกจากระบบการศึกษายังคงเป็นความท้าทายสำคัญต่อการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ทั้งนี้ การศึกษาระดับสูงกว่าขั้นพื้นฐานยังมีความเหลื่อมล้ำค่อนข้างสูง
- สถานการณ์การลดลงของจำนวนประชากรยังได้เน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของความต้องการกำลังคนที่มีคุณภาพในทุกช่วงวัย ทั้งผู้ที่อยู่ในวัยเรียนและนอกรั้วเรียน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เติบโตไปอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการสร้างโอกาสการเข้าถึงอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม ขยายการให้บริการทางการศึกษาที่รองรับประชากรทุกกลุ่ม
- สถาบันการศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทการจัดการศึกษา ไม่เฉพาะเพียงผู้ที่อยู่ในวัยศึกษา (aged group) เท่านั้น แต่ต้องรองรับการพัฒนาคนกลุ่มนอกรั้วศึกษาด้วย (non-aged group) โดยเฉพาะวัยแรงงานและวัยสูงอายุ
- ควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานและภาคีในพื้นที่ในการนำเด็กและเยาวชนผู้ว่างงานที่อยู่นอกระบบการศึกษา (NEET) กลับสู่ระบบการศึกษา หรือการพัฒนาทักษะอาชีพ ปรับการบริหารจัดการให้รองรับผู้เรียนทั้งกลุ่มวัยศึกษาและนอกรั้วศึกษาให้สามารถเรียนร่วมกันได้
- ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น โดยเฉพาะหลักสูตรระยะสั้น ระบบสะสมหน่วยกิตและการเทียบโอนประสบการณ์

3.4) เป้าหมายย่อย 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปีพ.ศ. 2573

ความท้าทาย

- การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานส่วนใหญ่ยังจำกัดอยู่ในกลุ่มแรงงานในระบบ ไม่ครอบคลุมแรงงานนอกระบบ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม ทำให้ช่องว่างผลิตภาพแรงงานของแรงงานทั้งสองกลุ่มเพิ่มสูงขึ้น

- การยกระดับทักษะแรงงานยังขาดความสอดคล้องกับการพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การผลิตแรงงานไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการพัฒนากระบวนการยกระดับทักษะอย่างครบวงจร โดยควรประมาณการ ความต้องการแรงงานในอนาคตและทักษะที่จำเป็น เพื่อให้มีการวางแผนพัฒนาทักษะแรงงานที่สอดคล้อง กับความต้องการได้ในเชิงลึก

- ควรบูรณาการรูปแบบเรียนรู้ทั้งการเรียนรู้ในระบบ การเรียนรู้นอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

- ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดทำหลักสูตรระยะสั้น

- กำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการขนาดกลางที่มีศักยภาพ เข้าร่วมระบบทวิภาคีหรือสหกิจศึกษาเพิ่มขึ้น

- พัฒนาหลักสูตรออนไลน์ที่เชื่อมโยงกับความต้องการของตลาด/ผูกโยง กับการจ้างงานหลังจบหลักสูตร

- พัฒนาระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่ชัดเจนและพัฒนาระบบ จัดการการรับรองความสามารถของบุคคล (Credential Management Platform) เพื่อเป็นกลไกกลาง ในการเก็บข้อมูลหลักฐานความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล อีกทั้งยังช่วยให้นายจ้างคัดกรองและตรวจสอบ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสมรรถนะรายบุคคลได้

3.5) เป้าหมายย่อย 4.5 จัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้าง หลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพ ทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573

ความท้าทาย

- ภาครัฐยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลแบบแยกกลุ่มสำรวจ (disaggregated data) ทำให้ขาดข้อมูลที่สำคัญในการกำหนดนโยบายและมาตรการที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งผู้พิการ ชนพื้นเมือง ผู้สูงอายุ เด็ก ผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

- การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายยังคงเป็นความท้าทายของภาครัฐและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง อันเป็นผลมาจากข้อจำกัดด้านพื้นที่และด้านการบริหารจัดการ รวมไปถึงกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ยังคงต้องเร่งปรับปรุงให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

- ภาครัฐควรสร้างหลักประกันทางการศึกษาและการประกอบอาชีพให้เหมาะสม กับกลุ่มเป้าหมายและบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือและเสริมสร้างศักยภาพของกลุ่มเป้าหมาย

- ควรเร่งจัดทำข้อมูลที่จำแนกกลุ่มสำรวจ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนและกำหนด นโยบายที่ตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

- ควรมีมาตรการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทปัจจุบัน และควรส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูลเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษา เพื่อภาครัฐจะได้ดำเนินการช่วยเหลือและจัดการศึกษาให้เด็กกลุ่มดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

- ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจ รวมถึงมีแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมในประเด็นความเท่าเทียมและความเสมอภาคทั้งในมิติทางเพศสภาพ สถานภาพทางกายและชาติพันธุ์

3.6) เป้าหมายย่อย 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ ทั้งชาย และหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

ความท้าทาย

- ยังมีคนบางกลุ่มที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ เนื่องจากไม่ได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐาน

- ยังมีปัญหาเด็กตกหล่นหรือหลุดจากระบบการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มเด็กเปราะบางที่ไม่สามารถเข้าสู่ระบบการเรียนรู้ที่รัฐจัดสรรให้ได้ อันเป็นผลมาจากความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรทรัพยากรและการบริหารจัดการของภาครัฐ

ข้อเสนอแนะ

- ภาครัฐควรเร่งพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณในกลุ่มคนที่อยู่ใน “ภาวะตกหล่น” เพื่อให้เป็นหลักประกันว่าคนทุกคนในสังคมจะสามารถอ่านออกเขียนได้ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างไม่ยากลำบาก

- ควรพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งในและนอกโรงเรียนให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของโลกในศตวรรษที่ 21 นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนให้มากขึ้น

- พัฒนาระบบการวัดผลทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

3.7) เป้าหมายย่อย 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573

ความท้าทาย

- การดำเนินงานที่ผ่านมาส่วนใหญ่ยังคงมีภาครัฐเป็นหลักและมีลักษณะการดำเนินงานที่แยกส่วนกันตามกลุ่มเป้าหมายที่รับผิดชอบเท่านั้น

- สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชากรโลกและความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างมาก โดยอาจก่อให้เกิด “New Norm ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ” ที่แต่ละประเทศให้ความสำคัญกับการจัดการกับปัญหาในประเทศของตนเองมากกว่า การดำเนินการผ่านกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ ทำให้คนมีความตระหนักในความสำคัญของการเป็นพลเมืองโลกลดลง และให้ความสำคัญกับการเป็นพลเมืองรัฐมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

- การสร้างความเป็นพลเมืองโลกจะต้องดำเนินการในรูปแบบที่หลากหลาย และเลือกใช้วิธีการที่เข้าถึงคนจำนวนมาก อาทิ การสอดแทรกผ่านสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ที่รองรับผู้เรียนจำนวนมาก (Massive Open Online Courses: MOOC) ซึ่งมีความสะดวกต่อตัวผู้เรียน

- การกระจายทรัพยากรทางการศึกษาซึ่งส่งเสริมการเข้าถึงบทเรียน ผ่านการสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นในแต่ละพื้นที่

3.8) เป้าหมายย่อย 4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัยปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน

ความท้าทาย

- การยกระดับโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลยังเป็นความท้าทายหลักในการบรรลุเป้าหมายย่อย เนื่องจากข้อจำกัดในการเข้าถึงพื้นที่และความพร้อมในการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาของผู้เรียนและครูสอน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณภาครัฐที่มีข้อจำกัด

- นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการสู่การปฏิบัติ ยังขาดความต่อเนื่องและไม่ครอบคลุมทุกมิติ

- ขาดแคลนครูการศึกษาพิเศษและนักวิชาชีพ และขาดระบบสนับสนุนที่ตรงตามความจำเป็นพิเศษของเด็กที่บกพร่องแต่ละประเภทในการจัดการเรียนรวม

- อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้และเข้าถึงบริการทางการศึกษาของผู้พิการ

ข้อเสนอแนะ

- ควรเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้ได้มากที่สุด

- ควรยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาเรียนรวม อาทิ จัดห้องเรียนพิเศษให้คนพิการในสถานศึกษา พัฒนาความรู้ทักษะและเจตคติที่ดีของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวม

- การจัดเก็บและปรับปรุงข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษให้มีความทันสมัย เช่น ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเพาะเจาะจงกับคนกลุ่มดังกล่าว เพื่อให้เกิดการพัฒนา นโยบายและมาตรการช่วยเหลือที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทเฉพาะบุคคลมากยิ่งขึ้น

3.9) เป้าหมายย่อย 4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐบาลกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2573

ความท้าทาย

- ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ประเทศไทยต้องปรับโครงสร้างงบประมาณเพื่อช่วยเหลือเยียวยาประชาชนในประเทศและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมอย่างเร่งด่วน ส่งผลให้กรอบเงินงบประมาณสำหรับ ODA ลดลง ทำให้การให้ความช่วยเหลือประเทศที่พัฒนาน้อยกว่า มีข้อจำกัด

- การเป็นประเทศรายได้ปานกลางชั้นสูงทำให้มีข้อจำกัดในการได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งมีสถานะเป็นผู้ให้ ทำให้เสียเปรียบทางการแข่งขัน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ที่มีสถานะเป็นผู้รับและได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยตรง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ข้อเสนอแนะ

- การให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ ควรมุ่งเน้นรูปแบบที่ไม่ใช้ตัวเงินมากขึ้น และใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสื่อสารระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาที่ควรปรับเปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์

- ประเทศไทยควรรักษาผลประโยชน์ของการเป็นผู้รับความช่วยเหลือจากประเทศพัฒนาแล้ว อาทิ ญี่ปุ่น จีน เยอรมนี สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิทยาการและเทคโนโลยีจากประเทศที่มีความก้าวหน้า ที่จะส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถของไทยและส่งเสริมให้ไทยปรับบทบาทเป็นผู้ให้มากขึ้น

3.10) เป้าหมายย่อย 4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณวุฒิ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573

ความท้าทาย

- มีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาครูได้จำนวนหนึ่ง แต่ยังไม่สามารถรองรับความต้องการได้ครบถ้วน โดยพบว่า มีหลายหลักสูตรมีจำนวนที่น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ อาทิ หลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในยุคศตวรรษที่ 21

- หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เข้าอบรม เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมของครูในการออกแบบหลักสูตรดังกล่าว

- การติดตามและประเมินผลยังไม่ครอบคลุมผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด และขาดการกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์จากการอบรมที่เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

- ควรจัดหลักสูตรให้เพียงพอต่อความต้องการมากยิ่งขึ้น โดยอาจเพิ่มรอบหลักสูตรที่ได้รับความนิยมและมีความน่าสนใจ

- ควรกำหนดหลักสูตรเชิงรุกที่พิจารณาถึงเป้าหมายการพัฒนา โดยเฉพาะเป้าหมายภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนโฉมบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ปรับจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการเรียนรู้”

- ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง โดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลการลงทะเบียนในโครงการคุ้มครองในการพัฒนาครูรายบุคคล และควรพัฒนากลไกการติดตามและประเมินผลการอบรมครูที่เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

5.2 รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ประจำปี 2565

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ประจำปี 2565 แสดงถึงสถานการณ์ความก้าวหน้าการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐเพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์การดำเนินงานตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งประเด็นความท้าทายของการดำเนินงานในหัวขั้ว 5 ปีแรกของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยในการเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 4 มีความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ ในประเด็นแผนแม่บท (2) การต่างประเทศ (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และ (12) การพัฒนาการเรียนรู้ ดังนี้

1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 2 การต่างประเทศ

1.1) แผนแม่บทย่อย : ความร่วมมือเศรษฐกิจและความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ระหว่างประเทศ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย : ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย

แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 จะเริ่มดีขึ้นตามลำดับ ทว่าแต่ละประเทศยังอยู่ระหว่างฟื้นฟูจากผลกระทบของโรคระบาดดังกล่าว ผนวกกับสถานการณ์ของโลกในปัจจุบันที่เกิดความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อขับเคลื่อน SDGs ได้นอกจากนี้ ประเทศไทยยังคงเผชิญความท้าทายหลายประการ อาทิ การที่สังคมบางส่วนขาดความตระหนักรู้เรื่อง SDGs การขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความท้าทายด้านข้อมูลตัวชี้วัดบางตัวที่ยังไม่สอดคล้องกับระเบียบวิธีการของสหประชาชาติ ไม่สะท้อนบริบทของประเทศ และไม่ได้จัดเก็บข้อมูลแบบจำแนกแยกประเภท รวมถึงการขาดระบบฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งอาจส่งผลในภาพรวมต่อการดำเนินการเพื่อสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมาย SDGs ได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานทุกภาคส่วนควรเร่งดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs ตามแผนขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย โดยมุ่งสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ SDGs ให้กับคนทุกกลุ่ม ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น และควรขยายผลไปถึงการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ SDGs ในสถานศึกษา เพื่อปลูกฝังแนวคิดเรื่องความยั่งยืนให้เด็กและเยาวชน อีกทั้งควรสร้างเอกภาพและบูรณาการการทำงานในภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ส่งเสริมระบบพหุภาคีนิยมที่เข้มแข็ง ส่งเสริมให้มีการระดมทุนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Financing for SDGs) ซึ่งรวมถึงผลิตภัณฑ์การเงินที่อยู่

ภายใต้แนวคิดการเติบโตอย่างยั่งยืน อาทิ ตราสารหนี้เพื่อความยั่งยืน (Green Bond) ตลอดจนสนับสนุนการเติบโตอย่างยั่งยืนของภาคธุรกิจเอกชน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม และรายย่อย (MSMEs) พัฒนาศักยภาพของบุคลากร หน่วยงาน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ ยังควรเร่งพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้มีตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับระเบียบวิธีของสหประชาชาติ และ/หรือสอดคล้องและสะท้อนบริบทการพัฒนาของประเทศไทย เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลกลางที่ถูกต้องและแม่นยำ อันจะช่วยต่อยอดเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนและประเมินผลความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมาย SDGs ของประเทศไทยได้ต่อไป

2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 10 การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม

2.1) แผนแม่บทย่อย : การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และการเสริมสร้างจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองที่ดี

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย : คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความพร้อมในทุกมิติ ตามมาตรฐานและสมคูล ทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม มีจิตวิญญาณที่ดี เข้าใจในการปฏิบัติตน ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการเพื่อมุ่งปลูกฝังค่านิยมและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผ่านโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การบรรลุเป้าหมายเป็นไปอย่างยั่งยืน ยังมีประเด็นที่ท้าทายในหลายประการที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะในประเด็นรูปแบบและช่องทางการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่อาจยังไม่มี ความหลากหลาย ไม่ทันต่อสถานการณ์และตรงกับความต้องการของคนในสังคม รวมทั้งในประเด็นค่านิยม ความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกันระหว่างวัยของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม จึงอาจทำให้ความผูกพัน และการพึ่งพาอาศัยกันในสังคมมีแนวโน้มที่จะลดน้อยลง ทั้งในระดับครอบครัวในระดับชุมชน และในสถานศึกษา ซึ่งทำให้การใช้กลไกทางสังคมในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีอาจทำได้ยากมากขึ้น และค่านิยมที่ดั่งามอันเป็นรากฐานของสังคมบางอย่างถูกลดความสำคัญลง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อพัฒนาให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีความพร้อมในทุกมิติ นอกจากการดำเนินโครงการตามปกติที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่องแล้วนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังควรต้องมุ่งพัฒนารูปแบบและช่องทางการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้มีความหลากหลาย ทันต่อสถานการณ์และความสนใจของคนในสังคมมากยิ่งขึ้น โดยการใช้ซอฟต์แวร์เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการสร้างพื้นที่ปลอดภัยของคนแต่ละวัยและแต่ละกลุ่มในสังคมที่มีความหลากหลาย เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีความเคารพ ความเข้าใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น รวมทั้งควรเร่งสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันทางศาสนาเพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับคนในสังคมให้มากยิ่งขึ้น

3) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

3.1) แผนแม่บทย่อย : การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย : เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ในภาพรวมเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่สมวัยมากขึ้น แต่ประเทศไทยยังมีความท้าทายในการฟื้นฟูพัฒนาการในด้านที่ถดถอยไปจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 โดยการปิดโรงเรียนเนื่องจากการแพร่ระบาดฯ ส่งผลให้เกิดภาวะพัฒนาการถดถอยในเด็กปฐมวัย ซึ่งอาจส่งผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของเด็กปฐมวัยในระยะยาว นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาภายในจังหวัดก็มากขึ้น ซึ่งสะท้อนความแตกต่างของการเรียนรู้ที่บ้านของเด็กแต่ละคนในช่วงที่โรงเรียนปิด รวมทั้งความยากจนหรือขาดทุนของครอบครัวเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยและความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการศึกษา รวมไปถึงยังขาดการออกแบบมาตรการแบบมุ่งเป้ารายพื้นที่เพื่อเสริมกำลังการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เหมาะสมตามบริบทพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการเตรียมความพร้อมของพ่อแม่ มีอาสาสมัครดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยรายพื้นที่ เพื่อหนุนเสริมผู้ปกครอง ทั้งด้านทักษะการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ถูกต้อง ตั้งแต่ก่อนการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย และด้านทรัพยากรที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเด็ก มีแนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังภาวะวิกฤตสำหรับครูและผู้ดูแลเด็กอย่างหลากหลายเพื่อการประยุกต์ใช้ตามบริบทของพื้นที่และขนาดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการสร้างเสริมประสบการณ์ผ่านแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ หรือตามความสนใจของเด็กในช่วงปิดเทอม ปรับระดับการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มาจากระดับอนุบาลให้เหมาะสมตามพัฒนาการ การผลักดันการใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด การยกระดับการผลิตและพัฒนาครูปฐมวัยอย่างครบวงจรตั้งแต่ช่วงเริ่มแรกไปจนถึงช่วงปฏิบัติงาน สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย การสนับสนุนให้เปิดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี ตลอดจนการพิจารณาจัดสรรและเพิ่มจำนวนเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด 0 – 6 ปีแบบถ้วนหน้า

3.2) แผนแม่บทย่อย : การพัฒนาช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย : วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

สมรรถนะการศึกษาไทยในการพัฒนาวัยเรียนวัยรุ่นให้มีความรู้และทักษะในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในอนาคต แม้จะมีคะแนนที่ดีขึ้นแต่ยังอยู่ในจุดที่ต้องเร่งพัฒนา เนื่องจากยังมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ยังต่ำและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ยังสูง ซึ่งประเด็นท้าทายที่สำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการสอนให้คิดอย่างมีเหตุผล และด้านความเหลื่อมล้ำ

ทางการศึกษา อาทิ อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ลดลง อีกทั้งอัตราส่วนครูต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และงบประมาณด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์รวมในประเทศ ยังไม่เหมาะสมกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในวัยเรียนวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนความท้าทายในการนำเด็กที่หลุดจากการศึกษาเข้าสู่ระบบการศึกษา/การฝึกอาชีพ และการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอยจากการปิดโรงเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีเครื่องมือและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีหลักสูตรการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความถนัดของเด็กรายบุคคล โดยเน้นการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะความสามารถในการใช้เหตุผล การใช้เทคโนโลยี และมุ่งส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในทุกแขนง ทั้งด้านภาษา ศิลปะ กีฬา วัฒนธรรม อีกทั้งขับเคลื่อนนโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยการกระจายความเท่าเทียมด้านสวัสดิการ และคุณภาพทางการศึกษา โดยเฉพาะกับกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น ที่มีฐานะยากจนให้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเสมอภาคและครอบคลุม มีการใช้กลไกในพื้นที่ในการเฝ้าระวังและช่วยเหลือกลุ่มเด็กนอกระบบหรือกลุ่มเสี่ยงการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจให้กับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาตามบริบทของตนเอง การเร่งขับเคลื่อนการฟื้นฟูการเรียนรู้ที่ถดถอยไปของเด็กวัยเรียนแต่ละคนอย่างเหมาะสม ผ่านการออกแนวปฏิบัติที่หลากหลายและการพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนเสริมเพื่อชดเชยความรู้ที่ถดถอยไปของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการจัดพัฒนาทักษะการวางแผนชีวิต การเงิน และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในอนาคต

3.3) แผนแม่บทย่อย : การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย : แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ได้เริ่มคลี่คลายลง ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว และแรงงานที่ได้รับผลกระทบเริ่มทยอยกลับมาทำงาน แต่แรงงานยังต้องเผชิญกับสภาวะการทำงานในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะการที่ภาคธุรกิจหันมาพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น ส่งผลให้แรงงานที่มีทักษะไม่สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินธุรกิจยุคใหม่ต่งงานหรือมีความเสี่ยงที่จะตกงานเพิ่มขึ้นในอนาคต การรับรู้ถึงช่องทางการยกระดับทักษะ อาทิ แพลตฟอร์มพัฒนาทักษะให้บริการแก่กลุ่มคนทำงานในทุกช่วงวัยยังอยู่ในวงจำกัด ตลอดจนหลักสูตรการศึกษาไทยยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในแง่ของเชิงคุณภาพและปริมาณ ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานสูง และตลาดแรงงานขาดทักษะและกำลังคนที่ต้องการ รวมถึงภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา ยังขาดการบูรณาการร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาทักษะแรงงานฝีมือเพื่อสร้างโอกาสและเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาข้อมูลสถานการณ์ ความต้องการตลาดแรงงาน ให้ครอบคลุม โดยมีข้อมูลด้านแรงงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีกลไกเชื่อมโยงข้อมูลด้านแรงงาน ที่ครบถ้วน มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านแรงงานรองรับ มีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ของตลาดแรงงาน มีการรับรองสมรรถนะแรงงาน รวมถึงอาจจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโลกทัศน์เส้นทางอาชีพให้แก่ นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ให้มีโอกาสได้รู้จักอาชีพที่หลากหลาย เพื่อจะได้เลือกทำงานที่สอดคล้องกับ ความถนัด เป็นกำลังแรงงานที่ช่วยพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มศักยภาพ

3.4) แผนแม่บทย่อย : การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย : มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญ ต่างประเทศเข้ามาทำวิทยาสาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย

การเพิ่มและรักษาไว้ซึ่งกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ยังคงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีแนวทางสนับสนุนการพัฒนา บุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เน้นไปทางฝั่งอุปทาน ซึ่งทำได้ดีในระดับหนึ่งแล้ว อาทิ การให้ ทุนการศึกษา การพัฒนาโรงเรียนวิทยาศาสตร์ให้กระจายตัวอยู่ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ เพื่อกระจายโอกาส ให้แก่นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในทุกพื้นที่ ฯลฯ นอกจากนี้ ปัจจุบันหลาย ประเทศทั่วโลกกำลังดึงดูดผู้มีความสามารถเข้าไปเป็นแรงงานขับเคลื่อนประเทศ ขณะที่ไทยยังประสบ ปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อแรงงานต่างชาติ โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานระดับล่าง ประเทศไทยจึงไม่ใช่จุดหมาย ที่นิยมของกลุ่มแรงงานคุณภาพจากต่างชาติ เมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว

4) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้

4.1) แผนแม่บทย่อย : การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย : คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดีขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 19 เป็นประเด็นท้าทายต่อการ บรรลุเป้าหมาย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการศึกษากับต่อตัวนักเรียนโดยตรง โดยมีเด็กนักเรียนจำนวนมาก เกิดภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอย รวมถึงปัญหาการพัฒนาทางกายและทางจิตใจ จากการเรียนออนไลน์ในช่วง ที่ผ่านมา เนื่องจากความพร้อมของทรัพยากร/อุปกรณ์ในการเรียนรู้ ความพร้อมของผู้เรียน สภาพแวดล้อม ในการเรียน และความพร้อมของครูผู้สอน รวมทั้งปัญหาการหลุดออกนอกระบบการศึกษา โดยเฉพาะในช่วงชั้น ร้อยต่อ (ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3) ในกลุ่มเด็กนักเรียนจากครัวเรือนยากจน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการปฏิรูประบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมทางกายและจิตใจที่หลากหลายสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย เพื่อฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอยของนักเรียน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กนักเรียนที่ยากจนและด้อยโอกาส รวมทั้งพัฒนาระบบติดตามเด็กที่หลุดออกนอกระบบการศึกษา และกลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยง รวมทั้งมีมาตรการในการป้องกันการหลุดออกนอกระบบของเด็กนักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้แก่ครูและนักเรียนซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ผ่านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อาทิ การเตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียน และสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียน สำหรับรองรับการเรียนรู้ผ่านดิจิทัลที่เข้ามา มีบทบาทกับภาคการศึกษามากขึ้น และเป็นการรองรับการเรียนรู้ในช่วงวิกฤตจากโรคระบาดในอนาคตได้ รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทั้งระบบ และเร่งดำเนินการทดสอบสมรรถนะครูรายสาขาที่สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลได้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะครูที่อยู่ในระบบการศึกษาอยู่แล้ว เพื่อประกันคุณภาพของครูและพัฒนาครูผู้สอนไปสู่การเป็นครูยุคใหม่และสะท้อนคุณภาพของครูได้อย่างชัดเจน การวิจัยและสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการศึกษา และควรขยายผลระบบการศึกษาที่มีคุณภาพไปให้ทั่วถึงผ่านกลไกต่าง ๆ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา อาทิ การจับคู่โรงเรียนพี่เลี้ยง การกระจายทรัพยากรทางการศึกษาในเรื่องการจัดสรรครู และการผลิตครูที่มีคุณภาพให้ไปสอนในท้องถิ่น การสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

4.2) แผนแม่บทย่อย : การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย : ประเทศไทยมีระบบข้อมูลเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการส่งต่อพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ประเทศไทยมีการจัดการศึกษาที่รองรับพหุปัญญาหลากหลายประเภทและการส่งเสริมความสามารถพิเศษเฉพาะทางอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนยังคงต้องจัดตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการในการเรียนการสอนเป็นหลัก ทำให้ในทางปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน โดยการแบ่งห้องเรียนตามพหุปัญญาที่หลากหลายทำได้ยาก เนื่องจากโรงเรียนต้องมีความพร้อมในด้านทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา จึงทำให้ในทางปฏิบัติมีการกระจุกตัวเฉพาะในบางกลุ่มโรงเรียน นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาของบุคลากรทางการศึกษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอน ยังคงมีอยู่ในระดับจำกัด ประกอบกับค่านิยมและทัศนคติของสังคมไทยที่มีแนวโน้มในการยกย่องและให้ความสำคัญกับความเป็นเลิศทางด้านวิชาการเป็นหลัก หรือการยกย่องคนเก่ง ยังคงเป็นการเน้นไปที่สาขาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง เนื่องมาจากสาขาอาชีพในการรองรับการทำงานในอนาคตยังคงมีอยู่อย่างจำกัด ส่งผลให้เกิดสถานการณ์การเร่งเรียน

และเรียนหนักเพื่อสนับสนุนไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการตามค่านิยมของสังคมตั้งแต่อายุยังน้อย โดยขาดการคำนึงถึงความหลากหลายทางพหุปัญญาด้านต่าง ๆ ที่เด็กแต่ละคนมีแตกต่างกัน นอกจากนี้ การติดตามการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลายยังคงขาดการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ตามเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญาจำเป็นต้องอาศัยการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยการพัฒนากระบวนการทั้งระบบฐานข้อมูลพหุปัญญาแห่งชาติที่เชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และระบบเทคโนโลยีสำหรับการสำรวจ คัดกรอง วัดระดับ และติดตามผลผู้เรียนการพัฒนาทางด้านแหล่งเรียนรู้ ทั้งสถานศึกษาที่ส่งเสริมพหุปัญญาและสถานที่สาธารณะในการเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ การสร้างโมเดลต้นแบบและการส่งต่อการพัฒนาตามพหุปัญญา นอกเหนือจากด้านวิทยาศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จในทุกพื้นที่ การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการเข้ามาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางพหุปัญญา รวมถึงการส่งเสริมการจ้างงาน และการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องพหุปัญญา ทั้งระดับครอบครัว ชุมชน และครูผู้สอน โดยปรับเปลี่ยนทัศนคติว่าผู้เรียนที่เก่งไม่จำเป็นต้องเก่งเฉพาะด้านวิชาการแต่เพียงเท่านั้น นอกจากนี้ ควรมีการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายโรงเรียนและมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนและเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อลดอุปสรรคในด้านทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน

5.3 รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการการพัฒนาระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้วิเคราะห์ทิศทางแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงของบริบทที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอประเด็นท้าทาย และข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ รวมถึงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตาม SDGs ดังนี้

1) ความท้าทายเชิงนโยบาย (Policy Challenges)

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนและดำเนินการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ซึ่งสภาพแวดล้อมเหล่านี้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินการพัฒนาและเป็นประเด็นท้าทายเชิงนโยบาย (Policy Challenges) ซึ่งเป็นภาวะที่นโยบายที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมดังกล่าว การวิเคราะห์ถึงความท้าทายที่เกิดขึ้นนี้จะช่วยให้สามารถพัฒนานโยบายและแนวทางในการจัดการกับสถานการณ์ดังกล่าวได้ โดยมีความท้าทายในเชิงนโยบายในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1.1) ประเด็นความท้าทายทางสังคม สถานการณ์ทางสังคมที่เป็นประเด็นท้าทายเชิงนโยบายประกอบด้วย มิติในเรื่องโครงสร้างประชากรของประเทศ เรื่องการศึกษาและการขยายตัวของเมืองที่มีผลให้เกิดการทบทวนหรือการกำหนดนโยบายที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ดังกล่าวดังนี้

1.1.1) ด้านประชากร ที่โครงสร้างประชากรของไทยจะเป็นสังคมสูงวัย อัตราการเกิดต่ำกว่าการตาย ประชากรวัยเด็กและวัยทำงานลดลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับขนาดของครัวเรือน

เล็กจนครอบคลุมส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว สถานการณ์เช่นนี้ ทำให้เกิดความท้าทายเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายของรัฐในประเด็น (1) การดูแลผู้สูงอายุในมิติต่าง ๆ ทั้งทางสุขภาพ ลักษณะของการอยู่อาศัย ทางกายภาพ มาตรฐานต่าง ๆ ในการดูแลผู้สูงอายุ การสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวนี้จะเป็นประเด็นที่ท้าทายการดำเนินการของรัฐในระยะยาวและต่อเนื่อง และ (2) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์และการบริหารกำลังแรงงานของประเทศในองค์รวม ซึ่งเป็นประเด็นที่เชื่อมโยงถึงเรื่องเกี่ยวกับนโยบายแรงงาน การจัดการแรงงาน ทิศทางของการพัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อทดแทนแรงงาน นโยบายการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานทั้งภายในและต่างประเทศ การจัดการศึกษาที่มุ่งสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในอนาคต ในส่วนนี้จะมีความเกี่ยวพันกับสาขาของการศึกษาที่มีความหลากหลายและมีความเป็นพลวัตรซึ่งหมายถึง มีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ในหลาย ๆ กรณีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างก้าวกระโดดลักษณะดังกล่าวส่งผลต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศ

1.1.2) ความหลากหลายทางสังคม ทั้งในเรื่องของรูปแบบและพฤติกรรม การใช้ชีวิต วิธีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรม ความต้องการในการประกอบอาชีพ ตลอดจนลักษณะของการอุปโภค บริโภค ปรากฏการณ์เหล่านี้ ลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มคนที่มีความแตกต่าง หลากหลาย เป็นประเด็นท้าทายการดำเนินงานเกี่ยวกับการกำหนดกติกาหรือแนวทางต่าง ๆ ของสังคมที่หลากหลายนี้อีกขึ้น เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อลักษณะดังกล่าวได้ การกำหนดมาตรการหรือทิศทางการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงมิติเหล่านี้และไม่สร้างกติกาในลักษณะกีดกันเกี่ยวกับทุกเรื่อง

1.1.3) ความเป็นเมืองและการเกิดเมือง ปรากฏการณ์การเกิดเมืองและการที่ประชากรจะพักอาศัยในเมืองจะมีมากขึ้นเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในไทยและทั่วโลก ดังนั้น การกำหนดทิศทางของเมืองหรือมาตรการในการดูแลเมือง เพื่อไม่ให้เกิดภาวะการพัฒนาหรือการเติบโตของเมืองอย่างไร้ทิศทาง แนวทางของการบริหารจัดการเมืองที่เหมาะสม ทั้งในเรื่องของการสร้างเมืองให้เกิดเมืองที่มีสุขภาพที่ดี เมืองที่ยั่งยืน เมืองอัจฉริยะ การออกแบบเมือง ดูแลสภาพแวดล้อมของเมือง ได้แก่ นโยบายในเรื่องของ Low Carbon, Urban Resilience, การจราจรและขนส่ง การจัดการขยะและของเสีย การจัดการกายภาพของเมืองอันจะส่งผลต่อปัญหาการจราจร น้ำท่วม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นท้าทายเชิงนโยบายของรัฐ ในการกำหนดนโยบายและแนวทางหรือมาตรการในการดูแลและดำเนินการในระยะยาว เพื่อไม่ให้เกิดผลหรือเกิดปัญหาของเมืองตามมาในอนาคต

1.2) ประเด็นความท้าทายด้านเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ปัจจุบันประเทศไทยเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี (Technological Disruption) ในขณะที่ยังประสบปัญหาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัว บางกลุ่มธุรกิจไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มต่อระบบเศรษฐกิจ และประสิทธิภาพภาคธุรกิจอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากปัญหาทางเศรษฐกิจแล้ว ประเทศไทยยังเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในหลายมิติ เช่น การศึกษา การกระจายรายได้ คุณภาพชีวิต โอกาสทางสังคม เป็นต้น รวมถึงปัญหาคุณภาพของแรงงานที่ขาดความรู้ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ปัญหาการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเหล่านี้ รัฐบาลได้เร่งปรับตัวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมุ่งหวังว่าการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะและความสามารถของกำลังคน เพิ่มขีดความสามารถของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำของการพัฒนา และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้จัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศ 20 ปี โดยการขับเคลื่อนประเทศสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัลเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประเด็นความท้าทายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจและประเทศให้สูงขึ้น คือ การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาในหลายประการ ดังนี้

ประการแรก รัฐบาลควรปรับปรุงระบบการศึกษา เนื้อหาหลักสูตร และทักษะของนักเรียนและนักศึกษาครูและอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในศตวรรษที่ 21 ที่ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ทักษะและความรู้เรื่อง Coding, Cloud Computing, Data Science และ Data Analytics เป็นต้น การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา เช่น ความสามารถด้านภาษา ตรรกะและคณิตศาสตร์ ดนตรี มิติสัมพันธ์ เป็นต้น รวมถึงการเปิดกว้างต่อความหลากหลายของสาขาอาชีพและวิธีการทำงานรูปแบบใหม่ เช่น การทำงานแบบ Co-Working Space การประชุมทางไกล หรือการทำงานนอกสถานที่ทำการ เป็นต้น

ประการที่สอง รัฐบาลควรพัฒนาความรู้ ทักษะ และสาขาอาชีพใหม่ของแรงงานและผู้ประกอบการยุคใหม่ให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัลโดยการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้ ควรเพิ่มการขยายตัวของธุรกิจเริ่มต้นที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มโอกาสในการระดมทุนของธุรกิจเริ่มต้นและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมผ่านเครื่องมือต่าง ๆ ในตลาดทุน และสร้างโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลและตลาดของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ประการที่สาม รัฐบาลควรช่วยเหลือและอุดหนุนการผลิตสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่นและสินค้าเกษตรที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสนับสนุนให้ชุมชนร่วมกันหาแนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างรายได้และยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

ประการที่สี่ รัฐบาลควรสนับสนุนอุตสาหกรรมและบริการยุคใหม่ที่ใช้ข้อมูลนวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการผลิตสินค้าและบริการ เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับสุขภาพ การศึกษา การเงิน และการท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อลดต้นทุนของธุรกิจ เพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มความสะดวก และเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้ใช้บริการ รัฐบาลควรสนับสนุนอุตสาหกรรมและบริการยุคใหม่ที่มีแนวโน้มเติบโตสูงให้ขยายตัวได้อย่างรวดเร็วและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมและบริการยุคใหม่ดังกล่าวยังเร่งให้หน่วยงานของรัฐต้องปรับตัวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการผลิตสินค้าและบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางและกลุ่มด้อยโอกาสโดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นต้น

ประการสุดท้าย รัฐบาลควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการให้บริการแก่ประชาชน ได้แก่ การพัฒนาฐานข้อมูลภาครัฐขนาดใหญ่ (government big data) ที่มีประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานของรัฐต้องสามารถเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูล และนำข้อมูลนั้นมาใช้ในการตัดสินใจ และกำหนดนโยบายได้ การปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือวิธีการทำงานของหน่วยงานของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อลดขั้นตอนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรและค่าใช้จ่าย และเพิ่มความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่วนประชาชนนั้นได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น และเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง

นอกจากนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลเพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูงได้ทุกที่ ทัวถึง เพื่อสามารถค้นหาข้อมูลและนำข้อมูลนั้นไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต สร้างโอกาสทางธุรกิจ และพัฒนาความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้นได้

1.3) ประเด็นความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่เป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของสังคมในอนาคต ซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญ การกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคตจำเป็นต้องปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่มีความผันผวน รุนแรงขึ้น ทั้งนี้ ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการกำหนดนโยบาย คือ ปัจจัยมลพิษทางอากาศและมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน และปัจจัยการจัดการมลพิษด้านต่าง ๆ ซึ่งมีความท้าทายต่อนโยบายการบริหารจัดการภาครัฐ ดังนี้

1.3.1) ความท้าทายต่อนโยบายของรัฐ และกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย
การบริหารงานของรัฐ มลพิษต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตัวอย่างมลพิษทางอากาศ ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ การดำเนินชีวิต แม้ว่าการดำเนินนโยบายของรัฐจะมีความพยายามแก้ไขปัญหา แต่ยังคงมีปัญหาในการบริหารจัดการ หากพิจารณาในเชิงโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ การเชื่อมโยงกลไกการบริหารจัดการของแต่ละหน่วยงานให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นความท้าทายที่จะทำให้การแก้ปัญหาประสบผลสำเร็จ ในขณะที่สภาพปัญหาของฝุ่นไม่ได้ถูกจำกัดด้วยโครงสร้างทางอำนาจหน้าที่เหมือนหน่วยงานรัฐ เพราะมีความครอบคลุมไปในทุก ๆ พื้นที่ของประเทศ ที่ผ่านมามีการควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนนโยบายแต่การขับเคลื่อนจะสำเร็จได้ต้องอาศัยกลไกและมาตรการของหน่วยงานรัฐอื่น ๆ ร่วมไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งที่ผ่านมายังคงมีปัญหาของการดำเนินงานที่แยกส่วนและยังไม่เห็นผลเป็นรูปธรรมชัดเจน ตลอดจนการขาดการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการกับปัญหาในพื้นที่ของตนได้อย่างเป็นอิสระตามบริบทความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตน เหล่านี้จึงเป็นอีกโจทย์หนึ่งที่มีความท้าทายต่อการบริหารงานของภาครัฐไทยในอนาคต

1.3.2) ความท้าทายของการกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานมลพิษกับสมดุ
ทางเศรษฐกิจ นอกจากปัญหาในการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐแล้ว ในด้านเกณฑ์มาตรฐานมลพิษดังตัวอย่างเช่น คุณภาพอากาศที่เป็นตัวกำหนดเพดานลักษณะคุณภาพของอากาศก็ยังคงเป็นที่ถกเถียงถึงความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติเพราะการกำหนดค่ามาตรฐานของไทยโดยกรมควบคุมมลพิษนั้นกำหนดไว้สูงกว่าองค์การอนามัยโลก (WHO) ถึงเท่าตัว การกำหนดค่ามาตรฐานดังกล่าวเป็นการกำหนดเพดานตามบริบทของไทยที่มีความสัมพันธ์กับขีดความสามารถการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยด้วย กล่าวคือ การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะภาคการขนส่งนั้นเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงในขณะที่การกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศเป็นตัวขัดขวางการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพราะหากมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจมาก ก็ยิ่งทำให้ปริมาณฝุ่นละอองเพิ่มขึ้นมาก โดยที่ผ่านมาภาครัฐพยายามกำหนดมาตรการเพื่อลดปริมาณฝุ่นละอองลงให้ได้ ทั้งการตรวจจับรถยนต์ควันดำ จำกัดเวลาขนส่งปิดโรงเรียน ฯลฯ เหล่านี้ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจหยุดชะงักหรือชะลอตัวลง ฉะนั้น หากลดเพดานมาตรฐานมลพิษให้ต่ำลง ย่อมทำให้มาตรการการลดกิจกรรม

ทางเศรษฐกิจเข้มข้นมากขึ้น ซึ่งสังคมจะได้ประโยชน์ในมิติด้านสุขภาพ คุณภาพชีวิต แต่ต้องยอมแลกกับมิติด้านเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง เหล่านี้คือความท้าทายของนโยบายรัฐในการสร้างสมดุลให้เกิดขึ้นทั้งในมิติด้านสุขภาพอนามัยและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้สามารถขับเคลื่อนไปให้พร้อมกัน

1.4) ประเด็นความท้าทายด้านความมั่นคง ปัจจัยด้านความมั่นคง เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อนโยบายการพัฒนาประเทศ โดยพื้นฐานแล้วความมั่นคงโดยทั่วไปเป็นเรื่องของความมั่นคงในด้านเขตแดน กองทัพมีบทบาทในฐานะผู้รักษาอธิปไตยทางเขตแดนของรัฐ ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทสำคัญอย่างหนึ่งในการคงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยของรัฐที่ระบุไว้ในนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตามการดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงย่อมต้องมีต้นทุนในการจัดการเสมอ ซึ่งส่งผลกระทบและเป็นความท้าทายต่อการดำเนินนโยบายพัฒนาประเทศ โดยสามารถแบ่งประเด็นความท้าทายดังกล่าวได้เป็น 2 ประเด็นคือความท้าทายด้านความมั่นคงกับการสร้างสมดุลด้านเศรษฐกิจ และความท้าทายด้านความมั่นคงกับนโยบายความมั่นคงไม่ตามแบบ

1.4.1) ความท้าทายด้านความมั่นคงกับการสร้างสมดุลด้านเศรษฐกิจ ตามนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ กำหนดให้นโยบายด้านความมั่นคง เป็นนโยบายที่สำคัญที่รัฐต้องจัดสรรและมีไว้เพื่อให้บริการแก่ประชาชนในประเทศได้อย่างมั่นคง ปลอดภัย ความมั่นคงจึงเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสาธารณะด้วย แต่การดำเนินนโยบายใด ๆ ก็ตามล้วนมีต้นทุนในการดำเนินการทั้งสิ้น รัฐต้องจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งมาเพื่อดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงโดยเฉพาะหน่วยงานความมั่นคง ในขณะที่ทรัพยากรมีจำกัด ดังนั้น หากรัฐทุ่มเทงบประมาณเพื่อการดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงในสัดส่วนมาก ย่อมทำให้การดำเนินนโยบายพัฒนาประเทศในมิติอื่น ๆ ลดน้อยลง จึงเป็นประเด็นท้าทายทางนโยบายด้านความมั่นคงในอนาคตที่ต้องเผชิญกับโจทย์ที่ยากในการรักษาสมดุลทางการดำเนินนโยบายความมั่นคง ในขณะที่สถานการณ์ของประเทศกำลังเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ภาวะตกราน และความยากลำบากของผู้คนในสังคมที่กำลังเผชิญกับวิกฤติโรคระบาด โรคโควิด-19 และหากการระบาดสิ้นสุดลง ระบบเศรษฐกิจต้องใช้เวลาและทรัพยากรในการฟื้นตัวให้กลับสู่ภาวะปกติอีกเท่าใด ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า ทั้งสหรัฐ อังกฤษ ยุโรป จีน หรือกลุ่มประเทศร่ำรวย ซึ่งมีแนวโน้มในการแก้ปัญหาการระบาดไปในทางที่ดีขึ้น ย่อมส่งผลให้การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเหล่านั้นทำได้เร็ว ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศไทย อาจจะพลิกฟื้นได้ช้ากว่า ย่อมทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างมหาศาล ปรากฏการณ์นี้ย่อมก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ร่ำรวยฟื้นตัวจากการระบาดได้เร็วกับประเทศที่ยากจนกว่าและเศรษฐกิจฟื้นตัวได้ช้ากว่า ประเด็นเหล่านี้ คือ โจทย์ที่ท้าทายอย่างยิ่งในการก้าวเดินต่อไปในอนาคตว่า จะรักษาสมดุลระหว่างการดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงกับด้านเศรษฐกิจ หลังการระบาดของโรคโควิด-19 อย่างไร

1.4.2) ความท้าทายด้านความมั่นคงกับนโยบายความมั่นคงไม่ตามแบบ ในยุคปัจจุบันความมั่นคงเริ่มมีความหลากหลายมากขึ้น แตกต่างจากในยุคโบราณที่แต่ละประเทศก่อกำเนิดขึ้นเป็นรัฐชาติต้องผ่านการสู้รบ แย่งชิงดินแดนกันจนกว่าแต่ละรัฐจะสามารถลงหลักปักฐานอาณาบริเวณสถาปนาความเป็นรัฐที่มีอำนาจอธิปไตยได้อย่างมั่นคง แต่ในปัจจุบันภาวะของการสู้รบแย่งชิงเพื่อให้รัฐมีความมั่นคงตามแบบรูปแบบเดิม (Traditional Security) ได้เปลี่ยนไป การรบเพื่อรักษาความมั่นคง

ทางดินแดนทางการทหารลดลง แต่เปลี่ยนรูปเป็นการสู้รบในมิติทางการค้าและทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนซึ่งเป็นความมั่นคงของมนุษย์มากกว่า เช่น ความมั่นคงทางด้านสภาพแวดล้อมที่ปราศจากการคุกคามจากภัยธรรมชาติ ความมั่นคงทางด้านการสาธารณสุข สุขภาพชีวิตของผู้คน ความมั่นคงทางด้านการศึกษาที่ผู้คนจะได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมทั่วถึง ความมั่นคงทางด้านอาหารและโภชนาการ ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ปากท้องการประกอบอาชีพของผู้คน เหล่านี้คือความมั่นคงไม่ตามแบบ (Non-Traditional Security) ที่เป็นประเด็นท้าทายต่อการกำหนดทิศทางการดำเนินนโยบายของรัฐ ที่จะให้นำหน้าระหว่างมิติความมั่นคงตามแบบกับความมั่นคงไม่ตามแบบอย่างไร อันจะนำไปสู่การพิจารณาถึงการปรับเป้าหมายและตัวชี้วัดด้านความมั่นคงต่อมา

1.5) ประเด็นความท้าทายด้านความสามารถของการบริหารประเทศในภาวะวิกฤต

นอกจากความท้าทายของนโยบายในการพัฒนาประเทศระยะยาวด้านสังคม เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล สิ่งแวดล้อม และการทหารแล้ว ประเทศไทยยังเผชิญกับปัญหาในรูปแบบใหม่ เช่น การกระทำผิดทางออนไลน์ ปัญหาหลพิษ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และโรคอุบัติใหม่ซึ่งส่งผลกระทบในวงกว้างไม่ใช่แค่ประเทศไทยแต่นับเป็นปัญหาระดับโลก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 กระทบต่อความปลอดภัย การดำรงชีวิต และคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกคนในประเทศอย่างรุนแรง และมีแนวโน้มต่อเนื่อง ถึงแม้รัฐบาลพยายามออกมาตรการและข้อปฏิบัติที่เข้มข้นและรัดกุมในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของโรค เพื่อควบคุมจำนวนผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วย และผู้เสียชีวิตจากโรคระบาด อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังไม่ได้คลี่คลายลงแต่กลับมีความรุนแรงมากขึ้นทุกวัน หลายฝ่ายได้แสดงความกังวลและให้ข้อเสนอแนะต่อการแก้ปัญหาในภาวะวิกฤตนี้ซึ่งแต่ละปัญหามีโครงสร้างและกลไกที่ส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน ได้แก่ ปัญหาโครงสร้างและระบบด้านการแพทย์และสาธารณสุข คุณภาพชีวิต ความเหลื่อมล้ำ เศรษฐกิจ การเงินและการลงทุน การศึกษาและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ประเด็นความท้าทายด้านความสามารถของการบริหารประเทศในภาวะวิกฤต นอกจากการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคตามมาตรการและข้อปฏิบัติดังกล่าวแล้ว (1) รัฐบาลจำเป็นต้องจัดหาและให้บริการวัคซีนที่มีประสิทธิภาพอย่างเร่งด่วน ทันเวลา และทั่วถึงแก่ประชาชนและบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขทุกคนในประเทศ (2) รัฐบาลจำเป็นต้องลงทุนและสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง นอกจากนี้ ควรมีการติดตามและประเมินผลของการปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง เพื่อนำมาปรับปรุงให้การทำงานลักษณะดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์การควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

1.6) ประเด็นความท้าทายทางการเมือง สภาพแวดล้อมทางการเมืองที่เป็นประเด็นท้าทายต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาวในประเด็นหลัก ดังนี้

1.6.1) ความขัดแย้งและการไร้เสถียรภาพทางการเมือง มิติในเรื่องของความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นนั้น ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการพัฒนาประเทศในเกือบทุกมิติ เพราะความขัดแย้งและความไร้เสถียรภาพทางการเมืองจะส่งผลให้การดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ ไม่สามารถทำได้อย่างต่อเนื่องและส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคม การผลักดันยุทธศาสตร์โดยเฉพาะในประเด็นที่ต้องการความต่อเนื่องในระยะยาวจะเป็นอุปสรรค ดังนั้น การดำเนินการลดเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดความ

ขัดแย้งและการไร้เสถียรภาพทางการเมือง จึงเป็นประเด็นท้าทายในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของประเทศ

1.6.2) ความท้าทายในเรื่องของความหลากหลายทางอุดมการณ์ทางการเมือง ประเด็นนี้将有ความเชื่อมโยงกับความท้าทายในเรื่องความขัดแย้งและความไร้เสถียรภาพทางการเมือง การที่สังคมมีความหลากหลายมากขึ้นในเชิงอุดมการณ์ทางการเมืองทำให้การดำเนินการต่าง ๆ จะต้องพิจารณาถึงการสร้างแนวทางการอยู่ร่วมกันและการยอมรับความหลากหลายที่เกิดขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งต่าง ๆ ดังนั้น การสร้างกติกาและวิธีการแสดงออกทางความคิดเห็นผ่านสังคมที่ใช้สื่อทางสังคมเป็นเครื่องมือจะเป็นมาตรการที่สำคัญการสร้างวุฒิภาวะและความรับผิดชอบของสังคมในการใช้สื่อทางสังคมจึงเป็นประเด็นท้าทายในการดำเนินการของภาครัฐในอนาคต

1.6.3) การเมืองที่เกี่ยวกับโรคระบาด เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้ และในอนาคตอีกระยะหนึ่งที่รัฐจะต้องดำเนินการรับมือกับภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่น ๆ หลายเรื่อง เช่น การว่างงาน การเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ กลุ่มเปราะบางทางสังคม การสร้างสมดุลของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นผลกระทบจากการเกิดโรคระบาด ทั้งปัญหาในเรื่องของสุขภาพและสุขภาพของสังคมทั้งทางกายและจิตใจ ปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่เป็นผลกระทบจากโรคระบาด ปัญหาความขัดแย้งในสังคม ทั้งเรื่องความเห็นความเชื่อในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นประเด็นท้าทายในเชิงนโยบายต่อรัฐในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศในระยะยาว

2) ข้อเสนอแนะและแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

จากการวิเคราะห์ประเด็นความท้าทายข้างต้นตามหลักวิชาการ การขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดผลสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ จึงจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจและการวางแผนพัฒนาประเทศในอนาคตได้ โดยข้อเสนอแนะและแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินการนี้ จะกล่าวถึงปัญหาหรือข้อจำกัดของการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากระบวนสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามแผนแม่บทฯ ดังนี้

2.1) สภาพปัญหาในการดำเนินการปัจจุบัน การจะพัฒนาระบบใดขึ้นมาใช้ในการปฏิบัติงานนั้นจำเป็นต้องเข้าใจถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนเพื่อสร้างข้อเสนอแนะที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและช่วยให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพพิจารณาถึงปัญหาในการดำเนินการเรื่องตัวชี้วัดประกอบด้วยปัญหาใน 2 ระดับด้วยกันคือ

2.1.1) ปัญหาในระดับนโยบาย ปัญหาระดับนโยบายเป็นปัญหาของโครงสร้างระบบการวางแผนในภาพรวมซึ่งเป็นปัญหาการจัดระบบการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดรวมถึงทิศทางและนโยบายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยปัญหาย่อย ๆ ดังนี้

(1) ปัญหาความเป็นเอกภาพของระบบตัวชี้วัดของประเทศ ซึ่งจากการทบทวนการจัดทำตัวชี้วัดของประเทศ พบว่า มีตัวชี้วัดที่มุ่งวัดผลเป็นจำนวนมาก ตัวชี้วัดที่เป็นสากล เช่น ตัวชี้วัดตามการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของการจัดลำดับขององค์การสหประชาชาติ

(E - Government Development Index: EGD) ดัชนีนิติธรรม (The Rule of Law Index) ดัชนีการรับรู้การทุจริต หรือ CPI (Corruption Perceptions Index: CPI) เป็นต้น นอกจากนี้ ตัวชี้วัดระดับชาติที่มีการกำหนดขึ้นเพื่อใช้วัดภายในประเทศ เช่น การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ตัวชี้วัดระดับองค์กรหรือตัวชี้วัดระดับหน่วยงานที่แต่ละหน่วยงานกำหนดขึ้นเพื่อใช้วัดผลสำเร็จในการทำงานของหน่วยงาน เช่น ตัวชี้วัดตามแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2563 - 2565 ตัวชี้วัดตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 และตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของกระทรวงยุติธรรม เป็นต้น การจัดทำตัวชี้วัดของประเทศที่มุ่งวัดผลเป็นจำนวนมากทำให้เกิดปัญหา คือ (1) มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก (2) ตัวชี้วัดบางตัวมีความซ้ำซ้อนกัน บางส่วนมีความคาบเกี่ยวกันหรือมีความซ้ำกัน (3) ตัวชี้วัดบางส่วนใช้แทนกันได้ (4) ตัวชี้วัดบางส่วนมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง จึงส่งผลต่อความเป็นเอกภาพของระบบตัวชี้วัดว่า การวัดผล การดำเนินการจะมุ่งเน้นในเรื่องใด ทั้งนี้ การสร้างระบบตัวชี้วัดที่เชื่อมโยงเป็นเอกภาพจะทำให้การดำเนินการในการวัดผลการปฏิบัติงานของประเทศตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมีความชัดเจนและมีความเข้าใจตรงกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

(2) ปัญหาการทำงานที่เชื่อมโยงกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัด

หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเรื่องตัวชี้วัดมีจำนวนมาก ได้แก่ หน่วยงานในระดับนโยบายที่ทำหน้าที่ในการกำหนดตัวชี้วัดให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ นำไปปฏิบัติ เช่น สศช. กำหนดตัวชี้วัดในภาพรวมตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนดตัวชี้วัดในระดับหน่วยงาน เช่น ตัวชี้วัด PMQA ตัวชี้วัดตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ ตัวชี้วัดการประเมินองค์กร ตลอดจนการกำหนดตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ซึ่งเป็นการต่อรองระหว่างหน่วยงาน ฯลฯ รวมถึงหน่วยงานในระดับปฏิบัติ ทำหน้าที่ดำเนินการให้เกิดผลตามตัวชี้วัดที่กำหนด ทั้งนี้ แต่ละหน่วยงานทำหน้าที่ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ในลักษณะต่างคนต่างทำ การทำงานที่เชื่อมโยงหรือประสานงานกัน ในลักษณะของการบูรณาการที่แต่ละองค์กรการทำงานเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน นโยบายที่จะผลักดันหรือขับเคลื่อนนโยบายใดนโยบายหนึ่งยังไม่ได้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในส่วนนี้จะส่งผลถึงปัญหาในส่วนต่อไป

(3) ปัญหาการเมืองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ เป็นปัญหา

ที่เกิดจากการต้องทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการขับเคลื่อนตัวชี้วัดทั้งระบบ ทั้งในส่วนของอำนาจในการกำหนดตัวชี้วัด การกำหนดเป้าหมาย การวัดผลสำเร็จของหน่วยงาน การให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยกตัวอย่าง สศช. เป็นผู้กำหนดตัวชี้วัดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แต่หน่วยงานที่เป็นหน่วยปฏิบัติ คือส่วนราชการ กระทรวง กรมต่าง ๆ เป็นผู้รวบรวมจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด หากตัวชี้วัดนั้นมีความสอดคล้องหรือหน่วยงานมีข้อมูลอยู่แล้วก็สามารถดำเนินการได้ทันที โดยเป็นการประสานข้อมูลเท่านั้น แต่หากเป็นตัวชี้วัดที่ไม่เคยมีมาก่อน ไม่เคยจัดเก็บ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดใหม่ ส่วนราชการระดับปฏิบัติอาจคิดว่าเป็นความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นมา และอาจรู้สึกว่าจะไม่ใช่หน้าที่หลักที่ต้องรับผิดชอบแต่ควรเป็นงานของ สศช. มากกว่า

(4) ปัญหากระบวนการให้รางวัลและการลงโทษ หากการดำเนินการของหน่วยงานได้หรือไม่ได้ผลตามที่กำหนดไว้ ระบบการให้รางวัลและการลงโทษที่กำหนดไว้ในปัจจุบันไม่ได้เชื่อมโยงกับการประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำและการวัดผลตามตัวชี้วัดอย่างจริงจัง

2.1.2) ปัญหาในระดับหน่วยงานนโยบายไปปฏิบัติ ปัญหาในระดับหน่วยปฏิบัติเป็นปัญหาในระดับหน่วยงานตามหน้าที่ระดับกระทรวง กรม ซึ่งมีหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และมีความเกี่ยวข้องกับการวัดผลการดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานมีหลายประการดังนี้

(1) ปัญหาด้านตัวชี้วัด

(1.1) การขาดความชัดเจนของตัวชี้วัด เนื่องจากการมีตัวชี้วัดจำนวนมาก การมีตัวชี้วัดที่หลากหลาย รวมถึงปัญหาการขาดเอกภาพของตัวชี้วัด (การขาดความเชื่อมโยงในลักษณะของแผนที่ยุทธศาสตร์ของตัวชี้วัด ตั้งแต่ระดับบนสุดจนถึงล่างสุดหรือระดับปฏิบัติในแบบ Strategic Map) ทำให้หน่วยงานปฏิบัติมีตัวชี้วัดที่หน่วยงานต้องดำเนินการหรือปฏิบัติเป็นจำนวนมาก หลายส่วนสร้างความสับสน และองค์การไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการในเรื่องใด ซึ่งในบางกรณี พบว่า หน่วยงานพิจารณาจากสิ่งที่หน่วยงานดำเนินการอยู่และพยายามนำผลที่ได้ไปปรับให้เข้ากับตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่ได้รับมา ไม่ได้เกิดการทบทวนในการดำเนินการอย่างจริงจัง ปัญหาส่วนนี้เป็นผลของปัญหาในเชิงนโยบายที่เกิดจากการขาดเอกภาพ มีหลายหน่วยงานที่ทำงานแบบต่างคนต่างทำ รวมถึงปัญหาการเมืองของตัวชี้วัดและการไม่มีระบบรางวัลและการลงโทษ ส่งผลให้เกิดปัญหาของความไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ การไม่ให้ความสำคัญการใช้ตัวชี้วัดที่มีอยู่เพื่อนำไปปรับใส่ตัวชี้วัดอื่น รวมถึงปัญหาที่เกิดภาระงานแก่หน่วยงานที่ปฏิบัติ

(1.2) ปัญหาด้านค่านิยมของตัวชี้วัด การมีตัวชี้วัดจำนวนมากซึ่งมีความเป็นนามธรรมสูง ทำให้การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวไม่มีความชัดเจนหรือเก็บข้อมูลได้ยาก การวัดผลการดำเนินการจึงทำได้ยาก (ส่วนนี้จะโยงกับข้อเสนอการสร้างค่านิยมในตัวชี้วัดต่าง ๆ ให้ชัดเจนระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) เช่น ร้อยละของเด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น

(2) ปัญหาด้านข้อมูล

(2.1) ปัญหาของการเก็บข้อมูล ตัวชี้วัดจำนวนหนึ่งยังไม่มีมีการเก็บข้อมูลสำหรับวัดผลสำเร็จ ซึ่งอาจเป็นตัวชี้วัดใหม่ที่กำหนดขึ้น จึงทำให้ยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเก็บข้อมูล ตัวชี้วัดเหล่านี้มีในแทบทุกด้านของแผนยุทธศาสตร์

(2.2) ปัญหาของหน่วยงานเจ้าของข้อมูล หน่วยงานหลายหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูลและขับเคลื่อนการดำเนินการตามตัวชี้วัด ขาดการร่วมกันทำงานตั้งแต่แรก และขาดการกำหนดบทบาทร่วมกันที่ชัดเจน ในปัจจุบันลักษณะการทำงานร่วมกันยังคงเป็นการต่างคนต่างทำ และขาดการเชื่อมโยงหรือประสานกัน เช่น ตัวชี้วัดสัดส่วนของกฎหมายที่ได้รับการทบทวนแก้ไข ปรับปรุง และ/หรือยกเลิกให้มีเนื้อหาที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ตัวชี้วัดสัดส่วนการนำเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อจำนวนกฎหมาย ตัวชี้วัดจำนวนเรื่อง

ที่มีการใกล้เคียงตามพระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ตัวชี้วัดระยะเวลาที่ลดลง ในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ตัวชี้วัดอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวก ที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใส ความสะดวกและรวดเร็ว ฯลฯ บรรดาตัวชี้วัดเหล่านี้ เป็นตัวชี้วัดที่มีความคาบเกี่ยวกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและการบริหารงานยุติธรรมจำนวนมาก เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานกิจการ ยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาท กรมบังคับคดีกระทรวงยุติธรรม เป็นต้น ทำให้การ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและจัดทำข้อมูลต้องมีเอกภาพและต้องใช้อุปกรณ์การอย่างมากจึงจะสำเร็จได้

(2.3) ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลเพื่อสะท้อนผลการดำเนินการตามตัวชี้วัด

(หรือตอบสนองตัวชี้วัด) ข้อมูลที่ใช้ในการวัดผลสำเร็จของการดำเนินการมีข้อมูล 3 ประเภทคือ (1) ข้อมูล ที่เป็นผลการดำเนินการ งานที่เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหรือการดำเนินการปกติ (Administrative Data) ข้อมูลในส่วนนี้เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน หรือเป็นสถิติทางทะเบียนซึ่งหน่วยงานจะมีการบันทึกเก็บข้อมูลการดำเนินการอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว เช่น สถิติเรื่องร้องเรียนการกระทำผิด สถิติ จำนวนกฎหมายที่เสนอโดยประชาชน สถิติจำนวนคดีทุจริตในภาพรวม สถิติจำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ ภาครัฐที่ถูกชี้มูลเรื่องวินัย (ทุจริต) จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ถูกชี้มูลว่ากระทำการทุจริต จำนวน คดีทุจริตที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น (2) ข้อมูลประเภทที่เป็นการสำรวจความคิดเห็น หรือทัศนคติ (Public Survey) ข้อมูลในส่วนนี้ต้องมีการเก็บข้อมูลจากการทำแบบสำรวจเป็นระยะ ๆ เช่น การสำรวจความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ การสำรวจดัชนีความผูกพันของบุคลากรภาครัฐ การสำรวจระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น และ (3) ข้อมูลที่เป็นการสำรวจ ของการวัดข้อมูลที่เป็นตัวชี้วัดระดับนานาชาติ ข้อมูลในส่วนนี้อาจต้องมีการซื้อข้อมูลเพื่อนำมาใช้ ซึ่งระบบ การจัดเก็บข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ในการดำเนินการเรื่องตัวชี้วัดของไทยยังไม่มีการจัดระบบในส่วนนี้ ข้อมูล ประเภทที่เป็นข้อเท็จจริงและผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้น หน่วยงานเจ้าของเรื่องจะเป็นผู้จัดเก็บ หรือมีข้อมูลอยู่แล้วเพียงแต่ต้องทำระบบการจัดเก็บให้ชัดเจน ไม่สร้างความสับสนกับหน่วยงานที่ดำเนินการ ส่วนข้อมูลที่เป็นการสำรวจความเห็นหรือทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้รับบริการนั้นปัจจุบันยังไม่มี การจัดระบบในการจัดเก็บข้อมูล โดยมักให้หน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้จัดทำข้อมูล ทำให้เกิดปัญหาในเรื่อง ของบทบาทที่ทับซ้อนกันของหน่วยงาน กล่าวคือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานสำรวจผลการดำเนินงานของตนเองอาจมี ปัญหาเรื่องความเป็นกลางและความน่าเชื่อถือของข้อมูลหรือผลงาน ส่วนสุดท้ายข้อมูลที่ต้องจัดหาหรือซื้อ จากหน่วยงานภายนอก อาจต้องมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดซื้อข้อมูลดังกล่าว เช่น ดัชนีรัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ในการจัดลำดับขององค์การสหประชาชาติ ระดับ Digital Government Maturity Model (Gartner) เป็นต้น

จากสภาพปัญหาในการจัดทาระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดจะเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมีความเชื่อมโยงกันทั้งปัญหาในระดับนโยบายและปัญหาในระดับหน่วยงานปฏิบัติ การจัดทำ ระบบสถิติข้อมูลตัวชี้วัดทำให้การขับเคลื่อนตัวชี้วัดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติยังคงมีความล่าช้า และมีความท้าทายต่อหน่วยงานระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ

2.2) ข้อเสนอแนะในการจัดระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับข้อเสนอแนะในการจัดระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดประกอบด้วยข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย และข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติ ดังนี้

2.2.1) ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย เพื่อเป็นการเสนอแนวทางและแก้ปัญหา ระดับนโยบายดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

(1) การสร้างเอกภาพและจัดระบบตัวชี้วัดในภาพรวม เป็นการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดระดับต่าง ๆ การจัดให้มีชุดของตัวชี้วัดที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (หากเป็นไปได้ ควรกำหนดในลักษณะแผนที่ยุทธศาสตร์ของตัวชี้วัดและอาจทำเป็น Single Platform เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดถือปฏิบัติ) ไม่เกิดความซ้ำซ้อนของตัวชี้วัดระดับต่าง ๆ และไม่ทำให้มีตัวชี้วัดที่หน่วยงานต้องดำเนินการมากเกินไปจนความจำเป็นซึ่งการสร้างระบบตัวชี้วัดที่มีเอกภาพและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้อาจทำได้โดย

(1.1) การกำหนดแผนที่ตัวชี้วัดในลักษณะ Top Down ที่กำหนดมาจากยุทธศาสตร์แล้วให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ โดยแต่ละหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดและดำเนินการเกี่ยวกับตัวชี้วัดต้องยึดถือและนำไปปฏิบัติให้เป็นแนวเดียวกัน การใช้วิธีนี้ทำให้ระบบตัวชี้วัดเป็นเอกภาพและมีทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ผู้ที่กำหนดตัวชี้วัดต้องเป็นผู้ที่สามารถสั่งการหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดให้นำไปปฏิบัติ เช่น รองนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลด้านระบบราชการ สำนักงาน สศช. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานงบประมาณ เป็นต้น

(1.2) การใช้รูปแบบการให้อำนาจหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Power Equalization) โดยการมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดร่วมกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมในการสร้างแผนที่ยุทธศาสตร์ของตัวชี้วัดร่วมกัน และให้แต่ละส่วนงานรับหน้าที่ในการนำไปปฏิบัติ วิธีการนี้ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในระบบตัวชี้วัดทั้งหมดและเกิดความเป็นเจ้าของตัวชี้วัดที่ร่วมกันกำหนด

(2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัด ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดให้ชัดเจนเพื่อลดความซ้ำซ้อนและสร้างความร่วมมือกันของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สศช. เป็นหน่วยระดับนโยบายกำกับตัวชี้วัดในภาพรวม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) เป็นหน่วยประเมินผล สำนักงานงบประมาณเป็นหน่วยพิจารณาแผนและงบประมาณตลอดจนเงินรางวัลสูงใจให้หน่วยงาน สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) เป็นหน่วยที่ทำหน้าที่ประสานและขับเคลื่อนตัวชี้วัดที่เป็นตัวชี้วัดร่วม ฯลฯ เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันและไม่ซ้ำซ้อน

(3) การจูงใจด้วยรางวัลและการให้ทุนให้โทษแก่หน่วยงาน ควรมีการพิจารณาถึงมาตรการในการให้รางวัลและการให้ทุนให้โทษจากผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบตัวชี้วัดแต่ละด้าน เพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างความรับผิดชอบ (Accountability) ของหน่วยงานที่จะดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

2.2.2) ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติ เพื่อเป็นการเสนอแนวทางและหาทางจากสภาพปัญหาในระดับปฏิบัติของการจัดระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วนั้น ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติมีดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบตัวชี้วัดหรือร่วมรับผิดชอบ
ในการดำเนินการตามตัวชี้วัดให้มีความชัดเจน การมีระบบสถิติข้อมูลตัวชี้วัดที่มีเอกภาพที่ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงแนวทางในการดำเนินงาน

(2) การกำหนดคานียามของตัวชี้วัดที่ใช้ให้มีความชัดเจนและเข้าใจ
ตรงกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากตัวชี้วัดจำนวนหนึ่งมีลักษณะที่เป็นนามธรรม วัดผลสำเร็จได้ยาก และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจไม่ตรงกันหรือมีวิธีการวัดที่ต่างกัน

(3) ระบบการจัดเก็บสถิติข้อมูลของแต่ละหน่วยงานจัดเก็บควรแยก
ตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

(3.1) ข้อมูลที่เป็นผลการดำเนินการของหน่วยงานควรให้เป็นหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงาน ที่รับผิดชอบหรือมีหน้าที่โดยตรงในเรื่องนั้น ๆ (ส่วนนี้เป็นข้อมูลทางการบริหารเป็นหลัก)

(3.2) ข้อมูลที่เป็นการสำรวจ เช่น ระดับความพึงพอใจ ทัศนคติ ควรมอบหมายให้สำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการในการจัดเก็บข้อมูล เพราะการให้หน่วยงานที่ปฏิบัติจัดทำการสำรวจจะเกิดปัญหาการขัดกันของผลประโยชน์หรือการขัดกันของบทบาท อาจเกิดอคติได้ง่าย มีผลต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล หรือส่งผลต่อความเชื่อถือของสังคมที่มีต่อข้อมูลดังกล่าว

(3.3) ข้อมูลที่เป็นข้อมูลในระดับนานาชาติหรือข้อมูลที่มีการสำรวจหรือมีหน่วยงานในระดับสากลที่ทำหน้าที่เก็บข้อมูลอาจจะต้องมีการจัดซื้อข้อมูล ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดซื้อข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวัดผลการดำเนินการของไทย

(4) การเก็บข้อมูลสำหรับตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นใหม่และไม่เคยมีการ
เก็บข้อมูลดังกล่าวมาก่อน ควรมีการกำหนดแนวทางการเก็บข้อมูลและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเก็บข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นปีฐานสำหรับการใช้ในการกำหนดเป้าหมายของตัวชี้วัดในปีต่อ ๆ ไป

3) ข้อเสนอแนะติดตามประเมินผลการดำเนินงานตาม SDGs

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals; SDG) จัดทำขึ้นโดยองค์กรสหประชาชาติ (United Nations; UN) ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญอิสระของหลาย ๆ ประเทศ เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกต่อเนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ตั้งแต่เดือนกันยายนปี 2015 ถึงเดือนสิงหาคม 2030 ครอบคลุมระยะเวลา 15 ปี มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) ความครอบคลุมทางสังคม (Social Inclusion) และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection) ประกอบไปด้วย 17 เป้าหมาย (SDG Goals) 169 เป้าหมายย่อย (SDG Targets) มีตัวชี้วัด (SDG Indicators) ทั้งหมด 247 ตัวชี้วัด โดยเป็นตัวชี้วัดที่ไม่ซ้ำ 231 ตัวชี้วัด เพื่อใช้ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนาซึ่งสามารถจัดกลุ่ม SDGs ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกัน

ใน 5 มิติ (5P) โดยอันดับและคะแนนของประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้นจากผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ผ่านมาในปี 2016 – 2021 อย่างไรก็ตาม ในปี 2021 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 43 มีค่าคะแนน SDG index เท่ากับ 74.2 ซึ่งอันดับและคะแนนตกลงเล็กน้อยจากปีก่อน โดยประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 41 และมีค่าคะแนน SDG Index เท่ากับ 74.5

ที่มา : รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการพัฒนาระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดผลการดำเนินงานในแต่ละเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนพบว่า ในปี 2021 ประเทศไทยมีเป้าหมายวิกฤต (Critical goals) เพิ่มขึ้น 3 เป้าหมายวิกฤต จากปีก่อนที่มีเป้าหมายวิกฤตเพียง 2 เป้าหมาย (เป้าหมายที่ 3 และ 10) ทำให้มีจำนวนเป้าหมายวิกฤตในปี 2021 รวมทั้งสิ้น 5 เป้าหมาย ได้แก่ **เป้าหมายที่ 2 Zero Hunger** ขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ส่งเสริมเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน **เป้าหมายที่ 3 Good Health and well-being** รับรองการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนทุกช่วงอายุ **เป้าหมายที่ 10 Reduced Inequalities** ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ **เป้าหมายที่ 14 Life Below Water** อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเลเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และ**เป้าหมายที่ 15 Life on Land** ปกป้องฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน

สถานะของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแต่ละเป้าหมายในปี 2021 (SDG report, 2021)

- คือ สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (สีเขียว)
- คือ ยังคงมีความท้าทายอยู่ (สีเหลือง)
- คือ ยังคงมีความท้าทายอย่างมีนัยสำคัญ (สีส้ม)
- คือ อยู่ในสถานะวิกฤต (สีแดง)
- ↑ คือ ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถบรรลุผลสำเร็จ (ลูกศรชี้ขึ้น สีเขียว)
- ↗ คือ ผลการดำเนินงานดีขึ้นพอสมควร แต่ยังไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ลูกศรชี้ขึ้นเฉียงขวา สีเหลือง)
- คือ ผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50% ของอัตราเป้าหมายที่ต้องการ (ลูกศรชี้ขวา สีส้ม)
- ↓ คือ ผลการดำเนินงานลดลง (ลูกศรชี้ลง สีแดง)
- คือ ไม่มีข้อมูลแนวโน้มของตัวชี้วัด (จุด สีเทา)

ที่มา : รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการการพัฒนาระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์และแผนแม่บทฯ สามารถสะท้อนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ประกอบกับคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) สามารถบูรณาการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ได้ ทางสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายย่อยของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับเป้าหมายระดับแผนย่อยของแผนแม่บทฯ อันนำไปสู่การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยให้สามารถบรรลุ ทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ได้ในคราวเดียวกันได้

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนเป้าหมาย SDG ของประเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงานของประเทศ จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) การคิดคะแนนของ SDG เป็น Moving Average ซึ่งหากทุกประเทศมีการปรับปรุงการดำเนินงานที่ทำให้คะแนนสูงขึ้น แสดงว่าประเทศไทยอาจจะต้องทำงานหนักมากขึ้นในแต่ละปี รวมไปถึงเป้าหมายวิกฤต ซึ่งหากใช้ Moving Average ก็จะทำให้การดำเนินงานให้พ้นการเป็นเป้าหมายวิกฤตมีความท้าทายมากขึ้น

2) ตัวชี้วัดภายใต้ SDG มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละปี รวมถึงจำนวนสมาชิกขององค์การสหประชาชาติที่อาจมีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะประเทศที่มีปัญหาซึ่งมักเป็นประเทศที่มีคะแนนน้อยที่อาจมีการถอนตัว จะทำให้คะแนนเฉลี่ยของเป้าหมายนั้นสูงขึ้นและส่งผลต่อการขยับอันดับของประเทศ

3) ตัวชี้วัด 231 ตัวตาม SDG ไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการประเมินทุกตัว แต่จะเลือกตัวชี้วัดที่มีความพร้อมด้านข้อมูลของหลาย ๆ ประเทศภายใต้ 169 เป้าประสงค์ มาใช้ในการประเมิน ดังนั้นการดำเนินงานเพื่อปรับปรุง Challenged Indicators ควรจะยึดตามเป้าประสงค์ ตลอดจนการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในระดับนานาชาติ ซึ่งจะช่วยในการคาดการณ์ตัวชี้วัดที่จะถูกใช้ในการประเมิน รวมไปถึงเลือกตัวชี้วัดที่จะดำเนินการปรับปรุงที่มีความเหมาะสมกับทรัพยากรที่จำเป็นในการขับเคลื่อนซึ่งน่าจะช่วยยับยั้งผลการดำเนินงานให้ดีขึ้น

4) เปรียบเทียบ (Benchmark) สถานการณ์และผลการดำเนินงานกับประเทศที่มีอันดับเหนือกว่าในแต่ละเป้าหมาย โดยเฉพาะตัวชี้วัดท้าทาย (Challenged Indicators) หรือตัวชี้วัดวิกฤต (Critical Indicators)

5) นอกจากการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนตามเป้าหมาย SDG แล้ว ควรเอาตัวชี้วัดตาม SDG ไปเปรียบเทียบกับสถานการณ์ในประเทศและในภูมิภาค เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาหรือโครงการเร่งด่วน ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานดังกล่าวเกิดประโยชน์สูงสุด

6) ต้องพัฒนาระบบติดตาม ประเมินผล และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ SDG แต่ละเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อการประเมินคะแนน SDG ที่ถูกต้องและสะท้อนให้เห็นสถานการณ์จริง ตลอดจนการกำหนด Proxy ที่ใช้ในการประเมินในกรณีที่เป้าหมายนั้นไม่มีข้อมูลที่ใช้ประเมินได้โดยตรง

7) สร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อช่วยกันปรับปรุงการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ Challenged Indicator โดยเฉพาะการกำหนดนโยบายหรือแผนงานให้กับหน่วยงานรับผิดชอบกับ SDG แต่ละเป้าหมาย

ส่วนที่ 3

สาระสำคัญ

แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้กำหนดแนวทาง/มาตรการ แผนงาน/โครงการ และหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รายเป้าหมายย่อย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้อง เชื่อมโยง หรือบูรณาการการทำงานร่วมกัน นำไปสู่การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้ เป้าหมายย่อยและตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ดังนี้

เป้าหมายย่อย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน	
		หลัก	สนับสนุน
4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียน ที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573	4.1.1 (1) ร้อยละของเด็กในวัยเรียนชั้น ป.3 ที่มีทักษะการอ่านและการคำนวณ ขั้นพื้นฐาน	สพฐ.	- ศธ. (สพฐ./สช.) - อว. - มท. (สธ.)
	4.1.1 (2) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	สทศ.	- อปท. - เมืองพัทยา - พม. - วธ. (สพศ.) - ม.การกีฬาฯ
	4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย	ศธ. (สป.)	- กทม. - ตชด. - พศ.
4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573	4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ	พม.	- ศธ. (สพฐ./สช.) - มท. (สธ.) - อปท.
	4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุ เข้าเรียนระดับประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ	ศธ. (สป.)	- เมืองพัทยา - สธ. - อว. - กทม. - ตชด. - รง.

เป้าหมายย่อย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน	
		หลัก	สนับสนุน
4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัย ที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	4.3.1 (1) อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา)	ศธ. (สป.)	- ศธ.(สพฐ./สอศ./สช./กศน.) - ม.การกีฬาฯ - วธ. (สบศ.)
	4.3.1 (2) อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา	อว.	- กท. (กรมยุทธฯ) - มท. (สธ.) - อปท.
4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิค และอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573	4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ	สสช.	- ศธ. - อว. - มท. - พม. - อปท. - เมืองพัทยา - รง. - กทม.
4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษา และการฝึกอาชีพทุกระดับ อย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573	4.5.1 (1) ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	ศธ. (สกศ.)	- ศธ. (สพฐ./สอศ./สช./กศน.) - อว. - มท. (สธ.)
	4.5.1 (2) ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	สสช.	- อปท. - เมืองพัทยา - พม. - วธ. (สบศ.)
	4.5.1 (3) ดัชนีความเท่าเทียมตามพื้นที่ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	สสช.	- ม.การกีฬาฯ/รร.กีฬา - กทม. - ตชด.

เป้าหมายย่อย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน	
		หลัก	สนับสนุน
4.6 สร้างหลักประกันว่า เยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ ทั้งชายและหญิง ในสัดส่วนสูง สามารถ อ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	4.6.1 (1) อัตราการอ่านออกเขียนได้ ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	สสช.	- ศธ. - อว. - มท.(สธ.) - อปท. - เมืองพัทยา
	4.6.1 (2) อัตราการมีทักษะด้านการ คำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	สสช.	- พม. - รง. - กทม.
	4.6.1 (3) อัตราการอ่านออกเขียนได้ และมีทักษะด้านการคำนวณ ของประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป	สสช.	
4.7 สร้างหลักประกันว่า ผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับ ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึง การศึกษาสำหรับ การพัฒนาที่ยั่งยืน และการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค ระหว่างเพศ การส่งเสริม วัฒนธรรมแห่งความสุข และการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความ หลากหลายทางวัฒนธรรม และการที่วัฒนธรรม มีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนา ที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573	4.7.1 (1) ระดับการดำเนินการกำหนด เรื่อง การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบาย การศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/ พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผล นักเรียน	ศธ. อว.	- ศธ. (สทศ./ สพฐ./สอศ./ สช./ กศน.) - อว. - ทส. - มท. (สธ.) - อปท. - เมืองพัทยา
	4.7.1 (2) การจัดกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะ เกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนา ที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เสริมหลักสูตร)	ศธ. อว.	- พม. - วธ. (สบศ.) - ม. การกีฬา/ รร.กีฬา - กทม. - ตชด.

เป้าหมายย่อย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน	
		หลัก	สนับสนุน
4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน	4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง) (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำมาสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))	ศธ. อว.	- ศธ. (สอศ./สช./กศน.) - อว. - พม. - ม.การกีฬาฯ - มท. (สธ.) - อปท. - เมืองพัทยา - วธ. (สบศ.) - ตชด. - กทม.
4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ในประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2563	4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา สำหรับประเทศกำลังพัฒนา และประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	กต.	- ศธ. - อว. - กค.

เป้าหมายย่อย	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน	
		หลัก	สนับสนุน
4.c เพิ่มจำนวนครูที่มี คุณวุฒิ รวมถึงการ ดำเนินการผ่านความร่วมมือ ระหว่างประเทศในการ ฝึกอบรมครูในประเทศ กำลังพัฒนา โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในประเทศพัฒนา น้อยที่สุด และรัฐกำลัง พัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573	4.c.1 สัดส่วนของครูที่มีคุณวุฒิเหมาะสม ในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตาม ระดับการศึกษา ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการ ฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่าง ช่วงที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้อง ของแต่ละประเทศ (1) ก่อนประถมศึกษา (2) ประถมศึกษา (3) มัธยมศึกษาตอนต้น (4) มัธยมศึกษาตอนปลาย	ศธ. (สกศ.)	- ศธ. (สป./ สพฐ./สช.) - อว. - ม.การกีฬาฯ - มท. (สธ.) - อปท. - เมืองพัทยา - วธ. (สพศ.) - ตชด. - กทม.

รายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (รายละเอียดย่อ)

เป้าหมายย่อย (Target) 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิง ทุกคนสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (SDG4 Roadmap) 4.1.1 (1) ร้อยละของเด็กในวัยเรียนชั้น ป.3 ที่มีทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน
4.1.1 (2) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)
4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษา (1) ระดับประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษาตอนต้น (3) มัธยมศึกษาตอนปลาย

แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
- ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (แผนแม่บท 12) - สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย - พัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 - ปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน (แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา) ฯลฯ	โครงการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล	11.3602	11.3602	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	3.1593	5.9374	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการส่งเสริมและพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิชาการ		5.5071	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมศักยภาพการแข่งขันในประชาคมอาเซียน	15.0996	13.5863	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่าน สมรรถนะด้านคณิตศาสตร์สำหรับผู้เรียน	3.1237		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการความร่วมมือการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา (STEM Education) ระหว่างประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์	0.4000	0.1000	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่สอดคล้องกับหลักสูตร	9.4446		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
	แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตรฐานสมรรถนะ)			
	โครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณและการออกแบบเทคโนโลยี	5.7251	14.2885	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ภาษาไทย		3.6200	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการยกระดับคุณภาพด้านวิทยาศาสตร์ศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ		58.7806	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนระดับอำเภอด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี	8.9330		สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	โครงการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี		5.6786	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	โครงการพัฒนาหลักสูตร สื่อ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และกระตุ้นให้เกิดและใช้ความคิดสร้างสรรค์และสามารถนำไปใช้ได้จริง	10.2845	18.8733	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	โครงการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้		1.0000	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี	7.9910	7.7433	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้	3.5796	5.0000	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
	โครงการการบริหารการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.)	15.9143	19.7453	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	โครงการการทดสอบมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ	337.7763	417.5960	สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ
	โครงการการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย ด้วยรูปแบบอัตรัดนัย	27.5500	30.8000	สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ
	โครงการการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทย ด้วยรูปแบบอัตรัดนัย	21.8500	22.5500	สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ
	โครงการพัฒนา ทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน		8.4409	สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

เป้าหมายย่อย (Target) 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (SDG4 Roadmap) 4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ

4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
- พัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย (แผนแม่บท 11) - สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย - พัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะฯ (แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา) - พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการพัฒนาเด็กปฐมวัย (แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2563 - 2570) - สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาปฐมวัยอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม - ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้ สื่อ นวัตกรรม	โครงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ		11.8970	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
	กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากิจการเด็กปฐมวัย	9.7580	47.7240	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับพื้นที่	6.0080	6.0080	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย	2.7911		สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการส่งเสริมและพัฒนากิจการเด็กปฐมวัย		1.2878	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย ระดับปฐมวัย	3.2041	4.0771	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ	7.0101	10.1980	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย	20.2918	31.8440	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
	โครงการพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการและการให้บริการสวัสดิการสำหรับเด็ก	66.0000	67.0000	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
	การพัฒนาผู้เรียนปฐมวัยตามกระบวนการของ Executive Function	0.1800		กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
การจัดการศึกษาปฐมวัย (แผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ของ ศธ.) ฯลฯ	โครงการการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย	0.3710		กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
	โครงการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอายุ 2 – 6 ปี - กิจกรรมขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	1.7577		กระทรวงสาธารณสุข
	โครงการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาเด็กปฐมวัย		17.4370	กระทรวงสาธารณสุข
	โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร		1.8273	สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
	โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเด็กปฐมวัย	1.3000	1.3000	สถาบันวิทยาลัยชุมชน
	โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย - กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย	20.2918		กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์
	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กแรกเกิด/เด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการสมวัย - ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย		18.8790	กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์
	โครงการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการดำเนินงาน ของสถานศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		1.0000	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
	โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ		5.6150	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
	โครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยศูนย์เด็กเล็กวิทยาเขต สิรินธรราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์	14.4500	11.7723	กระทรวงแรงงาน

เป้าหมายย่อย (Target) 4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (SDG4 Roadmap) 4.3.1 (1) อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา)

4.3.1 (2) อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
- ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (แผนแม่บท 12) - การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน - ปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน (แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา) - การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต - ยกระดับคุณภาพการศึกษาและสมรรถนะของกำลังคน (แผนด้านการศึกษา เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570)	โครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา	8.5932	6.9522	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการผลิตอาชีวะพันธุ์ใหม่	66.0905		สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการเงินอุดหนุนพัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาเอกชน	9.7728	11.1339	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์	40.6790	40.6790	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการบูรณาการการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนอาชีวศึกษา (fix it - จิตอาสา)	128.7000	128.7000	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน		23.9174	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)	182.2595	113.1666	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการพัฒนาหลักสูตรและประสิทธิภาพการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสำหรับโลกยุคใหม่		9.3524	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566-2570)) ฯลฯ	โครงการขับเคลื่อนความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษา ระหว่างภาครัฐและเอกชน		10.0000	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาไทยกับต่างประเทศ	7.0000	5.8220	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการยกระดับความร่วมมืออาชีวศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนา กำลังคนสมรรถนะสูง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต		9.2749	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการพัฒนาทักษะและสมรรถนะวิชาชีพกำลังคน (Up-skill, Re-skill)		74.0868	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการพัฒนาการอาชีวศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้		6.8400	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการยกระดับผลิตภาพและพัฒนากำลังคนเพื่อสร้าง ความสามารถในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม	24.0000	22.0000	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการผลิตและพัฒนาากำลังคนสนับสนุนเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก	59.2900	66.4400	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์ที่เข้าถึง โดยสะดวกถ้วนหน้าสำหรับนักเรียนพิการทุกประเภท		68.7500	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
	โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย เพื่อการจัดการเรียน การสอนในระบบเปิด (Thai-MOOC)	20.4000	20.0000	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
	โครงการผลิตและพัฒนาากำลังคนอุดมศึกษา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	224.8767	331.6431	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
	โครงการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเรียนออนไลน์	2.0000	2.0000	สถาบันวิทยาลัยชุมชน

เป้าหมายย่อย (Target) 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (SDG4 Roadmap) 4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
- การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยรุ่นแรงงาน (แผนแม่บท 11) - ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 - พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยจัดระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรม บนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพฯ (แผนแม่บท 12) - การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน (แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา) ฯลฯ	โครงการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อพัฒนา สมรรถนะคนไทย 4.0 : การส่งเสริมความร่วมมือเพื่อสร้าง ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) ในยุคดิจิทัล		2.3000	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
	โครงการพัฒนาหลักสูตรที่มีทักษะอาชีพสูงตามความต้องการ ของตลาดงาน	1.6740		สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการการบูรณาการขับเคลื่อนการเรียนรู้ทักษะอาชีพ นักเรียน นักศึกษาต้นแบบตรงกับความต้องการของชุมชน ในสาขาที่ตลาดแรงงานต้องการจังหวัดชายแดนภาคใต้		0.7701	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการมีรายได้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้		2.3088	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน	261.5000	320.0000	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการความร่วมมือการผลิตผู้ดูแลผู้สูงอายุ ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข	4.4350	6.5500	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการฝึกอาชีพโรงเรียนพระดาบส	3.4040	3.4040	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
	โครงการสืบสานวิชาชีพช่างฝีมือไทย	1.3156		สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารด้านอาชีพ	16.7040	16.7040	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ		5.0656	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการเงินอุดหนุนการฝึกอบรมเกษตรกรระยะสั้น	2.0250	2.0250	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษา ในการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ดาวเทียม (DLTV R Service)	17.4844	10.0000	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในการเป็น ผู้ประกอบการ	60.3277	60.2708	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการอาชีวะ สร้างช่างฝีมือ ตามแนวทางโรงเรียน พระดาบส	22.0080	72.4800	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการพัฒนาศักยภาพกำลังคนสู่มาตรฐานอาชีพ เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการ แห่งอนาคต		22.0000	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการพัฒนาทักษะอาชีพตามความต้องการ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ		3.0000	สถาบันวิทยาลัยชุมชน
	โครงการการพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยการบ่มเพาะธุรกิจและการนำเทคโนโลยีและงานวิจัย จากมหาวิทยาลัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์		4.3000	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
	โครงการพัฒนาศักยภาพขีดความสามารถเศรษฐกิจฐานรากด้วยการส่งเสริมและต่อยอดอาชีพสู่ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนเกษตรบนฐานนวัตกรรม		5.2000	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัยให้มีทักษะอาชีพและรายได้		197.8158	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
	โครงการส่งเสริมการสร้างอาชีพแก่เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา		12.1000	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
	โครงการฝึกอบรมแรงงานกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ	35.4950	49.9820	กระทรวงแรงงาน

เป้าหมายย่อย (Target) 4.5 จัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษา และการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (SDG4 Roadmap) 4.5.1 (1) ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)
 4.5.1 (2) ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)
 4.5.1 (3) ดัชนีความเท่าเทียมตามพื้นที่ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
- ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 - ตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย (แผนแม่บท 12) - สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัย - พัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา) ฯลฯ	โครงการขับเคลื่อนการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และความเสมอภาคระหว่างเพศ มิติด้านการศึกษา		0.3300	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
	โครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.4166	2.8479	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการทางไกลผ่านดาวเทียมวังไกลกังวล	10.0000	10.0000	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการศูนย์ดิจิทัลชุมชน	45.8840	35.0000	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	กลุ่มโครงการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา	35,710.7064	35,909.6757	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการพัฒนาคุณภาพสื่อการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต	160.1737	170.4332	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการ กศน. ปักหมุดเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา สำหรับคนพิการ		12.7912	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการทุนการศึกษาเด็กสภาวะยากลำบาก ในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือ	33.7148	33.7148	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
	โครงการฝึกอาชีพจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส	2.9700	2.0000	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร	41.4687	41.4687	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	กิจกรรมจัดสร้างแหล่งการเรียนรู้ในระดับตำบล	47.4695	47.4695	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการขับเคลื่อนนโยบายการแก้ปัญหาเด็กที่อยู่ในกระบวนการศึกษาและเด็กออกกลางคันให้เข้าสู่ระบบการศึกษา	1.8502	2.1117	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการขับเคลื่อนนโยบายการแก้ปัญหาเด็กออกนอกระบบและเด็กออกกลางคัน		10.8306	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในระดับพื้นที่	315.1753	372.6723	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล	168.3738	317.6500	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	การสนับสนุนเด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการพัฒนาสมรรถภาพ	2,641.3867	2,808.4678	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	การสนับสนุนเด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	510.6424	602.8449	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการอาชีวศึกษาเพื่อคนพิการ	15.9735	15.9735	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
	โครงการเงินอุดหนุนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับนักเรียนพิการอาชีวศึกษาเอกชน	1.1000	1.1000	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนในกลุ่มที่มีความต้องการ พิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดกรุงเทพมหานคร		3.1602	สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
	โครงการพัฒนาระบบติดตามและช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนนอกระบบการศึกษา	4.8795	5.5930	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

เป้าหมายย่อย (Target) 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (SDG4 Roadmap) 4.6.1 (1) อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

4.6.1 (2) อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

4.6.1 (3) อัตราการอ่านออกเขียนได้และมีทักษะด้านการคำนวณของประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
- จัดระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรม บนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่น ผ่านการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ อาทิ การพัฒนา การศึกษาออนไลน์แบบเปิด การพัฒนาระบบ การเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการรู้ดิจิทัล - การพัฒนาทัศนคติและแรงบันดาลใจที่อยาก เรียนรู้ การสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ และให้ผู้เรียน ได้ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว - การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้ โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม โดยเน้นการพัฒนา ทักษะดิจิทัล ทักษะการคัดกรองความรู้ (แผนแม่บท 12) ฯลฯ	โครงการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย ในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน	5.0148	6.6669	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการพัฒนาห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่	3.7000	3.5520	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ กศน. ใน 5 ภูมิภาค เป็น Co-Learning space	6.1600		สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการปรับปรุงห้องสมุดประชาชนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ (Co-Learning space)		6.1600	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	7.2118	8.0814	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	ส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ภาษาไทย ของผู้เรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้	16.0708	18.4768	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป้าหมายย่อย (Target) 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน และการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (SDG4 Roadmap) 4.7.1 (1) ระดับการดำเนินการเพื่อบรรลุ (i) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และ (ii) การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู และ (ง) การประเมินผลนักเรียน

4.7.1 (2) การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร)

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
- ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และการเสริมสร้างจิตสาธารณะ และการเป็นพลเมืองที่ดี (แผนแม่บท 10) - การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 (แผนแม่บท 11) - ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (แผนแม่บท 12) - พัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะฯ	โครงการศึกษาแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับการเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของปราชญ์ชาวบ้าน		2.5000	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
	โครงการศึกษาแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับการเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของปราชญ์ชาวบ้าน		2.3000	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
	โครงการส่งเสริมทักษะชีวิตและความเป็นพลเมือง	2.0000		สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อสร้างพื้นฐานแก่ผู้เรียนด้านการศึกษา 4 ด้าน ในระดับจังหวัด	30.2970		สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการฝึกอบรมสมาชิกยุวกาชาด หลักสูตรนวกอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม		0.1700	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
- ปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูฯ (แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา) ฯลฯ	โครงการขับเคลื่อนการสร้างองค์ความรู้ทางทะเลและมหาสมุทรและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ไปสู่การเรียนการสอนในสถานศึกษาในพื้นที่นาร่องของกระทรวงศึกษาธิการ	1.1500	1.1500	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิด้านเอชไอวีเอดส์และเพศสภาพในสถานศึกษา	0.0557	0.0156	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	กลุ่มโครงการเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา		2.6312	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสาธารณะ ความเป็นพลเมือง		79.5652	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการสร้างการตระหนักรู้บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		1.3200	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการพื้นที่การเรียนรู้สมัยใหม่ด้านนวัตกรรมวิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21	15.0000		สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย เพื่อเอื้อต่อการศึกษาและการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	3.4106	9.0542	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการเสริมสร้างระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	60.5396	40.2612	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	กลุ่มโครงการส่งเสริมภาษาต่างประเทศที่สอง ความเป็นพลเมืองในการพัฒนาสู่โรงเรียนในประชาคมอาเซียน	15.8725	43.1354	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	2.9896	4.2737	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
	โครงการโรงเรียนสีเขียว (โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน)	1.3608		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการสร้างจิตสำนึกและความรู้ในการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.0046		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการสร้างจิตสำนึกและความรู้ในการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และโครงการโรงเรียนสีเขียว (โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน)		7.6980	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการเยาวชนรักษ์พงไพร	2.7010	2.5984	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการรักษ์ป่า่าน ตามโครงการพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี บูรณาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เน้นทักษะและสมรรถนะผู้เรียนแห่งอนาคต	0.9236		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการขยายผล ต่อยอด นวัตกรรม NET ZERO “ศาสตร์แห่งการเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน” ในระดับภาคเหนือ ภายใต้โครงการรักษ์ป่า่านฯ		1.4461	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง		10.7060	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	20.0829	16.0663	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของ อปท.		18.5000	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
	โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		2.0000	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
	โครงการส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีกิจกรรมการปฏิบัติตนที่สะท้อนการมีความใส่ใจในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม		4.3700	สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
	การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู)			
	โครงการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	1.7903	1.1099	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการพัฒนาครูสอนคนพิการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัด การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับคนพิการ	2.0000	2.0000	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการพัฒนาทักษะครู กศน. ต้นแบบ การสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร	1.5000		สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการพัฒนาคุณภาพศักยภาพครูผู้ศตวรรษที่ 21	135.0000		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในถิ่นทุรกันดาร	7.8851		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์ HCEC สู่ความ ยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในศตวรรษที่ 21	15.4915		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 - กิจกรรมพัฒนาศูนย์ HCEC เพื่อเป็นฐานในการพัฒนา สมรรถนะวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 - กิจกรรมพัฒนาครูเพื่อจัดการเรียนรู้สู่ฐานสมรรถนะ		243.1630	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
	โครงการยกระดับความเป็นเลิศด้านดิจิทัลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศและเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21	17.1097	22.9467	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา	43.2895		สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนของครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและสะเต็มศึกษา ตามแนวทาง สสวท. - พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพและความรู้ความเข้าใจการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	5.1144	5.0000	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	โครงการพัฒนาครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี และบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนโครงการพระราชดำริ	2.1720	4.7869	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) - การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	10.0000	9.6000	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	135.5270	187.6649	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
	โครงการการพัฒนาครูมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดเชียงรายให้เป็น Learning Coach ผ่านการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ขับเคลื่อนด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ		7.4984	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
	(PLC) เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่ศตวรรษที่ 21			
	โครงการพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการจัดการศึกษา สำหรับผู้เรียนในกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ		0.1180	สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
	โครงการการนิเทศเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สู่การเป็นพลเมืองในยุค Disruption		1.5058	สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
	โครงการพัฒนาครูผู้สร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21		4.5000	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
	โครงการพัฒนาครูปฐมวัยเพื่อการพัฒนาสมรรถนะของเด็ก ปฐมวัย (Competency-Based Education) ในโรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด อปท.		8.5660	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
	โครงการพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21		9.0000	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
	การประเมินผลนักเรียน			
	โครงการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ	14.2384		สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการประเมินคุณภาพนักเรียนระดับการศึกษา ภาคบังคับ		5.0000	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

เป้าหมายย่อย (Target) 4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัยปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน

ตัวชี้วัด (SDG4 Roadmap) 4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำความสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
- เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา ทุกระดับ ทุกประเภท - จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับที่เหมาะสม - เพิ่มการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา ส่งเสริมภาคประชาสังคมปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชน (แผนแม่บท 12) ฯลฯ	โครงการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และการช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ	16.2000	15.0800	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการสนับสนุนค่าบริการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	41.4012	41.4012	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการสนับสนุนเสื้อผ้าและอุปกรณ์การเรียนสำหรับเด็ก และเยาวชนที่อาศัยอยู่ในถิ่นทุรกันดาร	11.2741	11.2741	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	กลุ่มโครงการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน	87.1359	544.2003	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	9.9718		สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

เป้าหมายย่อย (Target) 4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอบรมและโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (SDG4 Roadmap) 4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา จำแนกตามสาขาและประเภทการศึกษา

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
- การเสริมสร้างความร่วมมือในด้านการยกระดับการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และแรงงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของคนไทยฯ - เสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนกับนานาประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคี ไตรภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง รวมทั้งส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน (แผนแม่บท 2) ฯลฯ	โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งทุน	14.0928		สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการเงินอุดหนุนทุนการศึกษารายปีต่อเนื่องของทายาทผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	65.1440	65.1440	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	กลุ่มโครงการพัฒนาทางการศึกษากับต่างประเทศ	111.8396	134.8906	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการทุนการศึกษาเด็กสภาวะยากลำบากในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือ	33.7148	33.7148	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ระยะที่ 2	15.7500		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษขั้นพื้นฐาน
	ทุนการศึกษาภูมิทายาท	100.3100	100.3100	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษขั้นพื้นฐาน
	โครงการทุนการศึกษาพระราชทาน	0.4602		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษขั้นพื้นฐาน
	โครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาไทยกับต่างประเทศ	7.0000	5.8220	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการสนับสนุนทุนเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา	128.9847		กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
	โครงการสนับสนุนทุนเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา		222.7796	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

เป้าหมายย่อย (Target) 4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (SDG4 Roadmap) 4.c.1 สัดส่วนของครูที่มีคุณภาพเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วงที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ (1) ก่อนประถมศึกษา (2) ประถมศึกษา (3) มัธยมศึกษาตอนต้น (4) มัธยมศึกษาตอนปลาย

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
- ความร่วมมือเศรษฐกิจและความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศ - ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (แผนแม่บทฯ 12) - ปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน (แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา) ฯลฯ	โครงการพัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้		1.4156	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21		0.1000	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนสำหรับศตวรรษที่ 21	3.8595	3.8595	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
	โครงการพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศตามมาตรฐานตำแหน่ง มาตรฐานวิชาชีพ สมรรถนะวิชาชีพและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21	2.0115		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	โครงการพัฒนาสมรรถนะครูให้มีความเป็นเลิศและเชี่ยวชาญเฉพาะ (Excellent Teacher)	10.5282		สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการพัฒนาทักษะและศักยภาพการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา		51.1198	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

แนวทาง/มาตรการ	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)		หน่วยงาน
		2565	2566	
	โครงการพัฒนาครูอาชีวศึกษาให้มีความเป็นเลิศและเชี่ยวชาญเฉพาะ		9.6578	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
	โครงการพัฒนาศักยภาพครูให้มีสมรรถนะของครูยุคใหม่สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21	7.1457		สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	โครงการบริหารการผลิตครูที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (สควค.)	2.0000	3.0000	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาครูตามสมรรถนะประจำสายงาน		3.9100	สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
	โครงการฝึกอบรมครู รร.ตชด. หลักสูตรเตรียมความพร้อมความเป็นครู		4.3765	กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ส่วนที่ 4

การนำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

1. การนำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในฐานะเป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ให้บรรลุเป้าหมาย และมีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานที่คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) กำหนด ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดกรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รวมถึงพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) และกำกับ ติดตาม รายงานผลการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในภาพรวม โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นที่ปรึกษา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนกระทรวง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

2. แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน ภายใต้ (ร่าง) แผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และจัดทำ (ร่าง) แผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ รวมทั้ง กำหนดแนวทางการติดตามและรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยมีนางสาวศุริยา อมตวิวัฒน์ ที่ปรึกษาด้านต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน มีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน และมีผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ

3. แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางการดำเนินงานในระดับพื้นที่ที่สอดคล้องเชื่อมโยง และขับเคลื่อนแผนที่นำทาง SDG4 Roadmap ภาพรวมไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ภาค/กลุ่มจังหวัด (18 ภาค) และระดับจังหวัด (77 จังหวัด)

ทั้งนี้ จากกลไกการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ข้างต้น สามารถดำเนินการนำแผนปฏิบัติการฯ ไปสู่การปฏิบัติ ผ่านกลไกการขับเคลื่อนในระดับต่าง ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย ดังนี้

1) กลไกการขับเคลื่อนระดับชาติ

- 1.1) คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 1.2) คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 1.3) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง

- 1.4) คณะอนุกรรมการภาคเอกชนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 1.5) คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030

ของไทยในกรอบสหประชาชาติ

2) กลไกการขับเคลื่อนระดับกระทรวง

- 2.1) คณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

3) กลไกการขับเคลื่อนระดับพื้นที่

- 3.1) คณะทำงานขับเคลื่อนในระดับพื้นที่
 - (1) คณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด

- (2) คณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านศึกษาระดับจังหวัด

3.2) หน่วยงานภาครัฐ

- (1) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด
- (2) สำนักงานศึกษาธิการภาค/สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
- (3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา

มัธยมศึกษา

- (4) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- (5) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
- (6) กรุงเทพมหานคร
- (7) สถานศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา

3.3) หน่วยงานภาคเอกชน

- (1) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย/หอการค้าจังหวัด
- (2) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย/สภาอุตสาหกรรมจังหวัด
- (3) สถานศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา

4) ภาควิชาการพัฒนา สนับสนุนความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศและภาคีการพัฒนา ระหว่างประเทศ เพื่อร่วมขับเคลื่อนประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ปัจจัยความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ

การนำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ไปสู่การปฏิบัติ จะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลาง และระดับพื้นที่ โดยทุกหน่วยงานต้องนำกรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) แนวทาง/มาตรการ รายเป้าหมายย่อยภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ไปดำเนินการกำหนดหรือจัดทำแผนงาน/โครงการของหน่วยงาน แต่ละระดับรองรับ เพื่อให้การดำเนินงานมีความสอดคล้อง เชื่อมโยง และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทิศทางและเป้าหมาย ที่ตรงกัน มีการสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมหรือการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน มีการระดมสรรพกำลัง ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี นวัตกรรม อย่างเพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการฯ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงกำหนดบทบาทและแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. หน่วยงานส่วนกลาง

1.1 นำเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ให้ความเห็นชอบและนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มอบหมายหน่วยงานในสังกัด ให้มีความสำคัญ กับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

1.2 ชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบ ขอบเขต และแนวทางการดำเนินงาน ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้อง ตรงกัน

1.3 ประสานการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยการจัดทำแผนงาน/โครงการ และงบประมาณภาพรวม ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ

1.4 สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรอย่างเพียงพอ เหมาะสม

1.5 ส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานในระดับพื้นที่และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา ในการ ดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ ทั้งในด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม วิทยาการและการพัฒนาบุคลากร

1.6 กำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานในภาพรวม นำเสนอคณะกรรมการฯ รับทราบ และพิจารณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการปรับปรุง แก้ไขให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย

2. หน่วยงานระดับภาค/กลุ่มจังหวัด

2.1 กำหนดกรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานการขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด

2.2 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบ ขอบเขต และแนวทางการดำเนินงานให้กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด

2.3 ประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ กำหนดแผนงาน/โครงการ งบประมาณ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด ร่วมกับหน่วยงานรับผิดชอบ/เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด

2.4 ส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานในระดับพื้นที่และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา ในการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ ทั้งในด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม วิทยาการและการพัฒนาบุคลากร

2.5 ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานระดับภาค รวมทั้ง ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการปรับปรุง แก้ไขให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย

3. หน่วยงานระดับจังหวัด

3.1 กำหนดกรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับจังหวัด

3.2 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบ ขอบเขต และแนวทางการดำเนินงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ระดับจังหวัด

3.3 ประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ กำหนดแผนงาน/โครงการ งบประมาณ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด ร่วมกับหน่วยงานรับผิดชอบ/เกี่ยวข้องในพื้นที่ระดับจังหวัด

3.4 ส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานในระดับพื้นที่และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา ในการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ ทั้งในด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม วิทยาการและการพัฒนาบุคลากร

3.5 ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานระดับจังหวัด รวมทั้ง ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการปรับปรุง แก้ไขให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย

นอกจากนี้ ในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ผู้ปฏิบัติ ควรมุ่งเน้นและสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีความรู้ เข้าใจ และนำไปปฏิบัติ ควรประชุมชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ให้รับรู้ และมีความเข้าใจ รวมทั้ง กำหนดให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของกระทรวงหรือหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ไปสู่การปฏิบัติ

2. ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องรับรู้ เข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ ควรพัฒนารูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภาพรวม และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน ภาควิชาการ รวมถึงองค์กรทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อให้เห็นความสำคัญ และเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง กับการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้มีความยั่งยืน โดยใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เข้าใจง่าย และเข้าถึงได้ง่าย ทั้งในรูปแบบเอกสารสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อดิจิทัล รวมถึงการเผยแพร่ผ่านทาง website ของกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานหรือกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน ตั้งแต่ระดับประเทศ ไปจนถึงชุมชน ท้องถิ่น และควรต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนถูกต้องด้วย โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันรับผิดชอบกำหนดแนวทางการดำเนินงานในระดับพื้นที่

4. มีการรวบรวม จัดทำหรือจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อใช้สำหรับการติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้ง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพิจารณาปรับปรุง ทบทวนแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละปีควบคู่ไปด้วย

3. การกำกับ ติดตามและประเมินผลการนำแผนปฏิบัติการฯ สู่การปฏิบัติ

สำหรับในการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 เพื่อให้การนำแผนปฏิบัติการฯ ไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสพผลสำเร็จ จึงกำหนดแนวทางและกระบวนการสำคัญ ดังนี้

1. พัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการทบทวน ปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 มีการติดตามผล ความก้าวหน้า หรือปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการฯ เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

1.2 สรุปผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค นำเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อรับทราบและให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของแผนฯ

1.3 กรณีการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด หรือกรณีมีปรับเปลี่ยนเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง เห็นสมควรมีการพิจารณาทบทวน ปรับปรุงแผนปฏิบัติการฯ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน

2. ให้มีระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและระดับพื้นที่ที่มีความสะดวก รวดเร็ว ใช้งานง่ายในการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำสารสนเทศและสถิติทางการศึกษา เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารรับทราบทั้งในระดับพื้นที่ และภาพรวม และการใช้ประโยชน์เพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา มีข้อมูลที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพียงพอ ใช้ประโยชน์ได้จริง

3. ในกรณีที่ผลการดำเนินงานสะท้อนปัญหา อุปสรรคหรือข้อจำกัดที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมถึง มีการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ ซึ่งจำเป็นต้องมีการพิจารณาทบทวน ปรับปรุงการดำเนินงานในภาพรวม หรือต้องปรับแผนปฏิบัติการฯ ใหม่ ให้หน่วยงานรับผิดชอบเร่งดำเนินการพิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา หรือพิจารณาทบทวน ปรับปรุงแผนให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ โดยเร็ว

ภาคผนวก

เอกสารอ้างอิง

- การศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน, กระทรวงศึกษาธิการ.
- การสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ. 2561, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- ข้อมูลความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา (ODA), กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
- ข้อมูลพื้นฐานการศึกษาจาก ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ข้อมูลผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานผลการดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (มกราคม - ธันวาคม 2565), สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2565).
- ข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ข้อมูล ณ 26 กรกฎาคม 2566).
- คู่มือ การขับเคลื่อนโครงการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในต่างประเทศ, กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566.
- แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)
- แผนปฏิบัติการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 – 2570 ระดับต้นสังกัด, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ฉบับปรับปรุง) สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
- แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

- แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)
- แผนปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กระทรวงแรงงาน
- แผนปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงแรงงาน
- แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร)
- แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร)
- แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร)
- แผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร) สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร) สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2565 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
- แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2566 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
- แผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2565) ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- แผนปฏิบัติราชการรายปี พ.ศ. 2566 ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- แผนปฏิบัติราชการรายปี พ.ศ. 2566 ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- แผนปฏิบัติราชการรายปี พ.ศ. 2565 ของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- แผนปฏิบัติราชการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
- แผนพัฒนาประชากรเพื่อการพัฒนาประเทศระยะยาว (พ.ศ. 2565 – 2580), สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ภาวะสังคมไทย ไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2565 ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมีนาคม 2566, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ภาวะสังคมไทย ไตรมาสหนึ่ง ปี 2566 ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม 2566, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- ร่าง แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2566 – 2570, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- ร่างแผนยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- รายงาน การประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมต่อเด็กในประเทศไทย (Impact Assessment of Climate Change and Environmental Degradation on Children in Thailand), UNICEF Thailand.
- รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย, กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565).
- รายงานโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” สังกัด สพฐ., สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 - 2563, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการการพัฒนาระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 - 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รายงานผลฉบับสมบูรณ์ การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรี (MICS) ในประเทศไทย พ.ศ. 2562, สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- รายงานผลฉบับสมบูรณ์ การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรี (MICS) ในประเทศไทย พ.ศ. 2565, สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2561, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2563, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รายงานประจำปี การศึกษา Thailand Digital Outlook 2564, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ประจำปี 2565, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- วัฒนาพร ระจับทุกข์, สมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World), ครูสภาวิทยาสาร JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2563, ครูสภา.
- สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2559 - 2560, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2561 - 2562, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2563, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สถิติการศึกษานับย่อ ประจำปี 2565, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ.
- สถิติการศึกษาประจำปี 2559 – 2564, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (สืบค้นข้อมูลจาก http://www.bopp.go.th/?page_id=1828).
- สถานะการศึกษาไทย ปี 2564 สถานการณ์การจัดการศึกษาตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (O-NET) ปีการศึกษา 2559 - 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (O-NET) ปีการศึกษา 2559 - 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สำนวนการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2559 – 2565, สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

SDG4

<https://shorturl.at/gjoXY>

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

Email : SDG4moe.th@gmail.com

โทร. 02-2802867-8